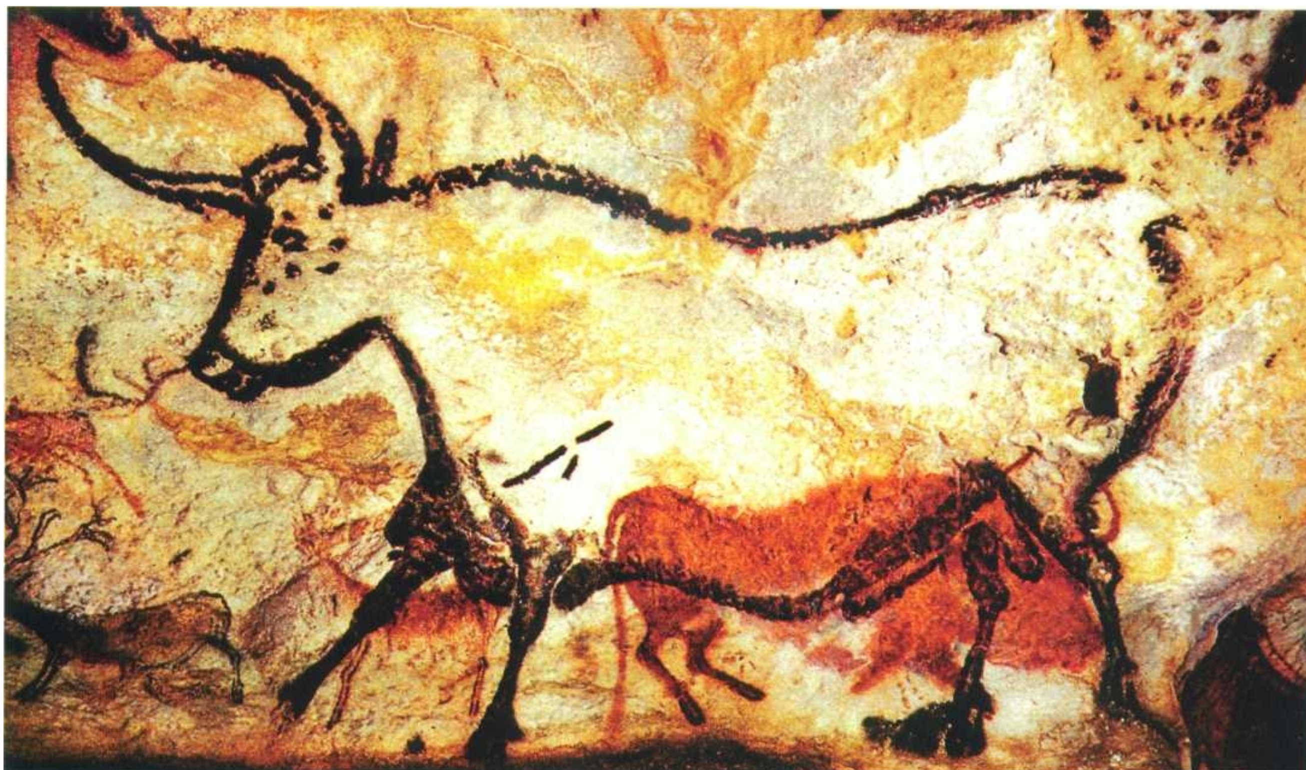
SEMNE & SIMBOLURI

Sus: Această pictură rupestră din Franţa, regiunea Dordogne, din peştera Lascaux, reprezintă un taur. Animalele şi fenomenele naturale sunt subiecte comune în arta preistorică şi în cea antică.

Pagina 1: *Această creastă heraldică fotografiată în Edinburgh, Scoţia, înfăţişează leul fioros, simbol creştin foarte larg utilizat pe straiele oştilor medievale.*

Traducere:
Ondine Fodor

Consultant ştiinţific:
Cecilia Fodor

Lector:
Cecilia Fodor

Editura Aquila '93
Oradea
1998

Publicat de Saraband Inc., PO Box 0032,
Rowayton, CT 06853-0032, USA.

Titlul în original:
Signs & Symbols

ISBN 973-9319-44-0

Editat
Martin Hill, Sara Hun, Gail Janensch, Robin Langley Sommer, Julia Banks **Rubel.**

Director artistic/grafician designer
Charles J. Ziga

Grafică
Chris Berlingo

Coordonator
Emily Elizabeth Head

NOTĂ ASUPRA LUCRĂRII: De-a lungul secolelor, pe tot cuprinsul lumii, semnele şi simbolurile s-au transformat, au devenit complexe, sensurile lor împletindu-se, şi multe dintre cele ilustrate în această carte ar putea fi considerate la fel de semnificative ca titlurile tematice utilizate. In sistemul de referinţă al lucrării pot fi urmărite concepte de legătură. În text, caracterele îngroşate indică faptul că un simbol, (sau un grup de simboluri) este ilustrat şi detaliat în altă secţiune a cărţii. Fiecare simbol înfăţişat în textul principal va fi regăsit în index cu litere îngroşate. În index, cu litere regulate, se găsesc referinţe asupra altor simboluri.

Tabla de materii

Introducere

Simbolismul este un vechi limbaj catalizator universal care relevă complicate precepte şi ’credinţe, împărtăşind informaţii şi stârnind emoţii mai puternice decât un întreg dosar. Este întra-devăr o formă internaţională de comunicare ce depăşeşte barierele de limbă, istorie, naţionalitate, cultură şi religie. Dar de ce este atât de puternică această formă de stenografie? De ce evocă răspunsuri instinctive atât de profunde? Ce este, de fapt, un simbol sau un semn?

Ce sunt semnele şi simbolurile?

în general vorbind, semnul este un indicator care reprezintă un obiect sau o direcţie, în timp ce simbolul are o anumită implicaţie, este conotiv, pentru că stârneşte răspunsuri emoţionale şi reprezintă indirect (în mod convenţional sau în virtutea) un obiect, o fiinţă ctc. Definiţiile din dicţionare sunt din necesitate scurte şi superficiale: cuvântul „semn" (care derivă din latinescul *signwn*, o marcă) este definit în general ca ceva care transmite o informaţie specifică,

pe când „simbol" (din latinescul *symbolum)* poate fi interpretat ca ceva ce reprezintă altceva; cele două cuvinte se confundă. Originea cuvântului „simbol" este foarte interesantă. El derivă dintr-un obicei grecesc antic, acela de a sparge în bucăţi o tăbliţă de lut, revenindu-i o piesă fiecărui membru al grupului, la despărţire; când grupul se aduna din nou, piesele se reasamblau — *sumballein,* „a le aduna împreună" ca într-un mozaic, şi astfel, se confirma identitatea individuală a grupului. Scoicile Misterelor Eleusine îndeplineau o funcţie similară. Astfel, a luat naştere cuvântul grecesc *sumbolon,* „semn de recunoaştere" şi, de aici, s-a dezvoltat latinescul *symbolum.* Dar pentru că sunt legate de limitarea de limbaj, definiţiile neinteresante ale lexicografilor nu pot cuprinde deplina semnificaţie a semnelor şi a simbolurilor, ci exprimă multitudinea de înţelesuri pe care le reprezintă, descriu cum comunică mesajul sau explică de ce ne vorbesc atât de profund. Sunt atât de potente, încât Confucius declară că „semnele şi simbolurile reglementează lumea, nu cuvintele sau legile".

Pagina alăturată: *Acest cadru central detaliat al tripticului alegoric de* Hieronymus Bosch, Grădina plăcerilor pământeşti *(1492) ilustrează oameni înconjuraţi de păsări si flori gigante. Arta sa este încărcată de imagini simbolice, rod al unei viziuni fantastice, specifice pictorului, deseori numit precursorul suprarealismului.*

Stânga sus: *Crucea roşie este un simbol conotativ adoptat de organizaţia Crucii Roşii. Culoarea roşie simbolizează sângele, iar crucea, suferinţa şi caritatea. Ea devenit un simbol internaţional al ajutorului medical.*

Stânga jos: *Acest semn generic indică un restaurant. Este denotativ, deoarece componentele sale - cuţit, furculiţă şi farfurie - reprezintă tacâmuri.*

***Dreapta:** Cocorul are semnificaţie simbolică profundă în Orient, unde se crede că este mesagerul zeilor şi reprezintă vigilenţa, longevitatea şi fericirea. Acest desen din secolul al XVIII-lea este realizat de Lang Shih-Ning. Cocorii erau importanţi şi în lumea clasică. Simbolurile naturii pătrund în arta tuturor culturilor.*

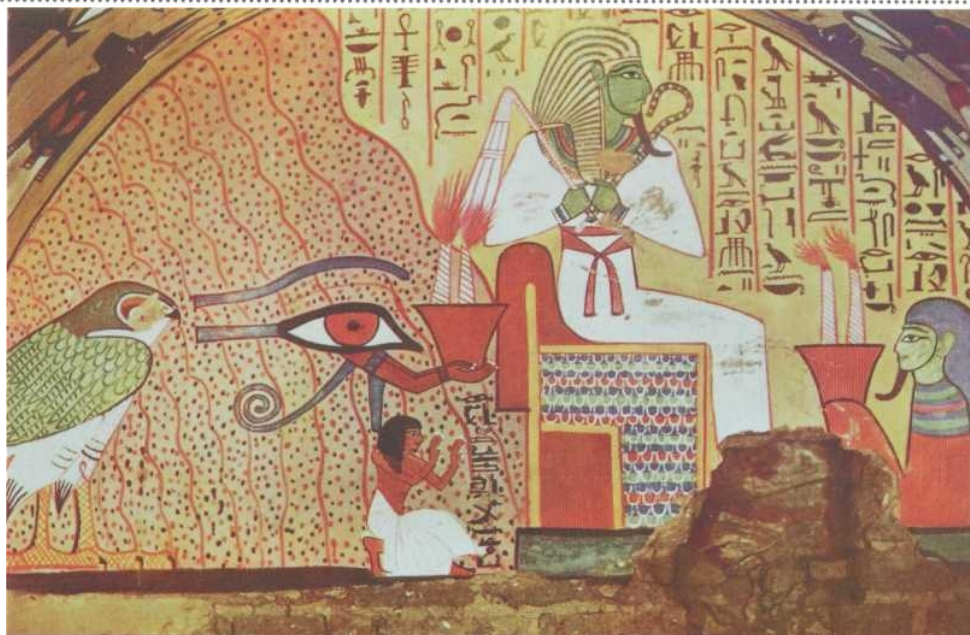

Simbolismul şi omul primitiv

Probabil că cele mai timpurii dovezi ale folosirii simbolismului de către om se pot descifra în picturile şi gravurile rupestre paleolitice şi neolitice care datează de aproape 30.000 de ani, ca cele de la Lascaux, în Franţa, sau de pe continentele african şi australian. În aceste prezentări pictografice, omul primitiv nu a descris doar portretele vânătorilor şi ale bestiilor, ci a creat simboluri geometrice, inclusiv cercuri, spirale şi linii — forme care păstrează nişte semnificaţii simbolice ale acelor timpuri. Primitive cum sunt, raportate la standardele moderne, desenele din peşteri demonstrează necesitatea omului de a reflecta atât la mediul înconjurător natural şi la încercarea de a da sens unei lumi aparent haotice, cât şi la determinarea locului său în ea. În mileniul anterior dezvoltării ştiinţelor moderne, fenomenele naturale reprezentau o enigmă pentru omul care nu putea să-şi explice răsăritul şi apusul Soarelui, fazele Lunii, apariţia instantanee a tunetului şi fulgerului. În căutarea explicaţiilor şi, deoarece încerca explicaţii prin ceea ce cunoştea şi îi era familiar, omul primitiv a atribuit forţelor supranaturale, mitologice, cauza acestora: de exemplu, Soarele era privit ca manifestarea puterii masculine supreme, ca opus al entităţii feminine, al Lunii, iar tunetul şi fulgerul erau dovada furiei cereşti. Animalele care trăiau alături de om erau considerate, în mod similar, ca fiind dotate cu puteri supranaturale, întocmai ca şi copacii, plantele, formele geografice, munţii şi oceanele. Atribuirile simbolice au dus inevitabil la apariţia întrebărilor cosmice privind geneza, relaţia între rai şi Pământ şi poziţia omului în marea schemă de rânduială a lucrurilor, care nu puteau fi eludate. Conturând termenii de referinţă familiari umanităţii, Universul s-a identificat treptat cu nişte simboluri ca: oul, care în termeni cosmici s-a născut din apa primară ce ţîşneşte în rai şi pe Pământ, sau pomul vieţii, *axis mundi* sau axa lumii - cu rădăcinile pe celălalt tărâm, cu ramuri ce dădeau flori pe Pământ şi cu vârfuri ce ajungeau în rai, unind astfel cele trei tărâmuri.

Religie şi mitologie

Conceptele cosmice ale primelor simboluri au evoluat ulterior îmbrăcând forme religioase valide pentru formarea unei multitudini de vederi asupra lumii şi pentru crearea unor limbaje simbolice noi. De exemplu, vechii egipteni au conceput un complex panteonic de zeităţi onmipotente care guvernau fiecare aspect al vieţii şi al morţii şi le reprezentau prin nişte imagini vizuale vaste, incluzând aici şi hieroglifele. Datând din 3.100 î.H., hierogliefele au la bază un limbaj complex, reprezentaţional de fonograme (semne simbolice ale sunetului) şi ideograme (simboluri care prezintă concepte), erau indubital cele mai sofisticate din sistemele simbolice timpurii; însă această perioadă a cunoscut naşterea unor simboluri care au relevanţă şi astăzi, ca pentagrama iudaică şi zvastica civilizaţiei hinduse. Vechii greci au venerat, de asemenea, o pluralitate de zei al căror simbolism colectiv a fost atât de puternic, încât l-au adoptat şi romanii, preluându-1 cu nume latine, demonstrând astfel rezonanţa durabilă a efectului particular al simbolurilor. Practici similare se constată în asimilarea simbolurilor păgâne de creştinătate sau în împletirea religiilor hindusă şi budistă. Fiecare dintre aceste religii a dezvoltat o mare varietate de simboluri, menite să reprezinte aspectele specifice ale credinţei lor. Exemplele includ crucifixul, zeul cu cap de elefant Ganesha al hinduismului şi imaginea lui Buddha. În căutarea explicării inexplicabilului, creaturi fantastice - ca Sfinxul, Minotaurul grecesc, Nagas hindus sau fenicşii chinez şi vestic, unicornii şi

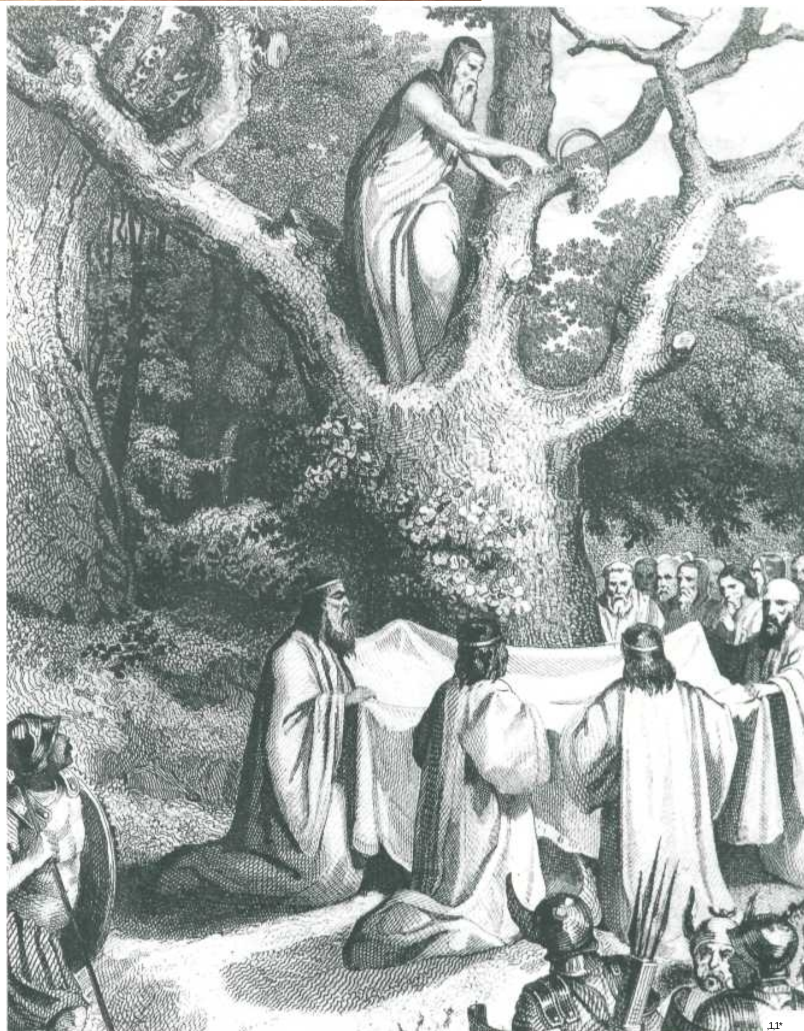
Stânga: *Osiris, zeul celuilalt tărâm, este înconjurat aici de simbolurile vechi egiptene, incluzând şi ochiul sfânt, un şoim şi o mulţime de hieroglife. Osiris judecă moartea, iar un bărbat de curând decedat îngenunchează în faţa lui, în rugăciune.*

Jos: *La druizi, stejarul şi vâscul erau lucruri sfinte. După solstiţiul de iarnă, vâscul era tăiat de pe stejar (pentru a elibera puterea stejarului) şi era prins într-o pânză albă pentru a evita atingerea pământului.*

dragonii- au început să populeze mitologia lumii, iar formele lor hibride extraordinare să simbolizeze personaje şi puteri.

Macrocosmosul, microcosmosul şi sistemele simbolice

Religia şi mitologia nu erau singurele căi prin care umanitatea încerca să găsească răspunsuri la întrebări dificile ca cea a existenţei omului şi a relaţiei dintre macrocosmos şi microcosmos: de exemplu, omul cosmic al tradiţiei medievale, era considerat microcosmosul care reflecta şi conţinea în trupul său toate elementele macrocosmosului. Căutând înţelegerea cosmică, astrologii urmăreau planetele şi constelaţiile, prelucrând dezvoltarea sistemelor simbolice complicate; într-adevăr, horoscoapele care datează din acele vechi timpuri sunt şi astăzi consultate în efortul prezicerii viitorului, similar altor multe sisteme simbolice seculare de divinaţie, ca de pildă pa-kua chinezească, tarotul sau numerologia. Sistemele ezoterice, alchimia, cabala iudaică, rosicrucianismul şi francmasoneria şi-au dezvoltat sisteme complexe proprii de credinţă; membrii lor credeau că ar putea explica şi influenţa misterelor vieţii. Asemeni simplificării deducţiilor complicate prin codificare tainică, semnificaţia simbolurilor respective, aparţinând acestei societăţi, era cunoscută numai de cei iniţiaţi în scopul de a păstra tainele lor mistice şi de a mări puterile lor magice.

Sus: Această tapiserie medievală de la Cluny, Franţa, prezintă o doamnă castă omagiată în semn de apreciere. Puritatea ei este simbolizată prin unicorn, o creatură fantastică ce simbolizează castitatea şi zeitatea, deoarece se credea că numai o fecioară putea să-l captureze.

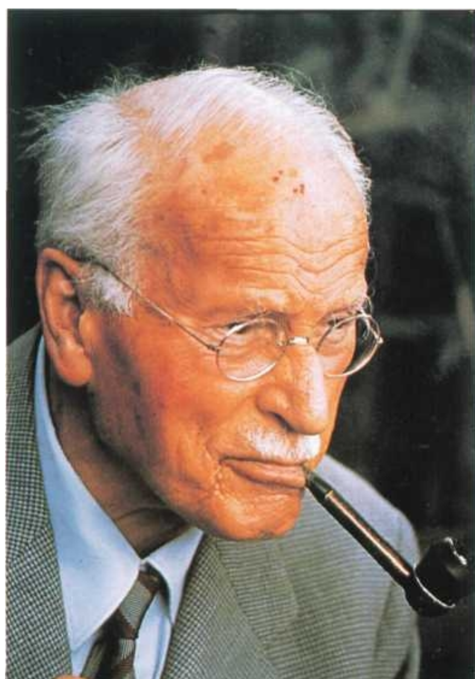
Simbolismul şi opoziţia.

încadrat de multitudinea de credinţe, omul a făcut distincţia primară între bine şi rău. în culturile nonreligioase, acest concept al opoziţiei morale se identifică prin simboluri pozitive ca albul — masculinitatea, Soarele, cerul şi raiul, puterea diavolului, sau prin simboluri negative ca negrul — feminitatea, Luna, apa şi lumea de jos (iadul). Prin analogie religioasă, de exemplu, în creştinism, puterea dumnezeiască este simbolizată prin Dumnezeu şi prin Hristos, iar răul prin Satana. In mitologie, eterna luptă între forţele înalte şi cele joase sunt caracterizate de conflictul ivit între reprezentaţi de vază ai celor două grupări, ca de exemplu, conflictul dintre pasărea solară Garuda şi şerpii Naga din hinduism sau, în tradiţia vestică, între vultur şi dragon. Oricum, numeroase culturi, tradiţii străvechi şi credinţe au recunoscut că adevărata perfecţiune este atinsă când forţele opuse din Univers sunt împăcate şi unite: simbolul taoist yin- yang şi figura alchimă a lui Androgyn, ambele reprezintă acest ideal cu ecouri în psihologie.

Jung şi arhetipurile

Prin urmare, se pot observa similitudini remarcabile între conceptele fundamentale în cadrul acestei nepotriviri dintre credinţa religioasă şi mistică, chiar şi acolo unde nu există asocieri istorice religioase sau culturale. Aceasta a fost lucrarea de pionierat a psihanalistului Cari Gustav Jung (1875-1961), care a dat sens acestor coincidenţe prin identificarea inconştientului colectiv şi a arhetipurilor universale pe care le conţine. După Jung, psihicul uman sau personalitatea este constituită din trei părţi principale: conştientul (ego-ul), inconştientul personal, care stochează experienţele noastre individuale, visele, fobiile şi fanteziile, şi inconştientul colectiv, care stochează arhetipurile - scheme universale ale experienţei umane moştenite şi transmise. În plus, există un nivel preconştient care conţine memoria recentă.

Inconşticntu! colectiv comunică cu conştientul prin intermediul arhetipurilor care exprimă, prin cuvintele lui Jung „Dispoziţia înnăscută de a produce imagini paralele" şi care pe deasupra „reprezintă viaţa

şi esenţa psihicului nonindividual". Aşadar, arhetipurile simbolizează experienţe primordiale universale, scheme eterne ale cxperinţei umane exprimate în imagini simbolice colective (miruri, religii, poveşti populare etc), în opere de artă şi scrieri, inclusiv viaţa şi moartea, şi forţe psihice ca emoţiile şi valorile morale care ne sunt comune tuturor. Acestea pot fi găsite în mituri şi basme ca exemple de comportament uman, însă sunt moştenite în inconştientul colectiv ca reprezentări ale eului instinctual şi primitiv. Printre cele mai importante arhetipuri ale lui Jung sunt pornirile reprezentând partea masculină a psihicului; sufletul simbolizează feminitatea, figura mamei care ne-a îngrijit; figura autoritară a tatălui, pungaşul, acea parte din noi care ne sabotează eforturile proprii; şi umbra - partea noastră primară, animalică. Somnul este tărâmul inconştientului care comunică cu conştientul prin intermediul simbolurilor arhetipale transformate în vise. La trezire, mesajele onirice pot fi apoi interpretate şi aplicate, ajutând astfel conştientul să se apropie de armonizarea complexelor conflictuale care sunt înnăscute în minţile noastre cu ţelul individualizării sinelui real. După prezentarea lui Jung, arhetipurile sunt deci instrumente cruciale în influenţarea caracterului, individualităţii, pentru ca acestea să „acţioneze ca transformator". Jung era atent la prezenţa arhetipurilor universale atât în studiul său de alchimie, cât şi în desenele spontane ale pacienţilor săi; multe dintre ele au demonstrat asemănări izbitoare cu anumite simboluri vechi, mistice sau religioase despre care pacienţii săi nu aveau cunoştinţe anterioare. Într-adevăr, Jung însuşi a experimentat această forţă inconştientă când a simţit o nevoie inexplicabilă de a crea desene geometrice, abstracte, care aveau la bază un cerc, adesea împărţit în patru părţi. Jung a interpretat aceste reprezentări circulare ca fiind simboluri arhetipale ale structurii sinelui integrat, idealizat, dar acest fapt s-a întâmplat doar mai târziu, după ce a învăţat că astfel de imagini existau deja de mai multe secole în forma mandalelor — simboluri cosmice tantrice. Jung a mai identificat imagini arhetipale ca şi copacul, pe care îl descrie ca „simbol al eului în secţiune transversală... prezentat în procesul de creştere", ale cărui rădăcini reprezintă inconştientul, trunchiul - conştientul, iar apexul - lupta pentru individualitate. În acest context, simbolul copacului a reprezentat o importanţă particulară în opera unor artişti plastici ca Wassily Kandinsky, Paul Klee şi Piet Mondrian. Concluzia primară a lui Jung a fost că omul luptă inconştient pentru atingerea cunoaşterii sinelui în scopul obţinerii unui echilibru psihologic şi că acest ţel universal, evidenţiat prin arhetipuri, ca experienţă primodială este exprimat de-a lungul istoriei în toate religiile şi sistemele de credinţă.

Stânga: *Cari Gustav Jung a identificat subconştientul colectiv structurat în imagini arhetipale eterne şi universale. În acord cu teoria sa de mare influenţă, inconştientul utilizează arhetipuri pentru a comunica conştientului.*

Stânga: *Sigmund Freud a presupus pentru prima dată, azi larg acceptata teorie că visul nu este un simplu fenomen arbitrar, ci este mijlocul de transmitere a mesajelor simbolice de la id la ego. Această teorie a fost dezvoltată în lucrarea sa de pionierat* "Interpretarea viselor" *(1900).*

Dreapta, jos: *Aceste simboluri ilustrează teoria semiotică a lui Charles Sanders Pierce, în care există trei tipuri de semne. Figura din scaunul cu rotile este un semn „iconic", deoarece imaginea grafică prezintă subiectul. Mona Lisa lui Leonardo este un semn „ indexai", deoarece semnificaţia care se ascunde după celebra expresie enigmatică este întrutotul subiectivă. Semnul pentru pericolul nuclear este ,,simbolic ", pentru că, deşi însemnătatea lui este în general recunoscută, imaginea nu redă tema reprezentativă.*

Interpretarea viselor în concepţia lui Freud

într-o vreme, Jung a lucrat îndeaproape cu Sigmund Freud (1856-1939), „părintele" psihanalizei, a cărui lucrare ,,*Interpretarea viselor"* a introdus pentru prima oară ideea că visul este o formă de comunicare între inconştient (id) şi conştient (ego sau superego). Oricum, spre deosebire de Jung, Freud credea mai degrabă că simbolismul viselor rezultă din dorinţele sexuale reprimate ale individului decât din vocabularul arhetipal al inconştientului colectiv, iar rezultatul conflictului a dus la despărţirea acestor căi. În timp ce teoriile lui Freud în prezent sunt privite uneori ca fiind prea limitate, cele ale lui Jung au fost acceptate mai larg şi ele au avut într-adevăr o influenţă majoră în interpretarea psihologică, modernă a viselor.

Pionieri ai semioticii: Pierce şi de Saussure

Semiotica (derivată din grecescul *semeiotikos,* studiul semnelor) sau semiologia nu este apanajul exclusiv al psihologilor sau psihanaliştilor, ci a avut un mare impact şi asupra mai multor discipline academice, incluzându-se printre acestea lingvistica, antropologia, logica şi matematica. De exemplu, filozoful american, Charles Sanders Pierce, (1839-1914) este adesea numit părintele fondator al semioticii având preocupări evidente de cercetare a limbajului. Pierce credea în existenţa a trei tipuri de semne: semne „iconice", care simbolizează clar obiectele pe care le prezintă, semne „indexice", care reprezintă concepte ce pot fi privite subiectiv prin prisma fiecărui privitor, şi semne „simbolice", cu semnificaţie determinată, de uz convenţional, care nu seamănă nicidecum cu obiectele la care se referă. Pierce a fost primul care a postulat că aceleaşi semne pot fi percepute şi interpretate diferit, la modul individual, pentru că fiecare om are puncte de vedere unice şi termeni de referinţă acumulaţi prin proprie experienţă. Contemporanul său, elveţianul Ferdinand de Saussure (1857-1913) a atribuit două părţi unui semn: semnificantul *{le signifiani)* sau formula care singură nu are un înţeles doar dacă conturează un concept abstract pe care el 1-a numit semnificat *{le signifie),* ceea ce devine un simbol şi de „valoare". Datorită diversităţii relaţiilor

sistematice dintre cuvinte, această relaţie nu este rigidă, ci arbitrară.

începând cu lucrările lui Pierce şi de Saussure, dezvoltarea semioticii a avut un rezultat diferit şi uneori chiar conflictual; şcolile de semiotică considerau, şi până la urmă au recunoscut, două componente de bază ale semnului sau simbolului: „representamen"-ul care este un semn intermediar (vehicle) şi „obiectul" pe care îl înlocuieşte.

Filosofia şi limbajul lui Wittgenstein

Ludwig Wittgenstein (1889-1951) a luat în consideraţie, de asemenea, simbolismul în filosofia limbajului pe care el 1-a dezvoltat în cele două lucrări ale sale pline de înţeles, „ *Tractatus Logico-Philosophicus* " (1922) şi „*Investigaţii filosofice*" (1953). În prima publicaţie, Wittgenstein examinează exprimarea acelui fapt care, în termeni simplişti, poate lua un caracter pictural când transmite informaţia. Această relaţie este extrem de abstractă, atâta timp cât exprimarea şi imaginea trebuie să aibă o formă egal distribuită, aceasta poate fi spaţială sau logică, iar sub forma literelor nu poate să le descrie cu acurateţe sau poate chiar deloc. La Universitatea Cambridge, Wittgenstein a fost elevul filosofului şi matematicianului englez Bertrand Russell (1872-1970) - el însuşi autor al lucrării „ *O cercetare despre sens şi adevăr* " (1940) - şi un campion al logicii simbolice dezvoltată de Gottlob Frege (1848-1925). Fregc îşi baza teoria pe încercările anterioare ale lui George Boole (1815-1864) de a crea o notaţie sistematică pentru logică şi prin folosirea simbolurilor adiţionale - cuantificatori - cu care să reprezinte ideile matematice; logica simbolică a lui Frege, a acţionat prin eliminarea ambiguităţilor şi incertitudinilor care au rezultat din folosirea unui limbaj matematic inexact.

„*Investigaţiifilosofice*" a fost prima lucrare majoră publicată după ce Wittgenstein a reconsiderat şi a respins premisele care sprijineau scrierile anterioare. Ca toate lucrările sale mai târzii, a fost publicată postum, lăsând interpretării scrierii sale foarte abstracte (multe din cele care erau sub forma aforismelor fără vreo explicaţie susţinută), cale deschisă dezbaterilor, dar influenţa sa în lucrările ulterioare în materie de lingvistică, semiotică şi filosofia minţii, a fost considerabilă. În „*Investigaţii filosofice*" se referea la relaţia dintre dezvoltarea limbii, sensul şi complexitatea gândirii umane.

Contrar vederilor anterioare, că limbajul este analog unui fel de calcul sau sistem matematic, cu elemente simple, fixate (cuvinte corelate cu „imagini" particulare în mintea vorbitorului, ascultătorului sau cititorului), a subliniat o relaţie mult mai sofisticată între limbaj, sens şi locutori. Cu toate că sensul cuvintelor individuale se schimbă, propoziţiile şi frazele pot fi înţelese, pentru că limba este comunicată într-un context. O persoană care susţine că a-re o durere este înţeleasă (sau crezută) numai dacă manifestă şi alte simptome de durere decât simpla pronunţare a cuvintelor, în absenţa unor astfel de semne, s-ar crede că persoana chiar minte, că nu şi-a însuşit suficient regulile de limbaj ca să se înţeleagă sensul spuselor sale. Wittgenstein aseamănă limba unui joc ca şahul, cu reguli larg recunoscute, permiţând înţelegerea originală a însemnătăţii, şi de comun acord, asupra comunicării. În plus, sugerează că multe probleme de comunicare provin din înţelegerea greşită, cauzată chiar de limbă, prin crearea unui joc de cuvinte. De exemplu, limba s-a dezvoltat să descrie o părere, în termeni cartezieni, ca un tărâm distinct din care face parte, însă izolat de

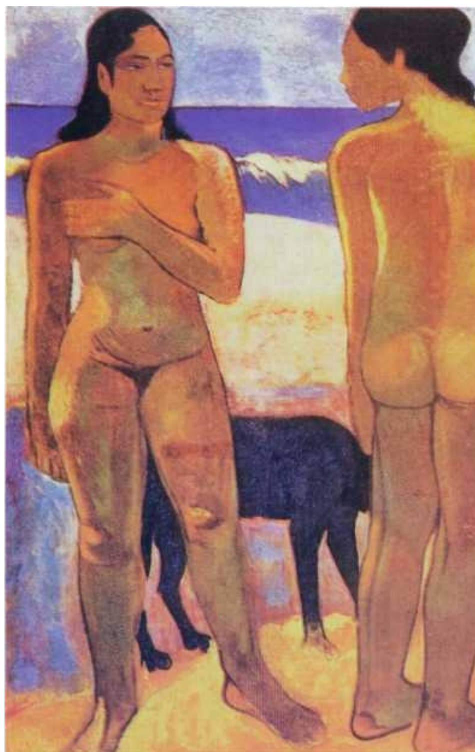
Sănga: Numele îndrăgostiţilor înscrise într-o inimă străpunsă de o săgeată este un simbol cunoscut al iubirii, iar sculptată în scorbura unui copac simbolizează puterea dragostei. Această tradiţie a slăbit datorită creşterii responsabilităţii omului faţă de zona verde.

Filosofii, în marea lor majoritate, considerau că dragostea este o experienţă strict „particulară" asemenea tuturor emoţiilor şi senzaţiilor şi că „ dragostea " nu poate avea aceeaşi semnificaţie pentru fiecare din cei doi indivizi în parte. Filosofia de mai târziu a lui Wittgenstein a ţinut seama de sensurile împărtăşite, în general, înţelese ale cuvintelor care descriu experienţe interioare.

corp, justifică credinţa că experienţa unei persoane suferinde din pricina unei dureri nu poate fi înţeleasă de altcineva, durerea este „particulară" şi unică pentru domeniul mental al acelei persoane, în schimbul a ceva ce poate fi împărtăşit în public sau al unei lumi demonstrabile. Oricum, semnificaţia unei expresii ca „mă doare" este imediat înţeleasă în context. Pentru a refuza posibilitatea comunicării pline de înţeles a stărilor mentale sau a emoţiilor în domeniile intimităţii înnăscute este astfel o greşeală cauzată de un concept de origine pur lingvistică. Separând cuvinte semnificante din imagini, fixate sau simple, şi concentrându-le în uzul lingvistic contextual, ca cel al unui joc, Wittgenstein a modificat termenii înţelegerii noastre de limbă, semne şi simboluri.

Dezbaterea semiotică şi structuralismul

Dezbaterea teoriilor simboliste şi semiotice nu au fost aplicate doar lingvisticii, ci tuturor formelor de comunicare, influenţând astfel mai târziu sociologia modernă şi mişcarea structuralistă, printre ai căror adepţi călăuzitori au fost antropologul Claude Levi-Strauss (n. 1908) şi structuralistul literar Roland Barthes (1915-1980).

Dreapta: *Paul Gauguin a emigrat în 1891 din Franţa în Tahiti. El s-a inspirai continuu din noul său anturaj. Figurile sale simple, decorative şi viu colorate, erau într-o opoziţie directă şi revoluţionară cu convenţiile naturalismului, de aceea îl identificăm ca pe un artist pictural simbolist.*

Făcând o paralelă interesantă la teoria lui Jung în lucrarea de bază a lui Levi-Strauss *„Mythologiques"* (1964-1972), a concluzionat că similitudinea de structură din toate mitologiile umane indică o metodă partajată, sens şi mesaj, reflectând structura comună a creierului uman şi metode similare umane de încercare a impunerii unor legi asupra universului. Barthes a folosit de asemenea tehnici distructive cu care să identifice limbajul ca fiind un sistem de simboluri codificat ale cărui semne individuale (cuvintele) sunt interdependente. Prin înţeles, a dedus că dependenţa de structură a „valorilor" din care se constituie limbajul este un întreg.

Dezbaterile asupra simbolismului şi limbajului continuă cu faptul că, Victor Turner, de exemplu, argumentează că simbolurilor nu li se poate acorda o singură interpretare, ele sunt în mod esenţial ambigue, deoarece pot avea sensuri diferite în raport cu contextul şi pot fi percepute şi interpretate în diferite moduri de fiecare individ în parte.

Dan Sperber se alătură acestei idei prin teza sa exprimată şi susţinută mai târziu, sugerând în plus, că simbolurile sunt simbolic precise, deoarece efectele lor nu pot fi explicate imediat.

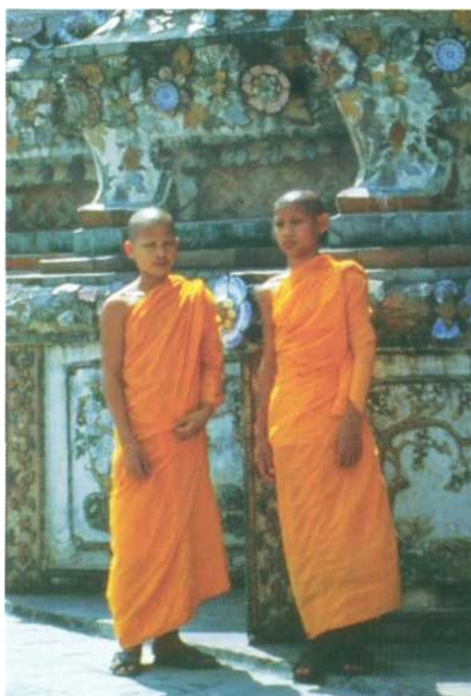
Mişcarea simbolistă

Impactul gândirii simbolice nu s-a limitat la domeniul filosofilor şi teoreticienilor; arta, de asemenea, a găsit o bogată paletă de inspiraţie. În timp ce arta religioasă era destinată în special alegoriei simbolice, în sec. al XlX-lea a predominat naturalismul şi realismul, provocând o reacţie sub forma mişcării simboliste europene care a triumfat pe la mijlocul anilor 1890 până la primul război mondial şi care şi-a găsit expresia în artă, literatură şi dramă. Scriitori simbolişti de mare importanţă sunt romancierul J. K. Huysmans şi poeţii Rimbaud şi Mallarme, precum şi dramaturgul Maeterlinck. Artişti simbolişti „literari" de căpătâi au fost Gustave Moreau, Puvis de Chavannes şi Odilon Redillon, iar ca simbolist „pictural" îl amintim pe Paul Gauguin. Urmărind o vastă doctrină, arta plastică trebuie să fie ideativă, simbolistă, sintetică, subiectivă şi decorativă. Simbolismul a eliberat arta de sub constrângerea rigidă a realismului, pregătind astfel calea mişcărilor de mai târziu, expresionismul,

absurdul şi suprarealismul, toate bazându-se pe imagini puternic simbolice.

Suprarealismul

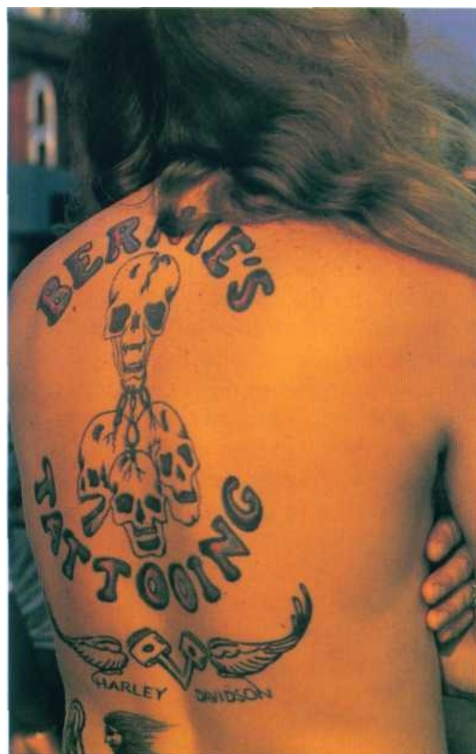
Asemenea credinţelor simboliste înnăscute, suprarealiştilor li s-au oferit întru inspiraţie teoriile de asociaţie ale lui Freud, de analiză a viselor şi a inconştientului. Ei foloseau cu entuziasm formele artistice pentru a reprezenta şi a realiza lucrări despre mintea iraţională, subconştientă. Artişti suprarealişti ca: Max Ernst, Rene Magritte şi mai ales Salvador Dali au revoluţionat convenţiile artistice realiste prin prezentarea conştientă a imaginilor fantastice produse de mintea inconştientă. De pildă, Ernst a creat peisaje extraordinare şi forme organice bizare; Magritte şi-a etichetat intenţionat greşit picturile, în timp ce Dali a întemeiat un limbaj nou, unic al imagisticii simbolice, prezentând ceasuri scurgându-se, cârje şi creaturi cu picioare-fus. Deşi nu este un suprarealist,dar cu siguranţă un precursor, căci Marc Chagall a folosit şi el în picturi simboluri referitoare la trecutul său hasidic rusesc, conturând imagini de vis, ca mirese zburătoare şi animale plutitoare prin care exprima atât experienţele sale personale, cât şi inconştientul său. Într-adevăr, de-a lungul secolului al XX-lea, artiştii tuturor şcolilor au continuat să provoace perceperea convenţională prin folosirea imaginativă a simbolului.

***Stânga:** Prin raderea părului capilar (însemnândpurificare) şi prin îmbrăcarea veşmintelor religioase ale comunităţii, aceşti călugări thai au făcut o declaraţie simbolică a reprimării individualităţii lor îmbrăţişând o identitate colectivă.*

Simboluri de identitate

Aşadar, simbolismul a avut o influenţă enormă asupra artelor, dar nu este necesar să vizităm o galerie de artă, o bibliotecă sau un teatru, ca să ne expunem pe noi înşine simbolismului în acţiune, deoarece acesta pătrunde în viaţa noastră de zi cu zi. Din vremuri străvechi, simbolismul a fost folosit pentru exprimarea identităţii şi pentru confirmarea aderării la anumite grupuri sociale. Oamenii pot fi simbolizaţi de o trăsătură dominantă a personalităţii sau de un atribut, ca de exemplu, înţelepciunea, inocenţa sau patriotismul, în timp ce, în termenii psihologici, în realitate, personaje diferite pot purta măşti în scopul ascunderii adevăratului lor ego împrumutând şi câteva caracteristici ale fiinţei pe care o simbolizează masca. Calitatea de membru al unei meserii sau profesii poate defini în plus identitatea, iar simbolurile generice ocupaţionale pot fi adăugate celor care le practică: un bucătar şef, de exemplu, poate fi identificat prin boneta de bucătar, bărbierul prin briciul bărbierului, iar un rege prin coroană. Membrii culturilor tribale îşi exprimă identitatea colectivă prin semne simbolice specifice şi insulare ca tatuarea corpului cu

***Stânga:** Tatuajul este o practică veche - de fapt o formă artistică - ce indică identitatea tribală. In ultimul secol a sporit popularitatea tatuajului printre grupurile de tineri. Semnificaţia culturală a acestei practici mai recente poale fi considerată ca indicator al identităţii de grup (mai ales în rândurile membrilor armatei sau ale bandelor organizate). Mai generalizat, acesta este un simbol al răzvrătirii împotriva autorităţii.*

Dreapta: *Nu numai cimpoiul este cel care îl identifică pe acest bărbat, ci mai degrabă kiltul ecosez, cel mai cunoscut simbol scoţian. In sec. al XVII-lea, kiltul, a cărui ţesătură ecoseză plisată identifică clanul celor care îl poartă, a devenit de o atât de mare importanţă ca simbol de rudenie şi naţionalitate, încât englezii l-au interzis după victoria lor în bătălia cu caledonienii din 1746. Restricţia a fost ridicată în 1782.*

Dreapta jos: *Statuia Libertăţii, cadoul Franţei pentru Statele Unite, , este cel mai emotiv simbol al naţiunii americane. După cum îi sugerează şi numele, simbolizează principiul libertăţii prevăzut în Constituţie. Figura impunătoare era un simbol al speranţei pentru emigranţii - „ masele învălmăşite " - veniţi din Europa în secolele al XlX-lea şi alXX-lea.*

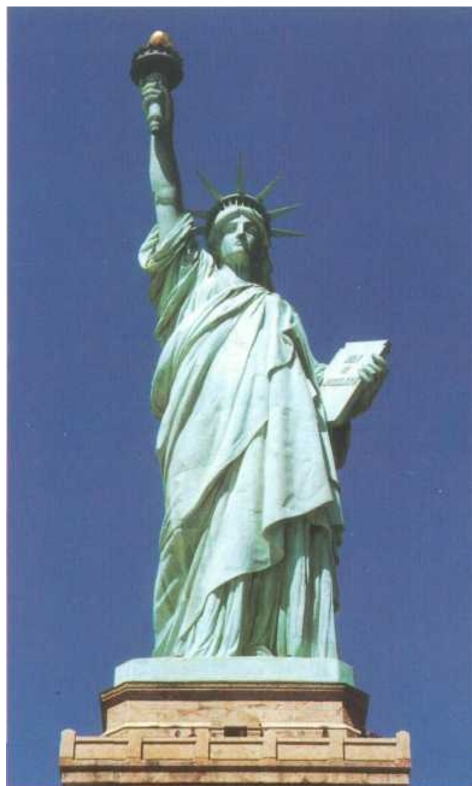
Pagina alăturată, sus: *Simbolurile politice sunt instrumente puternice în manipularea maselor. Imaginea preşedintelui chinez anterior, Mao Tze-tung, a devenit o icoană politică ce servea la evocarea puterii şi prezenţei sale, creând cultul personalităţii.*

Pagina alăturată, jos, *Panglica roşie SIDA, purtată de Elizabeth Taylor şi Clint Black, este un exemplu de putere a simbolurilor care invocă un răspuns emoţional instantaneu.*

diferite picturi, decoraţii sau costume tribale. Această tendinţă este veridică şi pentru grupurile de cult moderne (de ex. punkiştii) sau pentru suporterii echipelor sportive, dar şi pentru comunităţile tribale (africane, aborigene sau amerindiene cu tradiţie seculară). Arta heraldică medievală a avea de asemenea un sistem unic de simboluri de identificare pentru plasarea indivizilor sau entităţilor civice într-o dinastie sau ţară.

Totemism şi simboluri de naţionalitate

Totemismul este o altă cale importantă prin care comunităţile îşi proclamă identitatea colectivă, exprimat prin raportul magic dintre ele şi un animal sau o fiinţă din care descind ele, familiile şi credinţa lor — de ex., pasărea-fulger a amerindienilor - prin totemurile sau entităţile protectoare ale unui trib. Figurile totemice concentrează istoria şi credinţa unui trib într-o emblemă puternic simbolică. Chiar ţările pot fi reprezentate prin simboluri totemice, sub forma simbolurilor naţionale — de ex. frunza de arţar canadiană, trandafirul englezesc sau cocoşul galic. Probabil că cele mai cunoscute simboluri naţionale sunt steagurile oficiale naţionale care simbolizează unitatea poporului.

Simboluri ca instrumente de propagandă politică

Partidele politice au recunoscut şi exploatat puterea de unificare şi motivaţională a simbolurilor. În *Mein Kampf* Hitler a descris căutarea unui simbol potrivit care să reprezinte partidul nazist: „Nu a fost doar un simbol al luptei noastre, ci trebuia să aibă efect pe postere... Numai cei care au avut experienţă cu masele pot să realizeze cât de important este un lucru aparent nesemnificativ. Un semn funcţional şi de efect poate fi factorul decisiv în diferite situaţii dacă există un interes treaz". Naziştii s-au stabilit la zvastică şi, printr-un exemplu cutremurător de deturnare a puterii sublime a unui simbol în scopul manipulării populaţiei, a transformat semnificaţia străvechiului simbol prin folosirea abilă a propagandei într-una de rasism, teroare şi anihilare — proces care a pângărit însuşi simbolul. Recunoscând puterea latentă a simbolului (care, de fapt, iniţial nu însemna nimic până când a fost înzestrat cu o semnificaţie specifică), al treilea Reich şi-a promovat şi şi-a întărit ideologia şi poziţia prin folosirea deliberată şi sistematică a simbolurilor, printre care era şi semnul fulgerului SS-ist, care evoca tradiţiile mistice ale păgânismului germanic, steaua galbenă a lui David, pe care evreii au fost forţaţi s-o poarte în scopul identificării rasei

lor; sau triunghiurile roşii şi roz care marcau locuitorii unui lagăr de concentrare ca fiind comunişti sau homosexuali. Alte dictaturi, ca aceea a lui Stalin în URSS, au abuzat de simbolism în bătălia cu inimile şi minţile oamenilor, umplându-i de imagini simbolice, cum ar fi, în cazul Uniunii Sovietice, secera şi ciocanul, ideografice sau portretele iconice ale liderilor politici.

Simboluri de comerţ şi empatie

într-un mod mai puţin ameninţător, logosurile obşteşti se bazează de asemenea pe abilitatea unui simbol de a stârni răspunsuri sublime şi de aceea sunt alese cu grijă ca să facă apel la minţi inconştiente. Psihologii sunt adesea consultaţi în procedeele de design în scopul de a propune simboluri care să proiecteze o imagine de asociere pozitivă şi convingătoare asupra consumatorului ca să andoseze produsul. După cum a observat Barthes şi cei care fac reclame manipulează inconştientul, prezentându-şi produsele astfel, încât consumatorul să creadă că un produs oarecare îi va transforma pe cale mistică imaginea şi stilul de viaţă. Reclamele şi logosurile de afaceri sunt probabil printre cele mai prevalente forme simbolice contemporane, dar mai recent au apărut alte tipuri generice, ca panglica aplicată pe reverul hainei care reprezintă un suport pentru anumite grupuri sociale sau pentru cei suferinzi de o boală: cea roşie, de pildă, susţine cunoştinţa şi simpatia pentru cei bolnavi de SIDA, cea albă reprezintă cancerul de sân, în timp ce panglica roz exprimă empatia pentru homofobie.

Culori şi forme

Aşa cum codificarea culorii demonstrează acea putere străveche simbolică cu efect asupra noastră prin culori: albul este acceptat în general ca fiind culoarea purităţii şi a divinităţii, iar negrul - în antiteză - a răului; între ele se află griul, culoarea ambiguităţii sau a căii de mijloc; roşul este culoarea focului sau a pericolului; purpuriul, a regalităţii; galbenul este culoarea fericirii şi a soarelui; albastrul, nuanţa mării şi a cerului care reprezintă seninătatea, în timp ce verdele este culoarea naturii şi a creşterii. Formele, ca şi culorile, au fost folosite din cele mai vechi timpuri ale umanităţii pentru a reprezenta concepte abstracte: gestalts - un pătrat, simbolizând pămân-

Sus şi dreapta: *Imaginile generice ale unui bărbat şi ale unei femei (bazate pe convenţii vestimentare de gen) şi semnul fumatului interzis şi al aeroportului sunt imagini iconice internaţionale de uz cotidian. Semafoarele sunt bazate pe un sistem de culori codificate şi universal acceptate.*

Jos, dreapta: *Notaţia muzicală este un sistem complex de simboluri scrise; acordul, tempoul şi durata relativă a unei combinaţii de sunete muzicale sunt reprezentate grafic. Notaţia muzicală modernă occidentală s-a dezvoltat dintr-un vechi sistem de neumes (puncte şi linii şerpuite) bazat pe o scară de 8 note (octavă) folosind simboluri ca: cinci linii de portativ, chei, măsuri, diezi, bemoli, pătrimi şi optimi.*

Dreapta, margine: *Acest dublu helix (spirală) este simbolul biologic pentru ADN (acid dezoxiribonucleic), constituentul principal al cromozomului.*

tul şi solidaritatea, cercul, perfecţiunea şi şinele, în timp ce triunghiul este o triplă entitate reprezentând uniunea şi concentrarea a trei forţe distincte într-un tot puternic.

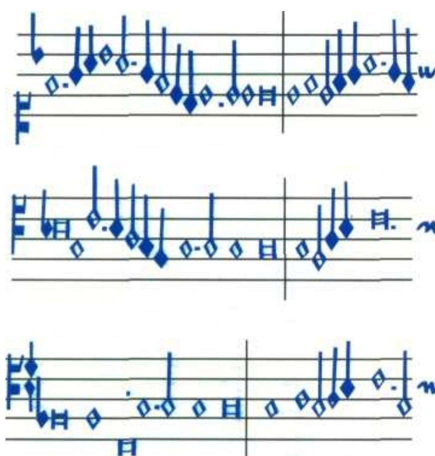

Simbolismul în viaţa de zi cu zi

Fiecare din noi, face zilnic uz de simboluri. La cumpărături, plătim achiziţiile cu banii care în mod convenţional simbolizează valoarea bunurilor pe care le-am cumpărat; puterea economică a unei naţiuni, pe lângă bani, poate fi judecată după performanţa cursului valutar. Semnele rutiere sunt alte exemple de simboluri pe care le întâlnim frecvent; semnele sunt astfel create ca ele să fie văzute, iar mesajele lor să poată fi înregistrate în timp ce călătorim cu un vehicul în mişcare, dând instantaneu şi efectiv informaţii esenţiale care nu numai că reglează cursul traficului, ci ajută şi la salvarea vieţii. Meteorologia, de asemenea, adoptă un sistem unic de simboluri cu care comunică fenomenele vremii, iar prezicerile televizate despre vreme ne-au familiarizat cu multe dintre acestea. Înşişi oamenii sunt descrişi ca simboluri, de exemplu, cei care supravieţuiesc unei tragedii sunt simboluri ale speranţei şi ale rezistenţei, criminalii pot fi simboluri ale răului, pe când figurile de altruism exemplar, ca Maica Tereza, sunt numite simboluri ale inspiraţiei.

Simboluri lingvistice şi ştiinţifice

După cum s-a văzut, limba în sine este un sistem de simboluri cu care noi comunicăm altora idei şi informaţii, atât în scris, cât şi oral. Prin aplicarea simbolurilor la unele cuvinte sau fraze, prin sisteme de abreviere Pitman, Teeline sau la stenodactilografie, s-a dat impuls simbolismulului lingvistic mărind astfel viteza scrierii notaţiilor, în situaţiile în care notarea cuvintelor convenţionale ar fi prea lentă şi îngustă. În

alt context, cum s-ar putea capta şi menţine sunetele fugare, pasagere din limbajul muzical dacă n-ar exista sistemul de notaţie muzicală care permite transcrierea tonurilor şi durata notelor? Ştiinţa se bazează puternic în special pe simbolism, ca mijloc de comunicare, iar studiul şi expresia

disciplinelor ştiinţifice ca, matematica, electronica, biologia, chimia, fizica şi farmacia, fiecare dezvoltă alte sisteme de simboluri, foarte dezvoltate, ale căror componente individuale denotă concepte ermetice şi complexe prin intermediul unui singur semn. În această epocă tehnologică, suntem expuşi tot mai mult computerelor, a căror operare de bază constă tocmai în sistemele de simboluri: cele ale notaţiei binare, un sistem de numere în „baza 2" în care numerele sunt exprimate prin secvenţele cifrelor zero şi unu şi codul binar, în care fiecare set de numere sau litere sunt reprezentate ca un grup unic de „biţi". Softwarele computerelor au introdus un set cu totul nou de simboluri în vocabularul operatorilor de computere, incluzând meniuri, icoane, cutii de gunoi, clepsidre, săgeţi şi cursoare.

Concluzie

Aşadar, fiecare simbol este un microcosmos, poate fi receptat ca fiind expresia unui macrocosmos, pentru că fiecare încorporează, reflectă şi conectează structura dinamică a cosmosului şi a minţii umane. Privite în esenţa lor, toate pot îmbrăca formă de simbol: orice imagine, persoană, obiect sau cuvânt - sau chiar ceva intangibil ca mirosul — poate reprezenta altceva. Mai mult chiar, deşi simbolurile conţin în forma lor o bogată moştenire de milenii a experienţelor şi preceptelor umanităţii, folosirea, prezentarea şi interpretarea lor nu rămâne una statică, pentru că noile asociaţii şi, astfel, imaginile proaspete se adaugă în mod constant entităţii fluide, dinamice, luată drept vocabularul nostru simbolic colectiv.

Capitolele următoare examinează o selecţie mare de simboluri tratate în carte sub următoarele titluri tematice: simboluri sacre, simboluri de identitate, simboluri magice şi oculte şi sisteme simbolice, precum şi simboluri naturale, simbolismul creaturilor fantastice şi cel al emoţiilor, al minţii interioare. Această selecţie nu se pretinde a fi un catalog cuprinzător sau o interpretare definitivă a multitudinii de simboluri repetabil în legende, istorie şi artă şi care, ne stârnesc reacţiile. Ar putea, oricum, să reprezinte imaginile cele mai semnificative într-o mare varietate de culturi şi să furnizeze descoperirea fascinantă prin care efectele simbolismului asupra conştientului şi inconştientului nostru să fie mai bine înţelese şi care apoi ar putea fi dezvoltate pe mai departe pe baze personale. Cititorul va descoperi şi se va declara de acod cu afirmaţia lui Jung, conform căreia simbolurile sunt „o provocare perpetuă a gândurilor şi sentimentelor noastre".

Sus, stânga: *Semaforul (din greacă, pentru „mişcarea semnelor") s-a dezvoltat în 1890 dintr-un cod naval englezesc al secolului al XVIII-lea. Bazat pe poziţiile acelor de ceasornic, fiecare literă şi numeral are poziţii proprii prin care semnalizatorul (om) semnalizează prin intermediul steagurilor de culoare roşie şi galbenă pe care le ţine în fiecare mână. Poziţiile ilustrate aici sunt cele din mesajul de pericol, "S.O.S".*

Sus: *Codul internaţional al steagurilor îndeplineşte funcţia echivalentă a semnelor de trafic într-un context nautic. Aici sunt prezentate: A - scafandru scufundat; B - încărcătură periculoasă; C — „da "; D - nu vă apropiaţi. 'Codul Morse foloseşte combinaţii specifice de puncte (sunete rapide) şi linii (sunete mai lungi) pentru identificarea literelor din alfabet, cu spaţii (pauze) între litere. Aici este scris literă cu literă „S.O.S".*

Centru, stânga: *Informaţia - vizuală şi audio - este înglobată pe un compact disc prin de striaţiuni metalice, citite de un laser optic. Datele manipulate de o deviză electronică complexă pot fi reduse la un simplu cod binar.*

Simboluri sacre

Bogata varietate de religii ale lumii este dovada necesităţii de bază şi de durată a omului de a găsi o explicaţie existenţei sale şi de a-şi descoperi locul în schema cosmică. Astfel de cercetări religioase şi filosofice necesită încredere şi suspendarea necredinţei în ceea ce nu se poate vedea. Ele implică concepte complexe care în timp au devenit mai amănunţite şi mai complicate. Deci, şi obiectele de cult însele, simbolurile sacre sunt mai mult decât simple reprezentări grafice ale subiectelor de veneraţie religioasă. Ele sunt îmbibate cu multe straturi de profundă semnificaţie, care, atunci când sunt convertite într-un semn, servesc atât la evocarea principiilor de credinţă, cât şi la istoria credinţei. Pot fi privite ca instrumente puternice de devotament, care, prin cristalizarea elementelor religiei credincioşilor, ajută la focalizarea şi dezvoltarea credinţei. Toate acestea pot fi luate drept simboluri meditaţionale, însă unele imagini, cum ar fi lotusul oriental sau cuvântul scris *Om*, sunt efectiv particulare în acest sens. Multe din cele mai cunoscute concepte ermetice sunt exprimate prin cele mai simple simboluri. De exemplu: roata budistă — exprimă cercul existenţei sau legea budistă, crucifixul — cel mai important dintre simbolurile creştine — ne reaminteşte de sacrificiul lui Hristos; sau semnul yin-yang al taoismului. Unele simboluri reprezintă puterea textelor sfinte: tăbliţa iudaică a Decalogului şi Sefer Torah, roata rugăciunii budiste şi caligrafia islamică. Simbolurile zeităţii supreme sunt date în forme diferite, în raport cu fiecare religie în parte; triburile amerindiene o reprezintă prin pasărea - fulger, în timp ce iudaismul refuză personificarea. Iudaismul şi creştinismul au folosit Tetragamatonul sau respectiv, Sfânta Treime. Zeii Egiptului antic şi hinduismul, panteonul greco-roman şi Buddha sunt întrupaţi - chiar dacă uneori sub o formă hibridă. Creaturile lumii naturale pot şi ele să semnifice un concept sacru: în credinţa aborigenilor australieni şi a amerindienilor, animale, precum cangurul şi bivolul, sunt totemuri dotate cu puteri supranaturale. Taurul are rezonanţă simbolică în hinduism, în timp ce în creştinism, porumbelul şi mielul îl reprezintă pe Hristos. Peştele este o fiinţă care îl reprezintă atât pe Buddha, cât şi pe Hristos.

Deseori există şi similitudini între simbolurile religioase, indicând atât împletirea ideilor religioase timpurii, cât şi interpretările cosmice comune. Acest lucru se observă în adoptarea romană şi în renaming-ul panteonului grecesc, de pildă, şi în evoluţia aureolelor primilor zei ai Soarelui, în nimburile creştinătăţii. Nimburile sunt de asemenea trăsături ale imagisticii hinduse, care, asemeni creştinismului, practică trinitatea. Hinduismul împarte multe simboluri sacre, incluzând urmele de picior şi baldachinele (canopiile) cu budismul. Nici unele nu sunt simboluri sacre limitate la reprezentarea bidimensională: arhitectura transmite credinţa religioasă aşa cum se vede în stupă budistă, Torii Shinto budist sau ca în construcţiile druidice, stâncile verticale (Stonehenge), toate reprezentând mai mult decât simple locuri de cult.

în timp ce acest capitol nu poate cuprinde în întregime multitudinea simbolurilor sacre ale lumii, el are ca scop să prezinte pe scurt unele dintre cele mai vechi.

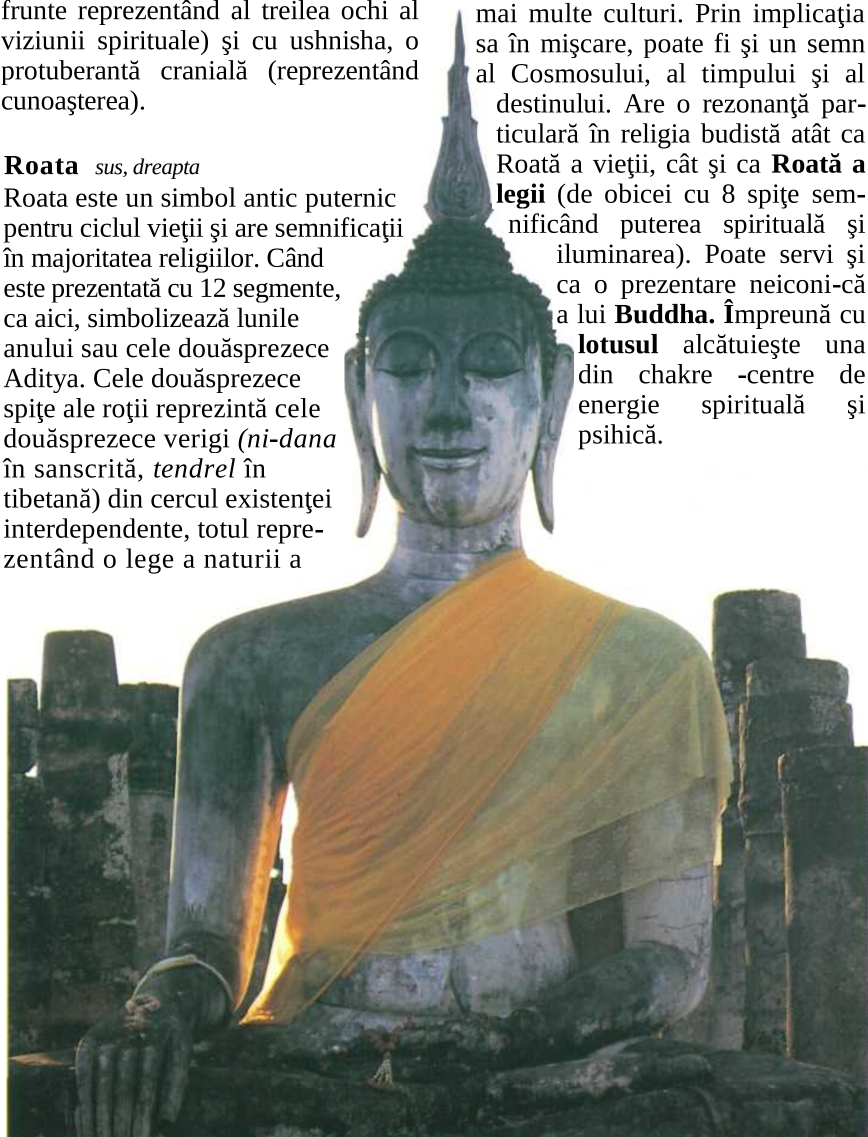
***Pagina alăturată:** Aceasta este o imagine neobişnuită despre Buddha, în care este reprezentat cu trei capete. Trinităţile sunt comune multor religii, inclusiv creştinismului (Sfânta Treime) şi hinduismului (Trimurtiul). Imaginea triplei feţe a lui Buddha poate reprezenta Tripla bijuterie care este constituită din Buddha însuşi, din Dharma (legea budistă) şi din Sangha (comunitatea luminată). Simbolizează de asemenea trecutul, prezentul şi viitorul sau cele trei corpuri ale lui Buddha: Esenţa, Fericirea şi Corpul creat. Asemeni iudaismului şi creştinismului, şi spre deosebire de religii ca hinduismul, vechile reprezentări ale lui Buddha nu aveau formă umană.*

Budismul

Buddha *jos*
Iniţial, reprezentărilor lui Buddha nu i-au fost date forme umane. Figura senină, acum familiară, a lui Shakyamuni a devenit icoană a budismului în secolul al II-lea A.D. Aceste reprezentări datează din perioada Kushan şi a şcolilor Gandhara sau Mathura. Buddha este de obicei portretizat în meditaţie profundă, iar caracteristicile sale fizice adoptă câteva din cele 32 de căi de identificare cu Buddha. Deci, este prezentat adesea în haina monahală simplă, cu un nimb, cu **urechi** alungite în jos sau mărite, cu o urna (un semn pe frunte reprezentând al treilea ochi al viziunii spirituale) şi cu ushnisha, o protuberantă cranială (reprezentând cunoaşterea).

Roata *sus, dreapta*
Roata este un simbol antic puternic pentru ciclul vieţii şi are semnificaţii în majoritatea religiilor. Când este prezentată cu 12 segmente, ca aici, simbolizează lunile anului sau cele douăsprezece Aditya. Cele douăsprezece spiţe ale roţii reprezintă cele douăsprezece verigi *(ni-dana* în sanscrită, *tendrel* în tibetană) din cercul existenţei interdependente, totul reprezentând o lege a naturii a cărei transcendenţă este numită iluminare. Roata denotă şi **soarele** cu razele radiind dinspre centru şi este de asemenea semnul zeilor Soarelui din mai multe culturi. Prin implicaţia sa în mişcare, poate fi şi un semn al Cosmosului, al timpului şi al destinului. Are o rezonanţă particulară în religia budistă atât ca Roată a vieţii, cât şi ca **Roată a legii** (de obicei cu 8 spiţe semnificând puterea spirituală şi iluminarea). Poate servi şi ca o prezentare neiconi-că a lui **Buddha. Î**mpreună cu **lotusul** alcătuieşte una din chakre -centre de energie spirituală şi psihică.

Mâna lui Buddha *jos*
In imaginile lui **Buddha,** portretizarea mâinilor este încărcată cu o mare semnificaţie. Multitudinea şi varietatea gesturilor sunt numite colectiv mudra (aceste gesturi simbolice pot fi văzute şi în dansul indian şi în ritualurile hinduse şi budiste). În timp ce mâna lui Buddha exprimă în general protecţie, mudra simbolizează puterea spiritualităţii luminate. Deşi există peste 500 de poziţii mudra, Buddha este portretizat de obicei făcând una din cele cinci: mâna dreaptă înălţată pentru a demonstra neînfricarea, executând conturul unei **roţi** pentru a da importanţă legii sale, mâinile împreunate îndreptate în sus, în meditaţie, o mână îndreptată în jos, pentru a chema pământul ca martor (mudra *bhumi sparsha,* prezentată aici) sau cu o palmă privind în sus, oferind daruri.

Dharitia Chakra *pagina alăturată, sus*
Dharma Chakra cu opt spiţe este roata legii lui Buddha (chakra înseamnă „roată" şi dharma „legea" în sanscrită). Uneori se face referire la **Buddha** ca „cel care învârte roata cuvântului şi a legii"; când a propăvăduit la Sarnath a pus în mişcare dharma chakra. În timp ce **cercul** simbolizează perfecţiunea dharmei, fiecare spiţă reprezenta Calea celor opt credinţe nobile (calea constituită din credinţa dreap-

tă, valorile, cuvântarea, conduita, existenţa, strădania, conştiinţa şi meditaţia) pentru a trimite credinciosul spre iluminare şi Nirvana. Prin rotirea sa fără de sfârşit dharma chakra exprimă ignoranţa şi iluzia, iar spiţele sale ce converg spre centru, drum egal cu însuşi Buddha. Buddha poate fi uneori portretizat făcând mudra dharmei chakra cu mâinile, iar simbolul este uneori prezentat pe **urma de picior** a lui Buddha, când înseamnă că el este stăpânitorul Universului. Prima rotire a dharmci se consideră că a avut loc în parcul cu cerbi din Sarnath, Varanasi (Bcnares) al zilelor noastre. Roata Legii, Adevărului şi Vieţii este unul din cele 8 simboluri de bun augur ale budiştilor chinezi.

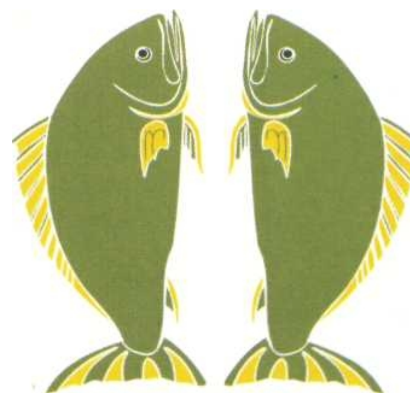
Scoica conch (absida) *jos, dreapta*
în acord cu tradiţia budistă, sunetul de ecou al scoicii semicirculare simbolizează vocea lui **Buddha,** propăvăduind legea, deci **înţelepciunea,** puterea oraţiei şi a sunetului. In plus, este un semn al victoriei asupra samsarei (un stadiu existenţial de suferinţă egal, în general, cu reîncarnarea). O cochilie albă înseamnă putere pe **pământ. Î**n budismul chinezesc scoica semicirculară este una din cele 8 simboluri de bun augur şi poate anunţa o călătorie prosperă, după cum scoica este asociată efectelor benefice ale **apei.** Scoica absidială joacă de asemenea un rol important în simbolismul hindus, unde este sacrificată pentru Vishnu şi articulează chemările lui urmaşilor pentru a-i trezi din ignoranţă, în Islam, are semnificaţia urechii care aude cuvântul divin.

Parasolul *jos*
în budism parasolul, umbrela de soare sau umbrela este un simbol de înălţare, demnitate şi onoare, la fel ca în India, China şi Japonia. Personajele importante, regi şi prinţi, după tradiţie, erau protejaţi de **soarele** puternic asiatic cu parasoluri, care au devenit semne de distincţie temporală şi de suveranitate şi erau asociate cu figuri religioase ca **Buddha** şi bodhisattvas. Aşadar, parasolul este ţinut deasupra lui Buddha de către Indra, iar în mâinile lui Mo-li Hung - regele ceresc al Sudului în budism - simbolizează cutremurele şi întunericul.

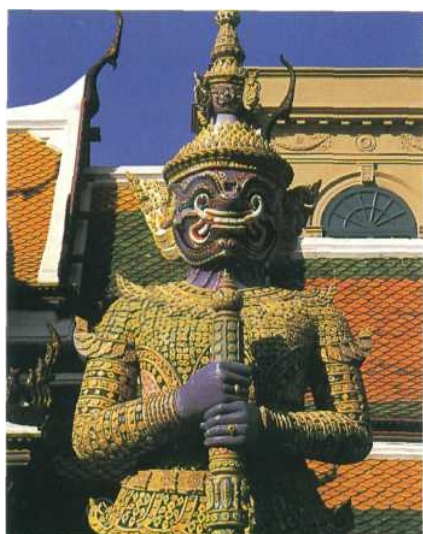

Semnificaţia mistică a umbreluţei ca o legătură între rai şi pământ este pe mai departe susţinută de formele sale: calota ei sferică este o reminiscenţă a soarelui, iar spiţele, a efectului radial al razelor solare şi a boitei raiului, în timp ce bastonul se comportă ca un *axis mundi.* Majoritatea parasolurilor folosite în ceremoniile religioase au multe straturi (cu ecou la turnul **stupei),** semnificând ierarhia raiului şi stadiile drumului spre Nirvana. Chiar fiind un simbol al suveranităţii, parasolul reprezintă protecţia datorită funcţiei sale. *Chattah* de aur este unul din cele opt simboluri de bun augur în budismul chinez, iar în hinduism, parasolul este ţinut de Vishnu în apariţia sa ca pitic şi de Jashoda, mama Jrishnei.

Peştele *jos*
într-o paralelă izbitoare cu Iisus în creştinism, **Buddha** este pescarul de oameni, şi de aceea simbolul peştelui este strâns legat de el. Ca una din cele şapte apariţii ale acestuia, peştele este uneori descris pe **urma de picior** a lui Buddha şi atunci capătă altă semnificaţie, anume, reprezintă libertatea de a renunţa la restricţiile dorinţei şi ataşamentului. Poate să anunţe de asemenea urmaşii lui Buddha.

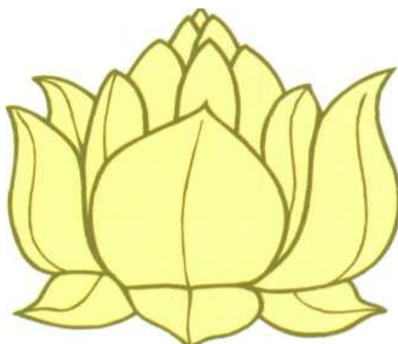

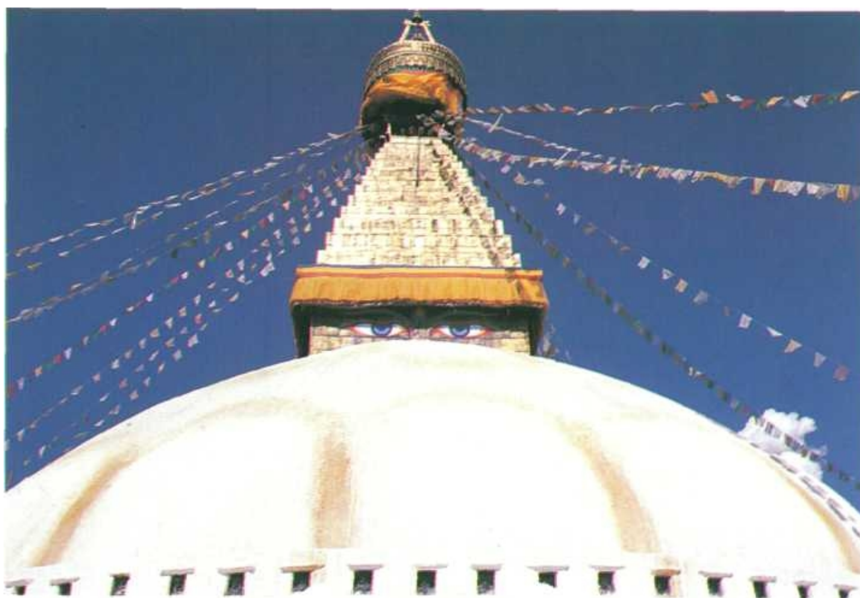

Spiritele păzitoare *sus*
Gardianul care străjuieşte palatul regal din Bangkok, Tailanda, poartă un costum elaborat şi **o mască** înfricoşătoare cu care îi sperie pe intruşii răuvoitori. Investit cu o faţă neumană, el cheamă puterile supranaturale ale spiritului păzitor simbolizat prin mască. Spiritele păzitoare joacă un rol important în tradiţiile budiste (în care, ele sunt de obicei zei, demoni sau bodhisattva) şi în şintoismul japonez (la fel ca în alte culturi, incluzând şi băştinaşii americani) şi au atributele pozitive de protecţie, putere spirituală şi aduc norocul. În particular, ele sunt considerate ca protectoare ale locurilor sfinte.

Lotusul *sus, centru, dreapta*
Având un simbolism profund în Egiptul antic şi în hinduism, floarea de lotus este sacrificată lui Buddha, („Iluminatul" - cuvânt sanscrit) care deseori este prezentat aşezat pe un lotus sau ţâşnind ca o flacără din centrul lotusului. O varietate a nufărului, lotusul, se înalţă dimineaţa din apele mlăştinoase pentru a înflori şi de aceea este un simbol al purităţii, al reînvierii şi al frumuseţii perfecte în Asia. Lotusul simbolizează apariţia vieţii din firişorul apelor primordiale, împreună cu **roata,** floarea de lotus deschisă, constituie o **chakra,** Roata existenţei spirituale. Cu cele **opt** petale, floarea semnifică direcţiile cardinale şi armonia cosmică şi este folosită în **mandale** ca simbol meditaţional; cu o mie de petale denotă revelaţia spirituală. Bobocul de lotus simbolizează potenţialul. Uniunea dintre fericire şi nuditate, adică poarta spre practica tantrică, este numită *mani padme* („giuvaer în lotus") — lotusul cu Buddha reprezentând inima sa. Lotusului i se atribuie şi un simbolism sexual, bijuteria şi lotusul reprezentând falusul şi, respectiv, yoni-ul. In plus, lotusul este un atribut al lui Buddha Amitabha, Kwa Jin şi Maitreya Buddha şi al Tarei - Mama Buddhelor. În budismul chinezesc lotusul este unul din cele opt simboluri de bun augur. Acum este emblema Indiei şi a Egiptului.

Stupa *jos*
Stupa este un monument mult vizitat în India, marcând locurile de odihnă veşnică a cenuşei imperatorilor şi a unor personalităţi religioase ca Buddha Shakyamuni, iar mai târziu a călugărilor budişti şi a relicvelor sfinţilor. Dintr-un simplu cavou de înmormântare de forma unei movile tumulare, stupă câştigă un acoperiş distinctiv, ca cel al unui dom, uneori cu mai multe nivele (forma din care derivă povestea celor nouă pagode ale Asiei orientale). Chorten-ul tibetan (aşa cum este prezentat aici) este identic ca stil cu stupă. Construită pe o bază **pătrată** (reprezintă **pământul),** stupă este un simbol cosmic: cele patru **porţi** pe fiecare parte reprezintă direcţiile, punctele cardinale; nivelele sale circulare (reprezintă **apa)** semnifică drumul cunoaşterii dintre planurile existenţei, iar domul (anda) simbolizează **focul.** Echilibrată pe o farfurie (semnificând **aerul)** apexul domului este dominat de un vârf ascuţit simbolizându-1 variabil pe Buddha, copacul Bodhi sub care Buddha a atins iluminarea şi *axis mundi*, care atinge eterismul. Inelele (chattra) care îl înconjoară reprezintă elementele lumii superioare. Deci energia spirituală este eliberată în sus prin stupă, de la baza sa pământeană spre rai. Aşa cum reprezintă stadiile de viaţă, cunoştinţele, începuturile, iniţierea şi înălţarea, stupă este întruchiparea arhitecturală a legii lui Buddha, dharma, şi, la fel ca **mandala,** a cărei combinaţie de forme le deţine, în structura de construcţie este creată ca ajutor pentru meditaţie.

Roata de rugăciune *sus*

Roata de rugăciune budistă este cea mai răspândită în Tibet şi ia forma unei tobe cilindrice la care este ataşat un mâner. Rugăciunile sau mantrele (includ de obicei liniile mistice *Om Manipadme hum* referitoare la Giuvaerul din lotus) sunt înscrise în mod repetat pe un sul de hârtie (pergament care înconjoară cilindrul cu scrierea iniţială şi e apărată de un strat metalic pe care, de asemeni, este înscrisă o mantra). Când roata este răsucită în sensul acelor de ceas, efectul de rotaţie este considerat ca o simulare a darului rugăciunii pentru rai pentru a se asigura de eficacitatea lor prin lume. O variatiune a roţii de rugăciune este butoiul de rugăciune, plasat la intrarea în templele lamaiste. Roata de rugăciune este simbolul puterii textelor sfinte şi al forţelor creative generate de roată.

Canopia *jos*

Pentru budiştii chinezi, canopia este unul din cele opt simboluri de bun augur. Asemeni **parasolului,** după tradiţie, era ţinută deasupra capetelor demnitarilor pentru a-i apăra de elementele esenţiale. Este atât simbolul im-

portanţei şi protecţiei (o canopie albă reprezintă atât protecţia dharmei, cât şi a) budhelor de refugiu, cum ar fi Maitreya. După forma lor, pot fi egalate cu cerul şi **Soarele,** dacă sunt circulare, sau, cu **Pământul** dacă sunt **pătrate** - în hinduism, acestea semnifică puterea temporală a regalităţii şi autoritatea spirituală a preoţilor.

Shinto Torii *stânga*

Şintoismul, care s-a dezvoltat în secolul al şaselea, este religia naţională a Japoniei. Torii sau **poarta** greoaie de lemn trimite spre altarul Shinto (Jinja) unde se află zeii, se consideră că datează numai din secolul al şaisprezecelea. Torii după tradiţie sunt alcătuite din **trei** părţi şi simbolizează intrarea dreaptă spre calea sfântă - calea zeilor.

Taoismul/Confucianismul

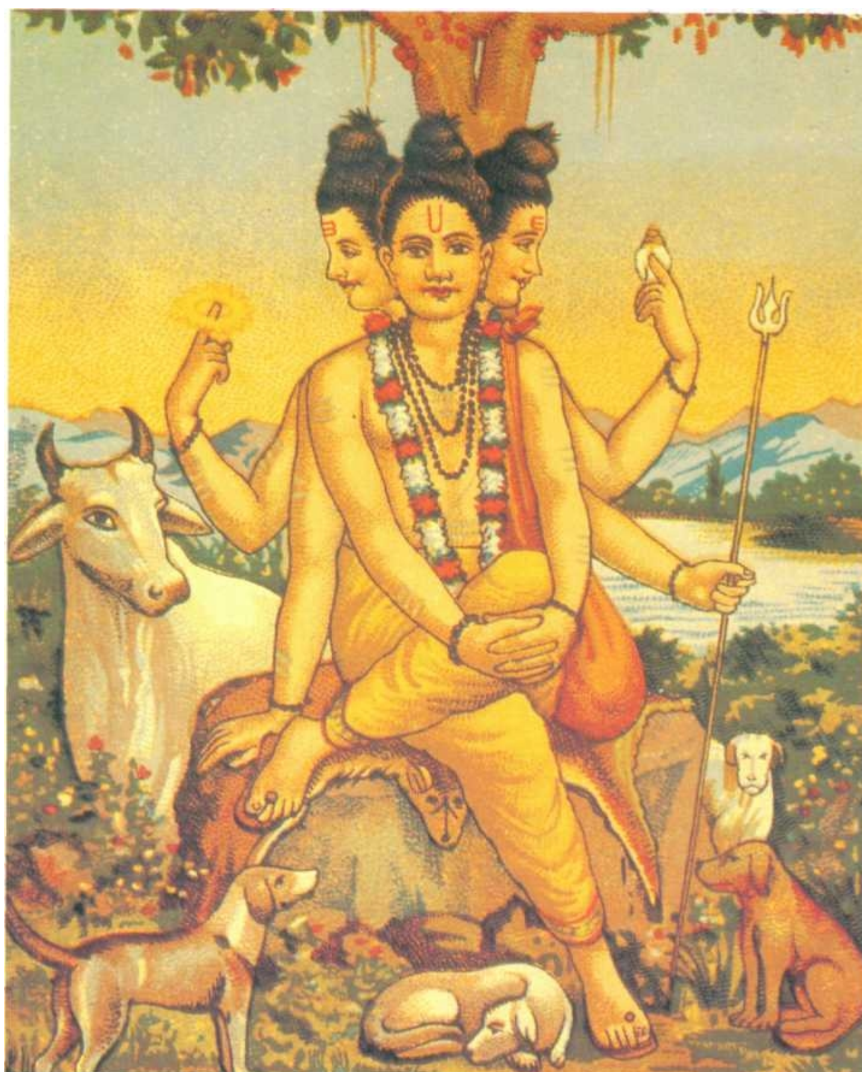
Cercul Yin-Yang *jos*

Cercul Yin-Yang (ta-ki sau tai-chi) este simbolul primar al religiei taoistc şi al credinţei filosofice, bazată pe învăţăturile mistice ale lui Lao Tse. Este important şi în confucianism, mai ales în teoriile lui Han Confucian, Tung Chung Shu. Tao („drumul/ calea") învaţă că totul în **Univers** este alcătuit şi controlat de două forţe antagoniste: yin, forţa negativă şi pasivă (prezentată în negru, care reprezintă feminitatea) şi yang, forţa pozitivă şi activă (prezentată în alb, care semnifică masculinitatea). Yin reprezintă sufletul, umedul, frigul, noaptea, **Luna,** întunericul, Pământul şi materia şi este asociat unei linii întrerupte. Yang are analogii cu spiritul, cu lumina, cu caldul, cu uscatul, cu ziua, cu **Soarele,** cu raiul, cu geneza şi dominanţa şi este asociat unei linii neîntrerupte. Yin vine întotdeauna înaintea Yang-ului, deoarece reprezintă întunericul preistoric de dinaintea genezei. Mutaţia yin şi yang face posibilă alternarea **anotimpurilor -** şi, de fapt are influenţă în întreaga lege a naturii. Armonia poate fi atinsă numai când cele două se găsesc într-un echilibru perfect şi complementar. Cercul Yin-Yang simbolizează acest concept. Suprafeţele egale ale yin-ului şi yang-ului sunt despărţite de o linie sigmoidă (reprezintă dinamismul) şi sunt conţinute într-un cerc mic de culoare opusă, semnificând sămânţa celuilalt şi, prin aceasta, interdependenţa lor. Dezechilibrul lor duce la îmbolnăviri.

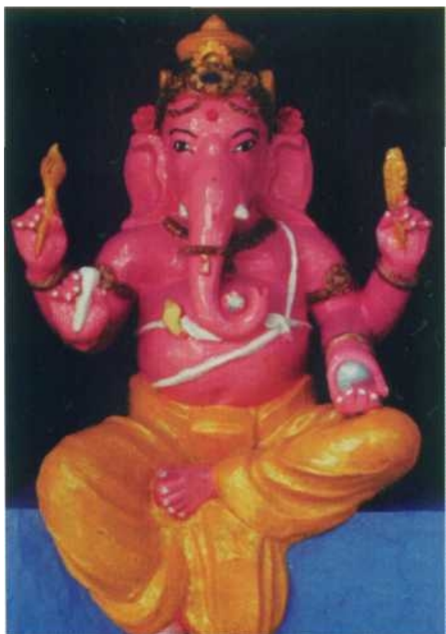
Hinduismul

Trinitatea hindusă *dreapta* In credinţa indiană clasică, **Shiva,** Vishnu şi Brahma — cei mai puternici zei ai Indiei - formează împreună trinitatea hindusă, *Trimurti* (care înseamnă în sanscrită „a avea trei forme"). Vishnu Ocrotitorul menţine armonia Universului şi este agentul luminii; Shiva Distrugătorul, în contrast, reprezintă puterile întunericului şi ale anihilării; în timp ce Brahma Creatorul (prezentat uneori cu patru feţe) aduce echilibrul care leagă forţele opuse ale lui Vishnu şi Shiva. Această triadă, reprezentând forţele cosmice ale creaţiei, ocrotirii şi distrugerii, se spune că ar fi alcătuită din fiinţe supreme, fără formă *(Brahm)* care legiuiesc cosmosul.Multe culturi indiene, chiar dacă nu sunt adeptele Brahmei, totuşi îi consideră pe Vishnu şi pe Shiva ca fiinţe supreme (de fapt, adepţii săi, îl apelează pe Shiva, Trimurti, ca şi când acest zeu complex ar personifica aspectele triple ale fiinţelor supreme).

Shiva *jos*
Shiva (sau Siva) este unul din cei mai puternici **trei** zei ai panteonului hindus, în *Rig Veda,* este identificat ca cea mai puţin importantă zeitate, Rudra, care mai târziu s-a dezvoltat în omnipotentul Shiva. Ca unul făcând parte din Trimurti, Shiva este numit numai Distrugător, însă este o zeitate a contrastului şi deseori a caracteristicilor contradictorii. În timp ce el este zeul suprem al forţelor regeneratoare, (simbolizat printr-un lingam, emblemă falică, este asociat lui yoni, emblemă feminină), este de asemenea, şi un joghin ascet; este în plus, agent al binelui, precum şi al răului. Ca şi Nataraja el este stăpânul dansului universal al creaţiei şi totodată al distrugerii, dansează pe demonul înfrânt al haosului sau pe piticul ignoranţei. El este portretizat cu **patru** mâini, purtând o flacără zornăitoare prevestitoare a creaţiei sau o tobă cu care bate ritmul vieţii. În prezentările iconi-ce, Shiva este prezentat călărind un **taur** alb, Nandi. Una din soţiile lui este teribila Kali şi, asemenea ei, el poate să poarte o sfoară sau un şarpe cu care să-i ucidă pe păcătoşi şi uneori , un colier din **cranii** umane. El poate purta, chiar craniul Brahmei ucis, în mâini sau în păr. **Semiluna** cc-i ornează capul reprezintă puterea sa asupra vieţii şi morţii, iar cenuşa cadavrelor îi curge prin vene. Poartă un şorţ din piele de **tigru** şi o armă ca un **trident** (trecutul, prezentul şi viitorul), un **arc,** un curcubeu, un topor sau o **torţă.** Din capul lui izbucneşte fluviul Gange (personificat Ganga, altă soţie). În mijlocul frunţii are un al treilea ochi cu care îi arde pe cei care se uită la el, dar îi şi recunoaşte, le acordă înţelepciunea sa transcendentală, în mod variabil, al treilea ochi mai simbolizează **Soarele, Luna, focul,** ziua şi noaptea.

Ganesha *sus*
în panteonul hindus, Ganesha cu cap de **elefant,** fiul lui **Shiva** şi Pavarti, este zeul inteligenţei, norocului, prudenţei şi invincibilităţii pentru că poate înfrânge toate obstacolele. Are numai o trompă, cealaltă fiind ruptă în bătălie. Capul de elefant este cel al lui Airavata. calul de călărie al lndrei (semnifică înţelepciunea). Ganesha este prezentat cu **patru** braţe (unul cu care ţine toporul lui Shiva), cu care-1 ocroteşte şi oferă daruri umanităţii. Călăreşte un şobolan, de asemenea simbol al **înţelepciunii.** Ganesha este stăpânul lui Ganas, zeitatea cea mai lipsită de importanţă. Patronul învăţăturii (în tradiţia populară, el a fost autorul poemului epic antic, *Mahabharata)* şi al negustorilor; imaginea lui Ganesha este deseori plasată deasupra clădirilor comerciale sau pictată pe coperta cărţilor. El este salutat înaintea unei călătorii şi înaintea îmbarcării unei încărcături importante.

OM *sus, centru, dreapta*
Caligrafia sanscrită a acestui simbol semnifică monosilaba mistică *Om, (sau Aum),* care este privită în hinduism, budism şi jainism ca un sunet sfânt cu potentă divină. *Upanishada,* scrierea străveche a filosofici hinduse, descrie *Om-ul* ca sunetul fundamental al Universului care a creat şi susţine cosmosul. Sunetele scoase la pronunţarea literelor A, U şi M reprezintă Trimurti-ul, cei **trei** zei, Brahma, Vishnu şi **Shiva,** care controlează viaţa. Ei înseamnă şi cele trei stări ale omului: visul, somnul şi mersul, cele trei perioade ale zilei şi cele trei capacităţi umane de dorinţă, cunoaştere şi de acţiune. Sunetul prelung este mantra în yoga meditaţională, ca invocare sau, la începutul şi sfârşitul cântării religioase, o prezentare a sinelui şi a spiritualităţii. În afara hinduismului, este folosit astăzi în contexte oculte, unde denotă bunătatea şi spiritualitatea.

Yoga *jos*
Yoga este un sistem vechi de filosofie hindusă religioasă care necesită o pregătire riguroasă a corpului pentru atingerea porţilor spirituale. Prin exersarea unei varietăţi de tehnici fizice şi meditative, yoghinii se pot detaşa de grijile pământeşti şi pot atinge o stare de eliberare, fericire, de conştiinţă mai înaltă (moksha). Există patru concepţii spirituale primare de yoga: rituală (karma-yoga), devoţională (bhakti-yoga). Celelalte forme de yoga includ kundali-ni-yoga, care trezeşte energia vitală şi mantra-yoga, în care sunetele sunt repetate.

Urme sfinte de picior *sus*
în hinduism, ca şi în budism, urmele de talpă reprezintă prezenţa divină a unei zeităţi, de obicei a lui Vishnu Ocrotitorul (la origine, un zeu solar vedic). Urmele tălpii lui Vishnu indică omniprezenţa sa. Credinţele, hindusă şi budistă, sunt deseori îngemănate, iar hinduşii Vaishnava cred că a noua încarnare a lui Vishnu sau al nouălea avatar, este Buddha. În budism, urmele de picior sunt decorate frecvent cu simboluri ale celor şapte apariţii: un peşte, zvastica, buzdugan de diamant, **scoica** (semicirculară), vaza de flori, **Roata legii** şi coroana lui **Brahma.** Dacă adepţii urmează paşii lui Buddha, pot obţine iluminarea.

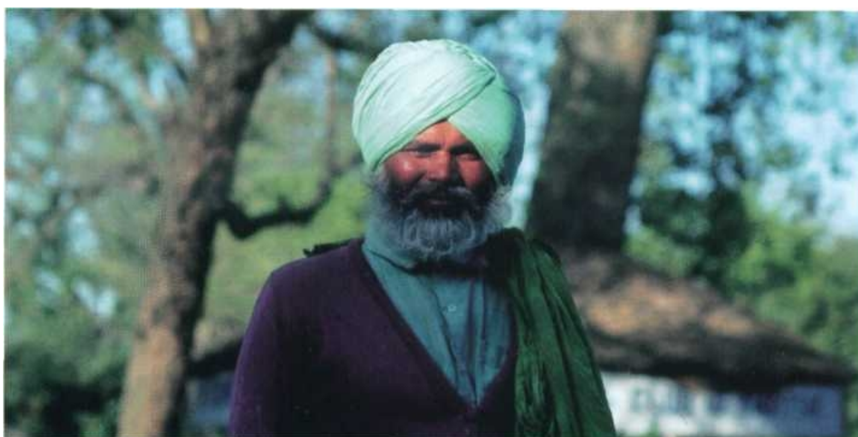

Taurul *sus*
Ca şi în alte culturi, în hinduism taurul, simbolizează forţa, puterea şi fertilitatea. Ca simbol al fertilităţii, este o formă a lui Indra, zeul vedic al cerului. Puternicul taur, Nandin, este un vehicul al lui **Shiva** Distrugătorul (asociat zeului vedic Rudra); Agni, „taurul puternic" şi zeul **focului,** şi atotcuprinzătoarea Aditi, mama zeilor. Simbolismul lui este legat de cel al **vacii** sfinte (care reprezintă, de asemenea, fertilitatea) şi, când este prezentat cu o vacă (simbolica **pământului),** taurul reprezintă raiul.

Jainismul

Templul Jain *jos*
Jainismul este o religie foarte nobilă, ascetică indiană, formată ca reacţie împotriva unor practici hinduse excesive, împărtăşeşte o serie de principii ale budismului. Disciplina de sine, detaşarea şi meditaţia sunt principiile de bază ale filosofiei jainiste, dominată de o tactică strictă de *ahimsa* - interzicerea de a răni orice creatură vie (derivată din credinţa jainistă că ciclul etern al reîncarnării care se sfârşeşte doar când sufletul atinge perfecţiunea şi este eliberat). În India există o multitudine de altare şi temple jainiste magnifice, ale căror stiluri aduc aminte de cele budiste şi hinduse, a căror măreţie şi decor elaborat (aşa cum se vede aici) contrastează puternic cu stilul de viaţă auster al călugărilor jainişti. Astfel de temple au fost înălţate deseori ca răsplată celor douăzeci şi patru de *tirthankara* - învăţătorii — fondatori ai jainismului — dar în loc să aducă omagiu vreunui zeu sau individ, ele simbolizează principiile jainismului.

Şiismul

Turbanul *sus*
Turbanul este un simbol de identitate şiit, purtat ca marcă a angajamentului pentru credinţă şi reprezintă autoritatea şi curajul spiritual. Conform cu Khălsă, şiiţii trebuie să poarte **cinci** articole de credinţă, cele "cinci Ks". Acestea sunt ke's sau părul netuns, care înseamnă forţa spirituală; *kanghă*, un pieptene purtat în păr, simbolizând disciplina impusă prin funcţia sa de îngrijire; *kirpan*, o **sabie** de ceremonie cu care să lupte împotriva nedreptăţii *kara*, brăţară de oţel purtată pe mâna dreaptă pentru a reprezenta uniunea celui care o poartă cu divinitatea (şi ca să reamintească folosirea mâinii drepte în acţiunile bune); şi *kachh*, o pereche de pantaloni scurţi reprezentând abstinenţa sexuală, la fel ca şi promptitudinea în luptă pentru credinţa şiită (deoarece îmbrăcămintea cusută, mai puţin cea necusută, este mai potrivită pentru luptă). Deşi turbanul sau *Ke'skl nu* este stipulat ca unul dintre cele cinci Ks, simbolizează identitatea şiită deoarece este purtat să protejeze *ke's* şi *Kangă.* Codul de disciplină şiit bazat pe învăţăturile lui Gurn Gobind Singh *(Rahit Maryada)* recomandă portul unui turban. Afilierile politice şi religioase din comunităţile şiite pot fi exprimate prin culoarea materialului turbanului: aderenţii partidului Punjabi, Haryana şi Himchal Pradesh Akali Dai poartă turbane albastre; cei din mişcarea pentru un stat şiit independent al lui Khalistan poartă turbane portocalii, în timp ce turbanele albe sunt purtate de Namdharis, adepţii reformismului Baba Balak Singh (1799-1861). Unele secte, ca cea a lui Bhai Randhir Singh (1878-1971), consideră turbanul ca fiind unul din cele cinci Ks, integrată cu *ke's,* şi cere atât femeilor, cât şi bărbaţilor să-1 poarte ca semn al credinţei lor.

Khanda *jos*
Emblema şiismului, Khanda este prezentată în negru pe Nishan Sahib-ul triunghiular galben, steagul respectului. Emblema încorporează o khanda, sau o **sabie** cu două tăişuri (conceptul şiit al sfântului marţial), încercuită de chakkar sau un disc de oţel (un simbol al unităţii zeului cu umanitatea). De fiecare parte se găsesc două kispăns, simbolizând puterea spirituală şi temporală, fiind şi emblema comunităţii şiite Khilsă, creată pentru purificarea tradiţiei de către Guru Gobind Singh în Anandpur, India, în 1699.

Religia Egiptului antic

Ochiul lui Horus *sus*
Ochiul lui Horus sau Atotvăzătorul Utchat în Egiptul antic, a avut o mulţime de însemnătăţi complexe. Horus a fost zeul şoim, stăpânul cerurilor: ochiul său drept era „ochiul lui Re", (zeul **soare),** iar cel stâng, „ochiul lui Horus", simbol al **Lunii.** Când era prezentat ca un ochi cu sprânceană, denota forţa şi puterea. Acest simbol al ochiului sfânt era considerat ca protector puternic împotriva răului şi îşi menţine rezonanţa şi astăzi.

Pisica sfântă *jos*
în Egiptul antic, pisicile erau sfinte pentru zeiţa dragostei Bast (sau Bastet), care deseori era portretizată ca femeie cu cap de pisică. Motanul era considerat ca o încarnare a zeului Soare, în timp ce pisica femelă era personificarea ochiului solar, probabil pentru că pisicilor le place să stea la căldură. Asociată cu **Luna,** dilatarea pupilelor era considerată simbol al creşterii şi descreşterii Lunii — era sfântă pentru zeii **Isis,** Bast şi Seth.

Ankh/Crucea egipteană *jos*
Ankh-ul este cel mai uşor de recunoscut simbol al Egiptului antic. Însemnătatea sa originală este necunoscută; o teorie este aceea că ankh-ul combină simbolurile feminine şi masculine ale lui **Osiris** (crucea în T) şi **Isis** (ovalul) şi semnifică unirea raiului cu pământul. Simbolizează viaţa şi moartea, Universul şi aerul şi **apa** dătătoare de viaţă. Forma sa de cheie încurajează credinţa că ar putea deschide porţile morţii. Prezentat de zei faraonilor, în general, în arta egipteană se găseşte în mâinile unei zeităţi. Creştinii copţi l-au adoptat ca simbol al vieţii de după moarte. Mult folosit în magie, azi ankh-ul simbolizează pacea şi adevărul.

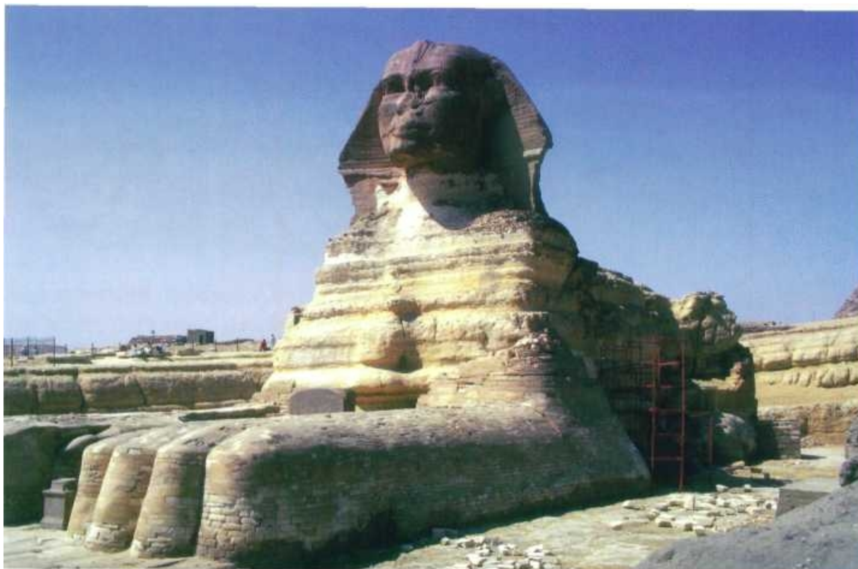
Scarabeul *sus, dreapta*
Gândacul scarabeu (sau gândacul de bălegar) era unul din cele mai puternice simboluri ale Egiptului antic. Considerat în mod eronat exclusiv masculin, îşi lăsa ouăle în sfere de bălegar şi astfel a devenit simbol al regenerării. El reprezenta zeul **Soarelui** de dimineaţă, Khephri (sau Khepera), pentru că rostogolirea sferelor de bălegar semnifica rostogolirea soarelui pe cer, deci simboliza şi reînvierea. Amuletele de scarabeu se purtau şi deseori erau plasate în morminte, semnificând reînnoirea vieţii. Aşa ca aici, el era uneori prezentat cu aripi de şoim, simbolizând transcendenţă şi protecţie.

Ba *jos*
Egiptenii antici credeau că Ba, simbolizat printr-un **şoim** cu cap de om, era sufletul uman: aspectul spiritual al omului, a cărui energie psihică a supravieţuit morţii. După moarte, sufletul zbura pe tărâmul lui **Osiris** (unde îi era asigurată fericirea), dar mai târziu se întorcea în corp — chiar şi în lumea cealaltă sau după reîncarnarea pe pământ. Simbolul a fost foarte folosit în decorarea mormintelor egiptene.

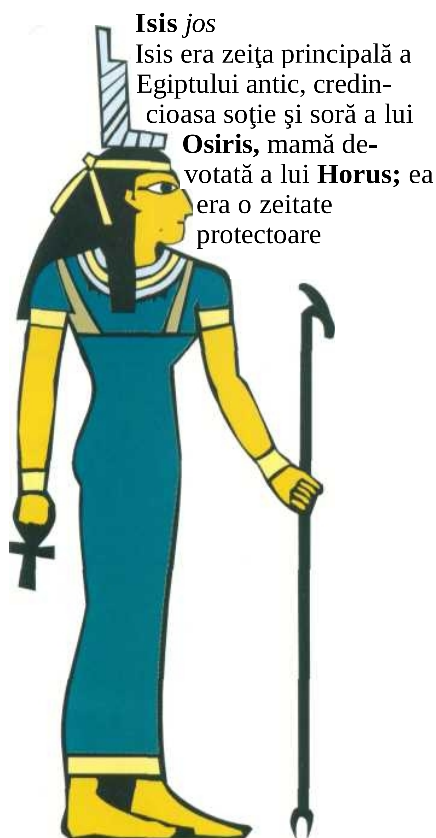

Sfinxul
pagina următoare
Un monstru fabulos prezentat în general ca un **leu** cu cap (uman) de faraon, sfinxul egiptean simbolizează unificarea puterii naturale şi spirituale, aşadar, reprezintă puterea şi protecţia regală binevoitoare. În plus, a fost asociat lui **Horus** în orizont, fiul zeului soare Ra (sau Re). Aşa ca acest tip de sfinx (androsfinxul), capetele de faraon uneori erau schimbate cu cele ale unui şoim (hieracosfinxul), întruchipând puterea solară, sau cu ale unui **berbec** (criosfinxul) semnificând liniştea.

Celebrul sfinx de calcar de la Giza are o înălţime de 66 de picioare şi o lungime de 240 de picioare şi a fost creat în jurul anului 2.620 î.H. din ordinul faraonului Khafre, al cărui chip îl înfăţişează. Sfinxul egiptean nu trebuie confundat cu sfinxul enigmatic din mitologia greacă, creatură hibridă cu cap de femeie.

Isis *jos*

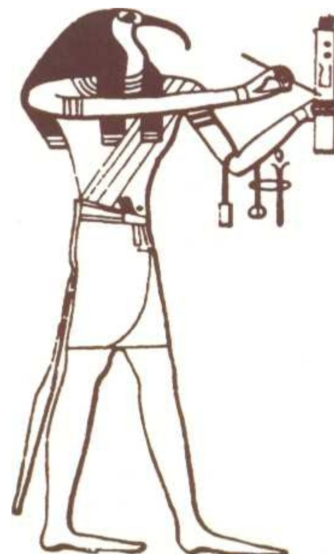
Isis era zeiţa principală a Egiptului antic, credincioasa soţie şi soră a lui **Osiris,** mamă devotată a lui **Horus;** ea era o zeitate protectoare simbolizând femeia ideală şi mama divină. De obicei este portretizată ca o regină cu un corn de vacă pe cap (pentru că **vaca** era sacrificată pentru ea) şi simbolizând **Luna,** în care este pus discul solar. Posedând mari puteri magice, Isis este uneori portretizată ca un zmeii de hârtie, forma pe care a luat-o pentru căutarea părţilor împrăştiate ale corpului lui Osiris. Deseori este prezentată cu lotuşi, semnificând renaşterea şi cu un şacal reprezentându-1 pe Anubis, zeul îmbălsămării. Isis era venerată de romani ca zeiţă a naturi i.

Osiris *sus, dreapta*

Zeul democrat, Osiris, era întruchiparea perfecţiunii pentru credincioşii săi şi a fost subiectul unui vast simbolism în străvechea cultură egipteană. Iniţial s-a impus în conştiinţă ca zeul vieţii şi fertilităţii, apoi în mod particular a devenit zeul **grânelor,** al forţelor vegetale, hrănitorul Nilului (unde răul Seth 1-a înecat) şi zeul **Lunii.** Unul din atributele sale este pilonul djed care la origine a fost folosit în riturile de fertilizare şi reprezintă coloana vertebrală a zeului şi stabilitatea datorată structurii sale rigide. Se credea că Osiris a fost odată un conducător uman, şi că, trăind ca stăpân al celeilalte lumi, reprezenta înnoirea vieţii. El este personificat întotdeauna ca o mumie (care uneori produce cereale), purtând însemnele regalităţii **- coroana albă,** sceptrul şi biciul, şi uneori este însoţit de **Isis,** ca aici. Un simbol suplimentar al lui Osiris este crucea tau (sau T), simbol al vieţii.

Thot *jos*

Zeu al înţelepciunii, al învăţăturii şi al **Lunii,** Thot era considerat de către egiptenii antici ca fiind cel care le-a dat limba şi scrierea **hieroglifică.** Thot a fost simbolizat prin numeroase forme hibride: cu cap de ibis al cărui cioc lung şi încovoiat reprezenta semiluna crescătoare (ca în fotografia de mai jos) şi cântarea **înţelepciunii,** şi cu cap de pavian (maimuţă), a cărui formă a luat-o la Hermopolis (în schimb maimuţa a devenit asociat al copiştilor

lor al căror stăpân era Thot). Datorită înţelepciunii sale fără limite şi pentru că 1-a ajutat pe Osiris în judecarea sufletelor pe lumea cealaltă, Thot era considerat ca având puteri oculte, iar numele lui este încă invocat de cei care caută cunoştinţe de neînţeles, tainice şi ezoterice.

Vulturul şi cobra *jos*
Această fotografic o prezintă pe regina Nefertari în toată splendoarea ei purtând un coif măiestrit elaborat întruchipând un vultur - simbol de protecţie, deoarece, ca şi gunoier de cadavre, pe tărâmul morţii, vulturul reprezenta purificarea. Chiar şi Isis lua uneori forma vulturului şi întruchipa astfel maternitatea şi principiul feminin şi a devenit emblema atât a zeiţei Nekhbet, cât şi a Egiptului de Sus. Hathor, zeiţa dragostei, era prezentată uneori cu cap de vultur, iar pasărea era considerată de asemenea animalul sfânt al lui Mat (sau Mut), zeiţa maternităţii. Co-bra sau *uraeus,* este o figură importantă a acestui coif; la egipteni personifica înţelepciunea, legiuirea şi protecţia, deoarece se credea că răsare din Soare şi îşi distruge inamicii cu suflul său mistuitor. O emblemă a Egiptului de Jos, cobra, era asociată renaşterii şi puterii solare şi este prezentată frecvent încoronată cu discul solar.

Obeliscul *stânga*
în tradiţia egiptenilor antici exista credinţa că zeul soarelui, Ra (sau Re), a trăit în Heliopolis, (oraşul soarelui) unde a fost venerat în forma unui obelisc — un bloc de piatră înalt, ascuţit, cu baza în formă de pătrat şi un vârf piramidal - pe care ei îl considerau o rază de soare împietrită. Fiind un simbol falie şi datorită înălţimii lui a fost interpretat ca un adevărat *axis mundi* — o legătură directă între pământ şi cer. În general, decorate cu hieroglife încrustate, obeliscurile erau plasate de obicei în pereche, în faţa templelor. Împrăştiate în toată lumea, azi există încă treizeci de obeliscuri.

Piramida *sus, dreapta*
Probabil cel mai cunoscut simbol al Egiptului antic şi modern, de cel mai de bază nivel, piramida, reprezintă puterea impresionantă a regilor din Vechiul Regat şi din Regatul Mijlociu. Monumentele funerare masive mai evoluate ale faraonilor, piramidele, au fost construite după nişte principii exacte, la dimensiuni gigantice şi cu o perfecţiune tehnică neîntrecută de atunci. Din păcate, multe din motivele care guvernau construcţia lor complicată nu se mai cunosc, dar se crede că ele simbolizau cavouri de creaţie şi erau ridicate în aliniament cu soarele şi stelele, creând, aşadar, o punte între pământ şi rai pe care faraonii morţi o

puteau traversa în viaţa de apoi. Piramidele nu sunt rezervate doar Egiptului: sacrificii umane erau aduse zeilor în altarele piramidale aztece (de pildă, Templo May or). Mayaşii îşi venerau zeităţile din templele şi sanctuarele situate pe piramidele prevăzute cu trepte, aşa cum făceau şi mesopotamienii în ziguraţi (piramide în trepte în arhitectura Mesopotamiei). Astfel de piramide reprezentau muntele cosmic. În gândirea ezoterică, piramida este nu numai o axă a lumii, ci şi un simbol al iluminării: vârful său este treapta spirituală la care se poate ajunge numai de la bază prin urcuşul trudnic, anevoios al planurilor ei înclinate şi abrupte.

Discul de soare înaripat *jos*
Pentru egiptenii antici, Ra (sau Re) a fost creatorul lumii, strămoşul faraonilor şi zeul soarelui (simbolizat prin discul solar) şi al cerurilor (simbolizat printr-o pereche de aripi). Discul solar înaripat semnifică puterea dătătoare de viaţă a Soarelui şi atributele spirituale ale raiului. Asociat îndeaproape cu această reprezentare a lui Ra, Aten (sau Aton) - care apare ţinând în mâini un disc solar cu aripi formate din razele puternice şi binefăcătoare ale soarelui - a fost venerat ulterior în Egiptul antic. Alteori discul solar apare în asociaţie cu *uraeus,* cobra ocrotitoare care scuipă flăcări, încolcită în jurul lui.

Mitologia greacă/romană

Simbolul lui Jupiter *sus*
Acest simbol grafic reprezintă schema zeităţii supreme romane, Jupiter (Zeus, la greci). Este compus dintr-un dublu **trident** (semnul lui Neptun/ Poseidon), şi deci simbolizează nu numai puterea asupra apelor, ci şi **tunetul şi fulgerul** şi furtunile, iar cei trei dinţi de furcă semnifică lumina fulgerului. Mai mult, dacă acest semn este întors într-o parte devine simbolul zodiacal al **Peştilor,** ale căror planete de influenţă sunt planetele Jupiter şi Neptun. Există o similitudine izbitoare cu simbolurile legate de zeul scandinav, Wotan (sau Odin) şi de zeitatea babiloniană, Adad, zeul furtunilor cu tunete.

Ianus *jos*
Această monedă romană îl prezintă pe Ianus, gardianul raiului, şi al **porţilor şi uşilor,** în general. Ianus apare mereu cu două feţe care privesc în direcţii opuse (pentru a-i vedea pe cei care intră şi ies). Semnifică ambiguitatea şi caracterul cu două feţe. Romanii deschideau templele lui pe timp de război, dar le închideau pe timp de pace, deci numele lui poate fi asociat războiului. Ianus poate să simbolizeze de asemenea călătorii şi noi începuturi, iar astăzi este păstrat sub numele de Ianuarie - lună care contemplă anul care a trecut şi priveşte înainte spre viitor.

Tridentul lui Neptun *sus, dreapta*
Tridentul zeului roman **Neptun** (Poseidon în Grecia antică) este o **furcă** cu trei dinţi, care uneori se termină cu vârfuri de săgeţi. Neptun era zeul mării, iar tridentul este un simbol net

al autorităţii şi puterii sale: în lumea umană, era un instrument folosit foarte mult pentru prinderea **peştilor,** iar în mâna puternică a lui Neptun crea surse de **apă** dătătoare de viaţă, revărsări distrugătoare sau furtuni devastatoare pe mare, după dorinţa lui. Tridentul deţine caracteristicile semnelor pentru apă (al cărei stăpân este) şi pentru **foc** (ca simbolurile relatate ale tunetului şi fulgerului, simbol al omnipotenţei divine). Furca tridentului **a** fost asemănată cu razele **soarelui,** iar dinţii, cu monştrii mărilor. În astronomie, tridentul este simbolul planetei Neptun şi poate fi prezentat printr-o bară transversală deasupra mânerului. Tridentul a devenit un simbol general al suveranităţii asupra mării şi apare în arta minoică. In plus, este un atribut al Britanici, personificarea feminină a lui Britain.

Caduceus *pagina alăturată*
Caduceusul (sau *Kerykeion* - „bastonul vestitorului" în greacă) a fost dat lui Hermes, vestitorul şi mesagerul zeilor greci - **Mercur** în mitul roman. Această schemă cu aripi avea puterea benefică de a transforma cearta în armonie - în mitologie, fiind plasată între doi **şerpi** îi determină să se încolăcească în jurul bastonului şi să se privească în pace. Simbolul universal este prezentat şi în mâinile zeităţilor antice egiptene, feniciene şi indiene. Alături de vergeaua lui Aesculapius (Asclepius), caduceusul a devenit simbolul medicinei homeopate şi al profesiilor medicale în general. Însemnătatea sa primară este oricum aceea a dualităţii, a echilibrului şi a unirii forţelor opuse. Este simbolul astronomic a! lui Mercur.

Zeus *sus*

Zeus **(Jupiter)** era zeul suprem al panteonului greco-roman. Pe lângă faptul că îi domina pe zeii olimpici mai mici, stăpânea cerul şi omenirea, în principal este simbolizat prin emblemele solare de fulger sau de **uliu,** însă autoritatea sa este şi mai subliniată când este portretizat cu o **coroană** şi sceptru şezând pe tron. Imaginea sa, pe lângă imaginea emblematică a lui Zeus - carul/faetonul, fulgerul, uliul, **taurul,** frunzele de **stejar** şi **ghirlandele de lauri** - simbolizează puterea supremă, chiar omnipotenţa.

Athena *sus, centru, dreapta*

Zeiţa greacă Athena (Pallas Athena), fiica lui **Zeus** şi a lui Metis (Gând), era zeiţa **înţelepciunii,** protectoare a artelor, negoţului şi stăpână a atenicnilor. Ca şi zeiţa romană, Minerva, îşi are originea în templul lui Jupiter. Ea este prezentată purtând un coif, o **suliţă** şi egida - scutul lui Zeus cu capul Gorgonei zugrăvit în centru, semnificând protecţia (poate fi reprezentat ca o mantie împodobită cu **şerpi). Î**mpreună, suliţa şi scutul, simbolizează *epheboi* (maturitatea) şi castitatea. Ca parte a egidei, şarpele simbolizează cunoaşterea.

Bufniţa Athenei *jos*

Athena (Minerva) era zeiţa **înţelepciunii,** învăţăturilor şi artelor. Bufniţele erau prolifice în Atena, oraşul al cărei stăpână era Athena, şi aceasta, prin înfăţişarea şi abilitatea sa de a vedea pe întuneric (în termeni simbolici, penetrând ignoranţa) a făcut să devină un simbol important al înţelepciunii. Era şi atributul lui Ceres (Demeter), zeiţa recoltei, şi avea calităţi profetice: strigătul ei era considerat un avertisment al morţii apropiate, iminente; apariţia ei a precedat moartea lui Dido, regina Cartaginei şi a câtorva împăraţi romani.

Iudaismul

Tetragramatonul *jos*

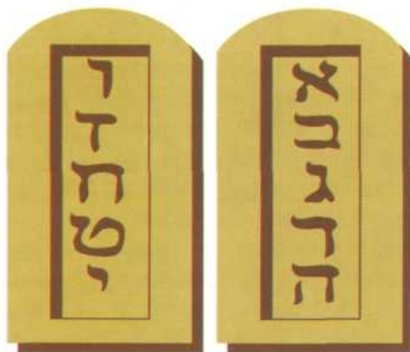
Tetragramatonul cuprinde cele patru litere Y, H, W, H, care exprimă în ebraică pe litere numele adevărat al lui Dumnezeu. Este atât de sfânt, încât nu se apelează niciodată cu voce tare şi nu se face referire la el prin „numele" *(Ha shem* sau cuvântul *Adonai,* „Dumnezeul meu"), deoarece este interzis să luăm numele Domnului în deşert. Deşi literele înseamnă Yhweh, creştinii le-au tradus greşit crezând că ele exprimă cuvântul Jehova. Conform tradiţiei, Dumnezeu a dezvăluit tetragramatonul lui Moise. A fost înscris atât pe bagheta lui Aaron, cât şi pe inelul magic al lui Solomon. In cabala, acest simbol însemna viaţa şi se credea că posedă puteri magice şi tămăduitoare. Pronunţia corectă a fost uitată. Astăzi, tetragramatonul este înscris pe amulete şi pe plăcile shivviti expuse în sinagogi şi în casele evreieşti, pentru a reaminti omniprezenţa lui Dumnezeu.

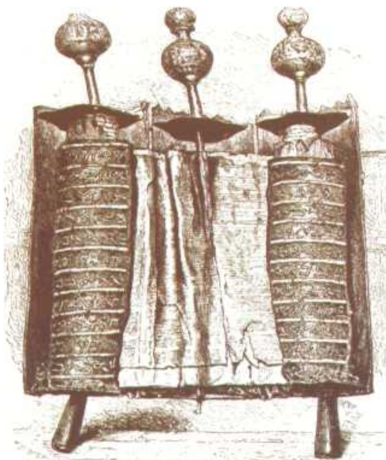
Tăbliţele Decalogului *pagina următoare*

Tăbliţele Decalogului sau Legea sunt două pietre despre care se spune că pe ele au fost înscrise cele zece porunci de către degetul lui Dumnezeu. Prima conţinea textul din Exod, iar a doua acela din Deuteronom. Moise a primit tăbliţele pe Muntele Sinai ca simbol al înţelegerii cu israeliţii şi, datorită textului divin, i s-a părut uşor de cărat. La coborârea sa de pe Muntele Sinai, a descoperit că israeliţii adorau Viţelul de aur; această credinţă idolatrizantă a cauzat dispariţia textului, iar Moise a aruncat şi a distrus

pietrele de acum grele. Întors în vârful muntelui Sinai, el însuşi a înlocuit şi a gravat tăbliţele. Textul putea fi citit de pe ambele părţi, iar cuvintele divine pluteau miraculos deasupra tăbliţelor de piatră. Versiunea nouă (simbolizând Vechea înţelegere) şi fragmentele vechilor tăbliţe au fost plasate în Arca Alianţei (altar portativ din lemn de salcâm placat cu aur) spre păstrare, pentru a reaminti poporului iudaic că învăţaţii trebuie să rămână figuri de respectat.

Torah *jos*
Sefer Torah sau pergamentul Torah, conţine cuvântul lui Dumnezeu dat omului prin Moise şi este unul din cele mai importante simboluri ale iudaismului. Mesajul său, conţinut în Pentateuh şi scris de mână în ebraică, este transmis sub forma unor poveşti simbolice mistice a căror însemnătate profundă va fi dezvăluită numai la sosirea Mesiei. Torah se păstrează în Arca sfântă a sinagogii, acoperit de o manta, o platoşă de argint şi o **coroană** deasupra căreia se găsesc clopoţei.

Menorah *jos*
Candelabrul de aur, cu **şapte** braţe - Menorah - este unul dintre cele mai vechi simboluri iudaice. Datează din zilele Exodului iudaic, când a ars în lăcaşul de rugăciune din deşertul Sinai. După tradiţie, a luat naştere din aurul pe care Moise 1-a aruncat în **foc. În** mod miraculos, alimentat cu ulei de măsline, o flacără ardea mereu, în timp ce celelalte se stingeau. Ulterior, a fost plasat în al doilea templu în Ierusalim până când Titus a distrus oraşul în anul 70 A.D. Simbolizând înţelepciunea divină, cele şapte braţe ale sfeşnicului sunt considerate ca ramuri din copacul babilonian al luminii şi reprezintă cele şapte zile ale Genezei şi, de asemenea, **Soarele, Luna** şi **planetele;** cele şapte ceruri şi cele şapte stele ale Ursei Mari. În 1949, Menorah a devenit emblema/stema oficială a statului Israel şi este înfăţişată pe steagul prezidenţial.

Steaua lui David *sus, dreapta* Steaua lui David sau Magen David (Scutul lui David) este unul din cele mai recunoscute semne ale iudaismului şi, astăzi, este unul din simbolurile statului Israel, apărând pe steagul naţional din 1948. Asocierea cu David derivă din tradiţia că el purta un scut hexagonal în lupta cu Goliat. Simbolul este alcătuit din două triunghiuri intercalate care formează o stea cu **şase** puncte sau o hexagramă. Albul triunghiului superior şi negrul triunghiului inferior simbolizează uniunea contrariilor. Cunoscută şi ca Pecetea lui Solomon, emblema avea putere ocrotitoare şi proprietăţi magice, după cum pretindeau cabaliştii. În magie şi alchimie, simbolizează unitatea elementelor - triunghiul îndreptat în sus înseamnă **foc,** iar cel îndreptat în jos, **apă** — şi de asemenea, masculinitatea şi feminitatea şi sufletul. Când cele şase puncte sunt combinate cu un al şaptelea punct mistic, invizibil, acesta semnifică transformarea. Steaua lui David poate fi denumită şi Steaua Creatorului, cu fiecare punct reprezentând zilele săptămânii, iar hexagonul central simbolizează Sabatul.

Harpa lui David *jos*
Harpa este un simbol al lui David, învingătorul lui Goliat şi rege al Israelului, îndemânarea muzicală a lui David a ajutat regele, muzica lui fiind ca un balsam pentru alinarea depresiei regelui Saul. Se spune că atunci când David a devenit rege, la miezul nopţii vântul a cântat la harpa atârnată deasupra patului său, mobilizându-1 să studieze **Torah. În** termeni simbolici, harpa şi lira simbolizează armonia cu **Universul** şi ascensiunea spre lucruri mai înalte. Lira — tip harpă ornată cu Magen David **(Steaua lui David,** Scutul lui David sau Pecetea lui Solomon), este un simbol al credinţei iudeilor/evreilor şi al statului Israel.

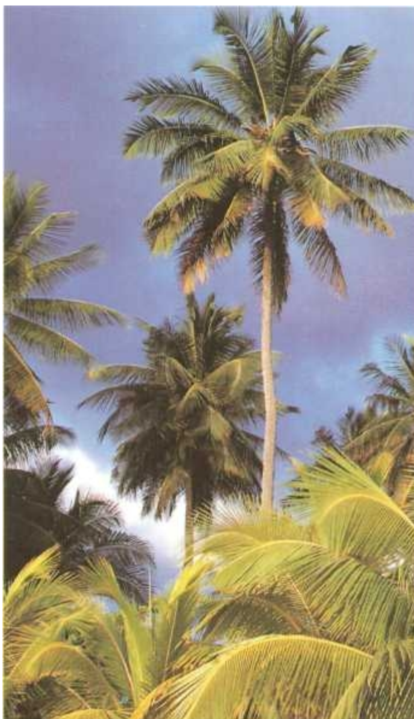
Şofarul *jos*
în tradiţia iudeilor, suflatul în şofar, cornul derit evreiesc (de obicei făcut dintr-un corn de berbec, pentru a reaminti că un berbec a fost sacrificat în locul lui Isaac), poate să însemne apropierea unui duşman. Astăzi se aude la Anul Nou evreiesc sau la Rosh Hashanah, când apelează la penitenţă. Există trei sunete principale suflate din şofar, dar în timpul Rosh Hashanah-ului se aud o sută de sunete, împărţite în două părţi pentru a induce în eroare Satana. Şofarul poate fi suflat dimineaţa pe durata Elul-ului (luna care precede Rosh Hashanah-ul) sau pentru a semnala sfârşitul sărbătorii Yom Kippur. Este folosit şi în exorcism şi în ritualuri de excomunicare. Se crede că în ziua judecăţii, Elijah va sufla în şofar pentru a-i cita la judecată pe cei vii şi pe cei morţi.

Palmierul
Palmierul este important în iconografia iudaică, unde, în acord cu cabala, simbolizează omul cinstit *{tzaddik)* şi fosta stemă a Iudeei după Exod. Alături de mirt, fructul citric şi salcie, ramura de palmier, *lulav,* este una din cele patru specii agricole de paradă la Sukkot pentru sărbătorirea mărinimiei lui Dumnezeu. Fiecare reprezintă un tip de evreu, iar palmierul simbolizează pe cineva care studiază **Torah,** dar nu se supune poruncilor. În plus, ramura de palmier simbolizează coloana verticală îndoită în faţa lui Dumnezeu şi este un simbol al lui Dumnezeu însuşi. În creştinism, palmierul simbolizează dreptatea, învierea, intrarea lui Hristos în Ierusalim şi pelerinajul pe Pământul Sfânt. În Babilonia, Egipt, Grecia Antică şi Roma, simboliza victoria.

Sacrificiul lui Isaac *sus*
Jertfa, o trăsătură comună multor religii, era crucială ritualului credinţei iudaice timpurii. În termeni generali, actul jertfei exprimă o dorinţă de unire cu o zeitate prin intermediul împăcării şi supunerii. Moartea victimei (animală sau umană) intenţionează să invoce stadiul următor al ciclului Genezei - viaţa. Sacrificiul era un ritual important al iudaismului biblic: preoţii ofereau animale ritual curate cel puţin o dată pe zi. Sacrificarea unicului fiu al lui Abraham, Isaac, (ilustrată aici de Caravaggio) cunoscută sub numele de akedah (cuvânt evreiesc semnificând „legătura") este un simbol acut, dureros, de testare a credinţei. Dumnezeu a cerut sacrificarea lui Isaac pe Muntele Moriah ca dovadă a supunerii lui Abraham; în ultimul moment, mâna lui Abraham a fost oprită de arhanghelul Mihai ca semn al compasiunii lui Dumnezeu, iar locul lui Isaac a fost luat de un berbec. Practicile de sacrificiu au fost abandonate după distrugerea celui de-al treilea templu în 70 A.D. Pe durata persecuţiilor suferite de iudei în timpurile medievale, Isaac a fost adoptat ca simbol al calvarului. Astăzi, akedah este citit la Rosh Hashanah (festivalul evreiesc de Anul Nou), când sună un corn de berbec **(şofarul)** în comemorarea **îndurării** Domnului. La pesach (Pastele evreiesc), este celebrată izbăvirea primilor copii născuţi ai israeliţilor (ai căror stâlpi de uşă erau mânjiţi cu sângele **mielului** pascal pentru a-i identifica cu Dumnezeu).

Notă: Iudaismul şi creştinismul împărtăşesc multe simboluri. Câteva din simbolurile iudeo-creştine — Ochiul lui Dumnezeu, porumbelul şi ramura de măslin, altarul şi mitra episcopală — apar în paginile următoare.

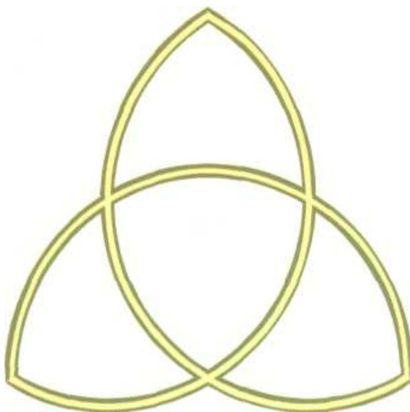
Creştinismul

Ochiul lui Dumnezeu *sus*
Acest simbol este o combinaţie de simboluri iudeo-creştine. Ochiul lui Dumnezeu, Tatăl atotvăzător, din care radiază lumina divină (deseori prezentat într-un **triunghi,** ce reprezintă Domnul şi centrul **Trinităţii).** Cele trei verigi ale lanţului reprezintă Trinitatea şi simbolizează veriga de aur care îl leagă pe credincios de Dumnezeu. Cortul reprezintă casa lui Dumnezeu - tabernacolul, templul evreilor nomazi — ale cărui supracoperţi sunt deschise pentru a dezvălui credincioşilor adevărul interior.

Nimbul *sus*
Acest detaliu dintr-o pictură italiană despre Buna Vestire îl prezintă pe arhanghelul Gabriel vestind **Fecioarei Maria** viitoarea ei maternitate. Un **porumbel,** simbolizând Duhul Sfânt, zboară deasupra lui, iar el ţine un **crin** în mână ca semn al purităţii. Haloul, (aureola sau nimbul) de deasupra capului său înseamnă radianţa divină, dar poate să simbolizeze în plus sfinţenia, suveranitatea, înţelepciunea şi energia vitală. Nimbul este prezentat, ca un disc auriu sau ca o coroană radiantă în jurul capului, însă Dumnezeu este reprezentat uneori printr-un nimb triunghiular sau în formă de diamant, Hristos cu un halou cruciform, iar papa cu unul în formă de pătrat sau hexagon. Haloul, la origine, era un simbol străvechi al **Soarelui** (semnificând puterile solare în anumite religii, cum ar fi cea mithraică) şi poate fi considerată atât o coroană de glorie, cât şi aura personală. Nu este unic pentru creştinism, ci a fost adoptată de culturile mai timpurii. La început, simbolizând majestatea şi puterea, zeul greco-roman **Zeus** (Jupiter) are un nimb albastru, iar **Buddha,** unul roşu. Nimbul mărginit de flăcări al zeului hindus **Shiva** simbolizează Cosmosul. Împăraţii romani erau portretizaţi cu aureole, iar în creştinismul bizantin, chiar şi Satana purta un nimb al puterii.

Triqueta *sus*
Figuri geometrice, ca **trei cercuri, triunghiuri** intersectate sau un triunghi echilateral, sunt folosite adesea în iconografia creştină pentru a exprima Trinitatea — trei într-unui — lui Dumnezeu Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh. Alcătuită din trei arcuri legate, triqueta simbolizează eternitatea, iar centrul ei asemănător unui triunghi reprezintă Trinitatea. Alături de trifoi şi furca în formă de Y, triqueta denotă intangibilitatea Treimii. Apare pe **crucile celtice** şi a fost un motiv popular în arta gotică. Trinitatea este simbolizată de asemenea şi printr-un trio format de **peşti** sau **iepuri,** pentalpha şi de Braţele Trinităţii sau *scutumfidei.*

Îngerul *jos*
îngerii sunt mesageri divini şi au existat în credinţe ca cea a vechilor sumerieni, babilonieni, egipteni, greci şi romani. Sunt prezenţi şi în hinduism şi islamism. In tradiţia creştină, îngerii sunt fiinţe supranaturale create de Dumnezeu, care fac intermedierea între Dumnezeu şi om (sau între rai şi pământ). Există nouă clase de îngeri - serafimi, heruvimi, troni, dominioni, de virtute, de soartă, de principialitate, arhangheli şi îngeri - aranjaţi într-o triplă ierarhie. Arhanghelii reprezintă aspecte despre Dumnezeu şi protejează împotriva demonilor. Atributele celorlalţi îngeri, cum ar fi Mihai (o **sabie),** Rafael (toiagul peregrinului), Uriel (o carte) şi Gabriel (un **crin)** simbolizează judecata divină, protecţia, înţelepciunea şi îndurarea. Muritorii pot avea, de asemenea, îngeri păzitori pentru a-i ocroti şi îndruma prin viaţă. Îngerii, în general, sunt prezentaţi cu un nimb şi sunt înaripaţi, bărbaţi şi femei sau *putti* (cupidoni); ei pot avea pergamente sau instrumente muzicale.

Sfânta Familie *sus*
Această pictură italiană a Sfintei Familii îl prezintă pe pruncul Hristos dormind, figura umbrită a lui Iosif şi un înger înaripat. Semnificaţia specială a Madonei este simbolizată prin aureola sa, voalul castităţii şi mantia protectoare (vezi **Nimbul, Fecioara Măria, Naşterea** şi **îngerul).**

Porumbelul şi ramura de măslin *jos*
în culturile iudaică şi creştină, porumbelul purtând o ramură de măslin simbolizează pacea. După potopul biblic, Noe a trimis de pe arcă un **corb** şi un porumbel să caute pământ uscat. S-a întors numai porumbelul, strângând în cioc o ramură de măslin de pe Muntele Măslinilor, simbol al iertării omului de către Dumnezeu şi al izbăvirii omenirii. În iconografia creştină, porumbelul simbolizează şi Duhul Sfânt, cu şapte porumbei, simbolizează cele şapte daruri ale Sfântului Duh. Porumbelul şi ramura de măslin au devenit un simbol laic.

Naşterea ***sus,*** *dreapta*
Pictura lui Boticelli, „*Naşterea mistică'* (c. 1500) este plină de simbolism. **Fecioara Măria,** cu mantia albastră a purităţii, aplecată în adoraţie asupra copilului Hristos, în timp ce un **bou** (după Isaia, îşi cunoaşte stăpânul şi îl încălzeşte prin respiraţia sa) şi un **măgar** (care cunoaşte ieslele stăpânului) îl privesc. În stânga lui Hristos se văd Iosif şi **Magii. Îngerii** cereşti şi cei căzuţi se iau de mînă în semn de împăcare, pe când trei îngeri citesc pe acoperişul staulului din Cartea Sfântă. Deasupra se afla un cerc de îngeri dansând care învârt trei **coroane,** semnificând atât **Sfânta Treime,** cât şi ciclul naşterii, vieţii şi morţii. Ramuri de **măslin** abundă, ca semn al împăcării lui Dumnezeu cu omul, al păcii şi al **Copacului vieţii.**

Mandorla *jos*
în relaţie cu **haloul** este mandorla în formă de migdală sau aureola din iconografia creştină care înconjoară figurile sfinte sau profane. Cunoscută şi sub numele de *vesica piscis,* este asociată cu forma **peştelui,** simbol al creştinismului, dar şi al **norului** pe care Hristos s-a înălţat la ceruri.

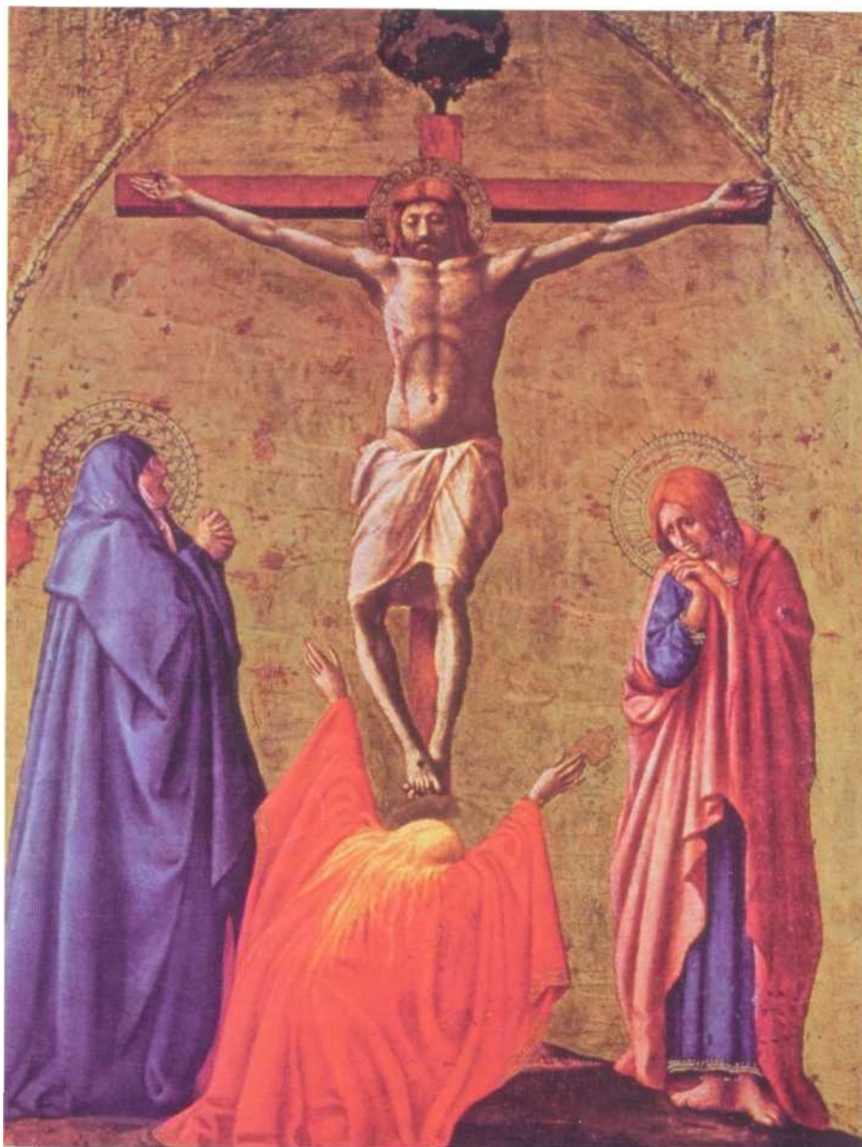
Fecioara Măria *sus*
Fecioara Măria apare frecvent în picturile creştine ale evenimentelor importante cum ar fi Buna Vestire, **Naşterea, Răstignirea** şi înălţarea. Adormirea Maicii Domnului şi de obicei este însoţită de numeroase simboluri ale purităţii - un **crin** şi **vălul** castităţii. **Nimbul** şi prezenţa **îngerilor** reprezintă sfinţenia sa ca mamă a lui Iisus. Este adesea însoţită de **semiluna** crescătoare, de chiparoşi şi de **măslini, Pomul Vieţii** (cu Iisus-fructul) şi **trandafirul** alb (pentru că ea este trandafirul paradisului). Ea poartă o mantie albastră, semnificând credinţa, compasiunea şi apele de botez. Poate fi portretizată ca regina raiului, cu o **coroană** de stele şi alte atribute regale; ca Doamnă a îndurării *(Misericordia)* adăpostind credincioşii sub mantia sa albastră (înseamnă protecţia) sau ca Doamnă a Suferinţelor *(Dolorosa)* cu pieptul străpuns de şapte **săbii.** *Madona* şi *Pruncul* lui Duccio (prezentată aici) combină mare parte a iconografiei bizantine cu inovaţiile medievale; în timp ce Madona este icoană statică, copilului Hristos şi îngerilor din jur le este dată o reprezentare mult mai vie.

Răstignirea *dreapta* Prezentarea sfâşietoare a Crucificării, făcută de Guidi, o prezintă pe Fecioara Măria îndurerată în genunchi la picioarele crucii, înconjurată de creştini care se roagă. Vezi **Crucifixul, Coroana de Spini,** şi **Fecioara Măria.**

Magii *dreapta*
în tradiţia creştină, magii („înţelepţii" în latină) sunt cunoscuţi şi ca cei Trei înţelepţi sau cei trei Crai. După Evanghelia Sf-lui Matei, Dumnezeu le-a vestit Magilor, prin intermediul unei **stele,** că se va naşte în Iudeea un mare împărat, şi astfel ei au călătorit de la Răsărit pentru aşteptarea naşterii Lui. Îndrumaţi de o stea, ei au ajuns în Bethlehem, unde l-au găsit pe Iisus şi L-au adorat, prezentându-i daruri scumpe din aur (simbol al regalităţii), tămâie (divinitatea) şi mir (suferinţa şi moartea). În tradiţia timpurie, se credea că Magii reprezentau cele trei etape de vârstă ale omului, şi

cele trei continente, Europa, Africa şi Asia. Se mai spunea că ei reprezentau divinitatea lui Hristos, majestatea şi sacrificiul. După sec. al Xl-lea au fost numiţi Caspar (sau Gaspar), Melchior şi Baltazar, adică, împăratul Luminii, „a celei albe" şi împăratul comorilor.

Crucifixul/Crucea latină *jos*
Crucifixul sau crucea latină cu imaginea lui Hristos este cel mai profund şi durabil simbol al creştinătăţii, prezentând în detaliu grafic sacrificiul suprem făcut de Iisus pentru mântuirea omenirii. Hristos este portretizat în agonia morţii, cu cinci răni, purtând o **coroană de spini.** Deseori deasupra un pergament rulat indică literele I.N.R.I. (abrevierea din latină pentru „Iisus din Nazareth, Regele iudeilor). Iconografia paleocreştină a evitat prezentarea Crucificării, iar imaginea a fost folosită pentru prima dată după Consiliul de la Constantinopol în 692 î.H. Acest tip de crucifix, prezentat aici, datează din secolul al Xl-lea.

Coroana de Spini *jos* .
Deseori folosită în imaginile lui Hristos pe cruce, coroana de spini este unul din instrumentele de patimă ale lui Hristos şi uneori poate fi prezentată ca o coroană sfântă (ale cărei fructe roşii simbolizează sângele lui Hristos). Spinii sunt un simbol universal al nenorocirii şi, în creştinism, coroana de spini simbolizează atât batjocura de la „încoronarea" lui Hristos ca împărat al Evreilor (în parodia împăratului roman), cât şi suferinţa Lui pe cruce. Spinul poate simboliza şi păcatul. Un **craniu** cu coroană de spini este un simbol creştin al damnaţiunii eterne.

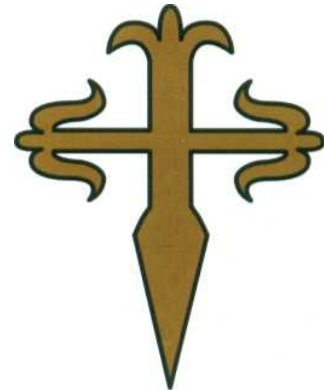

Crucea Păstorului *sus*
Una din multiplele variante ale crucii creştine este crucea păstorului, al cărei apex vertical are forma toiagului de păstor. Acest simbol indică atât credinţa creştină, cât şi rolul lui Iisus ca Bunul Păstor, care îndrumă oamenii în siguranţă prin viaţă şi mantuieşte sufletele. Iisus este în mod frecvent prezentat drapat cu un **miel** în jurul umerilor săi. Aşa cum este un semn al apostolilor, toiagul păstorului (sau cârja episcopului) este şi o parte a sceptrului episcopal, semnificând autoritatea pastorală asupra enoriaşilor. În Egipt, **Osiris** purta un toiag.

Crucea celtică *sus*
Crucea celtică (Iona sau Inelul) era foarte răspândită în Irlanda chiar înaintea secolului al optulea. Este prezentată tipic ca o cruce (simbolizând credinţa creştină) cu braţele înscrise într-un **cerc** (puterea solară şi eternitatea) împreună însemnând unitatea dintre rai şi pământ. Deşi astăzi este identificată cu creştinătatea, crucea celtică datează din timpuri păgâne, când era un simbol de fertilitate şi viaţă - crucea simbolizând potenţa masculină, iar cercul, puterea feminină.

Crucea Fitchy *jos*
în heraldică, crucea care este terminată printr-un vârf ascuţit se numeşte fitchy în cruce. Această cruce este utilizată frecvent în heraldică şi simbolizează credinţa neclintită a celui care o poartă. Combinaţia crucii cu **sabia** este un simbol net al hotărârii de a lupta cu păgânii, dacă este necesar, să apere valorile, principiile şi credinţa creştinismului.

Leul heraldic *jos*
Leul (aici furios) este una din cele mai populare imagini din heraldică. Simbolizează curajul, forţa şi ferocitatea. Arta creştină reprezenta regele fiarelor ca pe o creatură binevoitoare; într-adevăr, Biblia îl descria pe Hristos ca pe leul iudeilor, iar leul înaripat a devenit simbolul Sfântului Marc. În heraldică, simbolizează vitejia, regalitatea şi protecţia şi este o parte din armura regală engleză. Leul furios prezentat aici, ţine în sus un **crucifix,** denotând rolul său ca protector puternic al creştinătăţii.

Mielul lui Dumnezeu *sus*
Mielul simbolizează inocenţa, blândeţea şi puritatea. În timpuri străvechi, era folosit de obicei pentru **sacrificiu,** iar în simbolismul creştin denotă **crucificarea** de sacrificiu a lui Hristos pentru păcatele lumii. În funcţie de modul de prezentare, Agnus Dei poate avea o mulţime de înţelesuri. Aici, Mielul lui Dumnezeu este prezentat cu un **nimb** ţinând o **cruce** şi un steag, indicând aşadar crucificarea, dar şi învierea.

Labarumul *sus*
Labarumul are numeroase denumiri alternative, incluzând Crucea lui Constantin, monograma lui Hristos, Chrismon, Cristograma şi Chi-Rho. Folosirea acestui simbol în iconografie datează din anul 312 A.D. când în ajunul bătăliei de la Milvean Bridge, se spune că împăratul roman Constantin I a avut viziunea unei **cruci** şi a cuvintelor *in hoc signo vinces* („cu acest semn se învinge"). A urmat ordinul de a avea crucea şi motoul plasate pe scuturile armatei sale, iar duşmanul Maxentius a fost înfrânt la momentul potrivit. Această experienţă, a hotărât convertirea lui Constantin la creştinism. Steagul pentru procesiuni a fost unul din cele mai timpurii simboluri ale creştinătăţii şi este o monogramă compusă dm literele greceşti X (chi) şi P (rho) - primele caractere greceşti în exprimarea verbală a numelui lui Hristos. Oricum, a fost un simbol puternic precreştin, indicând o prevestire bună (chrestos, în greacă) şi zeul caldeean al cerului. Simbolizând credinţa creştină, simbolul a devenit emblema lui Constantin şi stindardul Imperiului Roman începând din 324 A.D.

Peştele *jos*
Peştele este unul din cele mai timpurii simboluri creştine folosite alături de Hristos cu însemnătăţi multiple. Hristos şi-a numit apostolii „pescari de oameni" şi a hrănit cinci mii de oameni cu doar doi peşti. Iniţialele cuvintelor greceşti pentru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul *(Iesous Christos, Theon Huios, Soter)* sunt folosite ca un acrostih pentru cuvântul grecesc care înseamnă peşte, *ichtus.* Pe lângă unirea cu Hristos, peştele simbolizează botezul cu apă, viaţa şi hrana spirituală. Preoţii vechi creştini îi numeau pe credincioşi *pisculi* (peşte). Peştele a fost adoptat ca o formă de ideogramă de la începutul primului secol A.D. când creştinii au suferit persecuţia; semnul se găseşte pe morminte în catacombele romane - un străvechi loc secret de întâlnire. Rămâne un simbol mult utilizat printre creştinii de astăzi.

Lumânarea *dreapta, sus* Lumânarea aprinsă are semnificaţie în multe religii şi culturi ca simbol al luminii, al vieţii şi spiritualităţii, dar are o importanţă particulară în creştinism unde simbolizează lumina di-

vină a lui Hristos şi însăşi credinţa. Este mult folosită în ritualurile liturghiei catolice. În riturile funerare, lumânările reprezintă lumina raiului. Lumânările aprinse de credincioşi în faţa altarelor pot simboliza sufletele celor plecaţi sau o cerere de iluminare a celui ce se roagă. Când încadrează **crucea** de pe altar, cele două lumânări reprezintă dualitatea naturii lui Hristos - atât umană, cât şi divină.

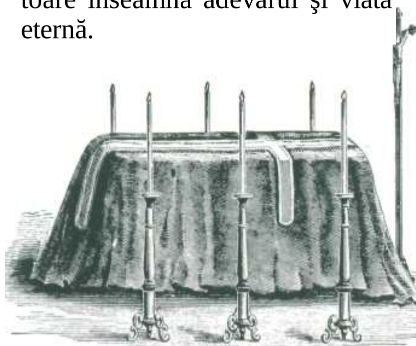

Altarul *sus*
Altarul nu este exclusiv al creştinătăţii, ci are importanţă în multe religii, incluzând iudaismul şi hinduismul, şi în culturile păgâne unde era folosit pentru sacrificări. În creştinism, altarul simbolizează **sacrificiul,** moartea şi învierea: forma sa de mormânt reaminteşte de moarte, iar poziţia, cu faţa spre **Soare,** înseamnă reînvierea. Lemnul şi piatra folosită la construirea altarului simbolizează **crucea** şi piatra de calvar, pe când pânza care îl acoperă reprezintă linţoliul de înmormântare al lui Hristos. Prin înaintarea la altar se indică ascensiunea, iar cele trei trepte care duc la el simbolizează **Trinitatea.** După locul **Euharistiei** - ostia şi vinul sfinţit - altarul poate să evoce Cina cea de taină.

Euharistia *jos*
In ritualul creştin, sacramentul Euharistiei este cel mai important act al credinţei, având simboluri dintre cele mai sugestive. Pâinea consacrată (ostia) şi vinul de împărtăşanie sunt asociate cu trupul şi sângele lui Hristos. Mulţi cred că atunci când se împarte Euharistia în rândul congregaţiei, are loc întruparea, iar credincioşii vor fi umpluţi de esenţa lui Iisus. Euharistia este un simbol clar al sacrificiului trupesc al lui Hristos, iar vasele în care sunt păstrate pâinea şi vinul sunt tratate cu reverenţă şi plasate în mijlocul altarului. Potirul care conţine vinul comuniunii poate fi asociat cu Sfântul Graal, din care Hristos i-a îndemnat pe discipolii săi să bea la Cina cea de taină şi în care losif din Arimathea a adunat sângele vărsat de Hristos.

Înmormântarea *jos*
In creştinism, ca în multe alte religii, moartea poate fi sfârşitul vieţii pământene, dar sufletul credinciosului decedat va trăi în continuare în rai. La o înmormântare creştină, aşadar, corpul este întins într-o raclă sau sicriu, care sugerează întoarcerea în uter şi renaşterea ulterioară. **Crucifixul** şi steagul crucii deasupra sicriului simbolizează salvarea prin credinţă, în timp ce flăcările **lumânărilor** însoţitoare înseamnă adevărul şi viata eternă.

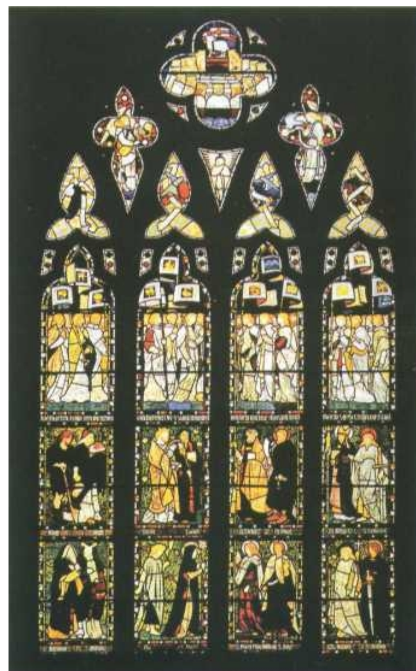

Mitra episcopală *sus*
Alături de **inelul** şi cârja episcopală, poziţia consacrată a unui episcop este simbolizată prin mitră, semn de mare autoritate. Mitra este o legătură directă cu originile timpurii ale creştinătăţii în Orientul Mijlociu, deoarece se crede că datează de la acoperământul pentru cap în formă de peşte purtat de preoţii babilonieni Ea — Oannes şi de asemenea de la sceptrul marelui preot iudeu. Acest exemplu este decorat elaborat şi include un trifoi stilizat, simbol al **Trinităţii.**

Rozarul *sus*
Ca şi un atribut al budismului, hinduismului şi al islamului, rozarul în creştinism este folosit mai ales de romano-catolici şi mai puţin de protestanţi. Iniţial, rozarul sau rosariumul însemna repetarea rugăciunilor devoţionale, dar reprezintă un şirag de (mătănii) mărgele folosit ca ajutor de memorie. Rozarul simbolizează **Fecioara Măria - Trandafirul** Mistic - şi conţine 50 sau 150 de mărgele, despărţite de câte o mărgea mare în cinci sau cincisprezece „decade", fiecare simbolizând diferite evenimente de glorie, supărare şi fericire din viaţa Fecioarei. Trebuie rostit un *Ave Maria* (rugăciune de salut pentru Măria) la fiecare mărgea mică, pe când mărgelele mai mari reprezintă *Gloria* şi *Pater Noster* (Tatăl Nostru). Legate ca o coadă, se termină cu trei mărgele mici între două mari şi un **crucifix.**

Vitraliile *sus*
Deoarece ferestrele îngăduie pătrunderea luminii, ferestrele bisericilor simbolizează penetrarea luminii divine care îi iluminează pe credincioşi. Culorile de bijuterie ale vitraliilor sunt o cale de plată a tributului pentru Dumnezeu şi o reflectare a imaginilor şi culorilor strălucitoare ale poveştilor biblice. Vitraliul prezentat aici este lucrarea unui renascentist-medievalist din secolul al nouăsprezecelea, William Morris şi, în acord cu credinţele lui, reflectă principiile ferestrelor ecleziastice ale Evului Mediu. Forma de ansamblu este aceea a unui arc gotic, formă care este o rămăşiţă a triunghiului, deci este asociată cu Sfânta **Treime;** vârful cu crucea înscrisă într-un cerc se constituie ca omagiu adus iui Dumnezeu pe când ochiurile mai mici reprezintă săbiile adevărului. Figurile sfinte portretizate pe vitraliu urmează tradiţia, furnizând o povestire creştină, de altfel, vitraliul în întregime prezintă bogate imagini creştine.

Islamismul

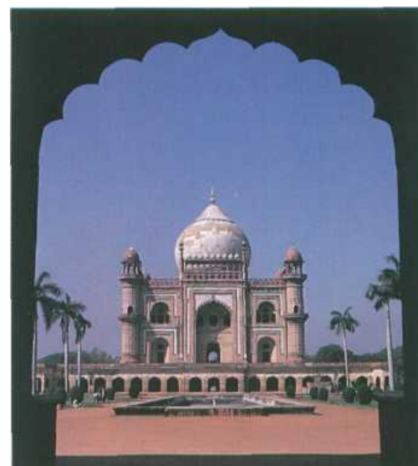
Steaua şi semiluna *jos*
Steaua şi semiluna simboluri primare ale Islamului înseamnă concentrare, deschidere şi victorie, precum şi suveranitate, şi divinitate. În acord cu tradiţia, în 339 î.H. **semiluna** strălucitoare în creştere a salvat Bizanţul (astăzi Istanbul) de atacul lui Filip al Macedoniei. Pentru a marca gratitudinea lor, locuitorii au adoptat semiluna Dianei ca stemă a oraşului. Când oraşul a devenit în 330 î.H. Constantinopolul creştin, semiluna a căpătat semnificaţia unui atribut al Fecioarei Măria. In 1299, înainte de cucerirea Turciei de astăzi, Sultanul Osman a avut viziunea unei semiluni care se întindea deasupra întregii lumi; astfel, a devenit simbolul dinastiei Otomane, iar când Constantinopolul a căzut în mâinile lui Mohamed al II-lea în 1453, semiluna reprezenta atât Islamul, cât şi Imperiul turc. Steaua a fost adăugată sub domnia sultanului Selim al III-lea în 1793 (cele **cinci** colţuri s-au stabilit în 1844). Steaua şi semiluna reprezintă astăzi un simbol islamic universal şi sunt prezente pe steagurile naţionale ale Turciei, Algeriei, Malayeziei, Mauritaniei, Pakistanului, Tunisiei, Ciprului de Nord şi ale Ligii Statelor Arabe. Este şi stema corespondentului islamic al Crucii Roşii, Societatea Semilunii Roşii.

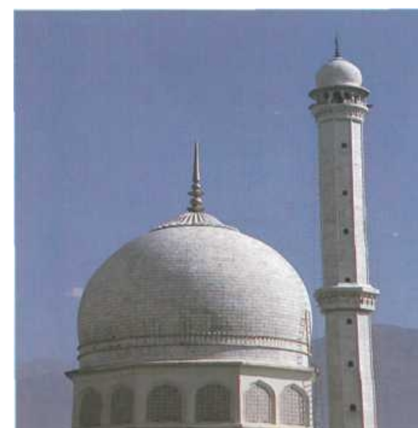
Caligrafia *sus, centru, dreapta*
Reprezentările figurate nu sunt încurajate în Islam, deoarece se consideră semne de idolatrizare. Aceasta justifică abundenţa desenelor decorative şi a caligrafiei arabe folosite la înfrumuseţarea **moscheilor.** Pe lîngă arhitectură, caligrafia este privită ca o formă estetică acceptabilă pentru adularea lui Allah şi este de foarte mare preţ. De-a lungul secolelor s-au dezvoltat multe stiluri de caligrafie - inclusiv *kufic, nashki* şi *rukah* — iar forma cea mai respectată este cea folosită în transcrierea pasajelor şi capitolelor cu precepte religioase şi etice din Coran în cărţi şi pe plăcile din moschei şi din casele credincioşilor.

Moscheea *dreapta, sus*
Moscheea (sau *masjid* - „locul de prostraţie" este clădirea sfântă în care musulmanii se închină la Allah. La origine doar o canopie carpetă hung, moscheea s-a dezvoltat într-un edificiu permanent, ale cărui caracteristici arhitecturale includ o curte interioară (unde sunt situate fântâni pentru abluţii (spălări rituale cerute de Islam), domuri şi minarete - turnurile din care muezzin-ul îi cheamă la rugăciune pe credincioşi. Moscheile sunt orientate spre Mecca (a cărei direcţie este indicată de mihrab sau o sinecură (nişă) în perete. Din moment ce Islamul interzice reprezentarea fiinţelor vii în artă, moscheile sunt decorate cu graţioasa caligrafie a textelor din Coran şi cu mozaicuri reprezentând forme geometrice sau vegetale, covoare sau încrustaţii. Credincioşii se adună înaintea imamului şi se închină în rugăciune de cinci ori pe zi. Rugăciunile de la miezul zilei de vineri sunt obligatorii. Moscheile sunt folosite şi ca locuri de educare şi congregaţie. Moscheea simbolizează transcendenţa lui Allah: baza ei reprezintă **pământul,** domurile şi minaretele reprezintă puterea lui cerească.

Mausoleul *jos*
Mausoleul lui Hunuman în Delhi, din India, este un frumos exemplu al arhitecturii indo-islamice subliniind faţada simplă, netedă, un dom relativ scund şi un minaret înalt la fiecare capăt, o elegantă fuziune mogulă a tradiţiei geometrice persane şi a arhitecturii indiene. Stilul arhitectural al mausoleului este derivat din cel al **moscheei** persane împrumutând curtea interioară şi ferestrele boltite. Fundaţia **pătrată** a mormântului care găzduieşte corpul lui Hunuman reprezintă **pământul,** pe când domul central este un simbol al cerurilor unde s-a înălţat sufletul lui. Aşa cum găzduiesc corpul decedaţilor, mausoleele, ca acesta şi ca **Taj Mahal,** intenţionează să creeze o versiune pământeană a paradisului ceresc spre care s-a înălţat ocupantul. De aceea, mormântul este un tribut impresionant al importanţei lui Hunuman în viaţă şi un simbol al importanţei lui.

Religiile amerindienilor

Craniul de bivol *jos*
Pentru multe culturi ale amerindienilor, în particular ale celor din câmpii şi din Sud-Vest, bivolul sau bizonul, cpitomizează puterea supranaturală, forţa şi curajul. Credinţa amerindienilor este asociată cu lumea naturală: multor fiinţe care habitează în America le sunt atribuite puteri speciale, înaintea dispariţiei virtuale, turmele de bivoli străbăteau câmpiile, asigurând o rodnică vânătoare, de aceea au jucat un rol important în viaţa materială şi spirituală a amerindienilor. Cheyen-ii practicau dansul Capului de bivol, iar craniul unui bivol plasat pe locuinţă, se spune că acţionează ca o putere binevoitoare, simbol protector sau ca spirit ocrotitor împotriva forţelor malefice.

Pasărea-fulger *sus, dreapta, cebtru*
Păsările-fulger (sau skyamsen) sunt cele mai potente zeităţi în credinţa amerindiană din nord-vest. Ele sunt fiinţe supreme care creează, controlează şi distrug natura. De obicei prezentate ca **vulturi** uriaşi cu feţe umane, trăiesc în cer, mănâncă **balene** ucigaşe şi poartă război etern panterelor subacvatice şi **şerpilor** giganţi cu corn. In unele tradiţii, există patru păsări-fulger reprezentând fiecare colţ al cosmosului; căpetenia păsărilor-fulger este Vulturul de Aur *(Keneun).* Deşi în general binevoitoare cu omul ca aducătoare de **ploaie** şi deci de viaţă, pot poseda însă puteri teribile de moarte şi distragere, manifestate prin calamităţi naturale. De aceea, ele trebuie mulţumite şi le sunt dedicate multe ritualuri, ceremonii şi dansuri (cum ar fi Dansul Soarelui câmpiilor şi Dansul de război al irochezilor şi shawnee-lor) sau gesturi rituale de zbor.

Coroana de pene *jos*
Culturile indigenilor din America consideră penele ca simbol al **Soarelui** şi al Marelui Spirit. Păsările sunt considerate de unele triburi ca mesageri ai **Păsării-fulger** şi de aceea se bucură de un respect deosebit. Penele lor (mai ales cele de **vultur)** reprezintă o mare importanţă în ritualul amerindienilor şi sunt purtate de şefii de triburi într-o magnifică coroană cu penaj colorat, frumos ornamentată reminiscenţă a razelor de soare. Aceasta aduce aminte de puterea absolută a Păsării-fulger şi demonstrează autoritatea spirituală a celui care o poartă.

Calumetul *jos*
în tradiţia amerindienilor calumetul este pipa păcii folosită în ritualurile de adorare, pacificare şi conciliere. Se crede că fumatul este un mijloc de rugăciune şi comunicare. Calumetele de obicei sunt complicat sculptate cu simboluri ale naturii şi decorate cu pene. În timp ce se fumează calumetul, se invocă elemente şi spirite, pe când în lumea tangibilă, se întocmesc şi se cimentează tratate de pace. Este posibil ca pipa păcii să fi derivat din pipa sugarilor şamani (folosită pentru eliminarea toxinelor din corp şi pentru crearea unei stări de extaz prin inhalare), însă multe triburi cred că, calumetul lor derivă dintr-un arhetip sacru şi reprezintă o fiinţă a cărei forţă este transferată fumătorului. În Dakota de Sud există o pipă „de viţel",

iar Arapaho păstrează o pipă plată, netedă care reprezintă fiinţa supremă. Pipa Bivoliţei Albe a tribului Oglala Sioux simbolizează un microcosmos al **Universului,** scobitura de lut reprezentând globul şi substanţa **pământului,** partea lemnoasă, regnul vegetal şi animal prin decoraţii încrustate (plante, animale), iar tutunul, toate vieţuitoarele, în termenii **corpului uman,** sfera poate reprezenta inima, tubul, coloana vertebrală, iar canalul pipei, forţa vieţii - fumul este spiritul. Mai mult, când pipa însăşi acţionează ca un medium pentru comuniunea spirituală a omului cu Marele Spirit, fumul care se ridică din calumet se crede că ar uni omul cu fiinţa supremă şi cu puterile naturii.

Vânătorul de vise *jos*
Plasa de captare a viselor amerindienilor arc puterea de a-i proteja pe cei vulnerabili în timpul somnului de orice spirit răuvoitor. Cadrul său circular susţine o ţesătură fibroasă complicată (foarte asemănătoare cu cea a unei pânze de **păianjen),** a cărei textură se crede că ar putea prinde în capcană spiritele care se abat în plasă, prinzându-lc în aşa fel, ca ele să nu poată scăpa şi să nu-şi poată urma intenţiile malefice. Ca simboluri importante de ocrotire împotriva manifestaţiilor distructive supranaturale, plasele de vise pot fi purtate şi ca amuletc sau pot fi agăţate de paturi. În plus, plasa de vise are un efect diferit în acele triburi care dau importanţă deosebită mesajelor din vise. Unele comunităţi amerindiene cred că modelele personale de vise îi ajută pe oameni să-şi găsească în viaţă calea, controlându-şi visele. În anumite tribun, captarea viselor se constituie într-un ritual de iniţiere, în care iniţiatul mediază în centrul unui cerc magic şi încearcă să „recepteze" mesajele pe care le trimit spiritele prin aer; însăşi plasa de vise întruchipează acest concept.

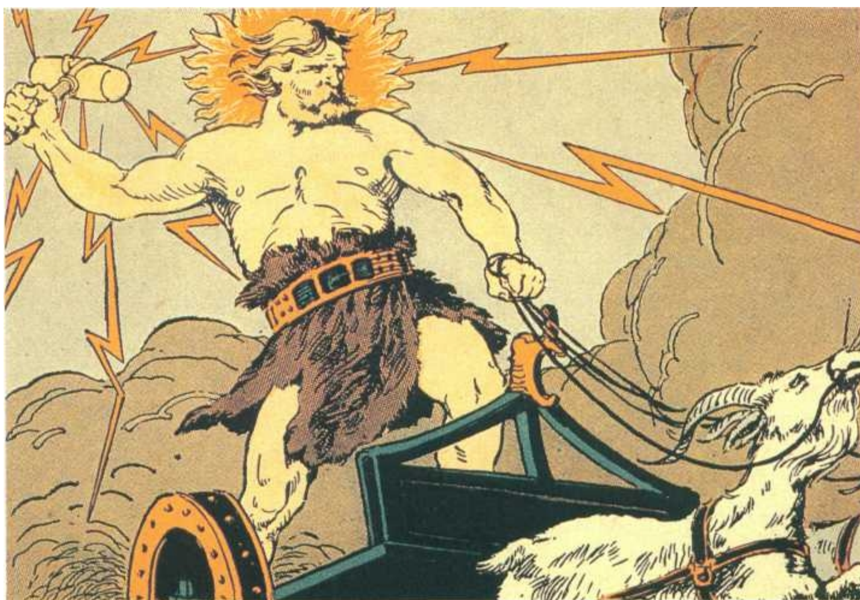
Păpuşa Kachina *sus*
Kachinele sunt spirite ancestrale sau reprezentativele zeilor popoarelor Pueblo (hopi şi zuni) din sud-vestul Americii, iar păpuşile lor Kachina, mascate, sculptate sunt personificările acestor spirite. Se crede despre kachinecă au trăit odată printre oameni, dar acum se întorc de pe cealălalt tărâm într-o anumită perioadă a anului (când reprezintă membri tribali **mascaţi),** cu scopul de a interveni între oameni şi zei. Aceste perioade sunt sărbătorite prin ceremonii şi ritualuri anuale sfinte. La sfârşitul perioadei pe pământ, kachinele, mascate ca dansatori umani, prezintă copiilor din trib imaginea lor de păpuşă ca să le reamintească de existenţa lor până anul următor când vor reveni, sau servesc femeilor ca talisman de fertilitate. Păpuşile kachina sunt sculptate de obicei din rădăcini lemnoase de bumbac sau pin, şi fiecare este îmbrăcată în acord cu caracteristicile şi veşmintele distinctive pentru fiecare kachina în parte (sunt multe). Ca reprezentaţie simbolică a kachinelor. păpuşile kachine sunt imagini totemice importante la ceremoniile anuale.

Pictura Navajo în nisip *jos*
Tribul Navajo din sud-vestul Americii percepe **Universul** împărţit în perechi antitetice. Haosul rezultă inevitabil din această dualitate şi multe ceremonii şi ritualuri din Navajo au ca scop restabilirea armoniei cosmice. Ritualurile sau „semnele" sunt conduse de un maestru de ceremonii, în care este investită toată istoria şi spiritul colectivului tribal şi care recită tradiţiile orale ale tribului. El este responsabil pentru procedeele corecte ale creării picturii în nisip sau a celor uscate - picturi simbolice unice pentru trib. Acestea sunt „pictate" lăsând o dâră delicată de praf de piatră de culori variate scurse din mână pe pământ. Desenele prezintă scenete din miturile de creare a tribului în care sunt portretizaţi iubitorii lui Yeis - poporul sfânt — care guvernează diferitele aspecte ale lumii Yeis-ii, care au realizat primele picturi în nisip pe cer, sunt consideraţi a fi atraşi de imaginile lor în nisip şi că ar intra în picturi, aducând cu ei puterile lor supranaturale, care, deşi, sunt invocate în beneficiul tribului şi pentru a restabili reorganizarea în univers, ele pot fi periculoase şi prost dirijate. Picturile în nisip sunt aşadar sacramentale şi simbolice atât pentru strămoşi, cât şi pentru puterile supranaturale. Se crede că au şi puteri de tămăduire. În timpul ritualului de vindecare, bolnavul tribului este aşezat pe pictura în nisip, iar sursa de boală este transformată în pictură; după terminarea ritualului, nisipul împreună cu boala va fi distrus.

Păgânismul

Ciocanul lui Thor *dreapta*
în mitologia scandinavă, Thor (al cărui nume înseamnă **„tunet"),** era zeul tunetului, vânturilor, furtunilor şi al fertilităţii şi era cel mai puternic dintre zei. Zeul legii şi al ordinii, Thor împărţea pedepse aruncându-şi ciocanul cu două capete, Mjollnir, ţintind precis şi fatal. Mjollnir simboliza fulgerul şi trăsnetul şi asemeni unui bumerang se întorcea mereu la el. Întocmai aşa cum cauza moartea, putea şi să învie morţii. **Zvastica** uneori este cunoscută ca Ciocanul lui Thor, pentru că este **crucea** în **T** (sau tau), acestea, nu numai că sunt ciocane ornamentale, dar au fost adorate ca simboluri sacre şi au fost folosite ca amulete protectoare şi decorative cu care se înlătura focul şi răul şi se invoca fertilitatea.

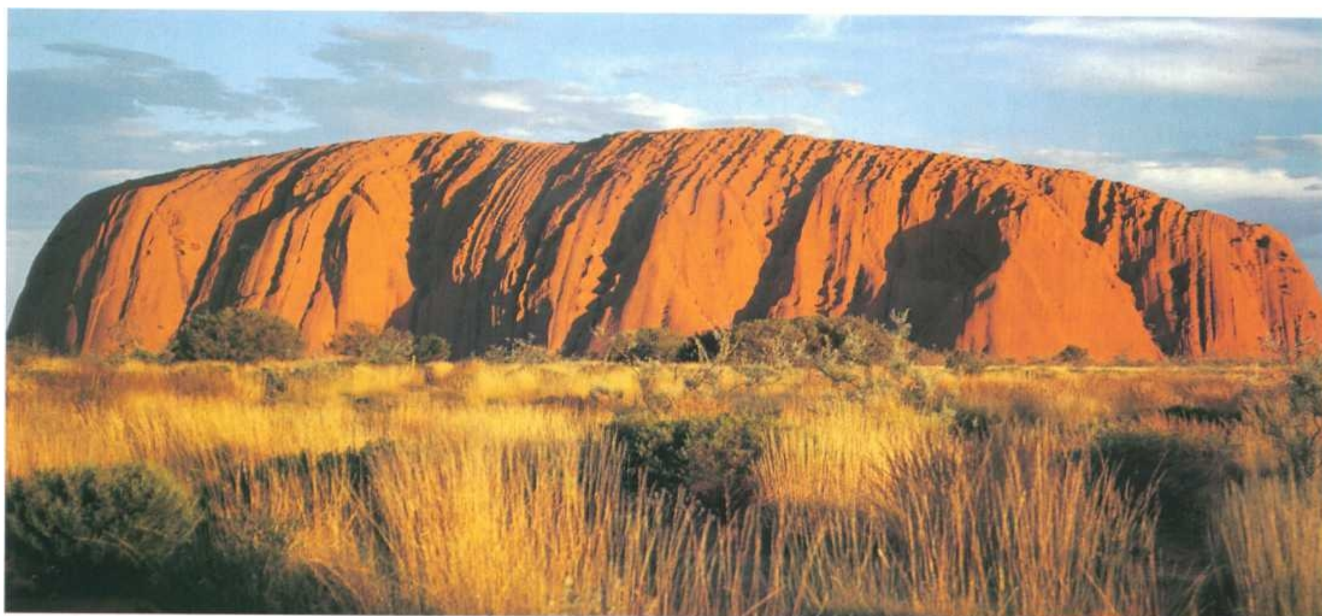
Corabia funerară *sus*
în multe obiceiuri păgâne ale Europei de nord-vest a fost folosită o corabie funerară de ritual pentru lansarea mortului în călătoria spre o altă lume (aşa cum spune şi poemul anglo-saxon *Beowulf). Î*n Scandinavia, corabia era un simbol funerar mai vechi decât Epoca de Bronz, însă corabia funerară nu apare ca practică până în secolul al VH-lea. O corabie funerară cuprindea corpul întins al decedatului, cadavrul înconjurat de comori, animale sacrificate, iar barca era acoperită de o movilă de înmormântare. Uneori, corabia şi conţinutul ei erau arse, ca în cazul căpeteniilor vikinge; **focul** simboliza purificarea, iar fumul simboliza ascensiunea spiritului spre **Soarele** dătător de viaţă. Folosirea corăbiilor ca morminte rezultă probabil din asocierea dintre corăbii şi Vanir, zeii scandinavi ai fertilităţii care au fost identificaţi cu strămoşii morţi. În Scandinavia, modele de corăbii de o impecabilă măiestrie, confecţionate din metale preţioase, se dădeau ofrandă zeilor. Această ilustraţie îl prezintă pe regele Arthur şi pe regina Guinevere lansând corabia funerară a lui Elaine de Astolat.

Ornament lobat *sus*
La popoarele păgâne, la celţi în particular, toate elementele din lumea naturală posedau sensuri magice. **Copacii** deţin o semnificaţie specială, simbolizând viaţa şi unirea mistică a Pământului atât cu raiul şi iadul, cât şi cu cealaltă lume. **Stejarul,** fagul, alunul, frasinul, scoruşul şi tisa fiecare au un simbolism individual. Reprezentările artistice includ frecvent forme **spiralate** şi noduri, deseori în intercalarea vegetaţiilor, ca aici, semnificând asocierea cu cerul şi **Soarele.**

Stonehenge *jos*
Stânca localizată lângă Salisbury, Anglia, este cel mai cunoscut menhir (monument megalitic) din blocuri de piatră necioplită din epoca neolitică, aranjate în forma unui **cerc** (cromlehuri). Este cel mai frumos, unic din punct de vedere arhitectonic. Semnificaţia lor exactă rămâne incertă, dar se crede că au fost înălţate aliniindu-le după **stele,** solstiţii şi după drumul **lunii** şi era un loc de cult păgân. Aşa cum se vede aici, druizii zilelor noastre au reclamat acest loc ca fiind sfânt şi se adună aici pentru a celebra date semnificative cum ar fi solstiţiul de vară.

Credinţele aborigene

Cangurul *sus*

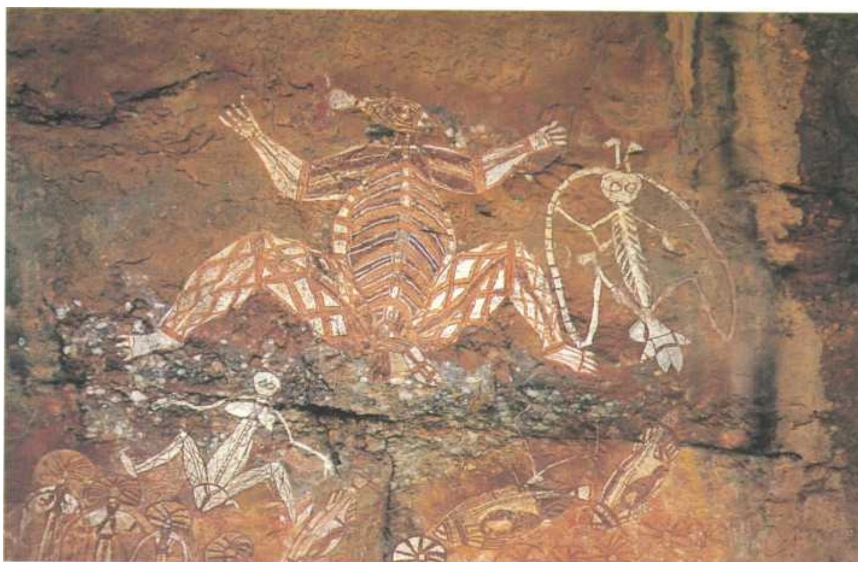
Alături de **emu,** cangurul este un simbol al Australiei. Unic pentru acea ţară, apare ca un accesoriu la hainele de luptă ale Australiei. Oricum, cangurul are o semnificaţie mult mai profundă pentru multe culturi aborigene, datând din timpuri străvechi. Se credea că strămoşii supranaturali *{wondjina* în vestul Australiei) au creat Pământul şi timpul Visării *(altjiranga),* şi l-au populat cu fiinţe şi plante, în Australia centrală, fiecare persoană este încarnarea unui strămoş totemic de la care îşi primeşte totemul - dacă este un cangur, el trebuie să asigure permanenţa cărnii de cangur. Ca atare, cangurul, fiind o importantă sursă de hrană, are şi asociaţii magice. Multe picturi de piatră din Australia au fost considerate odată ca fiind create de astfel de strămoşi supranaturali.

Stânca Ayers *sus*

Forma şi culoarea distinctivă a stâncii Ayers monolitică (numită după unul din premierii Australiei de Sud) din Teritoriul de Nord al Australiei centrale este un loc sfânt pentru aborigenii australieni. Cu o circumferinţă de nouă kilometri şi o înălţime de 1100 picioare, suprafaţa sa nisipoasă de culoare roşie îşi schimbă culoarea într-un mod spectaculos după poziţia **Soarelui.** Aborigenii numesc roca *Uluru* („marea pietricică"), şi cred că este căminul unor personaje mitice cum ar fi oamenii-şarpe, femeia-şo**pârlă** adormită, câinii dingo, varietăţile de canguri mai mici, cârtiţele cu marsupiu şi codobaturile. Poveştile lor sunt ilustrate prin intermediul picturilor pe piatră care acoperă faţa şi peşterile sfinte ale Stâncii Ayers; create în stilul distinctiv al artei deşertice, figurile de animale sunt însoţite de forme mistice, geometrice abstracte, ale căror simboluri subliniază semnificaţia păstrată a legendelor străvechi.

Picturile rupestre *jos*

Picturile rupestre din Parcul Naţional Kakhadu, Australia, simbolizează strămoşii totemici ai poporului aborigen. Aici sunt prezentate spirite feminine dând naştere primelor fiinţe umane

din timpul Visării *(altjiranga)*, atunci când s-au creat toate fiinţele vii, când s-au impus lumii, peisajul şi ordinea existenţială. Sculptura în piatră de acest gen era prevalentă în nordul Australiei, mai ales în teritoriul nordic; de exemplu, se credea că Arhem Land a fost populat de surorile Djanggau. Emblemele sacre (cum ar fi semnele solare) sunt înfăţişate de asemenea în sculptura în piatră a triburilor amerindiene.

Stâlpul totemic *jos*
Acest stâlp totemic neozeelandez Maori prezintă spiritele animalelor sfinte pentru trib, în secvenţă ierarhică ascendentă, pentru a invoca puterile lor ocrotitoare. Pieile de animale, ca cea purtată de acest şaman, au acelaşi scop. Împreună cu alte sisteme totemice, mai ales stâlpii totemici ai triburilor de amerindieni nordici şi din Oceania, stâlpii totemici aborigeni reprezintă istoria socială şi legenda unui trib sau a unui grup de familii şi sunt plasaţi în faţa locuinţelor pentru a arăta identitatea ancestrală, legătura intimă, raportul magic între ei şi un animal din care descind şi pe care-l venerează tot clanul.

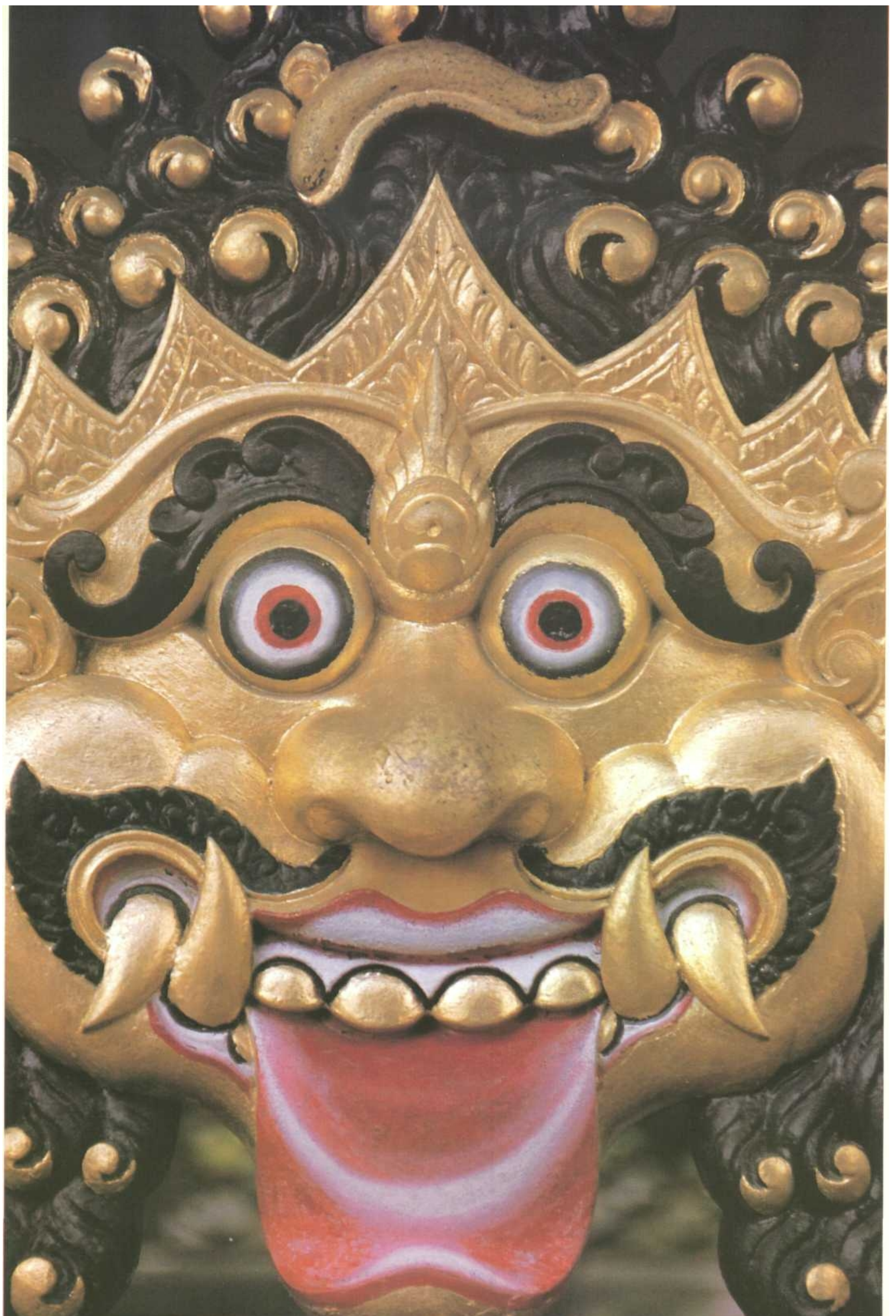

Şamanismul

Masca *sus*
Masca şamanilor are scopul de a speria spiritele malefice, însă şi de a conferi în mod magic, trăsăturile animalului sau spiritului pe care îl reprezintă purtătorul măştii. Veşmintele şamanilor sunt deseori decorate cu piei de animale asemănătoare stilului de mască. Pe durata unei transe extatice, şamanul „devine" spiritul păsării sau animalului (pe care îl invocă îmbrăcămintea şi masca) şi poate chiar să vorbească în graiul lor. Aşadar, ele pot să atragă puterile supranaturale binevoitoare în beneficiul comunităţii.

Zornăitoarea/clopoţelul *dreapta*
Zornăitoarea şamanilor (de obicei confecţionată dintr-o tigvă — dovleac) este privită ca un instrument puternic crucial pentru atingerea stării de extaz. Zornăitoarea este folosită în asociaţie cu o tobă; când este scuturată ritmic, bătaia ei hipnotică, rămăşiţă a bătăii de inimă, induce o condiţie asemănătoare cu cea de transă, care eliberează mintea şamanilor din cătuşele materiilor pământeşti şi le permite comuniunea directă cu spiritele. Aceasta îi acordă puteri supranaturale (ca puterea curativă — tămăduitoare) şi îi garantează o viziune despre viitor. Zornăitoarea este folosită uneori pentru a alunga răul (şi de aceea este purtată uneori ca amuletă ocrotitoare) sau pentru a invoca norocul bun.

Simboluri de identitate

Cercetarea identităţii este inerentă condiţiei umane: în scopul cunoaşterii integrale a unui individ se impune familiarizarea cu neamul, tribul şi naţiunea aceluia. Istoria colectivă şi credinţele grupurilor sociale dau informaţii asupra personalităţilor şi membrilor lor şi le definesc identitatea. Acest capitol explorează atât simbolurile personale, cât şi cele ale diferitelor tipuri de comunităţi în a căror ţesătură sunt conturate credinţele şi atitudinile individuale.

Deoarece identitatea este formată din mai multe componente, adesea contradictorii, este imposibilă reprezentarea în întreaga ei complexitate prin intermediul unui singur simbol. Oricum, se pot extrage şi simboliza, unele din feţele individuale care alcătuiesc întregul. Aşadar, un atribut dominant al caracterului unei persoane poate fi izolat cu ajutorul definiţiei. În Ioana d'Arc, de exemplu, s-a crezut atât de puternic în Franţa, încât a devenit un simbol de martiriu şi patriotism. Caracterele copiilor, cum ar fi păpuşile de lemn, sunt deocamdată neprihănite, astfel ele reprezintă inocenţa. O persoană inteligentă poate fi simbolizată prin bufniţa înţelepciunii, iar una ignorantă prin tichia de măgar. Trăsăturile idealizate, ca virtuţile unui cardinal, au devenit ele însele simboluri, întocmai ca în figura legată la ochi a Justiţiei purtând o balanţă şi sabia adevărului.

De asemenea, oamenilor li se dă identitate prin ocupaţiile lor şi cei mai mulţi dintre noi suntem familiarizaţi cu simboluri ocupaţionale ca stâlpul bărbierului, steagul piraţilor sau coroana regală, care s-au dezvoltat de la obiecte de uz practic la semne generice. Heraldica este în sine un sistem simbolic. Poate fi folosită pentru a reprezenta atât un individ, cât şi pentru a indica poziţia sa în istoria familiei: papa, de exemplu, este simbolizat prin cheile Romei şi prin tiara papală, pe când armele regalităţii britanice înseamnă suveranitatea şi locul monarhului în dinastia regală. Pornind de la simbolurile de individualitate, simbolurile tribale proclamă obiceiurile particulare, istoria, şi credinţele de asemănare. Aşadar, stâlpii totemici sunt atât o emblemă a credinţei, cât şi o amintire a istoriei tribului. Decorarea corpului, de asemenea, serveşte la sublinierea unei identităţi de comunitate. În multe ritualuri culturale - când, de pildă, se invocă o putere supranaturală - este important să se preia o altă identitate care este simbolizată frecvent prin purtarea măştilor. Alte comunităţi închise, ale căror membri sunt mai legaţi de interese decât de înrudire, au şi ele simboluri puternice: fiecare din armele şi echipamentele militare, de exemplu, are un simbolism aparte care serveşte la unitate şi motivare.

Simbolurile corpurilor politice joacă de asemenea un rol inspiraţional, însă efectele lor puternice sunt uneori folosite greşit, din păcate, aşa cum s-au văzut rezultatele devastatoare ale lui Hitler, dând zvasticii o însuşire ilegală. Probabil că cele mai cunoscute simboluri de identitate colectivă de astăzi sunt oricum, steagurile şi stemele naţionale, care exprimă patriotismul şi unitatea locuitorilor ţărilor pe care le reprezintă.

Acest capitol prezintă o trecere în revistă a tuturor acestor simboluri prin care sunt conturate sentimentele de identitate.

Pagina alăturată: *în multe culturi, purtarea unei măşti este simbolică; purtătorul, prin renunţarea la egoul său şi prin înăbuşirea identităţii, permite unui spirit sau zeu să intre în corpul său. In ritualurile ceremoniale, masca în sine reprezintă zeul sau spiritul invocat. Deseori, cu figuri exagerate sau înspăimântătoare, măştile intenţionează să împrăştie frica, accentuând puterea supranaturală de reîncarnare. Această mască indoneziana este din papier mâche pictată şi reprezintă un demon.*

Simboluri tribale şi decoraţiuni corporale

Stâlpul totemic
stânga
Stâlpul totemic al amerindienilor are o varietate de însemnătăţi: ca o *axis mundi*, face legătura între Pământ şi ceruri; chipurile totemice încrustate şi măsluite acţionează ca spirite ocrotitoare pentru protejarea tribului; iar selecţia şi poziţia imaginilor individuale alese cu grijă povestesc istoria tribului. Majoritatea creaturilor prezentate pe stâlpurile totemice reprezintă a-nimale sau păsări (şi uneori plante), i-lustrând importanţa naturii în culturile amerindiene. Totemurile sunt aşezate în ordinea ascendentă a importanţei: adesea, Pasărea-fulger stă în vârful stâlpului totemic, subliniind poziţia sa ca fiinţă supremă sau zeitatea cea mai mare. Stâlpul totemic este o emblemă tribală unică şi individuală, dezvăluie credinţele unui trib, istoria şi înrudirea lui într-o formă grafică vizuală.

Perforarerea corpului *sus*
Forme distinctive de ornare a corpului au fost adoptate în multe culturi pentru declararea identităţii tribale şi această practică a continuat (sub forme modificate) până în ziua de azi. Aşa cum pictarea feţei şi a corpului membrilor lor cu semne speciale, purtarea **măştilor** de ritual, a bijuteriilor, costumelor, şi prezentarea ritualurilor de iniţiere (circumcizia), intră în tradiţia unor culturi, tot aşa multe altele practică perforarea corpului care implică o durere - parte necesară şi importantă la ceremoniile de iniţiere - dar, ulterior, permite purtătorului să-şi declare înrudirea printr-o podoabă de identificare în urechi sau nas; în unele tradiţii este amuletă protectoare sau religioasă. Această femeie Wisham din Nord-Vestul Pacificului poartă în nas un os de animal vânat şi omorât de tribul ei. Simbolizează apartenenţa sa la trib şi acceptarea obiceiurilor şi a istorici tribului, de asemenea se crede că îndepărtează spiritele rele.

Pictarea feţei *sus*
Acest papuaş din Noua Guinee şi-a pictat faţa şi şi-a desenat corpul cu motive şi obiecte cu semnificaţia tradiţională străveche. Ca şi **masca,** pictarea feţei îşi are originea în ritualurile omului preistoric, iar practica supravieţuieşte în multe culturi tribale din prezent, inclusiv în Africa şi în triburile de amerindieni. Scopul principal al pictării feţei este transmiterea întruchipării imaginii pictate caracterului purtătorului: însemnarea poate reprezenta variabil, un zeu sau un demon, aserţiunea identităţii tribului sau să fie specifică unui anumit ritual. Astăzi, decoraţiunile faciale sunt aplicate numai în timpul ceremoniilor rituale sau de război. Triburile melaneziene, ca cele din Papua Noua Guinee, au ritualuri exclusiv masculine, incluzându-le pe cele de purificare sau iniţiere. Strămoşii tribali *(tumbună)* sunt în mod particular importanţi în credinţele melaneziene şi pot fi invocaţi în dansuri şi rituri ca melopeea pentru care participanţii îşi decorează cu grijă corpurile.

Masca tribală *sus*
Multe din măştile tribale africane încorporează figuri animale. Cel mai des sunt folosite ritualurile de tămăduire, în timpul cărora, vraciul invocă puterea spiritului animal sau transferă boala (sau spiritele malefice care cauzează boala) unui animal, sacrificat apoi, pentru a purifica pacientul. Măştile animale sunt folosite şi de câteva triburi amerindiene în diferite ceremonii rituale. Funcţia acestor măşti este aceea de a suprapune o altă identitate purtătorului, înăbuşind-o pe a sa, fără să declare înrudirea.

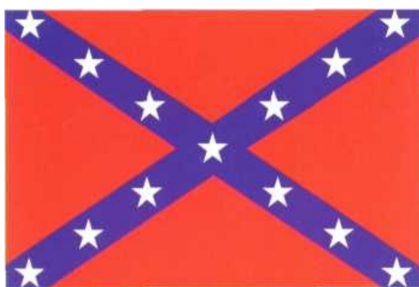
Măşti tragi-comice *jos*
Originea măştilor greceşti se află în serbările dionisiace ale Greciei antice. Cele mai renumite sunt măştile antitetice care denotă tragedia şi comedia, ale căror feţe sunt fixate într-o expresie de veselie sau de destin tragic. Aceste măşti, împreună, simbolizează componentele esenţiale ale existenţei şi intenţionau să stârnească conştiinţa auditorului despre soartă şi despre destinul omului în drama vieţii. Măştile erau atributele muzelor tragediei şi comediei, Melpomene şi Thalia, iar Cupidon era deseori prezentat în arta funerară romană ca purtând masca tragediei. Astăzi, ele simbolizează artele teatrale şi dramatice.

Steaguri naţionale

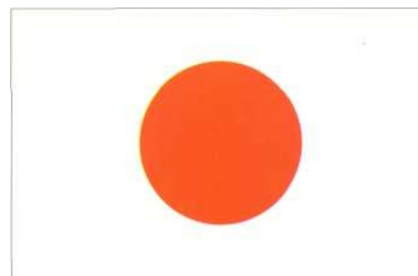
Stele şi dungi *sus*
Steagul Statelor Unite, Stele şi dungi, datează din 1777 şi marchează independenţa Americii faţă de Britania. La origine, steagul a avut 13 stele albe (câte una pentru fiecare colonie) pe fond albastru şi treisprezece dungi roşii şi albe simbolizând - după George Washington - stelele, raiul; roşul, ţara mamă; iar albul, independenţa. De-a lungul secolelor, s-au adăugat noi stele o dată cu alăturarea noilor state la Uniune, iar astăzi sunt cincizeci. Stelele şi dungile sunt prezentate aici prin personificarea virtuţii esenţiale de curaj, fermitate (în latină *Fortitudo).* Dârzenia este însoţită frecvent de atribute de război — **măciucă, sabie** şi **platoşă** - şi uneori de un **leu.** Când poartă un steag, reprezintă victoria prin curaj; este prezentată adesea ca simbol naţional şi reprezintă apărarea a tot ce îi este drag naţiunii.

Steagul federal *sus*
In 1861, înaintea Războiului Civil american, cele şapte state aliate au adoptat steagul lor propriu, cunoscut sub denumirea de „Stele şi dungi". Era alcătuit dintr-o dungă albă plasată între două linii roşii, în a cărei parte stângă era un cerc format din şapte **stele** albe (reprezentând statele rupte) pe un fond albastru. Mai târziu, Confederaţia a cuprins unsprezece state, ceea ce a făcut ca această emblemă originală să devină nepotrivită. A fost înlocuită cu „Crucea Sudului" sau „Steagul Sudului": **crucea** albastră a Sf. Andrei, punctată cu stele albe, plasată pe fond roşu. Acesta a devenit steagul de bătălie al Alianţei după ce a fluturat în bătălia de la Manassas în 1861 şi până la demiterea Alianţei în 1865. Astăzi, Crucea Sudului face parte din steagul statului Mississippi.

Drapelul Britanic *sus*
Cunoscut ca „Union Jack", drapelul Regatului Unit, simbolizează unirea Angliei, Scoţiei şi Irlandei pronunţată prin Actul de Unire din 1801. Steagul este alcătuit dintr-o **cruce** albă (saltire) pe fondul albastru al Sf. Andrei (cel mai important sfânt al Scoţiei), deasupra căreia este suprapusă crucea roşie a Sf.-lui Patrick (cel mai important sfânt al Irlandei); crucea roşie a Sf.-lui George (patron al Angliei) trece peste ambele şi este conturată cu alb. Cea mai timpurie versiune a steagului datează din 1606, la trei ani după unificarea regatelor Angliei şi Scoţiei sub James I de Anglia (Iacob al Vl-lea de Scoţia); la început, acest steag flutura în exclusivitate pe catargele vaselor regale. Drapelul Uniunii a apărut mai târziu în cantonul Pavilionului de comerţ englez, iar acum este parte a steagurilor multor ţări din Comunitatea Britanică de Naţiuni, inclusiv Australia, Noua Zeelandă şi Fiji, precum şi a coloniilor şi vechilor colonii ca Hong Kong, Bermude, Insulele Cayman, Insulele Sfinte Britanice şi Insulele Falkland.

Japonia *sus*
Tărâmul Soarelui Răsare *(Nikon Koku),* Japonia expune un steag cu această emblemă, împărtăşind credinţa că împăratul japonez este un descendent al Soarelui. Unul din cele mai simple drapele din lume a fost adoptat în 1870 şi reprezintă un disc solar sferic, de culoarea sângelui (creat după o crizantemă) pe fond alb. In cel de-al Il-ea război mondial, s-au adăugat 12 raze soarelui, şi a fost folosit ca steag de bătălie al imperiului; pavilioanele navale au avut opt raze.

Coreea de Sud *sus*
Steagul Coreei de Sud este cunoscut ca şi *pakwa* sau *taeguk* şi în mijloc poartă semnul oriental distinctiv **yin-yang** care reprezintă armonia perfectă a opoziţiilor. Jumătatea de sus a semnului yin-yang este colorată în roşu, cea de jos în albastru, plasată pe un fond alb. Diagonalele radiante de la figura centrală sunt patru kwae negre sau trigrame luate din / *Ching-ul chinezesc — Cartea schimbărilor.* Privind simbolic spre cele patru zări ale Pământului, kwae reprezintă cele patru vânturi, **anotimpuri,** puncte cardinale şi **Soarele, Luna, Pământul** şi raiul. Drapelul a fost adoptat în 1883, dar nu s-a mai folosit în timpul ocupaţiei Coreei de Sud, prima dată de japonezi, apoi de Aliaţi. A fost readoptat de Republica Coreeană în 1948.

Embleme naţionale

Vulturul american *sus*
Vulturul cu cap alb este specific Statelor Unite şi este pasărea naţională a Americii, simbolizând forţa naţiunii. Când este prezentat cu o ramură de măslin în piciorul drept simbolizează intenţiile de pace. Cele treisprezece săgeţi reprezintă statele originale ale Uniunii şi, de asemenea, semnifică promptitudinea în război a Americii când apărarea împotriva agresiunii devine necesară. Vulturul apare pe Marea Pecete, simbol al autorizării guvernului federal, creat în 1782, şi de asemenea, pe multe drapele naţionale, incluzându-le pe acelea din Illino is, Jowa, Dakota de Sud, Insulele Sfinte şi Samoa Americană.

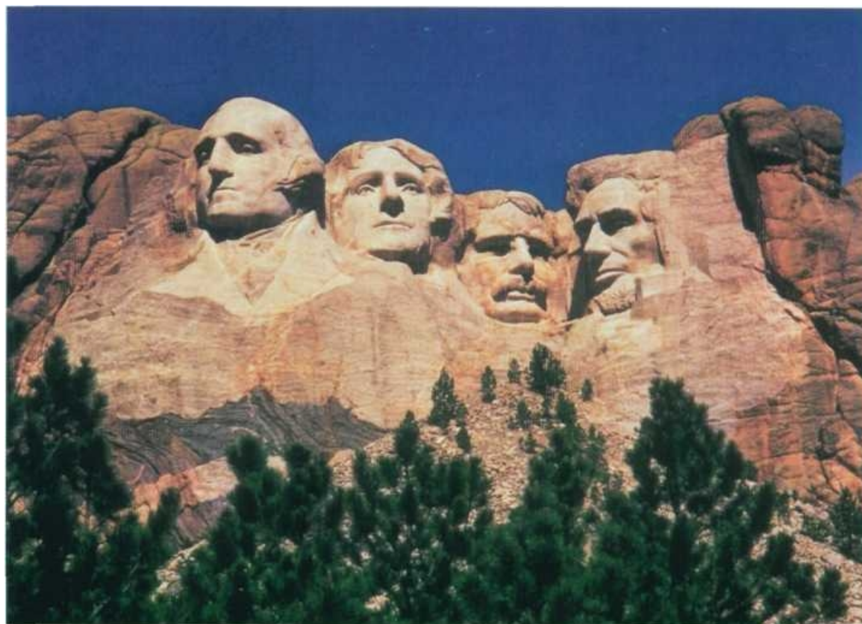

Clopotul libertăţii *sus*
Clopotul Libertăţii este unul din cele mai puternice simboluri civice ale Americii - reamintind atât despre lupta pentru independenţă a naţiunii neexperimentate, cât şi despre dreptul la libertate a cetăţenilor. Clopotul vast de fier, cântărind 2080 de livre (943 kg), cu o circumferinţă de 12 picioare (3,7 m), a fost împuternicit de la topitoria londoneză a lui Thomas Lester, în 1752 pentru casa statului din provincia Pennsylvania (apoi britanică). Spart curând de limba sa, a trebuit remodelat. Printr-o simplă coincidenţă, poartă motoul: „Declar libertatea pe tot pământul şi pentru toţi locuitorii". Clopotul a bătut în 8 iulie 1776, când s-a auzit prima oară în sala statului Declaraţia de Independenţă. Când Britania ameninţa Philadelphia, a fost ascuns în Allentown aproape un an. Probabil s-a spart după reparaţii, ultima dată a bătut în 1846 şi a fost în Sala Independenţei din anul 1852. Azi se poate vedea în Sala Clopotului Libertăţii din Philadelphia. Fiind un simbol al Războiului pentru Independenţă, Clopotul Libertăţii a fost asociat de asemenea mişcării antisclavagiste din secolul al nouăsprezecelea.

Muntele Rushmore *jos*
Un omagiu unic adus celor patru mari preşedinţi americani, Muntele Memorial Naţional Rushmore, din Dealurile Negre (Black Hills), Dakota de Sud, este astăzi un simbol puternic al identităţii naţionale a Statelor Unite. Ideea unui astfel de memorial a fost concepută în 1923 de Doane Robinson, director al Societăţii de istorie din Dakota de Sud. Dinamitarea muntelui la înălţimea de 5725 de picioare (1745 m) a început în 1927 sub îndrumarea sculptorului Gutzon Borglum. Sculptarea în stânca dură de granit a portretelor masive ale lui George Washington, Thomas Jefferson, Theodore Roosevelt şi Abraham Lincoln a durat paisprezece ani. Borglum a murit cu câteva luni înainte de terminarea operei, în 1941, dar monumentul a fost terminat sub îndrumarea fiului său, Lincoln, şi a fost oferit publicului în 1942. Fiecare chip are o înălţime de aproximativ 60 de picioare (18 m).

Frunza de arţar *sus*
Frunza de arţar este emblema Canadei. Aceasta a înlocuit în 1965 însemnul Roşu al Britaniei pe drapelul ţării. Reprezentată ca o frunză roşie cu unsprezece vârfuri, arţarul are o importanţă deosebită pentru Canada datorită răspândirii sale în acea ţară şi a rolului său vital în economie (seva de arţar produce zahărul şi siropul de arţar, iar lemnul dur este folosit în producţia de mobilă şi platelaj). In China şi Japonia, frunza de arţar este atât semnul îndrăgostiţilor, cât şi al **toamnei.**

Roza Tudorilor *jos*
(Trandafirul Tudor) **Roza** Tudorilor reprezintă o Anglie unită. Între anii 1455 şi 1485, Anglia a fost sfâşiată de Războiul celor două Roze, o luptă cauzată de ambiţiile dinastice ale caselor Lancaster şi York (ale căror embleme însumau trandafirul roşu şi, respectiv, alb), ambele dorind ca pretendentul lor să fie aşezat pe tronul Angliei. Când în sfârşit Henry Tudor de Lancaster a ajuns la tron în 1485 ca Henry al Vll-lea (primul rege Tudor), cele două roze, roşie şi albă, au fost combinate formând o singură roză - roza Tudorilor.

Ciulinul *dreapta, jos*
Ciulinul plin de ţepi, alături de motoul *Nemo me impune lacessit* (Nimeni nu mă provoacă cu impunitatea), este stema naţională a Scoţiei. Este un simbol de sfidare şi de dorinţă pentru apărarea Scoţiei. Legenda spune că, în secolul al VlII-lea, scoţienii au fost alertaţi de un atac iminent al danezilor şi unul din luptătorii scandinavi desculţi a păşit pe un ciulin şi a strigat de durere; ca rezultat, invadatorii au fost puşi pe fugă cu succes. Sub domnia lui Jacob al III-lea de Scoţia (1451-88), ciulinul a fost adoptat oficial ca emblemă a Scoţiei, iar mai târziu a apărut şi pe **armele regale** britanice. Ordinul Britanic al Ciulinului este un ordin cavaleresc important, în analogie creştină, ciulinul este echivalat atât cu **coroana de spini,** cât şi cu moartea omului, deci reprezintă tristeţea şi păcatul. Scoţia este simbolizată şi prin sporran, kilt (modelul de pe stofa — ecosez — carourile vii-ale kiltului identifică mai departe apartenenţa la clan) şi prin cimpoi.

Soldaţii gărzii regale *sus*
Soldaţii gărzii regale simbolizează mândra tradiţie istorică a Angliei. Mai potrivit numiţi Cavaleriştii Gărzii, numele lor popular este derivat din franţuzescul - *boufittiers* - gardienii bufetului regelui. Constituite în 1485 de Henric al Vll-lea servind ca gardă corporală suveranului, corpurile de armată sunt cele mai vechi formaţiuni militare din Anglia. Astăzi, membrii acestei formaţiuni sunt văzuţi cel mai adesea în cadrul ocaziilor speciale ale statului şi în servicii ca paznici ai Turnului Londrei. Cavaleriştii sunt aleşi din rândurile soldaţilor retraşi şi ierarhia lor idiosincretică militară se întinde de la căpitan (de obicei un nobil), la locotenent şi sublocotenent, prin „cancelaria de verificare" şi „exoni" şi până la mesageri, sergenţi majori, begdoers şi uşieri, şi cei particulari. Uniformele lor colorate datează din secolul al XV-lea şi sunt constituite din tunici roşii împodobite cu linii purpurii şi şireturi de aur, pantaloni până la genunchi, tolbe roşii şi o pălărie cu pene. La ocazii mai puţin formale, se lipsesc de pălăriile penate şi le înlocuiesc cu o pălărie derby (pălărie melon).

Harpa *sus*
Alături de **trifoi,** harpa este importantă emblemă a Irlandei, reflectând moştenirea celtică. Este un atribut al zeului bun şi al tatălui tuturor, Dagda - unul din Tuatha De Dannan irlandezi — căruia i se datora schimbarea **anotimpurilor** când cânta din harpa sa. În mitologia scandinavă, ca şi în cea celtică, harpa era privită ca un pod mistic între **rai** şi **Pământ.** Simbolul indică, de asemenea, şi moştenirea muzicală remarcabilă a Irlandei.

Trifoiul *sus*
Asocierea trifoiului cu Irlanda datează încă din secolul al V-lea, când Sf. Patrick (a cărui emblemă-însemn îl reprezintă) a folosit trifoiul pentru a ilustra conceptul **Sfintei Treimi** convertiţilor creştini. Denumirea englezească *„shamrach"* derivă atât din cuvântul arab shamrakh, care reprezenta Triadele Persane, cât şi din irlandezul *seamrog* — „trifoi mic". In comunităţile irlandeze, în 17 martie, ziua Sf.-ului Patrick se poartă trifoiul (sau îmbrăcăminte şi podoabe verzi).

Leul belgian *sus*
Leul este o emblemă istorică a Belgiei şi figurează în armatele naţionale ale ţării. Această hartă datează dinaintea independenţei Belgiei din 1830, însă leul desenat este simbolul mândriei şi autonomiei acestei ţări. Cartograful a combinat ingenios geografia regiunilor Belgiei cu emblema naţională rezultând „Leo Belgicus" - un simbol al nesupunerii naţionale. Fiorosul leu este prezentat cu spatele spre Anglia, răgând feroce la ţările învecinate, identificate uşor pe hartă prin scuturile lor heraldice (de ex, cele ale diverselor provincii ale Belgiei). Marginile hărţii şi figura leului belgian sunt încadrate de portretele notabile ale unor personalităţi belgiene.

Cocoşul *dreapta*
Istoria cocoşului ca emblemă a Franţei datează de la adaptarea acesteia de către goţii războinici ca emblemă de bătălie, omagiu spiritului lor de luptă. Povestirile cu animale din evul mediu numeau cocoşul „Gallus" — probabil o derivaţie a numelui Gaul. În timpul Revoluţiei Franceze, cocoşul a apărut pe drapelul Franţei. În context revoluţionar, cocoşul adună atribute de vigilenţă şi supremaţie. Astăzi, cocoşul francez înseamnă mândrie şi agresiune pozitivă.

Toreadorul *sus*
Deşi luptele cu tauri se organizează în toate ţările colonizate de Spania, popularitatea de acasă le-au făcut să devină simbol al ţării-mamă. Originea luptei cu tauri nu este exactă, însă prima este înregistrată în 1090. La început, *toreros-n* (luptătorii) luptau călare pe **cai,** dar din 1725 au început să momească **taurii** ghinionişti printr-un dans ritual de picioare, cu

mişcări graţioase ale mâinilor ajutându-se de cape ***(capas)*** şi **lănci.** Prima arenă de tauri a fost ridicată în Madrid, în 1743, iar astăzi în Spania există cel puţin patru sute de astfel de arene. Fiecare dintre acestea găzduieşte spectacolul public de torturare şi omorâre a şase tauri în fiecare duminică între lunile aprilie şi noiembrie. Există o ierarhie strictă între luptătorii cu tauri, de la *toreros, matadori* şi *espadas* la *banderillos* şi *picadori* şi mulţi din acestea devin eroi sărbătoriţi. Pe lângă celelalte sporturi sângeroase, lupta cu tauri simbolizează cruzimea voită şi lipsa de respect pentru animale.

Marele Zid *jos*
Marele Zid Chinezesc a devenit simbolul ţării. A fost construit în secolul al II-lea î. H. ca un zid de apărare împotriva năvălitorilor mongoli şi se întinde pe o lungime de peste 1500 de mile (înjur de 2.400 de km), urmând denivelările pământului, de la partea

muntoasă a Gansu-lui de Vest şi până la Golful Liaodong. O măreaţă faptă de inginerie, zidurile de piatră ale fortăreţei sunt în medie de aproximativ douăzeci de picoare (6 metri) înălţime şi lăţime. Deşi reconstruit substanţial în timpul secolului al XV-lea, şi în ciuda mişcărilor sociale şi militare de-a lungul secolelor, a rezistat până în zilele noastre, simbolizând spiritul neînfrânt al poporului chinez.

Parthenonul *jos*
Parthenonul ruinat din Atena, recunoscut ca unul din cele mai alese exemple de arhitectură dorică, este probabil, cel mai renumit simbol al Greciei. Perşii au distrus tempul original de pe stânca sacră a atenienilor în jurul anului 480 î.H. Pericles a însărcinat arhitecţii Iktinos şi Kallikrates să reconstruiască un nou templu

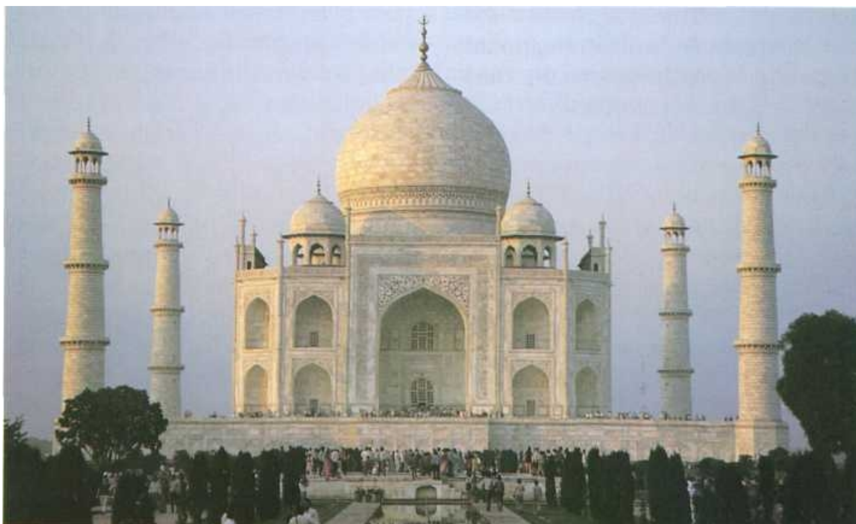
pe Acropole („Oraşul înalt") în cinstea **Athenei,** zeiţa atenienilor. Lucrarea a început în 447 î.H. şi în 432 î.H. s-a terminat un splendid templu de marmură. Scările urcau la templul înconjurat de coloane, în centrul templului era o încăpere rectangulară în care se înălţa strălucind figura zeiţei Pallas Athena, sculptură din fildeş şi aur, înaltă de 36 de picioare, realizată de Phidias. În fiecare an în Parthenon aveau loc jocuri şi festivităţi în onoarea zeiţei Athena. Din antichitate, Parthenonul a simbolizat realizările culturale remarcabile ale Greciei.

Casa Operei din Sydney *sus, dreapta*
Alături de Podul Harbour, Opera este cel mai important simbol din Sydney, şi prin amploare, al Australiei. Situat pe Bennelong Point, acest edificiu extraordinar din beton armat este un monument de cotitură unic care seamănă cu pânzele umflate ale unei corăbii.

în 1957 guvernul New South Wales a invitat arhitecţi să facă oferta creaţiilor lor pentru opera proiectată; a câştigat arhitectul danez Jorn Utzon. Construirea a început în 1959. Când în sfârşit a fost deschis de Regina Elisabeta a Ii-a în 1973, a costat 102 milioane de $A, sumă provenită din loteriile statale. Casa Operei, construită pe 4,5 acri, este un impresionant complex de operă, concert şi teatre dramatice, baruri şi restaurante şi se mândreşte cu cea mai mare orgă mecanică a lumii. Este un simbol cultural fără egal.

Taj Mahal *jos*
Celebrul Taj Mahal al Indiei este un simbol dual, reprezentând India în sine şi puterea **dragostei.** Când Arjumand Banu Begum *(Mumtaz Mahal* - „Aleasa Palatului"), soţia preferată a împăratului mogul Shah Jahan, a murit în chinurile naşterii în 1631, soţul ei neconsolat a dat ordin să se înalţe magnificul mausoleu pe râul Yatnuna la marginea Agrei, unde putea fi văzut din palat. Lucrarea a început în acelaşi an, şi Taj Mahal-ui a fost desăvârşit în 1648 cu efortul a douăzeci de mii de muncitori angajaţi de-a lungul perioadei de 17 ani, cât a durat construcţia splendidului lăcaş pentru eternitate închinat celei mai iubite dintre soţii de soţul în veci nemângâiat. O grădină exterioară duce la platforma ridicată deasupra căreia se găseşte mormântul împodobit cu marmură albă de la Makrana, Rajastan. Din fantezia nişelor arcuite şi a paravanelor decorate cu pietre semipreţioase se înalţă un dom uriaş deasupra încăperii centrale unde se odihnesc în sarcofage corpurile lui Arjumand şi al lui Shah Jahan.

Regalitate şi heraldică

Coroana *sus*
Coroana, coroniţa sau diadema este simbolul principal al regalităţii, nobleţei şi succesului. Deoarece este purtată pe partea cea mai „nobilă" a corpului — **capul,** sediul sufletului — ea subliniază măreţia spirituală şi autoritatea temporară a purtătorului. Cu toate că sunt purtate mai ales de suverani, coroanele simbolizează şi autoritatea religioasă: papa poartă o triplă coroană. Zeităţile şi faraonii Egiptului antic purtau coroane duble care erau înzestrate cu puteri magice, în religiile orientale, coroana simbolizează înălţarea spirituală. În unele religii, inclusiv în creştinism, coroana înseamnă gloria divină şi cândva se aşezau coroane pe capetele celor de curând trecuţi în lumea drepţilor ca semn al unificării lor cu Dumnezeu. Coroanele încorporează, în general, simbolismul **cercului** - infinitul şi perfecţiunea - şi pot sugera puterea solară, lumina şi iluminarea când sunt decorate cu raze. În majoritatea culturilor în care domină un sistem nobiliar, cavalerii poartă diferite forme de coroane, în funcţie de rangul lor: deci coroniţele ducilor, conţilor şi baronilor se dinsting prin forma lor specifică care devin mai puţin strălucitoare în raport cu descreşterea poziţiei ierarhice a nobilului purtător.

Fleur - de — IyS *sus, centru, dreapta*
Fleur - de - lys (sau Fleur - de - lis, care înseamnă în limba franceză „floare de crin") este un simbol heraldic floral mult folosit. Prezintă un **crin** sau **lotus** stilizat, simbolizând perfecţiunea, lumina şi viaţa şi este simbolul regilor Franţei. În legenda franceză, Clovis, împăratul merovingian al francilor, s-a convertit la creştinism în 496 A.D., şi atunci, un **înger** i-a dat un crin de aur ca simbol al purificării sale. Se spunea că Clovis a adoptat-o ca emblemă după nuferii fluviului Rin, care l-au îndrumat spre un vad ferit pe unde să-1 treacă şi să obţină victoria în bătălie. În secolul al XII-lca, a devenit simbolul regalităţii franceze. Louis al Vll-lea 1-a folosit pe scutul său şi se crede că „lys" este o prescurtare de la „Louis". Între 1340 şi 1801, regii englezi au folosit emblema pe hainele armatei simbolizând revendicările lor la tronul Franţei.

Deoarece este alcătuit dintr-un crin triplu, floarea de crin poate reprezenta de asemenea, **Trinitatea, Fecioara Măria,** trinităţile lui Dumnezeu, creaţia şi regalitatea precum şi **trupul** bărbatului, mintea şi sufletul. Asamblarea ei pe capătul unei **suliţe** o leagă de puterea marţială masculină. Floarea de crin este simbolul Florenţei, Italia, cunoscută ca „oraşul crinilor".

Stema Amsterdamului *sus*
Stema oraşului olandez Amsterdam, care datează din secolul al XV-lea, este descrisă în termeni heraldici ca fiind „roşie, cu o bară verticală neagră în mijloc cu trei cruciuliţe de argint" - trei cruciuliţe albe pe fâşia neagră plasată în centrul unui fond roşu. Cele trei cruci reprezintă justiţia. Ele provin de la stema conţilor de Amstel a căror casă din Persijin dădea privilegii Amsterdamului, care în secolul al XHI-lea era un sat modest de pescari, sau alternativ, de la stema conacului de Breda (care apare în aceea a prinţilor de Orange). Scutul heraldic al Amsterdamului este uneori prezentat ca fiind ţinut de doi **lei** negri şi este împodobit cu **coroana** imperială şi motoul: *Heldhaftig, Vastberaden, Barmherzig* ("Eroic, hotărât, caritabil").

Blazonul regal Britanic *stânga*
Devizele şi în semnele heraldice regale de armoarii ale reginei Elisabeta a Il-a a Angliei datează de la domnia reginei Victoria. Mijlocul schemei heraldice regală este împărţit în patru, inclus în ordinul Jartierei cu motoul *Honi Soit Qui Mal y Pense*, care inconjură emblema, reprezentând stema Angliei (simbolizată prin leii ocrotitori cu o labă ridicată), a Scoţiei (leul violent) şi a Irlandei **(harpa).** Leul regal **încoronat** şi unicornul reprezintă sprijinul şi stau deasupra motoului: *Dieu et Mon Droit.* Blazonul se termină cu un coif regal şi cu coama leului. Efectul acestei capodopere heraldice este unul de putere şi autoritate maiestică.

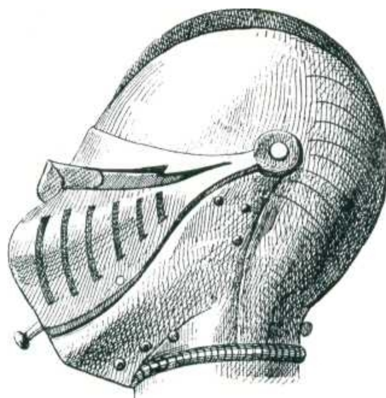
Emblema Papală *sus*
Emblema heraldică a papei conţine **cheile** încrucişate ale Sf.-ului Petru (primul episcop al Romei şi gardianul porţilor raiului), aplicate pe tiara papală conică şi drapată cu palium, de unde atârnă o cruce. Cheile reamintesc de moştenirea Sf. Petru; paliumul cu trei coroane denotă **Sfânta Treime.** Toate acestea sunt simboluri ale autorităţii ecleziastice.

Vulturul german *jos*
Vulturul negru din heraldica germană datează de la folosirea lui ca emblemă a Sfântului Imperiu Roman, al cărui împăraţi îl priveau ca simbol al autorităţii pe care o revendicau şi pe care l-au preluat de la romani. De-a lungul perioadei de dizolvare a Sfântului Imperiu Roman, de unificare a naţiunii germane din 1871, de abdicare a Kaiserului, de întemeiere a Republicii Weimar şi a celui dc-al Ill-lea Rcich, vulturul a rămas emblema Germaniei - pleşuv, stilizat, cu cioc încovoiat, cu anvergură mare a aripilor.

Viaţa militară

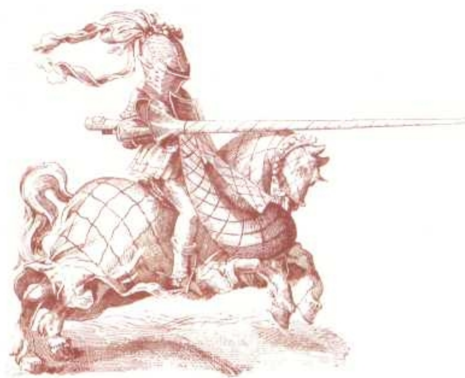
Arma de foc *dreapta*
Arma de foc, sub orice formă - pistol, revolver, carabină sau mitralieră - este un simbol clasic falie şi fobie, forma sa rigidă (ca aceea a unei **săbii, suliţe** sau **săgeţi)** semnificând potenţa masculină şi efectul său de răutate şi moarte. Este un simbol de autoritate şi do-minare, iar când se trage cu ea, lumina şi zgomotul său reprezintă de asemenea **tunetul** şi **fulgerul.** O armă care nu face foc poate înseamnă impotenţă, iar când este asociată cu un bărbat, impotenţă sexuală. Ca armă cauzatoare de răni, semnificaţia ei este pur şi simplu aceea de răutate şi moarte.

Coiful *sus*
Coiful este un simbol marţial net de putere, protecţie şi invulnerabilitate, în funcţie de închiderea sau deschiderea vizorului, poate reprezenta gânduri ascunse sau spirituale. Este un atribut al zeilor greco-romani **Marte** (sau Ares, simbolizând războiul), **Pluto** (sau Hades, întunericul) şi Minerva (sau **Athena,** gândirea). În legenda greacă, coiful lui Perseus (coiful lui Hades) i-a conferit invizibilitate când a ucis-o pe Medusa. Coiful este o parte din podoabele heraldice şi poate fi prezentat în multe forme istorice; diferitele stiluri şi folosirea diferitelor metale de confecţionare a coifurilor reprezintă rangurile nobiliare: regalitatea (aurul, cu şapte sau cinci bare la vizor); pajii (argint sau aur, cu cinci bare la vizor), cavalerii (oţel, cu vizorul deschis), iar domnii (oţel cu vizor închis).

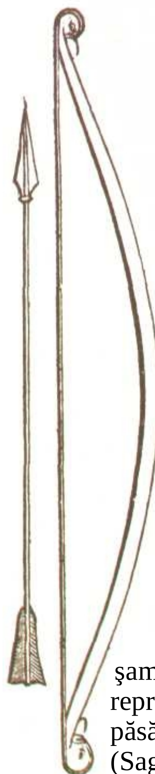

Cavalerul şi lancea *jos*
Cavalerul călare şi lancea, ambele, au însemnătate simbolică. Cavalerul reprezintă sufletul îndrumând **corpul** (reprezentat de **cal),** iar căutarea sa de aventură poate fi asemănată cu călătoria omului prin viaţă, împreună cu necazurile, supărările şi obstacolele ei. Cavalerul Verde, după tradiţie înseamnă ucenicia sau puterile naturii şi ale morţii; Cavalerul Roşu reprezintă victoria sângeroasă; Cavalerul Alb simbolizează puritatea şi iluminarea; în timp ce Cavalerul Negru este întruchiparea răului, păcatului şi sacrificiului. Cavalerul poate fi privit ca erou universal sau ca figură ostilă. Lancea este un simbol falie masculin fiind asociată cu **suliţa** (din care s-a dezvoltat). Poate să reprezinte şi razele soarelui, războiul şi sacrificiul. În timp ce sabia are asociaţii cereşti, lancea (ca armă inferioară) este asociată cu **pământul** şi poate purta simbolismul *axisi mundi.* În vremurile medievale, când un cavaler ţinea vârful lancei îndreptat înainte, declara război; dacă o ţinea în spate, venea din prietenie. În creştinism, lancea sau suliţa lui Longius este un semn al patimii lui Hristos (de unde se poate face asocierea cu Sfântul Graal). Lancea este un atribut al virtuţilor cardinale de fermitate *(Fortitudo).*

Arcul şi săgeata *jos*

Datorită formei curbe şi uzului marţial, arcul are atât un simbolism masculin, cât şi unul feminin: tensiunea corzii sale reprezintă puterile masculine, vigoarea şi vitalitatea; forma sa oglindeşte **semiluna.** Săgeata, este un simbol masculin falie, semnificând penetrarea, **fulgerul,** virilitatea, rapiditatea, razele **soarelui,** războiul şi moartea. Datorită implicaţiei sale falice, în vremurile romane era asociată cu voluptatea, precum erau arcaşii cu centaurii. Arcul şi săgeata, simbolizează război, puterea şi abilitatea de a nimeri o ţintă. În budism, simbolizează mintea şi respectiv cele cinci simţuri; mai reprezintă voinţa şi silaba sfântă *Om.* Această semnificaţie este asociată cu Indra, reprezintă razele solare şi fulgerul, iar când este aprinsă de Rudra, durere şi **ploaie** vindecătoare. De asemenea, arcul este un atribut al lui **Shiva. Î**n China, arcul şi săgeata alcătuiesc un simbol al fertilităţii şi poate reprezenta Tao - ui. În Islam, arcul semnifică puterea lui Al-lah, iar săgeata mânia acestuia, în timp ce la creştini, arcul simbolizează puterea trecătoare, iar săgeţile, **martiriul,** în Japonia, tehnica meditaţiei Kyundo, care implică ţintirea neintenţionată cu săgeata, reprezintă eliberarea eu-lui. În panteonul gre-co-roman, Artemis **(Diana)** poartă un arc (simbolizând semiluna) şi o săgeată (lumina) acestea fiind şi atribute temute şi aducătoare de moarte ale lui Apollo şi ale lui Eros (Cupidon), care semăna chinurile mistuitoare ale **dragostei** prin săgeţile care nu greşeau niciodată ţinta. La şamani, săgeata cu pană reprezintă zborul unei păsări spre rai. Săgetătorul (Sagittarius), centaurul zodiacal, poartă un arc şi o săgeată.

Scutul *Sus*

încă din perioada omului primitiv, scutul a fost folosit pentru apărare şi protecţie, aceasta fiind semnificaţia sa principală, deşi, ar putea constitui şi simbolul spiritualităţii şi al castităţii, în Grecia antică, scutul lui Zeus, egida, conferea protecţie divină. Era confecţionat de Hephaestus şi era acoperit cu pielea caprei Amalthea. Când Zeus îşi scutura scutul, se produceau furtunile şi trăsnetele. **Athena** avea un scut pe care era zugrăvit capul **Gorgonei.** Împreună cu **suliţa,** scutul este semnul lui Ares **(Marte)** şi al Athenei (Minerva, care poartă egida ca pe o mantie); scutul cu suliţă simbolizează şi maturitatea. **Cavalerii** evului mediu îşi purtau pelerinele cu stema deasupra scutului pentru a fi identificaţi atunci când chipurile le erau ascunse sub **coifuri. Î**n consecinţă, scutul este o componentă fundamentală a heraldicii şi constituie elementul de bază pentru plasamentul altor embleme.

Suliţa *Dreapta*

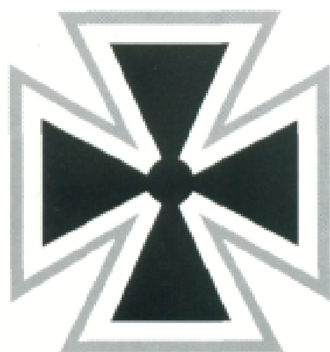
Armă de război străveche şi universală, suliţa împărtăşeşte multe din simbolistica **lăncii.** Reprezintă *axis mundi*, **bagheta** magicianului şi - prin forma falică — masculinitatea şi fertilitatea, în Grecia antică, făcea parte din însemnele efebiei (alături de **scut)** şi simboliza maturitatea fiind de asemenea atributul **Athenei** (Minerva), al lui Ares **(Marte)** şi Achilles (din rugina de pe suliţa lui s-a născut planta coada şoricelului care 1-a vindecat pe Telephus). În hinduism, Indra poartă o suliţă reprezentând victoria şi înţelepciunea, în Japonia, reprezintă suliţa cerească a creaţiei purtată de Izanagi, primul zeu masculin. Două suliţe în faţa unui scut fac parte din drapelele statelor Lesotho şi Kenya.

Crucea malteză *sus*

Numită şi crucea cu opt colţuri, crucea malteză era semnul Cavalerilor Ospitalieri sau al Cavalerilor Sf. Ioan din Ierusalim, protejau la început peregrinii, apoi a devenit un remarcabil ordin militar al Cruciadelor. Stabilindu-şi cartierul general în Malta, au devenit cunoscuţi sub numele de Cavalerii de Malta împreună cu insigna lor. Crucea malteză este albă pe fond negru, iar cele opt capete reprezintă beatitudinea (binecuvântarea) şi sunt alcătuite din patru vârfuri de săgeată. Această formă de cruce a avut rezonanţă şi în Asiria antică, unde cele opt capete îi simbolizau pe zeii Ra, Anu, Belus şi Hea.

Crucea de Fier *sus*

Este o cruce ale cărei braţe se lărgesc spre periferie şi este un simbol asociat Germaniei, fiind cea mai înaltă distincţie militară a sa. Prima Cruce de Fier a fost atribuită lui Frederik Wilhelm III al Prusiei în timpul războiului cu Napoleon din 1813 şi era din fier, cu margini de argint. A fost decernată în toate campaniile militare ulterioare, inclusiv în primul război mondial. Adolf Hitler a adăugat Crucii de Fier o **zvastică,** dar a fost înlăturată după cel de-al doilea război mondial. Spre deosebire de zvastică,

Ocupaţii

Navigaţia *stânga*

Ancora este simbolul universal al navigaţiei şi a fost adoptată de multe companii maritime ca emblemă. Aşa cum ancora fixează o ambarcaţiune, protejând astfel marinarii în faţa furtunilor iscate pe mare, în tradiţia creştină, ancora era un semn al statorniciei religioase, al speranţei şi al salvării prin credinţă. Ancora a fost semnul virtuţii teologice de Speranţă (Spes), simbolizată deseori de o femeie înaripată însoţită de o sferă, de cornul abundenţei, de un stup sau pară, cu o ancoră la picioare.

Boneta bucătarului şef

dreapta

Boneta bucătarului este astăzi un simbol universal pentru bucătari şi gastronomie. Este un semn comun pentru ghidurile restaurantelor şi pentru catalogarea standardelor lor gastronomice. Prin funcţia de a acoperi **capul** şi a prinde părul, boneta are rol în igienă, dar este totodată şi un simbol de autoritate a bucătarului faţă de subalterni. Un ucenic în ale bucătăriei trebuie saşi croiască drumul pe scara ierarhiei avansând progresiv de la o poziţie umilitoare de început, trecând prin diverse stadii intermediare, la una finală prin care să merite boneta de bucătar şef. Boneta bucătarului şef oferă o identitate specifică prin îndemânare, experienţă în arta culinară.

Pirateria *jos*

Craniul cu oasele încrucişate este recunoscut ca fiind steagul piraţilor jefuitori. Este un foarte vechi simbol universal al morţii şi al pericolului. În timp ce craniul reprezintă efemeritatea vieţii, cele două oase încrucişate înseamnă forţa vitală a muşchilor. Acest simbol înspăimântător a fost folosit şi de naziştii din SS şi de alte armate ca emblemă militară. Astăzi, cel mai frecvent este utilizat ca semn de atenţionare pentru substanţele otrăvitoare.

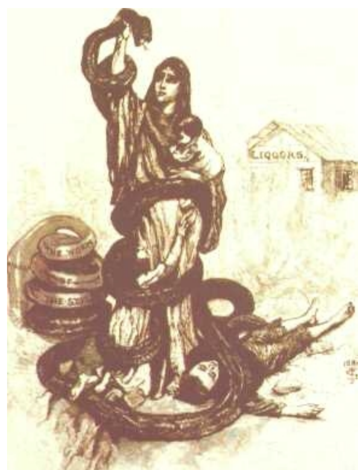

Stâlpul bărbierului *jos*

în faţa anumitor frizerii se aflã un stâlp cu dungi spiralate roşii şi albe simbolizând tunderea părului. Semnificaţia stâlpului nu are nimic comun cu acest serviciu, dar datează încă de pe vremea când bărbierii practicau şi anumite activităţi medicale. Una dintre acestea era sângerarea înceată, procedeu despre care se credea că vindecă numeroase boli. Pacienţilor li se dădea un stâlp pe care trebuiau să-1 strângă cu putere pentru a li se evidenţia venele braţelor, iar bărbierul străpungea o venă şi scotea sângele, între două şedinţe, stâlpul în jurul căruia s-a prelins sângele era lăsat afară. Versiunea iniţială a fost înlocuită cu un stâlp simbolic făcut la comandă ale cărui dungi roşii simbolizează sângele. Măciulia aflată la capătul unor astfel de stâlpi reprezintă ligheanul bărbierului.

Virtuţile

Cumpătarea *sus*
Alături de surorile ei Justiţia, Prudenţa şi Vitejia, Cumpătarea este personificarea feminină a uneia dintre cele patru virtuţi cardinale şi avertizează împotriva exceselor. Ea poate fi prezentată cu numeroase atribute, printre care **sabia** pacificatoare - (semnificând controlul temperamentului, două urne, semn al echilibrului), o **clepsidră,** hamuri şi zăbală de cal (simbolul stăpânirii de sine) şi vin diluat cu **apă.** Cumpătarea mai este şi cea de-a paisprezecea dintre cărţile tainice majore de **Tarot** , reprezentată de o figură androgenă care goleşte apa dintr-un vas într-altul. Importanţa sa este subliniată de necesitatea atingerii echilibrului perfect emoţional şi de acţiune. Fiindcă se zice că strânge şi păstrează apă în cocoaşă şi o consumă cu economie, **cămila** poate fi simbol de cumpătare la fel cum este considerat şi **porumbelul.**

Cele trei graţii *sus, centru* In mitologia greco-romană, cele trei graţii (lat. Gratiae sau Charites în gr.) erau surorile Aglaia, Thalia şi Euphro-syne, fiicele lui **Zeus** (Jupiter) şi ale Eurynomei (fiica lui Okeanos), personificări ale graţiei şi frumuseţii feminine. Ele erau sărbătorite deodată pentru frumuseţea şi graţia lor, dar Aglaia (numele ei înseamnă „strălucire") era adorată în mod special pentru frumuseţea ei, Thalia („chefuri", „orgii") pentru râsul ei şi Euphrosyne (înseamnă „veselie"), pentru graţia sa. Întruchipând aceste virtuţi, se credea că zeiţele aveau puterea de a îndeplini dorinţele oamenilor. Ele serveau multe zeităţi ale panteonului greco-roman, dar erau asociate în mod special cu Aphrodita **(Venus).** **Î**n pictura lui Rafael acestea apar cu semnele lor distinctive, respectiv, **mărul, trandafirul,** mirtul şi **zarurile.** Semnificaţia lor variază; Seneca era de părere că ele întruchipează generozitatea şi dăruirea, acceptarea şi răsplătirea favorurilor, pe când în interpretarea neoplatonică reprezintă cele trei etape ale dragostei (frumuseţea, dorinţa şi împlinirea), în tradiţia creştină, ele simbolizează castitatea, frumuseţea şi dragostea. Fiind în număr de trei simbolizează de asemenea şi unitatea perfectă (a două contrarii cu cel de-al treilea ca element transcendent).

Justiţia *dreapta*
Justiţia, (în lat. *Justicia)* este una dintre cele patru virtuţi cardinale ce includ Vitejia *(Fortitudo),* Prudenţa *(Prudentia)* şi Cumpătarea *(Temperantia).* Justiţia, asociată frecvent cu zeiţa Astraea, este înfăţişată ca o femeie legată la ochi (dovadă că ochii nu o vor induce în eroare), ţinând o **sabie** cu care să despartă binele de rău şi o balanţă (simbolul echilibrului şi al egalităţii în faţa legii). Ocazional este înfăţişată cu o **ramură de măslin,** cornul abundenţei şi un cod de legi. Justiţia este de asemenea şi una din cele mai mari arcane ale sistemului de **Tarot.**

Îndurarea *sus*
Conform Evangheliei Sfântului Matei din Noul Testament, există şase fapte de îndurare, performanţă crucială în alegerea celor ce vor merge în rai faţă de aceia care vor merge în iad în Ziua Judecăţii de Apoi şi acestea sunt: hrănirea flămânzilor, adăparea însetaţilor, adăpostirea celor fără casă, îmbrăcarea celor goi, îngrijirea bolnavilor, vizitarea ori răscumpărarea prizonierilor. Înmormântarea morţilor a fost adăugată ulterior ca semn de respect pentru **trup,** ca fiind „templul lui Dumnezeu, unde sălăşluieşte Duhul lui Dumnezeu" (I Corinteni 3:16). Aici este prezentată lucrarea lui Caravaggio despre cele şapte fapte de îndurare. In imagistica gotică Caritatea a evidenţiat toate faptele de îndurare, dar în secolele următoare au fost limitate la îmbrăcarea celor dezbrăcaţi.

Atribute

Bufniţa înţelepciunii *sus*
Astăzi bufniţa este cel mai popular simbol al studiului şi este prezentată frecvent (ca aici) cocoţată pe un teanc de cărţi afişând o expresie foarte gravă. Semnificaţia acestui simbol poate fi atribuită păsării sfinte a zeiţei **Athena,** zeiţă a înţelepciunii la greci. În mai recenta tradiţie, ochii încercuiţi sugerează protecţia spectacolelor şi a literelor. In această asociere poate fi simbolul opticienilor sugerând acuitatea vederii.

Inocenţa *jos*
Povestea copiilor din pădure este o baladă din secolul al şaisprezecelea *(„Copiii în pădure").* Rămaşi orfani dar bogaţi, după moartea tatălui lor, un băieţel şi o fetiţă au fost încredinţaţi unui unchi rău şi lacom care decide să-i omoare pentru a intra în posesia averii lor şi, în acest scop, angajează doi bărbaţi cărora le porunceşte să-i ducă în codru şi să-i ucidă. Unul dintre ei, mişcat de soarta celor doi copii, îşi omoară tovarăşul, dar abandonează copiii neajutoraţi, lăsându-i în voia sorţii şi condamnându-i astfel la moarte. Drept urmare, Dumnezeu îl pedepseşte atât pe angajat, cât şi pe unchiul cel lacom, cu sărăcie şi moarte. Povestea este cu tâlc, un avertisment că răul nu poate scăpa nepedepsit, iar copilaşii sunt simbolurile emoţionale ale inocenţei, ale bunătăţii şi lipsei de apărare. In termeni simbolici, copiii reprezintă în general aceste calităţi.

Prosperitatea *stânga* Deoarece copiii îşi păstrează banii în puşculiţă — porcuşor — acesta a fost asociat cu simbolul prosperităţii. La fel cum **porcii** sunt îngrăşaţi înainte de a fi sacrificaţi, şi puşculiţele în formă de porcuşor adună bănuţii treptat până când se umple, economisindu-se o sumă mai mare dând în acest fel copilului un model despre beneficiile economiei. Ca şi corespondent modern al banilor, un atribut al păcatului capital de avariţie (cum era însuşi porcul), puşculiţa poate simboliza **lăcomia;** nefericitul porc reprezintă de asemenea păcatele capitale ale trândăviei şi ispitei. Alte semne de prosperitate sunt **albina** şi **furnica;** cele trei creaturi figurează ca însemne ale instituţiilor de economii.

Sacrificiul de sine *sus*
Ioana d' Arc , cunoscută ca Fecioara din Orleans, este un simbol puternic de patriotism şi martiriu. Născută în 1412 din părinţi săraci, era o fată simplă şi modestă până când i-au apărut viziuni divine care o îndemnau să-şi salveze ţara şi să lupte în Războiul de o sută de ani. După ce 1-a convins pe Delfin de misiunea ei ieşită din comun, a condus armata franceză eliberând oraşul Orleans, acţiune care a făcut posibilă încoronarea lui Charles VII în 1429. În 1430, Ioana d' Arc a fost capturată de inamici, vândută englezilor, şi declarată **vrăjitoare.** Părăsită, uitată şi trădată de toţi cei din jurul ei - incluzând regele şi biserica - a fost arsă pe rug în 1431. În anul 1920 a fost declarată sfântă de către Biserica Catolică. Tinereţea, curajul şi consecvenţa ei au făcut ca ea să devină un simbol al Franţei, al patriotismului înflăcărat şi al sacrificiului de sine în servirea patriei.

Embleme politice

Zvastica *sus*
Astăzi, zvastica este strict legată de nazismul secolului al douăzecilea, dar la origine este un străvechi simbol pozitiv, înainte ca Hitler să o preia în 1919 ca Hakenkreuz (crucea cu cârlig) ea era un simbol al **norocului.** Denumirea ei vine de la cuvântul *svasti* ceea ce în limba sanscrită înseamnă „bunăstare". Cunoscută ca zvastică (în epoca medievală era utilizată la decorarea vitraliilor „înflorind piciorul"), ca gamadion (pentru că este alcătuită din patru litere gama) sau ca şi cruce heraldică cramponată, este o cruce echilaterală curbată care se roteşte în jurul axei sale. Când se roteşte în sensul acelor de ceasornic, simbolizează dinamismul solar şi masculin, iar când se roteşte în sens contrar (numită zvastică) este un simbol lunar feminin. Poate să reprezinte şi uniunea contrariilor, masculinul şi femininul, dinamica şi statica, începutul şi sfârşitul, **yin** şi **yang.** Zvastica datează din vremuri preistorice şi se găseşte pe tot cuprinsul lumii, în Asia, Grecia, Europa, Scandinavia şi America. A fost un simbol străvechi arian şi reprezenta **soarele** (braţele semnificând razele soarelui), iar uneori era suprapusă pe un disc solar. Hitler a adoptat-o ca simbol al supremaţiei rasiale ariene. Cu toate că principala semnificaţie a zvasticii este energia solară, ea poate simboliza şi polul şi **stelele,** cele patru puncte cardinale, vânturile şi **anotimpurile** (ca în Islam), pătrarele **lunii,** vârtejul, roata vieţii, forţa creatoare şi cuadratura **cercului.** **Î**n tradiţia greacă a fost un atribut al lui **Zeus** şi Helios, precum şi al Herei, al lui Ceres şi al lui Artemis. Celţii, scandinavii şi teutonii o priveau ca fiind toporul sau ciocanul de luptă al lui **Thor,** zeul aerului, **tunetului** şi al **fulgerului.** **Î**n budism, zvastica are o semnificaţie aparte fiind unul dintre Cele opt simboluri de bun augur ale ciclului existenţial şi unul din semnele celor şapte înfăţişări. Pentru budiştii şinto reprezintă inima lui **Buddha.** **Î**n China a fost o veche formă a semnului de colţ, reprezentând cele patru colţuri ale lumii şi semnifica imortalitatea şi infinitul. Este de asemenea un simbol important de jainism (unde cele patru braţe simbolizează cele patru trepte de existenţă, conştiinţă şi divinitate) şi de hinduism, unde zvastica este un atribut al lui Vishnu, Agni, Indra, **Shiva** şi **Ganesha** (zeul încrucişărilor). Tradiţia creştină veche asemăna zvastica gamadionului, înfăţişându-1 pe Hristos ca fiind piatra de temelie. În magie, zvastica rotită în sens antiorar simbolizează puterea răului.

Secera şi ciocanul *sus*
Până nu demult, secera şi ciocanul era simbolul comunismului, mai ales în Uniunea Sovietică. Derivată din emblema bolşevică a ciocanului încrucişat cu un plug, secera şi ciocanul reprezintă alianţa dintre proletariat (muncitorii industriali) şi ţărani (muncitorii agricultori). După detronarea şi alungarea ţarului în 1922, secera şi ciocanul aurii, pe fond roşu, au fost adoptate ca emblemă, stemă şi steag al U.R.S.S., semnificând puterea poporului muncitor. După evenimentele din 1991, preşedintele Gorbaciov a dat ordin să fie înlăturată această stemă şi steagul Rusiei, fiind înlocuite cu tricolorul rusesc folosit înainte de perioada comunistă.

Neonazismul *sus*
Există multe variante de **zvastică** folosite de grupările neonaziste, iar această versiune ia forma de triskele (trichetra), simbolul cu trei picioare al Greciei antice care simboliza progresul, competiţia şi soarele. Este deviza *Africaaner Weerstadsbeweging*-ului (Mişcarea de Rezistenţă Africană - AWB), o organizaţie fascistă sud-africană fondată în 1973 de Eugene Terre Blanche.

Naţiunile Unite *jos*
Naţiunile Unite fondate în 1945 au astăzi 180 de membri, drapelul Naţiunilor Unite, al organizaţiei lor, simbolizează unitatea internaţională şi pacea mondială promovată de aceasta. Aşezat pe fondul albastru al „Naţiunilor Unite", drapelul este format dintr-o hartă cu toate continentele de pe glob văzute de la Polul Nord şi simbolizează unitatea. Globul este închis între două **ramuri de măslin** ce simbolizează pacea. În timpul anumitor conflicte de pe glob, drapelul purtat de către forţele pacificatoare ale Naţiunilor Unite în zonele de război şi de către observatorii ONU este semn al imparţialităţii şi al dorinţei de a conlucra în interesul păcii mondiale.

Simbolul păcii *sus*

Crucea păcii a fost creată de Gerald Holtom în 1958 pentru C.N.D. (Campania pentru Dezarmare Nucleară). Simbolurile imprimate pe emblemă sunt simple: într-un **cerc** albastru — care este simbolul unităţii - se află desenele caracterelor de semafor pentru N (nuclear) şi D (dezarmare). În ciuda conotaţiilor pozitive de pace, crucea păcii a devenit şi simbol asociat cu anarhia prin folosirea ei de către anarhişti în timpul marşurilor de pace din anii 1960.

Puterea Neagră *jos*

Pumnul negru încleştat este simbolul mişcării sociale, economice şi politice a Puterii negre care şi-a găsit expresia ca dezvoltare şi ca reacţie la mişcarea pentru drepturi civile la mijlocul şi sfârşitul anilor 60 în Statele Unite. Realizările mişcării pentru drepturi civile care au culminat în decada anterioară fiind încă active, erau văzute de mulţi afro-americani ca fiind inadecvate, ritmul schimbărilor prea lent şi tacticile insuficient de agresive pentru a obţine o egalitate reală. Puterea Neagră a fost inspirată şi de politica separatistă susţinută de Mişcarea Muslimului Negru (fondată de Elijah Muhammed în 1930 şi preluată ulterior de Molcom X), de Comitetul Coordonator Nonviolent al Studenţilor din Stokeley Carmichael (înfiinţat în 1966) şi de organizaţia mai radicală Pantera Neagră fondată în acelaşi an. Din punct de vedere grafic, Pumnul Puterii Negre reprezintă forţa de unitate a afro-americanilor , hotărârea ca mişcarea să-şi atingă ţelul — dacă este necesar chiar şi prin forţă — şi separatismul mişcării (prin culoarea neagră). Semnul pumnului a fost adoptat de campaniile pentru egalitate ale organizaţiilor politice de pe tot cuprinsul globului.

Ku Klux Klan *sus*

Alături de crucea aprinsă, glugile şi robele albe, iniţialele KKK sunt simboluri ale mişcării de supremaţie a rasei albe. Emblema de mai sus prezintă o cruce albă, cu o flacără în centru simbolizând distrugerea prin purificare. Ku Klux Klan a fost înfiinţată de sudişti în 1866 cu scopul de a-i intimida pe sclavii emancipaţi şi pentru prevenirea acordării acestora dreptului la vot. Această cauză specială fiind pierdută, Klanul a ieşit din nou la iveală în Georgia în anul 1915 şi s-a răspândit în celelalte teritorii ale Americii, inclusiv în Vestul mijlociu şi Oregon în perioada anilor 20. Tehnicile sale violente, persuasive ce au inclus incendierea, linşarea şi bombardarea, au fost preluate în timpul revenirii Klanului din anii 60 ca o replică disperată la mişcarea pentru drepturi civile. Membrii Klanului provin în special din rândul albilor frustraţi care învinuiesc grupările etnice pentru toate maladiile societăţii.

Măgarul *sus*

Măgarul este sigla Partidului Democrat din SUA. Este utilizată în acest scop din 1828 când a fost adoptată de Andrew Jackson, Preşedinte al SUA între 1829-1837, ca o aluzie ironică la porecla sa depreciativă „jackass" (măgar). Rolul de mascotă a fost consolidat ulterior de desenele lui Thomas Nast, publicate în *Harper's Weekly* în anii 1880.

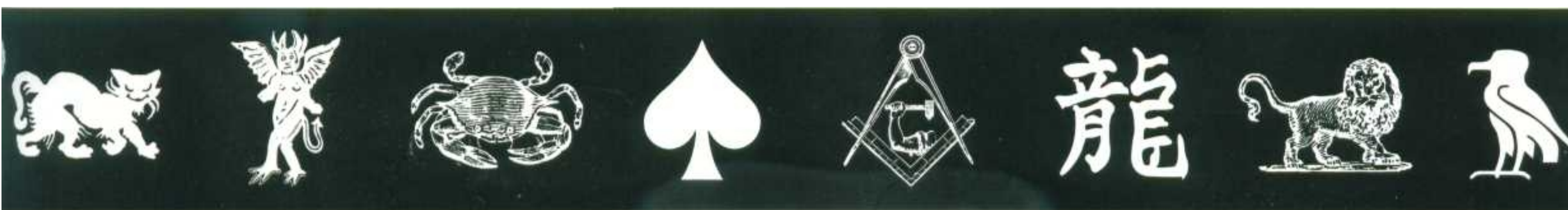

Elefantul *sus*

Din 1874, când *Harper's Weekly* a publicat un desen de-al lui Thomas Nast despre un elefant care calcă în picioare inflaţia şi haosul, elefantul a devenit simbolul Partidului Republican din SUA - partid ce are ca prioritate tradiţională conservarea economică şi socială, legea şi ordinea. Thomas Nast a folosit elefantul pentru a simboliza fermitatea republicanilor în susţinerea fără compromisuri a acestor priorităţi.

*Notă: vezi **Măgarul** şi Elefantul la Simboluri ale naturii.*

Simboluri de magie, ocultism și sisteme simbolice

De-a lungul istoriei, omul a refuzat să creadă că scopul existenţei sale este doar acela de a se naşte, a trăi ca apoi să moară. Pentru mulţi dintre oameni este de neconceput faptul că omenirea nu joacă un rol mai mare în Univers, iar mai demult s-au propus diferite idei, printre care şi cea a omului cosmic. Această figură simbolică a oglindit în trupul său numeroase elemente şi calităţi ale Universului.

O altă teorie antică ce persistă până astăzi este aceea a omului zodiacal aflat în legătură mistică cu stelele zodiacului care nu guvernează doar corpul său, ci îi influenţează şi personalitatea, şi acţiunile. Cele douăsprezece semne ale zodiacului occidental, reprezentate prin sigilii şi reprezentări picturale, sunt considerate ca fiind guvernatoare ale sferelor individuale de timp şi de spaţiu şi ale celor născuţi sub semnele lor; creaturile zodiacului chinezesc au o influenţă similară asupra celor născuţi în anii respectivi.

Voind să-şi determine locul în ecuaţia cosmică, omul a încercat totodată să-şi verifice şi mediul prin invocarea unor puteri supranaturale prin intermediul practicilor oculte. Ritualurile de satanism, de exemplu, intenţionează să obţină sprijinul Satanei în scopuri malefice, pe când cele de wicanism, care invocă Mama Natură binevoitoare sunt mai puţin malefice; dar ambele fac uz excesiv de simbolism. Alchimia, deşi este bazată pe principii pseudoştiinţifice şi se ocupă doar cu transformarea materiei de bază în aur, descoperă şi un răspuns spiritual la întrebarea cosmică. Domeniile ei sunt bogate în simbolism, iar semnele alchimiei pentru ingredientele de bază cum ar fi elementele, pot fi observate ca şi copii albastre (heliografice), care, dacă sunt folosite în combinaţia corectă, duc la perfecţiune, reprezentată de androgen. Credinţele şi ritualurile unor societăţi secrete ca Rosicrucianismul şi Francmasoneria sunt legate de teoriile ezoterice ale alchimiei, ambele folosind un limbaj simbolic complicat în care sunt iniţiaţi membrii acestor societăţi.

Există multe exemple de sisteme de simboluri care au o importanţă mai mare decât cea aparentă la prima vedere; fiecare piesă din setul de şah sau fiecare carte de joc în parte are o conotaţie specifică, iar împreună au o semnificaţie cosmică globală. Cărţile de Tarot şi hexagramele chinezeşti pa Kua sunt sisteme divinatorii ale căror componente individuale simbolizează concepte personale diferite, iar în combinaţii oglindesc universul. Alte sisteme simbolice cu care suntem familiarizaţi includ forme, numere şi alfabete ca hieroglifele egiptene şi literele greceşti şi romane. Folosite ca instrumente de comunicare artistică, matematică sau scrisă, pot simboliza concepte mult mai profunde.

Acest capitol prezintă o secţiune reprezentativă a fiecăruia dintre aceste tipuri simbolice, oferind o scurtă privire în lumea simbolismului ezoteric.

Pagina alăturată: *Pictura de coşmar a lui Goya, Sabatul Vrăjitoarelor, ilustrează întrunirea vrăjitoarelor adunate în jurul Satanei (care a luat chipul unui ţap), în timp ce deasupra lor roiesc liliecii. Deşi femeile nu reflectă în totalitate portretul tradiţional occidental al vrăjitoarelor îmbrăcate în negru şi zbârcite, ele prezintă copii de sacrificiu stăpânului lor rău, nelăsând nici un dubiu asupra supunerii oarbe.*

Vrăjitoria şi satanismul

Vrăjitoarea *sus*
Simbolul arhetipal al vrăjitoarei o prezintă ca pe o bătrână îmbrăcată în haine negre, lungi şi cu o tichie ţuguiată, călare pe o coadă de mătură. Semnificaţia originală a măturii este incertă, dar este posibil să derive din simbolurile păgâne falice, care în evul mediu constituiau un simbol al feminităţii şi erau alcătuite din rămurele de alun. În această pictură, vrăjitoarea este prezentată într-o altă manieră decât arhetipul, învârtindu-şi mătura şi călărind o gâscă. Celţii considerau că gâscă este mesagerul lumii spirituale şi simboliza caracterele negative ale îngâmfării şi prostiei.

Satana cu copita despicată *sus*
Satana este personificată uneori ca fiind **şarpe, dragon,** Apocalipsă şi ispită. Reprezentarea oribilă în care diavolul se expune cu copita despicată şi este încolăcit de un şarpe, afişând mulţumire şi chiar plăcere, exemplifică răutatea Satanei, bucuria de a distruge şi viclenia.

Satana înaripată *sus*
Această prezentare a diavolului ca ţapul sălbatic al lui Eliphas Levi sau Bafomet este foarte simbolică. Satana are capul, picioarele şi copitele despicate ca de **ţap,** iar aripile sunt de **înger** infernal. În centrul abdomenului se află **caduceusul;** hexagrama (prezentă de obicei ca o pentagramă) are rolul celui de-al treilea ochi. Din capul său se înalţă o triplă **coroană** de **foc,** iar mâna îi este îndreptată spre lună. Prezenţa coarnelor şi a sânilor indică unirea puterii masculine şi feminine în păcat.

Mesa neagră *jos*
Multe din practicile sataniste parodiază deliberat simboluri şi ritualuri sacre din creştinism. Fiind opusul liturghiei creştine, mesa neagră îl batjocoreşte pe Dumnezeu şi îl venerează pe Satana. Aici, simbolizând diavolul, „preotul" ridică un pocal de pe altar în timp ce un novice al întrunirii poartă un sfeşnic cu lumânări de pe altar. Conţinutul ritualurilor satanice variază, dar pentru popularitate pot culmina cu sacrificiul.

Succubus/Incubus
Pagina alăturată stânga, sus
Succubus este demonul monstruos ce personifică coşmarurile, aduce celui ce doarme teroarea şi batjocura diavolului încarnat. Succubus, un demon feminin, a fost considerat ca fiind obsesia bărbaţilor, iar Incubus demonul care terorizează femeile; aceştia îşi vizitează victimele noaptea şi ar avea conotaţii sexuale. Simbolizează coşmarurile şi ameninţă inocenţa.

Familiar *jos*
Se spune că vrăjitoarele, uneltele diavolului, au ucenici care le ajută în munca lor infernală. Aceştia sunt creaturi cunoscute, familiare; adesea drăcuşori încornoraţi şi înaripaţi, ca cel în imagine, dar pot lua forme de animale comune. La o femeie acuzată de vrăjitorie poate fi găsit animalul ei preferat, familiarul, fie o pisică considerată membru de familie, fie drăcuşor malefic deghizat.

Bagheta *jos*
Copiii mici şi nevinovaţi se făceau şi mai mici de frică în faţa vrăjitoarei haine şi a baghetei sale fermecate. Bagheta simbol al puterii şi al cunoştinţelor de magie, precum şi un dirijor al forţelor supranaturale, este un element indispensabil ritualurilor de magie. Bagheta fermecată poate avea un efect malefic sau benefic după voinţa vrăjitoarei sau a magicianului.

Broasca râioasă *sus, dreapta*
Broasca râioasă este asociată cu satanismul şi cu farmecele, mai ales datorită înfăţişării sale respingătoare, plină cu negi. În timp ce în cultura multor popoare broasca era considerată simbolul vieţii, broasca râioasă (deşi încărcată uneori de simbolismul pozitiv al lunii şi al reînvierii), a atras în general semnificaţia contrară. Fiind amfibie cu sânge rece, se credea că scuipă venin când este ameninţată, ea evită soarele, preferă locurile umede şi întunecoase, motiv pentru care era considerată o creatură a diavolului, familiară vrăjitoarelor şi una din formele în care ele însele se puteau transforma. Adepţii satanismului credeau că, asemeni şarpelui, broasca râioasă ar fi avut o bijuterie - Boraxul - implantată în cap cu efect de antidot pentru otravă. În tradiţia occidentală, această creatură malefică a fost asociată cu lascivitatea şi cu zgârcenia.

Vrăjitoare în zbor *dreapta* în tradiţia occidentală, Baba Cloanţa zburând pe o coadă de mătură la sabatul vrăjitoarelor este un simbol comun. Ea este invariabil îmbrăcată în negru, are o pălărie ţuguiată şi este însoţită de animalul **familiar,** aici, o **pisică** neagră. În epoca medievală, vrăjitoarea era considerată slugă a **Satanei** simbolizând răutatea pe pământ, această imagine mai este evocată şi acum la sărbătoarea Halloween.

Erboristul *dreapta*

Erborista îşi practică arta ezoterică sub lumina lunii şi a stelelor într-o pădure verde luxuriantă. Planta simbolizează în general ciclul vieţii (naşterea, moartea şi învierea) şi este legată în mod particular de Mama Natură, zeiţa universală a naturii şi fertilităţii. Când este asociată cultului feminin al lunii, aspectul spiritual al **copacilor şi plantelor** este şi mai accentuat, în cultura unor popoare din Asia Centrală, Japonia, Coreea şi Australia, copacii erau consideraţi strămoşi mitici împietriţi în formă de vegetaţie şi credeau că se poate ciocăni în înţelepciunea lor. Având un rol tradiţional în gătitul şi prepararea hranei, femeile au dezvoltat o ştiinţă despre proprietăţile plantelor şi scopurile pentru care pot fi întrebuinţate. Anumite plante şi ierburi constituiau ingredientele de bază în poţiunile magice şi în practica medicală timpurie. Multe dintre ele aveau efect curativ, dar măselariţa, beladona şi cucuta fiind halucinogene, induceau o stare de euforie - socotită experienţă magică pentru gândirea evului mediu. În perioade mai puţin iluminate, sătenii puteau aborda „femeia înţeleaptă" a locului (misterioasă pentru ei) pentru a fi ajutaţi în vindecarea anumitor boli. Aceste puteri erau o sabie cu două tăişuri: dacă tratamentul avea succes, erborista putea să câştige o poziţie respectată, iar dacă eşua, putea fi declarată vrăjitoare urmând să suporte persecuţiile.

Erda *stânga*

Asemenea vechilor păgâni, adepţii vicanismului adoră natura în toate formele ei. Vicaniştii cred în reîncarnare şi magie şi sărbătoresc prin ritualuri fenomenele astronomice şi agricole. Credinţa lor are rădăcini în zeităţi, energii masculine şi feminine. Aceste „vrăjitoare albe" moderne au o adoraţie specială pentru pământ, personificat de Erda - una din multiplele încarnări ale zeiţei.

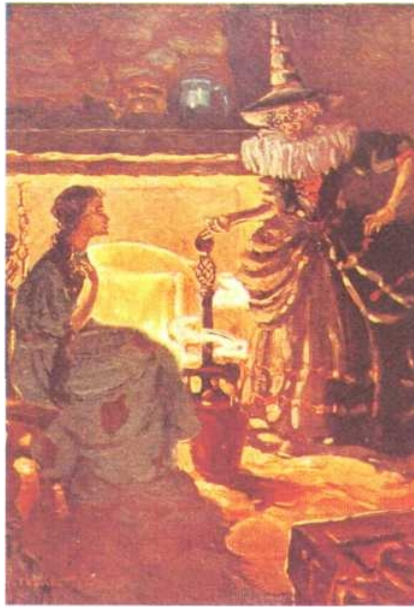

Pisica neagră *sus*
Deşi în zilele moderne pisica neagră semnifică norocul, tradiţia o consideră simbolul diavolului fiind animalul său preferat. Aşadar, poate să simboliza răul şi moartea. Se credea că **vrăjitoarele** se puteau transforma în pisici negre, iar dacă acestea aveau în posesia lor o pisică neagră **familiară** era o dovadă clară că stăpâna ei este vrăjitoare.

Diana *jos*
Zeiţa romană Diana (identificată mai târziu cu Artemis din mitologia greacă) personifica **luna,** motiv pentru care a devenit reprezentativă pentru fertilitatea femeii şi a naturii. Este înfăţişată ca o fată tânără şi frumoasă, cu un torc al autorităţii în jurul gâtului, o coroană din **vâsc** (simbol celtic feminin al nemuririi şi al fertilităţii) şi o seceră care îmbină semnificaţia lunii cu cea a recoltei. Mulţi vicanişti se închină zeiţei Diana ca unei zeiţe selenare. Diana era totodată şi zeiţa animalelor sălbatice şi a vânătorii şi în această ipostază era personificată printr-un urs, (răzbunătoare la început, apoi binefecătoare).

Zâna bună *jos*
în poveste Cenuşăreasa a fost ajutată de zână în realizarea visurilor sale de dragoste şi de căsătorie în ciuda tuturor obstacolelor. Conceptul spiritelor binevoitoare (simbolizate aici de zâna cea bună) care îi protejează pe oameni împotriva forţelor demonice datează încă din timpul civilizaţiilor antice şi sunt asemănătoare cu **îngerii** păzitori din creştinism.

Mătrăguna *dreapta*
In mod curios, rădăcina bifurcată a plantei de mătrăgună are formă de om şi conţine halucinogene toxice. În credinţa păgână era sfântă şi simbolică pentru Mama Natură. În tradiţia egipteană şi iudaică simboliza fertilitatea şi era consumată ca un adjuntant în procesul de procreare; era şi simbolul tribului iudaic al lui Ruben. Emblema lui Circe, vrăjitoarea greacă, era mătrăguna considerată cu puteri de incantare magică şi era folosită în poţiunile fermecate cu care vrăjea vizitatorii, metamorfozându-i. În perioada evului mediu, mătrăguna era considerată o plantă curativă folosită la începuturile medicinii. Credinţele ziceau că creşte sub spânzurători din sperma bărbaţilor spânzuraţi şi că ţipă atunci când este smulsă din rădăcini, în ciuda acestui fapt, a fost asociată şi cu însuşirile pozitive de fericire şi prosperitate.

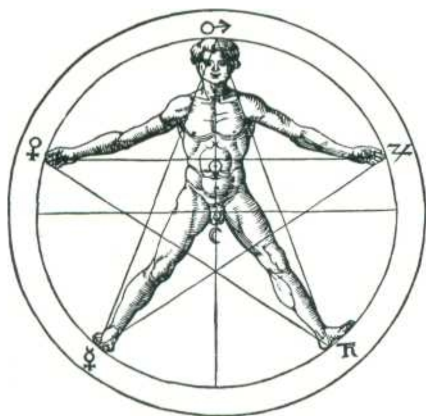
Cercul magic *sus*
Această xilogravură medievală înfăţişează diavolul îngenunchiat de către un magician. Apărat de cercul său magic ocrotitor în care diavolul nu poate pătrunde (în jurul căruia sunt înscrise simboluri puternice cum ar fi **crucile** şi semnele **zodiacale)** şi ţinând **bagheta** sa, magicianul neutralizează spiritul diavolului prin cuvinte magice din cartea de farmece.

Astrologia

Cheia astrologică *dreapta*
Astrologia poate fi considerată ca o cale de deschidere a semnificaţiei spirituale a **Universului** oferind înţelepciune şi cunoaştere. Se consideră că prin studierea mişcării şi a ciclurilor **astrale** şi **planetare,** a **Soarelui** şi **Lunii,** s-ar putea ghici soarta omului. **Sistemul zodiacal** format din douăsprezece simboluri cereşti este cunoscut din secolul al doilea A.D. Aici sunt prezentate sigiliile pentru **Berbec, Taur, Gemeni, Rac, Leu, Fecioară** şi **Balanţă.**

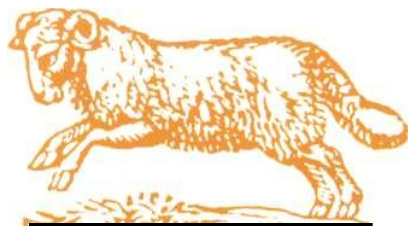
Omul cosmic
Credinţa străveche a creării **universului** dintr-o singură fiinţă, precum şi răspândirea acestei idei, au pus omul chiar în centrul cosmosului; se credea că el reprezintă microcosmosul unui macrocosmos ceresc. Din acest motiv, diferitele calităţi ale universului sunt reflectate în omul cosmic (sau universal), al cărui corp reprezintă elementul Pământ, căldura corpului său, **focul;** sângele, **apa;** respiraţia, aerul. În plus, capul omului cosmic simbolizează raiul; stomacul său marea, iar picioarele, **pământul. În** această ilustraţie medievală, poziţia **planetelor** este reflectată în omul cosmic: simbolul astronomic al **Soarelui** este plasat în stomacul său - centrul - iar cel al **Lunii,** între picioarele sale. În cercul din jurul său (în sensul acelor de ceasornic, începând de sus) se găsesc semnele planetelor **Marte, Jupiter, Saturn, Mercur** şi **Venus** (celelalte trei planete nefiind încă descoperite).

Diagrama asemănătoare cu **mandala** este alcătuită din figura centrală a omului cosmic, încadrat în **cercul** perfecţiunii (cerc cunoscut şi sub denumirea de roată zodiacală), împărţit în cvadrante — reprezentând pământul şi punctele cardinale — deasupra căruia se găseşte o stea în **cinci** colţuri (pentagrama). Toate aceste forme geometrice simbolizează perfecţiunea. Asocierea omului cosmic cu pentagrama derivă din teoria lui Pitagora conform căreia cifra cinci este numărul perfect al omului ca macrocosmos, iar în credinţa medievală, cifra cinci este specifică omului, deoarece acesta are cinci simţuri, cinci degete la fiecare membru, iar înălţimea, precum şi lăţimea lui sunt alcătuite din cinci părţi egale. Conceptul de om cosmic, în relaţie cu omul zodiacal este crucial în astrologie şi prezintă importanţă şi în alchimie.

Omul zodiacal *dreapta*
în asociere cu principiul omului cosmic şi înaintea apariţiei practicilor moderne de diagnostic, se credea că fiecare parte a corpului omenesc este controlată de câte un semn zodiacal. Macrocosmosul ceresc avea un corespondent în microcosmos (omul) şi se credea că guvernează corpul. Imaginea ilustrează această relaţie acceptată de către doctorii evului mediu în procesul de diagnosticare numit melotezie (termen folosit şi astăzi). Conform acestei teorii, poziţia relativă a **stelelor** şi **planetelor** influenţează şi afectează inevitabil sănătatea fizică şi mentală a omului. Bolile pot fi depistate prin consultarea semnului zodiacal şi a horoscopului personal al pacientului. Aşa cum arată imaginea, fiecare semn zodiacal influenţează diferite părţi ale corpului: **Berbecul,** capul şi faţa; **Taurul,** gâtul; **Gemenii,** umerii, plămânii şi braţele; **Racul,** pieptul şi stomacul; **Leul,** inima, ficatul şi plămânii; **Fecioara,** stomacul şi intestinele; **Balanţa,** coloana vertebrală, rinichii şi măduva oaselor, **Scorpionul,** rinichii şi organele genitale; **Săgetătorul,** ficatul, şoldurile şi coapsele; **Capricornul,** genunchii, oasele şi dinţii; **Vărsătorul,** gambele, gleznele şi sângele, iar **Peştii,** laba piciorului şi glandele limfatice.

Zodiacul

Berbecul *sus*

Berbecul este un semn de **foc,** cardinal, masculin în casa lui **Marte** şi reprezintă energia necontrolată. Fiind primul semn al zodiacului, este un simbol al reînnoirii puterii creatoare a Soarelui, a exploziei **primăverii** şi a începuturilor, în general. Se spune că transformă apele primordiale ale Peştilor în trăsnetul creaţiei. In tradiţia greacă, Berbecul (Aries denumirea latină a Berbecului), era berbecul înaripat de pe Lâna de Aur care i-a purtat pe Phrixus şi pe Helle de la Io. Sacrificându-1 în cinstea lui **Zeus,** acesta 1-a trimis pe Phrixus în rai. Oamenii născuţi sub acest semn (ascendent între 21 martie şi 20 aprilie) sunt curajoşi, activi şi iubitori, dar pot fi şi egoişti, duri şi nerăbdători. Sigiliul Berbecului reprezintă capul acestuia, dar poate simboliza şi un cap omenesc cu nas.

Taurul *sus*

Semnul **Taurului,** Taurus, este un semn de pământ, fix, feminin, guvernat de Venus. Simbolizează fertilitatea, trăinicia şi încăpăţânarea. La greci, taurul reprezenta viaţa, deoarece aceştia erau sacrificaţi în ritualurile pentru fertilitate. Asemeni taurului, nativii din Taur (născuţi între 21 aprilie şi 21 mai) sunt răbdători, au tenacitate şi voinţă puternică, dar pot avea şi tendinţă spre încăpăţânare, posesivitate şi senzualitate. Sigiliul Taurului reprezintă capul taurului şi coarnele, sau faringele şi laringele omului; mai mult, este o rămăşiţă a pătrarelor Lunii sau a **lunii** pline - ambele simbolizând fertilitatea.

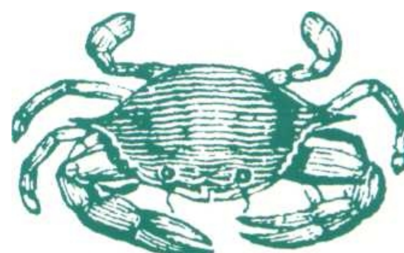
Gemenii *sus*

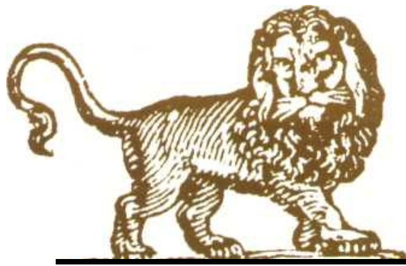
Fiind al treilea semn al zodiacului, semnul Gemenilor (în latină, *gemi-nus* însemnând doi, gemeni), reprezintă dualitatea. Este un semn de aer, nestatornic, masculin în care **Mercur** este ascendent. In mitologia greco-romană, Castor şi Polydeukes (Castor şi Pollux) erau fiii nemuritori ai **lui** Zeus (Jupiter). La moartea lui Castor, Pollux s-a rugat să moară împreună cu acesta, iar **Zeus** i-a reunit în rai. Semnul Gemenilor este cel al intelectului şi al caracterelor pozitive, iar nativii (între 22 mai şi 21 iunie) sunt comunicativi, multilaterali şi capabili de compromisuri. Pot avea şi trăsături contradictorii, pot fi confuzi şi imaturi. Sigiliul Gemenilor reprezintă doi oameni ţinându-se de mână, semnificând dualitatea contrariilor, cum ar fi negrul şi albul, masculinul şi femininul, viaţa şi moartea, binele şi răul, negativul şi pozitivul. Deoarece semnul este îmbinat, poate să reprezinte şi dublarea puterii atinse prin unitate.

Racul *jos*

Racul (înseamnă cancer sau crab în limba latină), este un semn de apă, cardinal, feminin, dominat de Lună. Constelaţia rivalizează cu mersul îndărăt al racului prin mişcarea oblică spre **Sud. Î**n mitologia greacă, zeiţa mamă Hera, 1-a aşezat în rai, drept răsplată pentru că 1-a pişcat pe Heracles de picior. Cei născuţi sub al patrulea semn al zodiacului (între22 iunie şi 22 iulie) sunt sensibili, conservatori şi instruiţi, dar pot fi excesiv de protectori, de emotivi şi dogmatici. Sigiliul Racului are diferite interpretări: ca fiind cleştii racului, mersul său îndărăt sau combinaţia principiilor feminine cu cele masculine. În credinţa străveche, Racul era „poarta oamenilor" - *lanus inferni* - prin care sufletul intră în corp.

Leul *sus*

Leul sau Leo, nume ce vine din limba latină, este al cin cilea semn zodiacal de foc, cardinal, fix, masculin, zodie dominată de planeta **Soare.** Se spune că **Zeus** l-a aşezat în rai după ce Hercule a omorât leul din Nemeea. Leii (născuţi între 23 iulie şi 23 august) sunt consideraţi ca fiind lideri naturali pentru că sunt curajoşi, generoşi, creativi, energici şi isteţi, cu tendinţă spre mândrie, vanitate şi autocraţie aviditate de onoruri. Deoarece este dominat de cel mai puternic astru, Leul simbolizează centrul vieţii. Sigiliul lui reprezintă legătura dintre divinitate şi umanitate, poate fi asemănat coamei sau cozii de leu şi este o stâlcire a iniţialei L sau *lambda* a cuvântului grecesc Leo *(Leon).*

Fecioara *sus*

Fecioara (Virgo în limba latină) este un semn de **pământ,** nestatornic, feminin, fiind dominat de **Mercur. În** mitologia greacă, Astraea, zeiţa inocenţei şi a dreptăţii, a fost transformată în această constelaţie. O reprezintă şi pe Demeter, zeiţa fertilităţii, şi se spunea că zeii erau născuţi sub acest semn. Datorită faptului că fecioara considera că nici un bărbat nu este destul de bun pentru ea, acest semn este cel al discriminării. Fecioara este guvernată de Mercur şi poate reprezenta hermafroditul. Conform tradiţiei, nativii celui de-al şaselea semn al zodiacului (între 24 august şi 23 septembrie) sunt consideraţi introvertiţi, analitici, precişi, ordonaţi şi moderaţi, dar pot fi severi, pedanţi şi nervoşi. Sigiliul Fecioarei simbolizează în mod variabil aripi cereşti, o femeie ţinând un snop de **grâu,** organe genitale femeieşti sau capul şi corpul unui **şarpe.** Mai mult, ar putea fi considerat monograma primelor trei litere ale cuvântului grecesc *Parthenos* care înseamnă „fecioară" *(pi, alfa, şi rho-* PAR), sau iniţialele MV, simbolizând-o pe **Fecioara Măria** *(Măria Virgo).*

Balanţa *dreapta*

Balanţa sau Libra, este un semn de **aer,** cardinal, masculin, dominat de planeta **Venus.** Este al şaptelea semn din zodiac şi denotă justiţie şi armonie. Talerele trebuie ţinute într-un echilibru perfect, altminteri va prevala bunătatea dintr-unul sau răutatea din celălalt, în Grecia antică, constelaţia era reprezentând ghearele **Scorpionului** sau balanţa justiţiei ţinută de Astraea, dar semnul modern este prezentat sub forma sa din timpul echinocţiului de toamnă, când ziua şi noaptea sunt e-gale. Nativii (născuţi între 24 septembrie şi 23 octombrie) sunt amabili, echilibraţi fiind preocupaţi de persoana lor, dar pot fi indecişi şi leneşi.

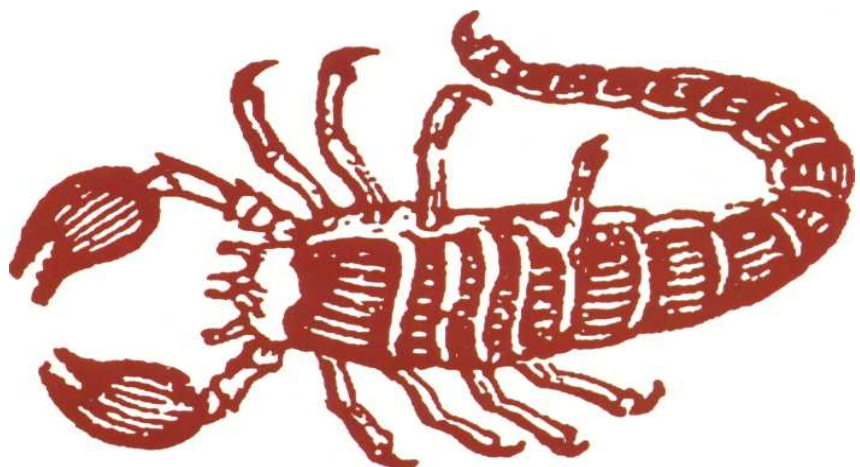
Sigiliul Balanţei reprezintă chiar cântarul sau Soarele scufundându-se în orizont; în plus, linia inferioară înseamnă existenţa pământeană, iar cea superioară, puterea spirituală.

Scorpionul *jos* Veninosul scorpion

este cel de-al optulea semn zo diacal (numele îi vine din limba latină) şi este un semn de apă, fix, feminin dominat de **Marte şi Pluto,** şi poate semnifica moartea. În mitologia greacă, fanfaronul Orion a fost înţepat de un scorpion, pe care ulterior **Zeus** l-a aşezat între stele. Ocazional, scorpionul era simbolizat de un **vultur, phoenix** sau **de** un **şarpe.** Nativii din perioada 24 octombrie şi 22 noiembrie au o fermitate caracteristică, putere şi autodisciplină, dar aceste calităţi pot fi umbrite de invidie, cruzime şi dorinţa de distrugere. Se spune că sigiliul scorpionului simbolizează organele genitale masculine sau picioarele scorpionului şi coada ascuţită.

Săgetătorul *sus* Este reprezentat în zodiac de un centaur cu **arc** şi **săgeată** (numele zodiei vine de la Sagitta-rius din limba latină). Este un semn de **foc,** nestatornic, masculin, dominat de **Jupiter** şi reprezintă omul perfect; combinaţie a forţei animale şi spirituale cu puterea divină. Chiron, centaurul ucis de săgeata otrăvită a lui Hercule, reprezintă natura animalică şi spirituală a omului, iar arcul şi săgeata sunt puterea şi controlul (deoarece săgeata este fixată într-un unghi perfect). În general, Săgetătorul este un simbol al înaltei **înţelepciuni** şi a gândirii filozofice. Săgetătorii (născuţi între 23 noiembrie şi 21 decembrie) sunt hotărâţi, optimişti, aventurieri şi loiali, dar pot fi totodată şi fanatici, irealişti şi nerăbdători. Sigiliul Săgetătorului reprezintă o săgeată cu vârful în sus, oblic şi o coardă de arc iconică, semnificând bazele mondene şi temporale de la care se poate înălţa inspiraţia spirituală.

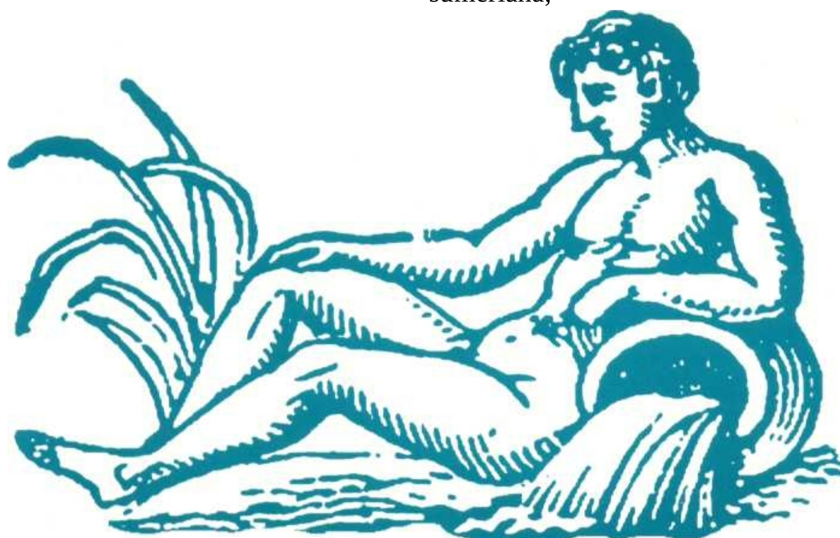
Capricorn *dreapta* **Caprina** Capricorn este un semn zodiacal de **pământ,** cardinal, feminin, guvernat de **Saturn** şi reprezintă ordinea şi stabilitatea. După tradiţia grecilor antici, Pan s-a transformat într-o capră pentru a evada din Typhon, devenind capră-peşte, Zeus 1-a transformat într-o constelaţie. Numele este compus din cuvintele latineşti *caper* (capră) şi *cornu* (corn). Nativii din acest semn (22 decembrie şi 22 ianuarie) sunt ambiţioşi, pragmatici, prudenţi şi studioşi, dar aceste calităţi pot fi împletite cu cele de intransigenţă, lipsă de simpatie şi egoism. Semnul era cândva reprezentat de Capricornus, mitologicul capră-peşte, iar sigiliul oglindeşte tărâmul dual al acestei creaturi fabuloase prin reprezentarea pământului şi a mării. Poate fi interpretat ca fiind cornul unei capre şi coada răsucită a unui **peşte** sau primele două litere - *tau* şi *rho* din grecescul *tragos* (capră). Capricornul este „poarta zeilor" — *Janua coeli.*

Vărsătorul *jos* Vărsătorul este al unspre zecelea semn al zodiacului şi este simbolizat printr-un cărăuş de apă. Este un semn de **aer** fix, masculin, guvernat de **Saturn şi Uranus. Apa,** (în latină *aqud)* vărsată înseamnă apa cunoaşterii, dar şi a creaţiei şi a distrugerii - în credinţa sumeriană,

aceasta a fost decantată pe pământ de către Zeul cerului, An. Vărsătorii (21 ianuarie şi 19 februarie) sunt oneşti, sociabili, dotaţi cu dragoste pentru învăţătură, iubesc libertatea, iar pe de altă parte pot fi şi iresponsabili şi reticenţi. Cele două linii unduite ale sigiliului simbolizează apa dătătoare de viaţă, apele agitate ale **inconştientului,** un flux care vesteşte sfârşitul u-nui ciclu sau **şerpii** înţelepciunii.

Peştii *jos*
O pereche de **peşti** sunt cei care simbolizează cel de-al doisprezecelea semn din zodiac. Este un semn de **apă,** nestatornic, feminin, în casele lui **Neptun** şi **Jupiter.** Grecii antici credeau că Aphrodita şi Eros s-au transformat în peşti ca să poată evada din Typhon şi au fost imortalizaţi pe cer. Fiind îndreptaţi în direcţii opuse, peştii reprezintă trecutul şi viitorul şi sfârşitul unui ciclu zodiacal care priveşte spre următorul. Nativii al căror semn este între 20 februarie şi 20 martie sunt intuitivi, adaptabili şi sensibili, deşi uneori pot prezenta nesiguranţă, ambivalenţă şi predispoziţie la visare. Sigiliul peştilor este o reprezentare clară a celor doi peşti uniţi. La o analiză mai profundă se spune că simbolizează lumea umană şi cea cosmică legate prin **pământ,** natura umană şi spirituală şi evoluţia şi involuţia.

Zodiacul chinezesc

Calul *dreapta*
Calul din zodiacul chinezesc (este al şaptelea semn şi corespunde Balanţei) personifică graţia şi ardoarea. Caii fiind inteligenţi, acest semn este imn de logică şi pragmatism. Anul Calului înseamnă aventură şi tensiune, dorinţă de elucidare a misterelor.

虎

Tigrul *sus*
în tradiţia chinezească se spune că **Buddha** a invitat toate animalele să-şi petreacă anul nou cu el şi, venind doar douăsprezece, a hotărât ca fiecare an să poarte numele uneia dintre aceste fiinţe devotate lui. Oamenii născuţi în anii animalelor respective, împărtăşesc caracterul acestora. La chinezi, tigrul este considerat regele animalelor şi reprezintă cel de-al treilea semn din zodiacul chinezesc (corespunde **Gemenilor)** fiind deci un semn al curajului. Nativii acestui semn sunt curajoşi, plini de pasiune şi îndrăzneţi; uneori sunt însă rebeli, indiferenţi şi imprevizibili, iubesc riscul şi îşi păstrează sângele rece în cele mai grele împrejurări. Anul tigrului este marcat de incidente diplomatice şi războaie, dar poate fi un an bun pentru schimbări favorabile şi inovaţii. Tigrul se asociază cu lemnul, **iarna,** cu orientul şi cu **fulgerul.**

蛇

Dragonul jos
Dragonul reprezintă simbolul chinezesc puternic al norocului, iar cei născuţi sub această zodie sunt carismatici, generoşi, meditativi şi protectori. Cu toate acestea ei pot fi şi egoişti, intoleranţi şi revendicativi. Cel de-al cincilea animal al constelaţiei chinezeşti corespunde **Leului** şi este legat de Orient, de culoarea albastru-verzui şi de ploile de **primăvară.** Deşi anul Dragonului poate aduce eşecuri, este un an bun pentru căsătorie şi copii, pentru probleme financiare şi planuri ambiţioase.

龍

Şarpele *stânga*
Oamenii născuţi în anul şarpelui - cel de-al şaselea semn al zodiacului chinezesc — sunt dotaţi cu tenacitate, **înţelepciune** dusă uneori până la viclenie. Sunt agresivi, dar plini de umor foarte gustat de către ceilalţi şi posedă putere de vindecare, pot fi geloşi, duplicitari uneori. In astrologia chineză, şarpele corespunde Sudului, **focului** şi **primăverii.** Este echivalentul **Fecioarei.** Anul şarpelui este deopotrivă anul şanselor şi a neşanselor, adică, în timp ce perspectiva afacerilor şi a aventurilor este favorabilă, sunt posibile scandaluri şi surprize, dar se materializează proiecte importante.

猴

Maimuţa *sus*
Maimuţa este al nouălea animal din constelaţiile care se adăpostesc sub cele douăsprezece braţe ale copacului chinezesc al anului. Oamenii născuţi sub acest semn sunt ingenioşi, curioşi, diplomaţi şi organizaţi, dar aceste trăsături admirabile pot degenera în lene, egocentrism şi izolare. Acest semn al zodiacului (echivalent cu **Săgetătorul)** corespunde metalului şi **verii,** iar anul maimuţei promite o perioadă plăcută pentru fantezie şi optimism în care planurile dificil de realizat pot fi suportate cu succes.

Celelalte semne ale Zodiacului chinezesc sunt: Şobolanul, Taurul, Iepurele, Oaia, Cocoşul, Câinele şi Porcul.

Alchimia

Androginul *sus*
Mercurius sau **Mercur** este unul din cele mai importante simboluri ale alchimiei, în căutarea iluminării spirituale, alchimiştii au studiat posibilitatea de transformare a materiei elementare *(materia prima)* în perfecţiune. Mercurul (argintul viu) a fost un factor crucial în acest proces de transformare, unind forţele opuse. Figura hermafrodită (cunoscută şi sub numele de Androgyne), prezentată aici stând pe **Soare** şi pe **Lună** (elementul masculin şi feminin) reprezintă nestatornicia, efemeritatea.

Focul *jos*
Adepţii alchimiei priveau focul drept element central. Este considerat atât o forţă unificatoare, cât şi una stabilizatoare şi procesele de alchimie încep şi se termină cu focul. Este simbolizat printr-un **triunghi** cu vârful în sus, semnificând flăcările înalte şi de aici, puterea solară şi viaţa. In alchimie focul contrastează cu **apa.**

Apa *dreapta*
Subliniind contrastul apei şi al focului, semnul apei este semnul focului inversat şi poate simboliza o cană gata să primească apa. Este mai degrabă un semn selenar decât solar. Când cele două semne antitetice sunt intercalate, se obţine uniunea elementelor contrastante ale apei şi focului, creându-se „focul fluid" sau „apa de foc". Alchimiştii au considerat perechile de elemente ale **triunghiului** ca reprezentând *forma* (esenţa) şi *materia* (substanţa), şi de aici, spiritul şi sufletul a tot ceea ce există.

Aerul *sus*
Semnul aerului este un **triunghi** al cărui vârf este îndreptat în sus, iar porţiunea superioară este întretăiată de o **linie orizontală** (deşi uneori vârful se schimbă). Simbolul este o parte din simbolul focului şi reprezintă căldura pasivă de unde provine asocierea lui cu aerul. In alchimie, aerul este într-o opoziţie constantă cu **pământul.**

Pământul *sus*
Demonstrând legătura celor două elemente opuse, simbolul alchimic al pământului este acela al aerului, dar inversat. Alcătuit dintr-o **linie orizontală** (care intersectează vârful uneori) de-a curmezişul **triunghiului** semnificând apa, semnul pământului reprezintă aşadar **apa** stătătoare care se poate solidifica devenind materie.

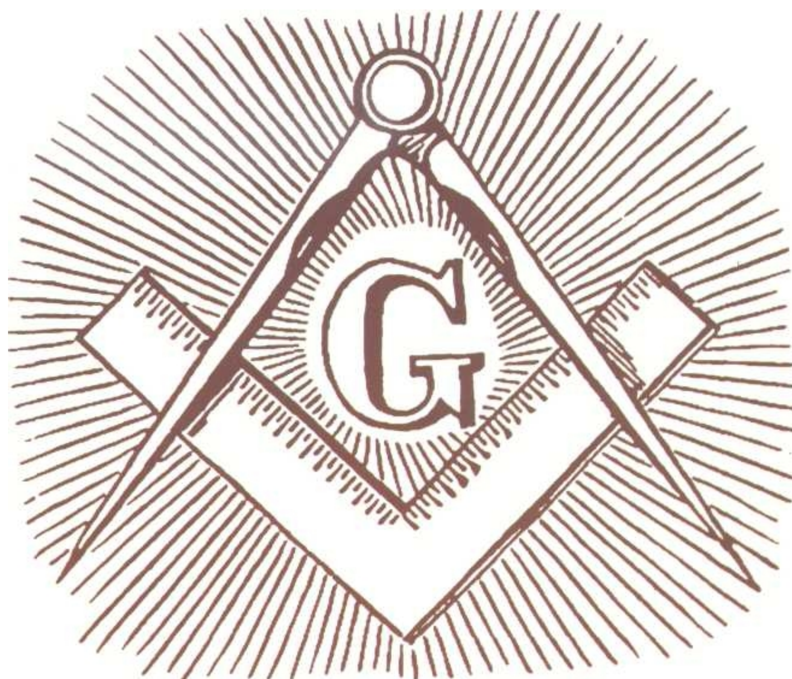

Mercurul, sulful şi sarea *jos*
Dragonul cu trei capete ilustrat aici este prezentat într-un tratat de alchimie din secolul al şaptesprezecelea. Fiecare din capetele sale sunt marcate cu câte un simbol de alchimie: mercurul reprezintă intangibilul, efemerul *(spiritus);* sulful simbolizează energia înflăcărată şi sufletul *(anima),* iar sarea semnifică tangibilul *(corpus).* Aceste trei elemente „filosofice" de alchimie erau cele mai importante componente ale „materiei prime" *(materia prima)* ce putea fi transformată în piatra filosofată *(lapis philosophorum)* - piatra **înţelepciunii.** Această concepţie are şi o semnificaţie raacrocosmică. Sulful înflăcărat, solar, contrasta cu mercurul volatil, selenar, dar aceste elemente puteau fi împăcate prin metode de alchimie, iar sarea putea acţiona ca element de conservare. Când cele trei elemente sunt combinate în corpul dragonului, ele reamintesc faptul că succesul depinde de îmbinarea armonioasă a trei verigi. Din acest motiv, dragonul este simbolul echilibrului ce rezultă în urma uniunii perfecte *(coniunctio)* pentru realizarea căruia, omul, ca şi alchimiştii, trebuie să lupte până la capăt, atâta vreme cât are energie în fiinţa sa.

Societăți secrete

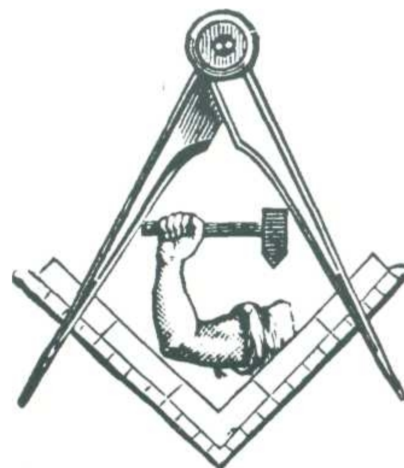
Crucea Trandafirului *jos*
Combinând simbolurile învierii şi Mântuirii lui Hristos, Crucea Trandafirului (cunoscută şi ca Rosicrucian sau Crucea Trandafirie) era la început emblema Societăţii Crucii Trandafirului, o sectă religioasă fondată în 1484. Începând din secolul al şaptesprezecelea, emblema a fost adoptată de o societate secretă de filosofi interesaţi de alchimie şi misticism care au interpretat Crucea Trandafirie ca fiind sângele vărsat de Hristos pe Cruce. Simbolul mai poate însemna şi lumina divină strălucind asupra unei lumi pământene în suferinţă şi sacrificiu şi poate simboliza totodată pe Hristos, pe **Fecioara Măria** şi învierea.

Compasul masonic şi echerul
sus, dreapta
Francmasoneria este o societate secretă internaţională masculină, avându-şi originea din timpul clădirii Templului lui Solomon, dar care, în accepţiunea sa modernă datează din secolul al XVII-lea. Combină simbolismul religios cu cel al construcţiei, măiestria cu lumina. Ţelul acestei societăţi este „unirea lumii în lumină" prin mijloace de perfecţionare proprii, cu „munca de zidire în piatră" şi prin construirea „templului umanităţii". Simbolurile masonice combină deci imaginile religioase cu instrumentele de construcţie şi arhitectură, cum sunt compasurile, mistriile, ciocanele şi teurile sau echerele. Compasul poate fi asemănat cu litera A, acesta fiind un simbol al tuturor începuturilor. Din cauză că aceste instrumente sunt folosite în calculele geometrice şi în arhitectură, simbolizează totodată actul creaţiei şi spiritul. Dumnezeu este asemuit zidarului şi arhitectului Universului. Unghiurile drepte pot fi desenate doar cu echerul (echer în T sau echerul zidarului) fiind deci un simbol al dreptăţii, al legalităţii şi al pământului. Atât compasul, cât şi echerul zidarului sunt instrumente de măsură şi,prin urmare, reprezintă judecata. Având rezonanţă în simbolistica francmasoneriei, echerul şi compasul zidarului era şi emblema împăratului chinez Fu Hsi, un conducător generos şi inventiv. Aceste instrumente reprezintă de asemenea arta liberală a geometriei şi unirea cerului **(cercul)** cu pământul **(pătratul).** Litera G, de la care radiază lumina, simbolizează pe Dumnezeu (God), geometria şi geomanţia.

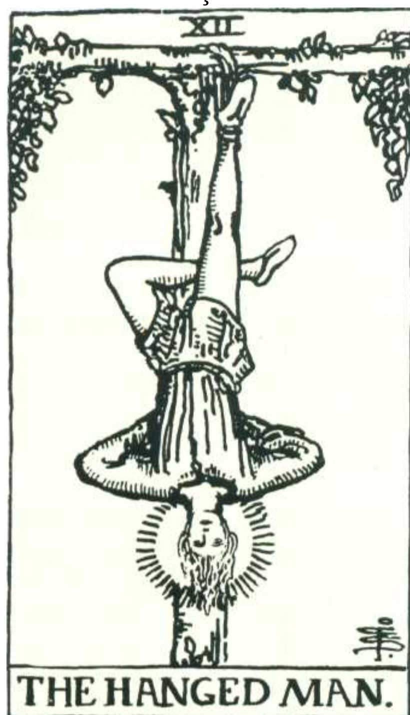
Ciocanul masonic *dreapta*
Asemeni compasului, ciocanul poate fi asociat cu construcţia şi cu actul creaţiei în sensul monden şi cosmic. Braţul puternic care mânuieşte ciocanul alături de compas şi de echer, simbolul corectitudinii, simbolizează puterea minţii îndreptată spre obţinerea unei cauze. Unghiurile compasului sunt asemănate cu nivelele dezvoltării spirituale, iar unghiurile specifice poartă şi semnificaţii specifice: unghiul de 90° simbolizează armonia spirituală şi materială. Relaţia dintre compas şi echer este şi ea importantă: când aceste două instrumente sunt încrucişate (ca aici), materia de bază şi spiritul mai înalt sunt combinate şi echilibrate; când compasul este prezentat deasupra unui echer, mintea este materia dominantă şi viceversa când poziţiile sunt inversate.

Tarotul

Scamatorul/Jonglerul *sus*
Scamatorul (numit Jongler uneori) este una din cele douăzeci şi două de arcane majore ale Taratului, un sistem ezoteric de divinaţie. În fata acestuia

sunt aşezate o cupă, **săbii,** un pentaclu şi o **baghetă** reprezentând atât cele patru elemente ale vieţii, cât şi suitele Tarotului. In mână ţine o baghetă magică, iar deasupra capului său pluteşte semnul infinitului. Ca aspect pozitiv, Scamatorul simbolizează confidenţă în viaţă şi şarm în negocieri, iar ca aspect negativ, reversul.

Justiţia *dreapta*
Asemeni corespondentei sale, ca fiind una din cele patru virtuţi cardinale, în Tarot, figura **Justiţiei** are ochii legaţi astfel, ca privirea să nu o poată înşela în judecată, şi poartă două **săbii** încrucişate (sau o balanţă) ce semnifică luminarea spirituală. Justiţia este a opta dintre arcanele majore (deşi cândva era a unsprezecea, până când poziţia ei a fost inversată cu cea a Forţei) şi este o carte din al doilea grup. Reprezintă integritatea, echilibrul şi lipsa de prejudecăţi; când este întoarsă, simbolizează o decizie falsă, slăbiciune şi pedeapsă.

Spânzuratul *stânga* Spânzuratul este a douăsprezecea carte din arcanele majore, iar semnificaţia lui nu este atât de sinistră cât pare la prima vedere. Această carte de tarot înfăţişează un om spânzurat cu un picior de ramura unui copac ale cărui flori pot fi comparate cu **Copacul vieţii;** celălalt picior este îndoit din genunchi (reprezentând cifra **patru** - cea a desăvârşirii). În mod surprinzător, chipul său este senin. În unele versiuni este înfăţişat cu monede căzându-i din buzunare - simbol de sacrificare a bunurilor lumeşti. Spânzuratul aparţine celui de-al doilea grup de cărţi şi poate fi interpretat ca **înţelepciunea** spirituală, divinaţia şi sacrificiul de sine în scopul obţinerii unei valori mai înalte. Semnificaţia negativă a acestei cărţi este lipsa de loialitate, egoismul şi apatia.

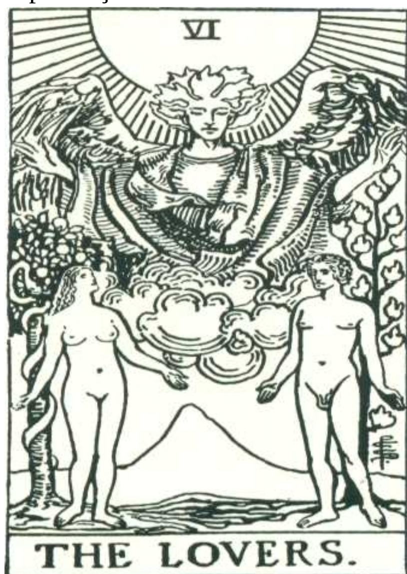
Soarele *dreapta*
Cartea de Tarot a Soarelui poartă semnificaţia pozitivă de fericire şi succes; chiar şi întoarsă fiind, prevesteşte doar un grad mai scăzut de fericire. Soarele este al XlX-lea dintre arcanele ma-

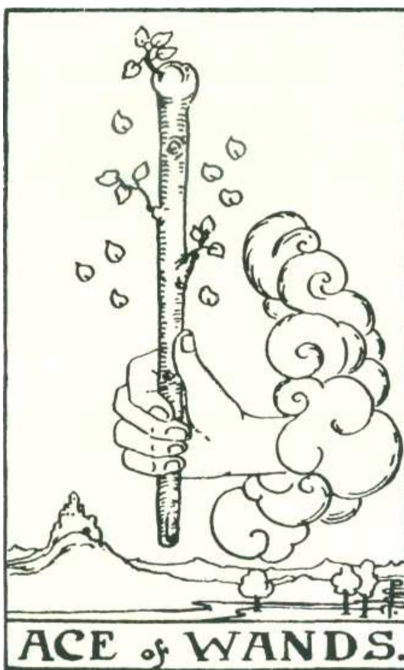
jore, din cel treilea grup şi este dominat de o reprezentare solară figurată. Este înfăţişat un copil încălecat pe un **cal** — animal solar în multe tradiţii — însă uneori sunt înfăţişaţi **Gemenii,** semnificând uniunea perfectă. **Floarea-soarelui** este un alt simbol solar pe care îl poate conţine această carte.

Îndrăgostiţii *jos*
A şasea carte a arcanelor majore ale Tarotului, îndrăgostiţii, a fost reprezentat după tradiţie sub două aspecte: primul înfăţişează un bărbat alegând între două femei (una castă, cealaltă frivolă), prezidat de un Cupidon care ţinteşte cu o săgeată. A doua prezentare este cea a unui bărbat şi a unei femei sub supravegherea unei zeităţi androgine şi reprezintă uniunea masculinităţii şi feminităţii pentru crearea fiinţei perfecte. Cea de-a doua concepţie înfăţişată aici îi reprezintă pe Adam şi Eva în grădina Edenului; în spatele Evei se vede şarpele încolăcit pe Copacul cunoaşterii. Îndrăgostiţii constituie una din cărţile primului grup, reprezentând atracţie, o alegere dificilă (nu neapărat în dragoste) şi importanţa luării deciziei corecte.

Asul de baston *sus, dreapta*
Arcanele minore ale Tarotului se împart în patru suite: Cupe (Goblete), Parale (Bani, Cercuri, Roţi), **Săbii** (Spade) şi Bastoane (sau Sceptre). Fiecare suită este masculină (Spade şi Sceptre) sau feminină (Cupe sau Parale) şi reprezintă câte un element: Cupele reprezintă **apa;** spadele, **aerul;** banii, **pământul,** iar sceptrele, **focul.** Sceptrele reprezintă prima suită. Asul de baston simbolizează focul, iar mâna fumegândă ce strânge un baston înflorit reprezintă forţa, creaţia, naşterea şi fertilitatea.

Ghicitul şi jocuri

Pa Kua *dreapta*
Sistemul chinezesc de pa Kua (trigrame) este folosit în scopul ghicitului. Se spune că cele opt trigrame au fost dezvăluite împăratului Fu Hsi (cea. 2852 î.H.) în schemele unei carapace de **ţestoasă.** Pentru reprezentarea lor se foloseau la început beţele de eucalipt. Pa Kua sunt descrise în / *Ching* „Cartea schimbărilor", unde apar în jurul simbolului **yin-yang** şi reprezintă elementele mereu schimbătoare ale **Universului** şi interacţiunea lor. Fiecare trigramă este alcătuită din diferite combinaţii de câte trei **linii** care înseamnă, fie principiile masculine pozitive şi active (yang), fie principiile feminine, negative şi pasive (yin). Liniile pot fi întrerupte în centru (yin) sau întrerupte (yang). Fiecare reprezintă câte o caracteristică personală, o parte a corpului, o perioadă de timp, o cifră, un element, o planetă, o culoare, o direcţie şi un animal. Aceste opt trigrame sunt înmulţite cu opt pentru a obţine cele şaizeci şi patru de hexagrame (koua) de la care se fac interpretările situaţiilor umane şi prezicerile viitorului. Aranjate într-un octogon (a cărui periferie reprezintă timpul şi conţine spaţiul), trigramele se citesc în sens antiorar şi de sus în jos. Cândva, trigramele ornau îmbrăcămintea liderilor spirituali temporari şi, asemeni semnului yin-yang, pot fi folosite ca amulete. Numele şi semnificaţia hexagramelor prezentate aici sunt următoarele: *Ki Tsi* (eşecuri cauzate de ignoranţa subordonaţilor); *Ta Kuo* (poziţie periculoasă); *Lu* (călătorie sau lipsă de adăpost); *Li* (necesitatea de a acţiona corect); *Hang* (căsătorie fericită); *Pi* (aparenţe înşelătoare); *Kwan* (nevoia de obiectivitate); *Yi* (succes şi călătorie); *Tsui* (întâlniri, dispute politice) şi *Kan* (retragere strategică).

Ki Tsi

Ta Kuo

Lu

Li

Hang

Pi

Kwan

Yi

Tsui

Kan

Cărţile de joc

Cărţile de JOC *dreapta*
Deşi semnificaţia lor este mai puţin profundă şi ezoterică decât a cărţilor de **Tarot,** cărţile de joc sunt totuşi simbolice şi sunt folosite uneori la ghicit. Fiecare suită de cărţi are semnificaţie proprie, la fel şi fiecare carte în parte. Cele patru suite ale cărţilor de joc reprezintă laolaltă cele patru elemente ale **Pământului,** vânturilor, **anotimpurilor** şi ale direcţiilor cardinale. Cele treisprezece cărţi ale fiecărei suite reprezintă cele treisprezece luni selenare. Cărţile de joc alcătuiesc împreună o alegorie detailată a Universului. Ele reprezintă viaţa cu toate bucuriile şi necazurile ei şi lupta pentru victorie a forţelor opuse. Cele cincizeci şi două de cărţi de joc reprezintă câte o zi a anului. Ele îşi au originea în Asia Centrală, răspândindu-se apoi în India şi în Europa secolului al paisprezecelea. Cărţile de joc reprezintă în general atributul personificat al viciului şi simbolizează viaţa irosită (aşa cum sunt în reprezentările păcatului de trândăvie).

Pica *sus*
împreună cu suita neagră a Treflei, Pica - al cărei simbol reprezintă o frunză sau copacul cosmic, în consecinţă, viaţa - reprezintă anotimpurile reci, toamna şi iarna, precum şi puterea întunericului. Pica poate fi comparată cu **Spadele** (reprezentarea iconică suplimentară) a Taratului şi poate simboliza variabil intelectul, acţiunea, **aerul,** destinul şi în asociere cu asul, moartea. Regele de pică este asemănat cu **Saturn,** dama, cu războiul şi cu Pallas Athena, iar valetul, cu **Mercur.** La fel cum reprezintă moartea, pica poate aduce nefericire, boală şi ruină financiară. Evocă suferinţă tristeţe, doliu şi trădare.

Inimile *sus*
Alături de suita roşie pereche a caroului, inimile (cupele) simbolizează anotimpurile calde **primăvara** şi **vara** şi deţin puterea luminii. Inimile sunt semne centrale, atât ale vieţii, cât şi ale luminii. În asociere cu **cupele** Tarotului reprezintă cunoaşterea, creaţia de apă, dragostea, fertilitatea şi pocalul. Regele de cupă simbolizează apa şi pe Neptun; dama, dragostea şi zeiţa dragostei, Venus, în timp ce valetul reprezintă zeul războiului, Marte. La ghicit, inimile înseamnă bucurie. Cupele evocă sentimente amicale şi de iubire.

Trefla *sus*
Trefla (sau trifoiul) este neagră şi alături de Pică reprezintă **toamna, iarna,** noaptea şi întunericul; este simbolul principiilor bărbăteşti, în opoziţie cu caroul. Asemeni bastoanelor Taratului, trefla înseamnă **foc,** energie şi voinţă, precum şi bogăţie, muncă şi noroc. Regele de treflă este legat de **Zeus,** dama, de Hera şi valetul, de Apollo. La ghicitul în cărţi, trefla reprezintă, în general, fericirea.

Caroul *jos*
Alături de inimi, suita caroului simbolizează anotimpurile călduroase şi luminoase. Caroul reprezintă puterea feminină, în antiteză cu trefla. La fel ca în celelalte suite, fiecare carte are semnificaţie proprie, iar cărţile de curte sunt semnificative în mod special: asul reprezintă entitatea unică, regele, spiritul şi tatăl, dama, sufletul şi mama, valetul eul, iar jockerul, eterul. Aceste interpretări sunt duse mai departe cu fiecare suită. Regele de caro este regele **focului;** dama reprezintă combustibilul care alimentează focul, iar valetul este un războinic. Caroul poate fi asociat cu suita paralelelor din Tarot, simbolizând materia pământeană, bani, curaj şi energie. La ghicitul în cărţi, caroul prezice duşmănie şi necaz, este în legătură cu afacerile, călătoriile şi mesajele.

Şahul

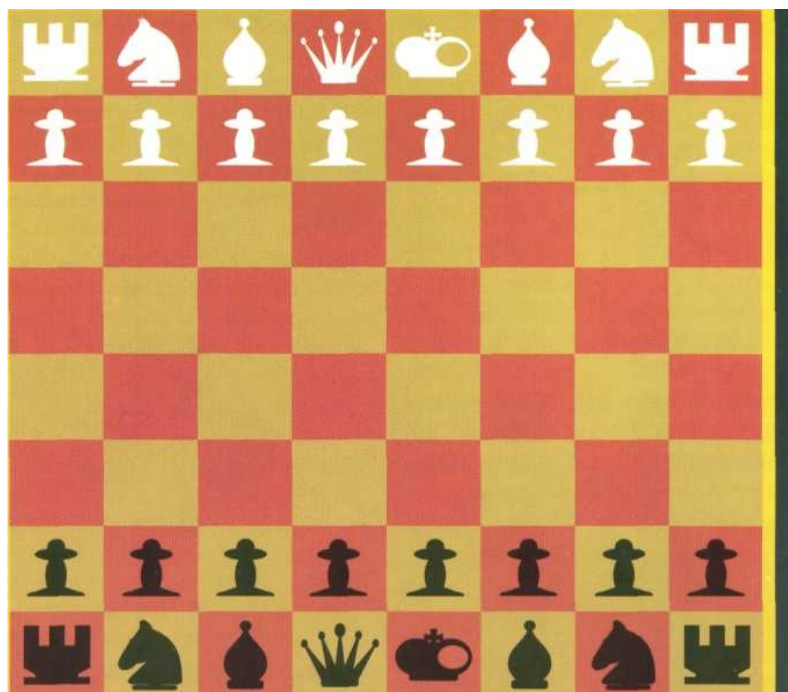
Jocul de şah, cu tabla de da-jme şi cu armatele adverse, albă şi neagră (uneori roşie şi albă), simbolizează clar bătălia pentru supremaţie între forţe opuse cum ar fi binele şi răul, viaţa şi moartea, lumina şi întunericul, raiul şi pământul. Deoarece jocul cere inteligenţă şi perspicacitate, şahul poate simboliza totodată cauza cosmică. Mutările pieselor specifice de şah fiind limitate la anumite pătrate destinate lor, jocul poate reprezenta dinamismul timpului şi spaţiului. Şahul are o simbolistică variată în diferitele tradiţii; jocul occidental este bazat pe ierarhia curţii regale a evului mediu, pe când în India, piesele de şah reprezintă sistemul de castă. În China, regele se află în centrul lumii sale, iar jocul de şah este unul de guvernare şi de luptă înverşunată pentru impunerea ordinii (cu sacrificii din ambele părţi). Tabla de şah din India, cu forma sa rotundă, simbolizează ciclul existenţial în care omul se mută după libera sa dorinţă - fie spre dezastru, fie spre victorie - precum o face şi pe tabla de şah tradiţională, pătrată, în general, regele fiecărei culori reprezintă **Soarele, inima** şi autoritatea de bază, pe când regina (sau vizirul) este **Luna** şi spiritul cu libertate de mişcare. Episcopul **(elefantul** în jocul spaniol şi arab) simbolizează conducerea spirituală; mişcările lui în diagonală simbolizează calea intelectuală, pe pătratele albe, şi calea devotamentului pe diagonala neagră. Cavalerul este un începător, iar mişcările sale în forma litere L reprezintă săritura intuiţiei. Castelul (cunoscut sub numele de tură de la roc-ul arab sau faeton în Spania) reprezintă autoritatea temporară, iar mişcarea orizontală este o rămăşiţă a **pătratului** materiei. Servitorul este reprezentat de pionii care înfruntă lupta aproape imposibilă pentru a ajunge la al optulea pătrat pentru a obţine reintrarea, în China, jocul de şah este considerat una din cele patru arte ale cărturarilor.

Forme

Cercul *sus*
Deşi un semn aparent simplu, cercul este un semn universal bogat în semnificaţii. Fără început şi fără sfârşit, cercul reprezintă un ciclu nesfârşit fiind simbolul principal al eternităţii (aşa cum este în comparaţie cu simbolul **Şarpelui** oroboros). Poate însemna de asemenea cosmosul, divinitatea, perfecţiunea şi viaţa. În Egiptul antic precum şi în alte tradiţii, cercul, amintind ca formă de discul solar, reprezenta zeul **Soare** şi era semnul prezenţei divine. Cercurile de piatră, precum Stonehenge din Anglia sunt considerate de unii ca foste locuri de adorare a Soarelui. În unele interpretări, punctul central al cercului reprezintă centrul infinitului sau originea cosmică (este totodată şi simbolul Soarelui şi al aurului. Similitudinea cercului cu soarele, îl face să devină un semn al vieţii. Un element esenţial în forma sa este implicarea unei mişcări dinamice, a unei rotiri fără sfârşit ce aseamănă cercul cu timpul şi cu regulile neînduplecate ale legii cosmice. Fiindcă seamănă cu numeralul „0", este un semn al potenţialului embrionar ce urmează a fi realizat, în multe tradiţii orientale, inclusiv în cea islamică, cercul simbolizează perfecţiunea cerească. În China, cercul alb simbolizează **yang** şi reprezintă masculinitatea şi energia cerească. Ca **cerc magic** forma are o mare putere protectoare în practicile oculte şi este totodată un important simbol meditativ (vezi **mandalele). În** interpretare psihologică, cercul reprezintă şinele ideal ce a atins echilibrul perfect.

Spirala *dreapta*
La fel ca majoritatea formelor, şi spirala este un simbol evocator antic cu interpretări simbolice profunde. Din cauză că se asociază cu mişcarea valurilor şi cu **apa** şi fiind o ideogramă a **tunetului** şi fulgerului, era considerată cândva ca un semn ce emana viaţă şi un canal prin care curg toate energiile - fizică sau spirituală. Spirala poate fi selenară sau solară pentru că semnifică fazele **lunii** şi răsăritul, apusul şi puterea generatoare a **Soarelui,** în tradiţia celtică, spirala era un simbol important al focului, deşi multe alte tradiţii îl asemănau doar apei (probabil datorită curbei spirale a **scoicilor marine).** Ca rezultat al acestor asociaţii, spirala a fost considerată, în general, un puternic simbol de fertilitate şi a fost asociat cu uterul. Asemeni cercului, spirala împărtăşeşte simbolismul mişcării continue şi ciclice însemnând însă şi evoluţie şi involuţie. De vreme ce conţine elemente ale vechii ordini, spirala se ramifică într-o nouă sferă şi în felul acesta reprezintă schimbarea şi dezvoltarea. Mai departe, datorită formei sale ce se aseamănă cu vârtejul de vânt, iar acesta fiind o parte a suflului vieţii, spirala se identifică cu o forţă dinamică creatoare. În plus, asociată cu **labirintul,** forma sa încolăcită poate reprezenta un mister pe care cel iniţiat îl poate descoperi doar dacă urmează calea sinuoasă.

Pătratul *pagina următoare*
Ca formă şi interpretare, pătratul se află în contrast direct cu cercul. În timp ce dinamicul cerc reprezintă cerescul şi cosmicul, pătratul static înseamnă materie şi pământ. Prin forma perfect echilibrată, pătratul este un simbol pozitiv. Simbolismul primar al pătratului este cel al pământului. Cu cele **patru** laturi egale, poate semnifica stabilitatea - echilibrul colectiv al elementelor, anotimpurile şi direcţiile cardinale altminteri opuse, dar asociate toate cu cifra patru. Poate că din acest motiv pătratul este cel mai important simbol hindus, simbolizând ancora ce asigură ordinea Universului - rol pe care îl deţine în multe alte tradiţii, incluzându-le pe cea chineză şi creştină. La egiptenii antici, pătratul reprezenta desăvârşirea,

succesul. In Orient, contrastând cercul **yang,** pătratul simbolizează **yin** şi feminitatea. După Jung, definiţia psihologică a pătratului este cea a realităţii pământene şi a unei personalităţi ce nu şi-a întregit încă toate faţetele. Pătratul mai poate însemna încredere, sinceritate şi integritate.

Triunghiul *dreapta*

Aşa cum pătratul este legat de cifra patru, importanţa simbolică a triunghiului se află în cele **trei** laturi ale sale. Trei este o cifră cosmică importantă semnificând o multitudine de triade, inclusiv naşterea, viaţa şi moartea; raiul, pământul şi omul; corpul, sufletul şi spiritul; tatăl, mama şi copilul, în Egiptul antic, combinarea voinţei, inteligenţei şi capacităţii de a iubi, reprezenta sufletul omului. În iconografia iudeo - creştină triunghiul simbolizează **Sfânta treime** - trei într-unui. Legat de această concepţie este triunghiul isoscel (delta laminară) care reprezintă cosmosul, în centrul căruia se găseşte atotştiutorul **ochi al lui Dumnezeu. Pecetea lui Solomon** este alcătuită din două triunghiuri şi reprezintă uniunea contrariilor; este în acelaşi timp o caracteristică centrală a simbolului meditativ budist complex, **Sri** — **Yantra.** Asemeni vechilor egipteni, mayaşii au construit piramide în trepte, construcţii mari care aveau ca bază un poligon şi ca feţe laterale nişte triunghiuri, în vârful cărora, cei din urmă construiau temple. Piramidele reprezintă muntele cosmic. Triunghiul este semnul **focului** (sau al masculinităţii) când vârful este îndreptat în sus, iar inversat semnifică elementul opus, apa (şi feminitatea).

Triunghiul poate fi considerat o ideogramă de înălţare, reprezentare grafică a luptei, a aspiraţiei pentru înălţare spre vârful acestuia sau chiar ambiţia pământeană de ascensiune spre sfere mai înalte.

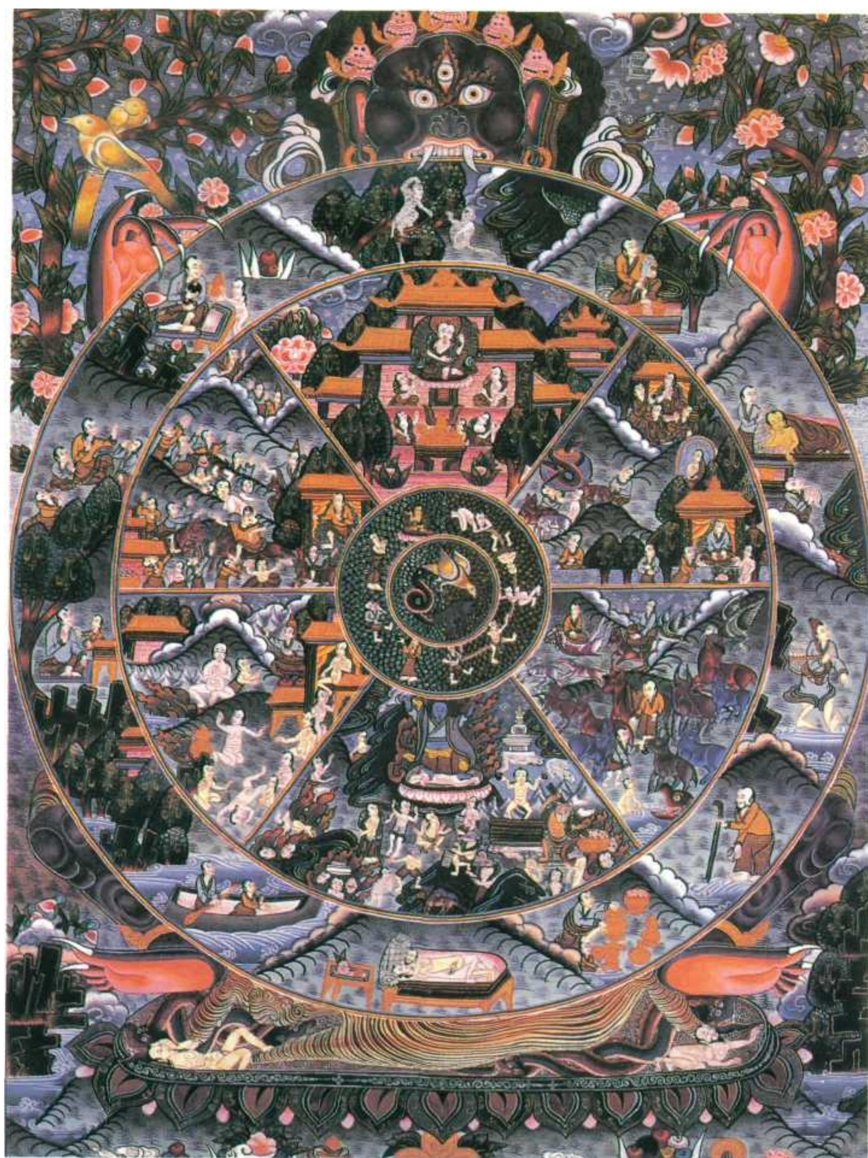
Linia orizontală *sus*

Asemeni liniei verticale, linia orizontală pare a fi un simbol simplu, dar aceasta este o aparenţă înşelătoare. Cea mai importantă semnificaţie este cea a **pământului,** a orizontului sau a bazei, în contrast cu linia verticală, linia orizontală reprezintă lumea temporară şi gândirea raţională, fiind un semn pasiv şi static. În China este un simbol **yang** şi semnifică puterea activă, masculină. **Crucea** este o combinaţie de elemente opuse formate din combinarea liniei orizontale cu cea verticală, unite într-un întreg armonios şi puternic. In matematică, linia orizontală scurtă dintre două cifre indică operaţiunea de scădere, însă mai are şi alte semnificaţii specifice matematicii. Combinaţia de linii orizontale constituie baza prezicerilor chinezeşti din „Cartea schimbărilor" I Ching din trigrame şi hexagrame alcătuite din combinaţii de linii orizontale.

Linia verticală *dreapta*

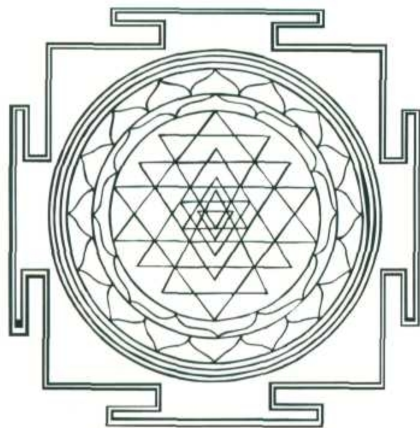
Linia verticală poate să pară pur şi simplu o trăsătură de condei, însă este plină de semnificaţii simbolice, şi nu numai, pentru că este o componentă esenţială pentru multe alte semne geometrice. Poate fi asociată cu *axis mundi* care leagă **pământul** de ceruri şi cu orice alte legături cruciale dintre rânduielile de jos şi de sus. Reprezintă planul spiritual şi fantezia imaginativă. Prin analogia sa cu litera „I" şi cifra „1", reprezintă eul şi importanţa supremă, implicit, autoritatea şi puterea absolută. În logică, linia verticală reprezintă demarcaţia, iar în matematică, diviziunea.

Mandalele şi Yantrele

Mandalele *dreapta*

Mandala, (în sanscrită „cerc") este o metaforă mistică vizuală importantă pentru **Univers** şi existenţă şi este folosită ca ajutor în meditaţia budistă şi hinduistă. Mandala este o cosmogramă geometrică cu posibilităţi de variaţie a desenului, dar în general are ca bază **cercul** (reprezentând Universul) al cărui centru simbolizează perfecţiunea sau axa lumii tantrice, Muntele Meru. Centrul poate fi reprezentat şi de Buddha sau de câte o zeitate pacifistă sau războinică. Cercul poate să includă un **pătrat** (reprezentând **Pământul),** care uneori are patru intrări în cele patru puncte cardinale, câte una pe fiecare latură. Oricare ar fi combinaţia de forme folosite, fiecare simbolizează aspecte diferite ale materiei şi energiei. Mandala concentrează în forma sa energia creatoare. Reprezentată frecvent în arta chineză, japoneză, tibetană şi hindusă (asemeni acestei picturi pe pânză), mandalele pot fi desenate direct pe pereţi şi cândva erau desenate direct pe pământ cu ocazia unor ritualuri de iniţiere a călugărilor. O formă mai veche de mandala a fost templul al cărui plan arhitectural este alcătuit din nivele succesive circulare şi pătrate, aşa cum s-au văzut în stupcle din Borobudur, Indonezia (cea. 800 AD). Chakrele din Kundalini-yoga pot fi reprezentate printr-o mandala. Când este folosită în meditaţie, potenţialul transcendent este experimentat ca o progresie, de la o experienţă exterioară prin cea interioară spre un punct de echivalenţă sau unitate. La ultima sosire, cea de la centru, unii îşi pot găsi împlinirea spirituală. Fiecare detaliu al mandalei este conceput să ajute la concentrarea minţii până când se experimentează adevărata stare iniţială (în budism, ca uniune de forme şi eliberare). Mandala este sacră în Orient, desenul ei este folosit în ritualurile specifice şi poate fi considerată obiect de veneraţie *(puja).* Jung a considerat mandala ca un simbol **arhetip** în căutarea perfecţiunii umane — astăzi este folosită în psihoterapie ca mijloc de obţinere a înţelegerii complete a eului.

Yantra *stânga*

Yantrele tantrice (în sanscrită „instrument") sunt variaţiuni ale mandalelor care nu conţin inscripţionări sau reprezentări ale zeităţilor. Simbolurile lor geometrice reprezintă mistic creaţia şi interacţiunea lumilor cosmice şi terestre. Cea mai puternică yantra este considerată Sri-Yantra, care simbolizează cosmosul şi este alcătuită dintr-un **pătrat** şi nişte **cercuri** concentrice care conţin **nouă triunghiuri** intersectate. Formele semnifică aspectele respective feminine şi masculine cosmice ale lui Shiva şi Shakti. Punctul central (bindu) reprezintă absolutul.

Alfabetele

Hieroglifele *sus şi jos*
Sistemul de scriere egiptean era alcătuit din trei forme: hieroglifică, hieratică şi demotică. Hieroglifele erau cele mai complicate şi fiind considerate sacre (ca dar al zeului **Thot)** erau stăpânite numai de casta preoţilor pentru a fi folosite în ritualurile religioase. Ca rezultat al acestui elitism, o dată cu dispariţia tradiţiilor egiptene antice, a dispărut şi însemnătatea hieroglifelor (până la descoperirea **Stelei Rosetta).** Au fost identificate peste nouă sute de hieroglife, majoritatea lor fiind ideograme şi fonograme, reprezentând fiinţele şi plantele lumii naturale, precum şi câteva obiecte făcute de om. Unele din aceste imagini transmit semnificaţia lor direct, pe când altele (determinative) au valoare fonetică. Ele pot fi citite de la dreapta la stânga, de la stânga la dreapta sau chiar de sus în jos şi invers. Hieroglifele ilustrate aici simbolizează apa, o gură, in răsucit, un vultur, un şarpe, un versant, o trestie înflorită, un zăvor de uşă, un bazin şi un pui de prepeliţă.

Stela Rosetta *jos*
Lespedea de bazalt complicat ilustrată, descoperită de armata lui Napoleon în 1799 în Rosetta, în nordul Egiptului, Stela Rosetta a furnizat cheia decodării hieroglifelor egiptene, enigmatice înainte, scriere ce s-a răspândit în secolul al cincilea. Inscripţionată în timpul domniei lui Ptolemeu V (cea. 196 î.H.), piatra conţine coloane paralele de text hieroglific gravat, scriere egipteană demotică şi grecească. Fiind cunoscători ai limbii greceşti, învăţaţii care au studiat-o au fost capabili să descifreze hieroglifele al căror text îl excludeau anticipat. Această muncă a durat peste douăzeci de ani, până când Jean - Francois Champollion a spart în sfârşit codul în 1822. Stela Rosetta poate fi văzută astăzi în British Museum din Londra.

Alfabetul fenician *sus*
Alfabetul fenician, predecesorul celor occidentale, ca şi alfabetul grecesc şi cel roman, s-a dezvoltat din primul alfabet, cel nord - semitic. Spre deosebire de alfabetele occidentale, în acesta se scria de la dreapta la stânga şi cuprindea numai douăzeci şi două de caractere consonantice. Aici sunt ilustrate caracterele beth („B"), mem („M"), nun („N") şi zayin („Z"). Datorită tradiţiei de navigatori a libanezilor, alfabetul fenician a luat naştere în vecinătatea Greciei, unde a fost modificat şi la care s-au mai adăugat literele upsilon, phi, chi, psi şi omega din alfabetul grecesc. Un exemplu elocvent de scriere feniciană poate fi văzut pe Piatra Moabite din Louvre, Paris. Datând din secolul al nouălea î.H., descrie victoria lui Mesha, împăratul moabiţilor, asupra israeliţilor.

αβχδεφγηιφκλμνοπθρστυϖωξψζ

Alfabetul grecesc *sus*
Litera grecească alfa corespunde literei „A" din alfabetul roman, iar omega literei „Z" (omega nu-1 reprezintă pe „Z", fiind de fapt sunetul „O" prelung plasat la sfârşitul alfabetului grecesc şi se distinge de omicron sau „O" scurt). Împreună, alfa şi omega reprezintă începutul şi sfârşitul alfabetului grecesc. Aceasta este interpretarea lor simplificată, dar în creştinism, unirea lor este mult mai profundă. În Apocalipsa Sfântului Ioan din Biblie, Dumnezeu spune: „Eu sunt Alfa şi Omega, începutul şi Sfârşitul". Deci, cele două caractere au fost stabilite ca fiind simbolul începutului şi sfârşitului şi atotputerniciei lui Dumnezeu şi, încă de la începuturile creştinismului s-au folosit ca monogramă (combinate uneori cu **chi-rho,** cruciforme sau cruce tau) pentru a-1 simboliza pe Dumnezeu şi pe Hristos. În acest context, în arta creştină, alfa şi omega pot fi simbolizate ca un **vultur** şi o **bufniţă,** o pasăre sau un **peşte,** sau ziua şi noaptea. În transpunere laică, interpretarea cosmică denotă începutul şi sfârşitul ciclului de timp (sau a tuturor lucrurilor în general) pentru a forma un cerc care se roteşte conştient şi care conţine tot ceea ce face parte din **Univers.**

Alfabetul roman *dreapta şi centru*
A, B, şi C sunt primele trei litere ale alfabetului roman şi sunt folosite împreună ca o prescurtare avantajoasă care simbolizează alfabetul ca un întreg. Expresia „ABC" este puerilă şi se foloseşte de obicei când este vorba de copiii care învaţă pentru prima oară ordinea literelor din alfabet.

în perioada când analfabetismul era un fapt obişnuit, oamenii care nu ştiau să-şi scrie numele se semnau pe anumite documente, cum ar fi certificatul de naştere, de exemplu, printr-un X, după care sărutau **crucea** în semn de recunoaştere a celor declarate (astăzi, se pune adesea la sfârşitul unei scrisori semnul X şi înseamnă un sărut), în iconografia creştină, X (chi) este prima literă din numele grecesc al lui Hristos şi este totodată crucea saltire *(crux decussata)* sau crucea Sfântului Andrei care reprezintă armonia şi perfecţiunea, precum şi forma alternativă a crucii pe care Sf. Andrei a ales-o pentru a fi crucificat. Reprezintă de asemenea şi cifra zece din numerotaţi a romană (numărul perfect), în vreme ce în matematică înseamnă înmulţirea, o coordonată carteziană, iar în algebră este variabila unei funcţii. Litera X poate fi şi un semn de identifîcare care „marchează locul" pe hărţi sau pe vederi. În plus, în contrast cu semnul verificării (sau al bifării), un X înseamnă eroare, pe când semnele rutiere sau alte semne avertizează interdicţia sau anularea. Folosirea expresiilor ca „D-l. X" sau planeta „X" derivă de la semnificaţia algebrică de cantitate necunoscută şi în asemenea cazuri indică anonimatul. Din acest motiv (şi ca o consecinţă a analfabetismului) buletinele de vot sunt tăiate printr-un X. O altă semnificaţie a literei X este reprezentarea sa pentru un obstacol strategic sau graniţă (moştenit în acest sens de pe vremea romanilor).

Caracterul Y are o semnificaţie profundă, aceea de cruce bifurcată (ypsilon sau furka) şi reprezintă silueta unui om. Astfel, în analogia pitagoreică, în timp ce piciorul lui Y înseamnă inocenţă, braţele bifurcate simbolizează alegerea dificilă pe care trebuie să o facă fiecare individ în anumite momente din viaţă - fie să urmeze calea bună (drept), fie cea rea (stâng). Crucea în Y este reprodusă pe veşmintele şi obiectele de cult, iar braţele sale înălţate simbolizează agonia lui Hristos pe cruce precum şi „ridicarea mâinilor" în semn de supunere în faţa lui Dumnezeu. Este numită totodată şi crucea hoţilor de pe Golgota deoarece, hoţii care au fost crucificaţi alături de Hristos erau pironiţi pe cruci în formă de Y, iar în evul mediu, crucea în Y era folosită pentru marcarea hoţilor. Alchimiştii au folosit litera Y pentru a-1 reprezenta pe Androgyne. În algebră, alături de „X" şi „Z" simbolizează o cantitate variabilă, necunoscută; mai este de asemenea o coordonată carteziană care prezintă valorile pe axa verticală a reprezentării grafice.

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

Numerele

După afirmaţia lui Pitagora conform căreia „totul este aranjat în acord cu numerele" şi cea a lui Aristotel că ele sunt „originea şi substanţa tuturor lucrurilor, cifrele pot fi considerate în ansamblu ca factori care organizează şi reglează Universul. Cu toate că fiecare cifră îşi are semnificaţia proprie, în cultura occidentală, numerele de la 1 la 10 sunt considerate baza simbolismului numerologic, pe când tradiţia orientală accentuează semnificaţia primelor douăsprezece numere. Putem spune că numerele deţin cheia secretelor universului şi că posedă puteri magice. Deşi au avut o mare însemnătate încă dinaintea perioadei antice greceşti, sistemele de credinţă ezoterică **(alchimia** şi cabala) au pus accent pe puterile lor oculte deja din timpul lui Pitagora. In interpretare generală, numerele pare sunt feminine, negative şi pasive, pe când numerele impare sunt masculine, pozitive şi active. Cu cât numărul este mai mare, cu atât şi semnificaţia sa este mai complexă, pentru că adunarea sau înmulţirea numerelor primare acumulează şi intensifică însemnătatea lor individuală. Azi, numerele sunt folosite în onomanţie, un sistem de ghicit în care se foloseşte echivalentul numeric al literelor din numele persoanelor pentru care se face predicţia şi în interpretare numerologică.

0 Zero este numărul potenţial. Este cifra de la care cresc toate numerele. Semnificaţia sa este su bliniată de similitudinea formei cu „sămânţa", **oul** şi uterul ale căror importanţă primordială se regăseşte în fertilitate. Deoarece forma ei seamănă cu un cerc, zero simbolizează eternitatea. Mai poate semnifica şi inexistenţa şi moartea datorită valorii sale numerice.

1 La fel ca prima literă a alfabetului, cum ar fi grecescul alfa, simbolizează începuturile şi creaţia, şi cifra unu este numărul genezei. Ca punct central mistic, este numeralul puterii creatoare sau al zeităţii supreme şi în felul acesta un simbol al unităţii, totalităţii şi iluminării. Poate să reprezinte şi silueta omului, în terminologia modernă, expresia „numărul unu" se referă la importanţa unei persoane ca individ. În cabalism, cifra unu, sephira *Keter* (Coroana) reprezintă inspiraţie. Nu există număr în care unitatea să nu se găsească

2 în asocierea sa cu **linia** care are două capete, cifra doi (binară) reprezintă atât echilibrul, cât şi trecerea timpului. Sistemul chinezesc de numerotaţie este bazat pe această cifră, deoarece în credinţa tao-istă cosmosul este alcătuit din două forţe **- yin** şi **yang -** care, deşi opuse una alteia, sunt complementare. Aşadar, binara reprezintă cele două sexe, cu toate că în credinţa populară chinezească poate însemna o viaţă uşoară, în credinţa ezoterică numărul doi este un simbol ambivalent de dualitate, întruchipat în **Androgynul** alchimic (Hermes sau Mercur) în semnul zodiacal al **Gemenilor** şi în cele două capete ale zeului roman **Ianus.** Ambele părţi trebuie să fie echilibrate perfect în scopul stabilirii armoniei. În concepţia pitagoreică binarul este prima cifră a principiului feminin. Ca şi *Hokhmah*, safira cabalistică, doi simbolizează înţelepciune.

3 Cifra trei (ternară) împărtăşeşte semnificaţia **triunghiului.** Este o totalitate în sine care reprezintă toate aspectele creaţiei constituind prin urmare un simbol al **trini-tăţilor** sfinte cum sunt cele ale creştinismului şi hinduismului. Are semnificaţie cosmică ca triadă taoistă om, pământ şi cer, şi în majoritatea tradiţiilor reprezintă lumea cealaltă - iadul, pământul şi cerurile - raiul; naşterea, viaţa şi moartea; trecutul, prezentul şi viitorul sau mintea, trupul şi spiritul. Trei este numărul de bază masculin, dar deoarece combină şi împacă numerele unu (reprezentând divinitatea) şi doi (dualitatea), poate simboliza de asemenea şi sufletul. În credinţa tradiţională chinezească, cifra trei (san) este legată de naşterea copiilor şi este numărul care corespunde sfârşiturilor. Pentru cabalişti, a treia sefira a **Copacului vieţii,** *Binah* (Inteligenţa) însemna vitalitate şi inteligenţă.

4 Simbolismul numeralului patru (cuaternar) corespunde **pătratului.** Din acest motiv, patru este simbolul ordinii, al raţionamentului şi al simetriei şi reprezintă cua-ternare cum ar fi direcţiile cardinale, **anotimpurile,** elementele şi fazele **lunii.** Asemeni pătratului, cuaternarul este o cifră solidă, stabilă, a cărei soliditate o reprezintă atât **pământul,** cât şi **corpul uman** cu cele patru membre. Ca şi *Hesed* (Mila) în sefirotul cabalistic, patru reprezintă puterea dătătoare de viaţă.

5 După Pitagora, cifra cinci e cifra omului, acesta având câte cinci degete la mâini şi la picioare, cinci simţuri şi un corp care are patru membre, cap şi poate fi împărţit în cinci părţi. Grecii antici au identificat cinci elemente care alcătuiesc omul: corpul său, sufletul, **psihicul,** inteligenţa şi spiritul divin. Cifra cinci este în relaţie cu pentagrama şi „cifra de aur" sau „proporţia divină" care este considerată creatoarea armoniei ahitecturale. În cabală, **Copacul vieţii** sefirotic conţine cinci numere primare semnificative, deoarece sunt divizibile doar cu ele însele şi cu cifra unu; *Pechard* (Justiţia), a cincea sefira, înseamnă îndatorire şi forţă. La fel şi în hinduism cifra cinci este simbolică, reprezentând cele cinci elemente, **focul, aerul, pământul, apa** şi eterul (chintesenţa) şi constituie un simbol al vieţii. Deoarece combină cifrele doi **(yin)** şi trei (yang) în China, wu (cinci) aduce noroc. Acest lucru se reflectă în cele cinci bunăstări: fericirea, longevitatea, bucuria, sănătatea şi bogăţia.

6 Numărul şase semnifică armonia universală, stabilitatea şi echilibrul, aşa cum este reflectat în corelaţia cu hexagonul şi cu pecetea lui Solomon (sau Steaua **lui**

David), care combină uniunea triunghiurilor de foc şi de apă. Şase este privit ca cifră a frumuseţii şi uniunii în Kabbalah şi este reprezentat de *Tiferet*, a şasea sefiră. În China, şase înseamnă longevitate şi putere cerească, în credinţa creştină, totuşi cifra şase este ambivalent: este sfântă pentru că Dumnezeu a creat lumea în şase zile, dar Apocalipsul Sf. Ioan o identifică ca cifra diavolului şi spune că Anticristul poartă numărul 666. În simbolismul modern, aruncarea unui şase în jocul cu **zaruri** reprezintă **victorie.**

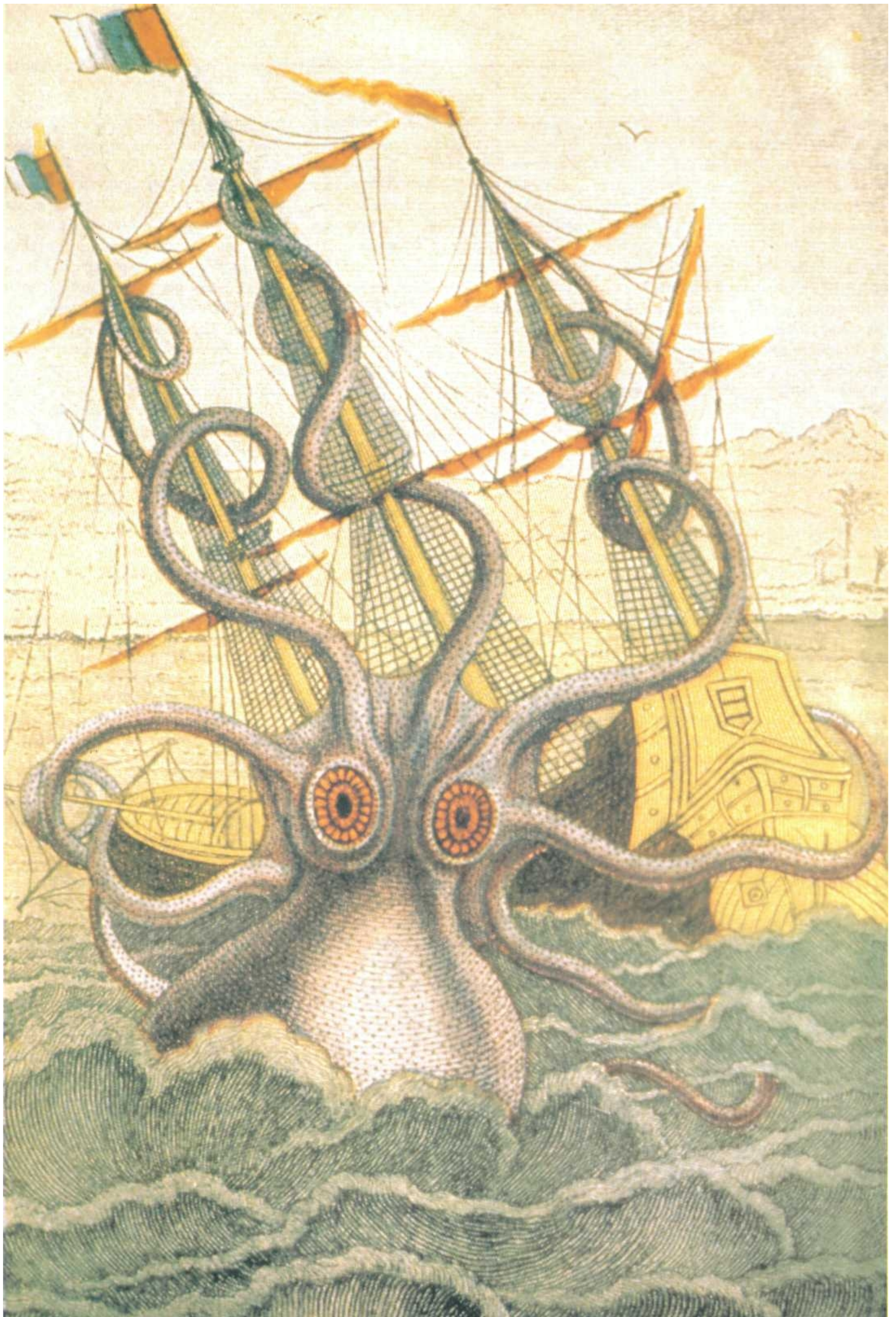
7 Deoarece numărul şapte (septenar) combină ternarul şi cuaternarul - raiul sau divinitatea şi I pământul sau omenirea - unifică macrocosmosul şi microcosmosul şi semnifică ordinea cosmică. În Biblie, septenarul reprezintă totalitatea şi guvernează timpul şi spaţiul. Cele şapte „planete" **(Soarele, Luna,** Venus, Mercur, **Marte, Jupiter** şi **Saturn)** reprezentau cândva puterile divinităţii şi naturii, guvernau cele şapte zile ale săptămânii şi simbolizau cele şapte ceruri prin care trebuia să treacă înainte de a obţine viaţa eternă. Şapte are o importanţă particulară în iudaism: **menorah** are şapte ramuri, Anul Nou începe în luna a şaptea, iar Anul Sabatului are loc tot la şapte ani. În tradiţia creştină este ambivalent pentru că este numărul comun al semnelor şi virtuţilor cardinale şi semnifică răzbunarea. În credinţa budistă există şapte embleme ale lui **Buddha. Î**n Egiptul antic, septenarul era simbolul vieţii veşnice; existau şapte zei ai luminii şi şapte ai întunericului. Musulmanii cred că există şapte ceruri (la fel evreii şi budiştii) şi şapte iaduri, şapte tărâmuri, şapte **porţi** spre paradis şi şapte profeţi, în timp ce pelerinul islamic trebuie să vadă de şapte ori Ka'aba şi Mecca. Septenarul este numărul ierarhiilor, deoarece **curcubeul** are şapte culori şi există şapte note muzicale. În China qi (şapte) este simbolul femeii. Pentru cabalişti, a şaptea sefira, *Nezah*, (Hotărârea) reprezintă victorie. Dar este socotit şi cifra fatidică.

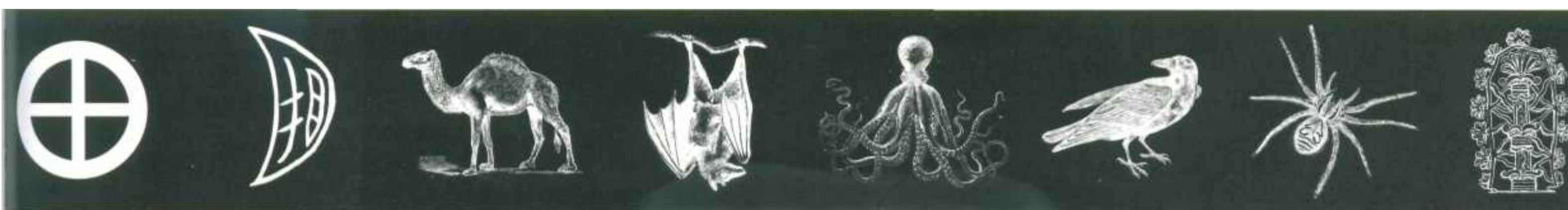
8 Asemeni cifrei patru, şi deoarece combină **pătratul** terestru şi **cercul** etern (octonarul) este considerat a fi un agent al legii universale. Este ilustrat în roata budistă cu opt spiţe din **Dharma Chakra,** cele opt petale ale Lotusului, cele opt simboluri de bun augur şi în cele opt căi ale taoismului. În Japonia este numărul măreţiei. Octonarul este important şi în hindusim, unde unii din zei, inclusiv Vishnu sunt adesea reprezentaţi ca având opt braţe. **Mandalele** indiene care sunt bazate pe multiplii lui opt reprezintă reflecţia lumii cereşti pe pământ. În sefirotul cabalistic *Hod* (Splendoarea) reprezintă şi legea cosmică. Octonarul este asociat cu renaşterea pentru că este suma numerelor unu (divinitatea), trei (sufletul) şi patru (trupul). Din acest motiv cristelniţele de botez creştine au formă octogonală. Opt este şi numărul celui iniţiat, trecut prin cele şapte etape de încercare sau prin cele şapte ceruri pentru a ajunge la al optulea plan, cel al perfecţiunii. În credinţa chinezească, opt este cifra perfecţiunii.

9 Cifra nouă reprezintă triplicarea celor trei lumi şi a corpului, intelectului şi sufletului. Din acest motiv simbolizează veşnicia, desăvârşirea şi incoruptibilitatea. Corelaţia cifrei cu **cercul, triunghiul** şi **pătratul** subliniază în continuare puterea de sintetizare. În creştinism, a-cest numeral reprezintă armonie şi perfecţiune divină şi este numărul sacru pentru **Fecioara Măria. Î**n credinţa ebraică, nouă era numărul adevărului, în timp ce *Yesod* (Victoria) — a noua cifră a sefirotului cabalistic - înseamnă putere. Jiu (nouă) este numărul eternităţii în tradiţia chinezească şi un număr ceresc a cărui importanţă le eclipsează pe celelalte. **Mandalele** indiene bazate pe multiplicările lui nouă simbolizează **Universul.**

10 Prin combinarea numerelor unu şi zero — reprezentând divinitatea, respectiv puterea - cifra zece (decada) semnifică desăvârşirea spirituală şi întoarcerea la unitate. În sistemele zecimale, cifra zece simbolizează punctul pentru un început nou. Deoarece conţine toate numerele precedente, este şi un numeral cosmic. În multe tradiţii, inclusiv în cea orientală, decada este cifra perfecţiunii, iar tetrakis - ui lui Pitagora ce combină numerele unu, doi, trei şi patru era privit ca cifră a puterii misterioase divine. Sefiroticul **Copac al vieţii** din Cabala a fost constituit din zece sefire reprezentând împreună unitatea în care *Malkhut* (Regatul) — a zecea sefiră - simbolizează în sine gândirea şi acţiunea. Numele evreiesc al decadei este sefirot.

13 în lumea occidentală treisprezece reprezintă moartea şi după tradiţie este cea mai ghinionistă cifră - producând chiar panică în rândul celor ce suferă de triskaidekafobie (cuvântul grecesc care determină teama de acest număr). Explicaţia convenţională a acestei reputaţii vine din creştinism: la Cina cea de Taină au fost prezenţi treisprezece oameni (Hristos şi cei doisprezece apostoli). În Franţa, numărul treisprezece este cunoscut ca *le point de Judas* şi nu se referă doar la trădarea lui Iuda, ci la faptul că a fost primul care s-a ridicat de la masă şi primul care a murit. În mitologia scandinavă se zice că doisprezece zei au făcut un banchet în Valhalla; când a apărut cel de-al treisprezecelea, Loki (zeul creator de necazuri), zeul cel „bun", Baldur, a murit. Litera ,,m", a treisprezecea literă din alfabetul ebraic aducea ghinion pentru că în cuvântul *mem*, moarte în limba ebraică, se găseşte de o parte şi de alta a literei „e". Astăzi numerele caselor sau al etajelor sunt frecvent eufemizate cum ar fi 12 şi jumătate, 12 A, în timp ce ziua de vineri 13 este zi prevestitoare de rele. Cifra treisprezece este considerată sfântă în unele tradiţii amerindiene în timp ce în Grecia antică numărul treisprezece îl reprezenta pe **Zeus,** al treisprezecelea şi cel mai puternic zeu. Calendarul aztec a fost împărţit în perioade de câte treisprezece zile.

Simboluri ale naturii

Nici una dintre sursele simbolice nu au furnizat o mai mare sursă de inspiraţie decât lumea naturală. Constituentele ei universale cum ar fi Soarele, Luna, stelele şi planetele, flora şi fauna, şi în fine, corpul uman, sunt elemente comune tuturor tradiţiilor culturale.

De la începuturile sale, omul a privit cu insistenţă cerul şi a cugetat asupra semnificaţiei Soarelui şi a Lunii, la multitudinea speciilor de plante, animale şi păsări minunându-se de ele şi întrebându-se de scopul existenţei sale. În încercarea de a găsi răspuns la aceste întrebări profunde, componentelor lumii naturale li s-a atribuit o funcţie simbolică bogată şi variată, care activează la un nivel mult mai profund decât cel al superstiţiei. Într-adevăr, în semnificaţia atribuită membrilor şi fenomenelor lumii naturale, umanitatea îşi exprima credinţa că fiecare avea să joace o parte din drama cosmică şi că simbolismul lor individual oglindea colectivitatea şi constituia întregul universal.

în interpretarea simbolisticii naturale sunt predominante concepţiile despre pozitivitatea masculină — cerul şi lumina — pentru că sunt accentuate de Soare în opoziţie cu negativitatea feminină — pământul şi întunericul - simbolizate de Lună. Fauna poate fi catalogată ca simbolizând puterea solară sau ctonică, iar vulturul şi leul sunt privite ca exponente primare ale zeităţilor şi ale puterii solare, pe când alunecarea şarpelui semnifică puterile întunericului şi răul. Culoarea blănii sau a penelor definesc în mod similar simbolismul unei fiinţe: un corb sau o cioară neagră, de exemplu, este un semn sinistru, în timp ce un miel alb simbolizează inocenţa.

Copacii au o semnificaţie cosmică. Din cauză că au rădăcinile în pământ, iar ramurile se ridică spre cer, ei simbolizează *axis mundi* care face legătura între pământ şi rai, iar ca vegetaţie purtătoare de fructe verzi, pot fi identificaţi ca fiind Copacul vieţii sau al cunoaşterii. Fructele, plantele şi florile sunt considerate în general ca simboluri ale abundenţei naturii şi ale vieţii în sine. Asemeni simbolurilor animale, ale păsărilor, ale fiinţelor marine şi insectelor, fiecare copac are o semnificaţie unică, ce s-a dezvoltat de-a lungul secolelor de credinţă mitologică, religioasă şi superstiţioasă.

Aşa cum tuturor vieţuitoarelor terestre li s-au atribuit semnificaţii simbolice, tot aşa au şi planetele cereşti care guvernează atât constelaţiile, cât şi fiinţele pământene: fiecare are semnul ei propriu, rolul şi sfera de influenţă. Schimbarea inevitabilă a anotimpurilor - ceea ce simbolizează în primul rând ciclul etern al vieţii, al morţii şi al renaşterii —şi imprevizibilitatea şi misterul altor fenomene naturale au inspirat emoţii puternice de frică şi respect. Trăsnetul şi fulgerul, de exemplu, au fost considerate multă vreme manifestaţii simbolice ale mâniei zeilor; curcubeul înseamnă şi acum reconciliere şi speranţă, în timp ce norii şi ceaţa reprezintă obscuritate.

Aşa cum se va vedea în paginile următoare, lumea naturală oferă o paletă bogată pentru ilustrarea imaginilor simbolice vesele şi strălucitoare precum sunt acestea.

Pagina alăturată: *în acord cu superstiţiile corăbierilor antici şi medievali, creaturi monstruoase care stăteau ascunse în adâncuri încercau să distrugă vasele. Caracatiţa gigantă ilustrată aici şi-a încolăcit cu duşmănie tentaculele în jurul unui vas pentru a-l trage la fundul mării spre pierzanie. Este o reprezentare înspăimântătoare a puterii ctonice şi subacvatice care poartă un război diabolic continuu împotriva omului şi a forţelor binevoitoare ale cerului. Asocierea caracatiţei cu iadul este accentuată în continuare prin faptul că aceasta scuipă cerneală neagră.*

Cosmosul

Universul de dincolo *sus*
Astronomia şi astrologia fascinează omul încercând să dea sens poziţiei acestuia într-un microcosmos al macrocosmosului universal. Când este aşezat în faţa vastului spaţiu - a galaxiei noastre, a Soarelui, a stelelor, a Lunii, a planetelor şi a infinitului - semnificaţia omului pare infimă. Din perioade preistorice oamenii au încercat să-şi descopere locul în formula şi rânduiala lucrurilor şi să înţeleagă semnificaţia lor în relaţie cu **Pământul** şi cu spaţiul. Copacul cosmic înrădăcinat în pământ şi înălţat spre cer a fost considerat în multe tradiţii *axis mundi* (axa lumii) care uneşte Pământul şi cerurile. Unii filosofi fac o paralelă în concepţia omului universal şi după teologul creştin Origen: *„Tu eşti o altă lume în miniatură... În tine se găsesc soarele, luna şi stelele ".*

Soarele *dreapta*
Soarele este unul din cele mai importante simboluri şi are rezonanţă în toate culturile lumii. Fiind principala sursă de lumină şi căldură a Pământului, forţa crucială pentru creaţie şi menţinere a ritmului vieţii, rolul său cosmic generator a fost recunoscut de cele mai vechi civilizaţii. Energia sa activă simboliza masculinul şi spiritul, şi fiind cel mai puternic şi cel mai strălucitor astru era considerat personaj divin şi obiect de adorare, ochiul atotvăzătorului Soare, al tatălui Universului; era „ochiul" zeului greco-roman Zeus (Jupiter), al zeului egiptean **Horus,** al hindusului Varuna, al zeului scandinav Odin (Wotan) şi al islamicului Allah. Divinităţile solare masculine, eroice, erau adorate de perşi (Mithras), de egiptenii antici (Ra, Horus şi Osiris) de greci

(Helios/Apollo) şi de romani (Sol). Incaşii credeau că Soarele era un strămoş divin şi se spunea că faraonii Egiptului şi împăraţii Japoniei descindeau şi ei din Soare. Deşi în general masculin, unele tradiţii ca cele africană, amerindiană, maură, oceanică, japoneză şi germanică acceptă Soarele ca fiind o zeitate feminină. Deoarece răsare la Est şi apune la Vest este atât simbolul vieţii cât şi al morţii. În unele tradiţii, trecerea sa de-a curmezişul cerului este asociat de carul zeilor. Soarele este în corelaţie cu inteligenţa şi iluminarea: la hinduşi, Soarele este egalat cu Brahma şi Indra şi reprezintă spiritualitatea omului. În alchimie, Soarele corespunde intelectului şi aurului, iar într-o credinţă împărtăşită de unele culturi amerindiene, există şi un Soare negru *(sol niger)* care simbolizează atât moartea cât şi *prima materia.* Soarele la răsărit este simbolul speranţei şi al noilor începuturi pe când soarele cu raze înseamnă iluminare din centru. Este un simbol frecvent pe steagurile naţionale, ale unor ţări ca Japonia, Taiwan, Filipine şi Uruguay. Este mult folosit şi în arta heraldică, imaginea

ilustrează „Soarele în splendoare" şi constituie emblema lui Edward IV al Angliei (a fost şi a lui Ludovic al XIV-lea, zis Soare). Simbolul astrologie al Soarelui derivă din **hieroglifele** egiptene deşi prevala în numeroase culturi străvechi. In astrologie, semnul poate fi interpretat ca simbolizând conştientul spiritual şi energia creatoare a individului. Este asociat cu aurul în **alchimie,** cu plantele anuale în botanică şi cu ziua de duminică.

Luna *jos*

în majoritatea tradiţiilor, Luna a fost considerată ca reglatoare a ciclurilor naturale şi de timp, tovarăşa pasivă şi feminină a Soarelui, devenind prin urmare un simbol al însoţitoarelor zeităţilor masculine solare. Zeiţele mame ale Lunii precum Astarte în Feni-cia, Isis în Egiptul antic, zeiţele greco-romane Hecate şi Artemis **(Diana)** - cunoscut şi ca Phoebe, Cynthia, Selene şi Luna - şi chiar **Fecioara Măria** din creştinism, toate au ca atribut semiluna. Apariţia sa în timpul nopţii face ca ea să fie un simbol al întunericului şi al misterului crezându-se în

puterea ei asupra destinului uman. Datorită relaţiei sale cu ciclurile naturale — în special cu mareele şi menstruaţia — simbolizează **apa** şi fertilitatea feminină. Reprezintă totodată şi **inconştientul.** Prin fazele sale de creştere, descreştere şi dispariţie pentru o perioadă de trei zile ca apoi să revină „nouă", Luna este simbolul ciclului vieţii, morţii şi renaşterii. Luna rotundă, plină înseamnă integritate şi unitate; jumătatea de lună, moarte; luna în descreştere, puteri demonice, iar luna în creştere şi semiluna, învierea din morţi, creaţia şi fertilitatea. Simbol feminin în general, în unele triburi africane, amerindiene, oceanice, maure şi japoneze, Luna este simbol masculin. În multe tradiţii se crede că pe Lună există în mod alternativ un om, o broască, o broască râioasă sau un iepure. În **alchimie,** Luna — *luna* — este legată de argint şi de emoţiile purificate. Semiluna este cel mai important simbol al Islamului reprezentând suveranitatea şi divinitatea, în astronomie, Luna este simbolizată prin semiluna în creştere — un simbol găsit în **hieroglifele** egiptene, precum şi în alte culturi străvechi. Semnul astrologie al Lunii semnifică receptivitatea omului şi este legat de ziua de luni şi cu argintul în alchimie. Astrul reveriei, muză a imaginaţiei.

Steaua *jos*

în general, stelele indică prezenţa divină, dar aceea a zeităţilor mai puţin puternice decât „împăratul" sau „împărăteasa" cerurilor, Soarele şi Luna. Zeiţele precum cea babiloneană Ishtar (a cărei emblemă era o stea cu şapte colţuri), cea feniciană Astarte, egipteana **Isis** sau **Fecioara Măria** *(Stella Maris)* din creştinism, sunt înfăţişate adesea cu o coroană de stele precum reginele raiului. Deoarece luminează cerul întunecat al nopţii, stelele - „ochii nopţii" - semnifică iluminarea spirituală şi înţelepciunea, precum şi aspiraţiile omului. Mai mult chiar, în unele tradiţii se crede că stelele sunt sufletele celor morţi. Cometele de foc şi imprevizibile au fost considerate ca purtătoare de osândă şi de dezbinare şi ca un semn al furiei zeului solar. Stele de diferite forme apar pe steagurile naţionale ale unei treimi din popoarele lumii.

Simboluri planetare

Mercur *sus*

în mitologia grecilor şi romanilor Mercur (Hermes) era mesagerul înaripat al zeilor, cel care purta **caduceul.** Simbolul astrologie al lui Mercur este reprezentarea grafică a caduceului. Pentru alchimişti, semnul era acela al lui **Androgyne** şi reprezenta elementul Mercur (argintul viu), iar astăzi simbolizează, biologic, hermafroditismul. În astrologie este semnul intelectului.

Venus *sus*

Planeta Venus, — Luceafărul de dimineaţă - după Lună, steaua cea mai strălucitoare, numită după zeiţa romană a dragostei şi frumuseţii, simbolul ei astronomic reprezintă colierul şi oglinda ei. Crucea orizontală a fost adăugată în secolul al XVI-lea. Pentru alchimişti, semnul simboliza cuprul, pe când în interpretare astrologică, este semnul binefacerii. Semnul lui Venus reprezintă şi ziua de vineri, iar în biologie indică **feminitatea.**

Pământul *sus*
Pământul poate fi reprezentat prin două simboluri: fie o **cruce** înscrisă într-un cerc, fie un **cerc** cu o cruce pe circumferinţă. Cercul care include crucea este considerat a fi un **soare** străvechi sau o cruce a **roţii** şi reprezintă Pământul şi punctele busolei. Crucea de pe circumferinţa cercului simbolizează orbita unui conducător. Ambele semne au fost introduse în secolul al XVI-lea şi semnifică globul pământesc dominat de creştinism. Acest simbol indică locul bisericilor pe hărţi.

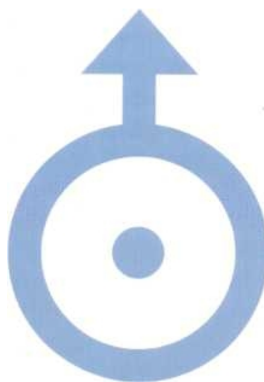
Marte *sus*
Planeta roşie a fost denumită de romani după zeul războiului, iar simbolul astronomic al lui Marte înfăţişează **scutul** şi **suliţa** lui. Este simbolul zilei de marţi. Alchimiştii l-au adoptat pentru a simboliza fierul, iar în astrologie reprezintă agresivitatea individului. Este semnul biologic al **masculinităţii.**

Jupiter *sus*
Jupiter este cea mai mare planetă, motiv pentru care şi-a primit denumirea de la zeul roman suprem, Jupiter **(Zeus** la greci). Simbolul astronomic al lui Jupiter este litera Z (iniţiala grecească - zeta a lui Zeus) şi cruce. În astrologie poate reprezenta sufletul susţinut de materie (crucea). În alchimie simbolizează cositorul, în biologie flora perenă, iar în calendar, ziua de joi.

Saturn *sus*
Romanii l-au asociat cu Cronos. Făcând o rotaţie completă în jurul Soarelui în 27 de ani, un om poate să-l vadă doar de 2-3 ori în existenţa sa. Reprezenta moartea, simbolul astronomic al lui Saturn este **secera** (coasa) lui Cronos. În astrologie, el simbolizează dominarea sufletului de materie şi, tristeţea, în alchimie, plumbul, în biologie, plantele arborigene, iar în calendar, ziua de sâmbătă.

Uranus *jos*
Planeta Uranus a fost descoperită abia în 1781 de englezul Sir William Herschel care a denumit-o după zeul grec al cerurilor. La origine, planeta a fost reprezentată prin simbolul arătat aici (reprezenta şi dimineaţa), dar fiindcă era prea asemănător cu cel al lui **Marte,** a fost preluată pentru uzul general de un semn care este abrevierea grafică a expresiei „planeta lui Herschel" în semn de respect pentru descoperitorul ei: o orbită planetară întretăiată de iniţiala H.

Neptun *sus*
în ciuda numelui său roman, planeta Neptun era necunoscută până în 1846 când a fost descoperită de astronomii germani Johann Galle şi Heinrich d'Arrest. Iniţial, Neptun a fost simbolizată prin iniţialele L şi V (după Urbain Le Verrier care a calculat poziţia planetei, însă descoperirea ei l-a depăşit). Azi este reprezentată prin **tridentul lui Neptun. Î**n astrologie, este atât simbolul escapismului, cât şi al idealismului.

Pluto *jos*
Planeta Pluto şi-a primit numele după zeul lumii de dincolo al grecilor, cunoscut şi sub numele de Hades. Simbolul ei era semnificaţia duală a reprezentării primelor două litere ale denumirii planetei şi a iniţialelor astronomului american Percival Lowell care a anticipat existenţa ei în 19o5 - cu douăzeci şi cinci de ani înainte de descoperirea ei din 1930. În astrologie, simbolul ei reprezintă subconştientul, moartea şi renaşterea.

Vremea

Ploaia *sus*
Ploaia este simbolul universal al darurilor dătătoare de viaţă ale zeiţelor şi simbolul fertilităţii (se credea că picăturile de ploaie ale zeului cerului fertilizau pământul). Ploaia reprezintă deci viaţa, dar şi purificarea deoarece cade din ceruri şi poartă însuşirile de purificare a **apei. Î**n acest context, potopul poate fi interpretat ca mânie a lui Dumnezeu împotriva lumii corupte şi ca o voinţă de purificare a acesteia. Expresia „ploaie de câini şi de pisici" derivă din credinţa medievală cum că aceste fiinţe ar fi **familiare vrăjitoarelor** şi au puterea de a aduce ploaia. Se spune că vrăjitoarele luau aceste înfăţişări când călăreau furtunile. În tradiţia scandinavă, pisicile erau de obicei sensibile la schimbările de vreme şi erau chiar influenţate de acestea, pe când câinii erau trimişii zeului furtunii Odin, vestitorul vântului: din acest motiv, în timp ce pisicile simbolizează ploaia torenţială, câinii simbolizează vântul care o însoţeşte.

Norii *sus, centru*
Simbolismul norilor este acela de nebulozitate, mister, adevăr obscur şi secrete ascunse - expresia „capul în nori" indică un sens de ruşine personală. Deoarece norii aduc **ploaie,** aceştia pot simboliza mărinimia naturii şi fertilitatea. Zeii multor religii, inclusiv cea chineză şi japoneză, trăiau în nori fiindcă norii întunecă cerul şi îl materializează. Zeii ieşeau uneori la iveală dintre nori pentru a se arăta oamenilor. Scripturile iudeo-creştine spun că Dumnezeu se ascunde în printre nori de privirea omului, iar în iconografia creştină, Dumnezeu este reprezentat uneori printr-o mână care

iese dintr-un nor. Se spune că Hristos s-a înălţat la ceruri într-un nor (în reprezentările artistice de mai târziu, a fost transmutat într-o **mandorlă)** şi într-o bună zi va fi din nou purtat pe pământ tot de un nor. În islamism, norii sunt consideraţi ca simbol al misterului sfânt al lui Allah. În China, norii sunt asociaţi cu coborârea oamenilor pentru a obţine iluminarea spirituală. Cuvântul chinezesc folosit pentru nor este un omonim al „norocului", în consecinţă, norii sunt consideraţi simboluri de **noroc.** Deoarece sunt producători de ploaie, norii sunt solizi în aparenţă, fiind **yin** şi yang, două principii antagonice, dar complementare, care prin echilibrare dau semnul armoniei. Grecii antici considerau că norii care seamănă cu fuioarele de lână ale **oilor** sunt turma lui Apollo, pe când în mitologia scandinavă, Valkyriile îi călăreau.

Curcubeul *jos*
Curcubeul, evaziv, eteric şi efemer, cu frumuseţea spectrului său de culori, este simbolul **punţii** sau al uniunii dintre rai şi pământ. În mitologia scandinavă era cunoscut ca *bifrost* (drumul tremurător) şi lega Asgard, locuinţa zeilor cu Midgard (pământul), în Grecia antică era un atribut al lui Iris, care simboliza curcubeul şi îndeplinea printre muritori funcţia de mesageră a zeilor, precum şi a lui Zeus (Jupiter) şi a Herei (Iuno), stăpânii cerului, în tradiţia iudeo - creştină, Dumnezeu a aşezat curcubeul pe cer după potop în semn de reconciliere, împăcare şi înţelegere cu oamenii. În epoca medievală a devenit simbolul **Fecioarei Măria,** semnificând împăcarea. Hristos este înfăţişat deseori tronând pe curcubeu la Judecata de Apoi, demonstrând puterea sa cerească precum şi mila sa. Atunci când curcubeul este înfăţişat în trei culori reprezintă **Trinitatea. Î**n contextul creştin, curcubeul este simbolul principal al speranţei, deşi în tradiţia străveche, (precum este cea babiloniană unde era emblema zeiţei rele Tiranna, la fel şi în tradiţia ebraică după cum povestesc textele apocrife iudaice), curcubeul era simbolul mâniei divine. În

China, curcubeul reprezintă **dragonul** cerului care uneşte cerul cu pământul şi simbolizează totodată uniunea perfectă dintre **yin** şi **yang** (însemnând căsătorie). În plus, poate prezice discordanţă. Intr-una din tradiţiile africane, ca replică la tradiţia chinezească, curcubeul este **şarpele** de pe cer care transmite energia cerească pe pământ, în credinţa vedică indiană, arcul Indrei este un curcubeu şi reprezintă în acest fel o manifestare a puterii divine. La nivel spiritual, atât budiştii, cât şi hinduşii cred că curcubeul reprezintă transcendenţa spre o etapă mai înaltă de iluminare înaintea atingerii Nirvanei. În mitologia celtică, la baza curcubeului se găseşte un vas cu aur care-1 aşteaptă pe norocosul câştigător: tradus în terminologia modernă, curcubeul poate reprezenta un vis imposibil de realizat.

Fulgerul/tunetul *sus*

Lumina descărcării electrice ce despică cerul în timpul furtunilor era privită cu teamă şi respect de civilizaţiile străvechi, unde fulgerele şi trăsnetele însoţitoare erau universal considerate ca manifestare a mâniei zeilor. La origine, fulgerul era un instrument divin de pedeapsă; în religiile Orientului Mijlociu, în panteonul grecilor şi romanilor, **Zeus** (Jupiter) — cel mai puternic dintre olimpieni, deţinătorul fulgerelor - reprezenta mânia, pe când în mitologia scandinavă, **Thor** (Donar) era zeul tunetului şi al fulgerului a cărui cariotă (trasă de **capre)** producea sunetul tunetului, iar ciocanul său, Mjollnir, producea fulgerele. În China, zeiţa fulgerului, Tien Mu îi lumina pe păcătoşi cu fulgerul pentru a-i arăta zeului Tunetului, Lei Kung. Indra vedică, precum şi zeul furtunii Rudra, aduceau ploaia cu fulgerele vajra (un semn al adevărului). De asemenea cu dorje sau vajra din budism, fulgerul prezintă o mare importanţă ca simbol de iluminare şi cunoaştere şi sunt purtate de buddhe şi de boldhisattva Vajrapani. Dorje sau buzduganul de diamant - decorat cu un glob şi semnificând uniunea cerurilor cu pământul - este folosit în ritualurile sfinte şi reprezintă principiul masculin şi adevărul divin; cu ajutorul unui clopoţel semnalează o minte luminată. În consecinţă, aşa cum simbolizează pedeapsa, fulgerul poate reprezenta şi activitatea creatoare, revelaţia şi iluminarea spirituală. În şamanism, unde fulgerul este considerat o **punte** între lumea de dincolo şi cea din ceruri, a fi ars de fulger înseamnă iniţiere, pe când a fi ucis de fulger, este o garanţie pentru transcendenţa instantanee în rai. În credinţa amerindiană, zeitatea universală, **Pasărea - fulger,** aducea atât fulgerul (prin sclipirea ochilor), cât şi tunetul (prin bătaia aripilor). În tradiţia orientală, fulgerul aducător de **ploaie** este simbolul fertilităţii şi este prezentat sub forma unui falus. Fulgerul poate fi simbolizat printr-o **săgeată,** un **trident,** un topor, un ciocan, un zigzag sau prin chinezescuiyw-z şi japonezul *nyoi.* Fenomenul tunetului este explicat în diverse moduri în diferitele credinţe; în Grecia antică se credea că este mugetul unui **taur;** în vremea romanilor era vocea lui **Jupiter;** în China era hohotul de râs al raiului şi sunetul focului; în budism este sunetul legii, pe când în tradiţia germanică era provocat de scandalul făcut de zei în timp ce rostogoleau butoaiele.

Ceaţa *jos*

învăluirea în ceaţă a peisajului ascunde repere familiare anterior, făcându-le neclare şi misterioase, provocând nesiguranţă teamă şi frică celui ce priveşte. În vremuri mai vechi, ceaţa era considerată materia primară, haotică din care s-a dezvoltat „ceaţa focului" care probabil că formase şi ordonase universul. În majoritatea tradiţiilor, ceaţa este simbolul nedeterminării şi al unui factor de confuzie, necunoaştere şi de ascundere a adevărului. În unele religii (inclusiv în cea iudeo - creştină) se credea că ceaţa este un semn că forţele din alte lumi lucrează şi că prin dispersarea ei, va urma o revelaţie importantă. Deoarece este un fenomen trecător, precedând seninul sau urmând după vreme bună poate simboliza tranziţia de la o stare la alta - această semnificaţie este reală mai ales în ritualurile de iniţiere din anumite religii şi tradiţii, în care se credea că cel ce urma să fie iniţiat trebuia să treacă prin întuneric şi ceaţă înainte de a primi lumina adevărată şi clară a iluminării spirituale. Ceaţa poate simboliza evoluţia, deoarece este formată din elementele **aer** şi **apă.**

Anotimpurile

Primăvara

Cele patru anotimpuri pot fi legate de orice ciclu format din patru componente, inclusiv viaţa, fazele **Lunii** şi poziţiile **Soarelui.** Primăvara este perioada în care toate vieţuitoarele renasc; plantele dau naştere la noi lăstari, păsările îşi depun ouăle, animalele se trezesc din hibernare, iar gândurile omului se îndreaptă spre dragoste. Din acest motiv primăvara este un simbol de reînnoire a vieţii şi de speranţă pentru viitor. Creştinii o asociază cu învierea lui Hristos. În evul mediu se credea că omul este guvernat de patru „umori" - fluidele, al căror echilibru determinau caracterul şi erau asociate cu anotimpurile. Primăvara era umoarea sangvină (denotă sângele) care dădea o dispoziţie plină de energie şi de veselie. Elementul de **aer** poate fi egalat cu primăvara fiindcă acest anotimp implică libertate şi oportunităţi. În tradiţia occidentală primăvara este simbolizată printr-un miel sau prin culoarea verde. Şi la chinezi culoarea primăverii este tot verdele; simbolurile ei sunt bujorul şi cireşul, florile de piersic şi de migdal, precum şi **dragonul** verde care străjuieşte Orientul. Şi popoarele mediteraneene consideră floarea de migdal ca semn al primăverii pentru că înfloreşte timpuriu; în Europa de Vest narcisele galbene şi brânduşele simbolizează acelaşi lucru. În ceea ce priveşte ciclul vieţii omeneşti, primăvara este asociată cu perioada copilăriei.

Vara

Vara este anotimpul în care minunile ciclului natural ating culmea: **Soarele** străluceşte cu căldură, florile sunt înflorite, fructele se coc şi există un sentiment de fericire şi bunăstare. Asemeni celorlalte anotimpuri, vara poate fi comparată cu un element specific - în acest caz cu **apa** care creează şi întreţine viaţa. Pentru ilustrarea verii au fost folosite simboluri variate: în tradiţia grecilor şi romanilor era Dice (sau Demeter/Ceres încoronată, având urechile din **porumb** şi purtând un snop şi o **seceră);** în Europa evului mediu, **dragonul** sau **leul** solar şi culoarea galbenă erau semnele acestui anotimp. După tradiţia chinezească, floarea verii este **lotusul** şi **fenix-ul** stacojiu ce stă de pază la sud şi reprezintă acest anotimp. Vara este considerată ca fiind perioada de dezvoltare din ciclul de viaţă omenesc, aproape de înflorire.

Toamna

De bună seamă că toamna este anotimpul cel mai ambiguu; aminteşte de căldura verii ce a trecut, însă zilele ei mai reci trădează ocheadele spre zilele iernii ce vine. Este asociată cu vârsta a treia a ciclului de viaţă a omului şi simbolizează maturitatea. În imagistica greco - romană toamna era personificată prin Hora (sau Dionysus/ Bacchus) care era încărcat cu ciorchini de **struguri** şi un corn al abundenţei, în tradiţiile occidentale acest anotimp este reprezentat printr-un **iepure,** în China, toamna este simbolizată de **tigrul** alb sau de ku-lin care seamănă cu **unicornul** şi protejează Vestul şi prin **crizantemă** florile de rochiţa-rândunicii, precum şi prin arţarul roşu. În asociere cu cele patru elemente, toamna poate fi legată de **foc** pentru că focul mistuie trecutul pentru a pregăti renaşterea.

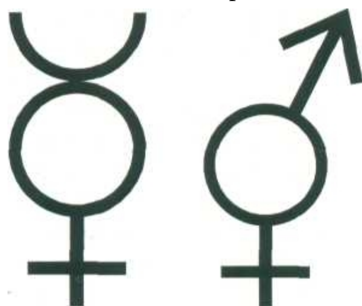
Iarna

Este o perioadă de frig, hibernare şi moarte, legată de cele patru faze finale din viaţa omului şi simbolizează deznădejdea, bătrâneţea şi inevitabila moarte. În arta grecilor şi romanilor, iarna era reprezentată prin Irene stând cu capul descoperit în faţa unui copac fără frunze, prin Boreas (zeul vântului nordic) sau prin Hephaistos (Vulcan), iar în tradiţia occidentală prin **salamandra** cu sânge rece, dar putea fi un om îmbrăcat gros, cu părul îngheţat, precum şi un cerb sau o raţă sălbatică. La chinezi, iarna este simbolizată de pruni, bambuşi, pini şi de semnele iernii, gardianul de la Nord, „întunecatul războinic", **şarpele** încolăcit în jurul unei broaşte **ţestoase.** Se asimilează cu pământul, căci prin moarte toate fiinţele se întorc în pământ.

Simboluri biologice

Masculinitatea şi feminitatea *sus*
în biologie, masculul este notat prin simbolul astronomic al lui **Marte** (sus, stânga), însoţitorul masculin agresiv al simbolului feminin **Venus** (sus, dreapta). Aceste semne au devenit uzuale pentru a reprezenta masculinitatea şi feminitatea, începând din secolul al optsprezecelea, când biologul suedez Cari Linne le-a adoptat pentru prima oară în acest scop.

Hermafroditismul *sus*
Creaturile hermafrodite, cum sunt viermii, pot fi simbolizaţi prin două semne. Primul (sus, stânga) este şi semnul astronomic al planetei **Mercur,** deoarece zeul greco-roman (Mercur/ Hermes) era considerat ca având ambele sexe. Al doilea semn (sus, dreapta) este o amalgamare a semnelor de masculinitate şi feminitate. Hermafrodiţii posedă organe genitale atât bărbăteşti, cât şi femeieşti, iar în alchimie, Mercurul (argintul viu), element important al alchimiei era considerat uniunea perfectă a contrariilor, inclusiv a principiilor masculine şi feminine.

Reciclarea *sus, centru dreapta*
Acest simbol grafic, alcătuit din trei săgeţi care formează un ciclu perpetuu, este simbolul modern al materialelor reciclabile. În epoca actuală de industrializare masivă, refolosirea anumitor materiale cum sunt hârtia şi aluminiul este un procedeu absolut necesar pentru a nu seca sursele naturale ale acestora. Acest lucru este vizibil în viaţa de zi cu zi, prin utilizarea unor obiecte în mod curent, şi în cantităţi masive, cum sunt pungile de plastic şi sacii de hârtie.

Simbolul ecologic *jos*
Astăzi, **cercul** întretăiat de o linie orizontală este cel mai cunoscut simbol ideografic de ecologie, având însă multiple semnificaţii. Reprezintă litera *theta* din **alfabetul grecesc** şi este unul din simbolurile alchimiei pentru **sare. În** perioade mai recente, a fost folosit ca bază a indicatoarelor de trafic şi de către adepţii scientologiei pentru a simboliza individualitatea spirituală. Semnul apare în cel puţin zece sisteme de simboluri diferite de ştiinţe naturale, (inclusiv cea a animalelor, unde reprezintă **oul).** Acest simbol reprezintă în general perfecţiunea, ceea ce constituie unul din principalele motive pentru care a fost ales ca simbol ecologic; oricum, în acest caz este diferenţiat de alte semne similare printr-o îngustare uşoară a liniei orizontale în partea sa centrală.

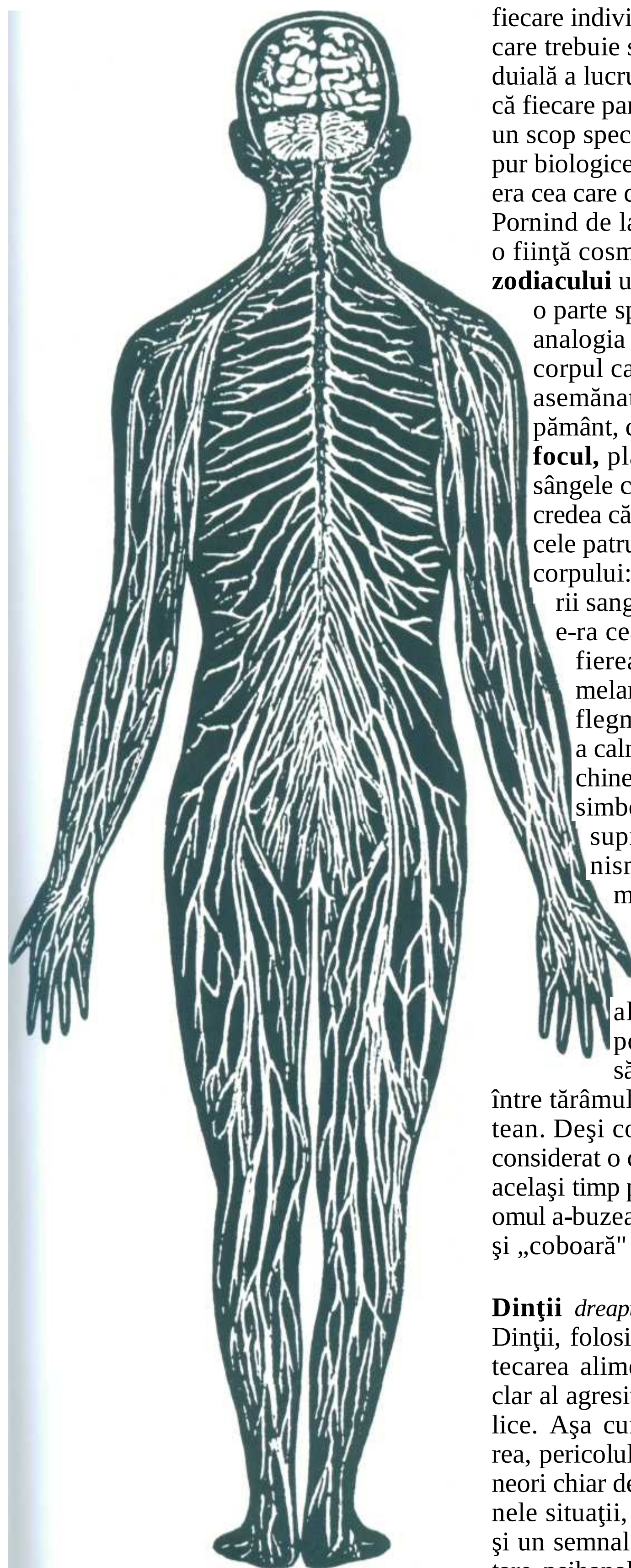

Corpul omenesc

Sprânceana *sus*
Sprâncenele prin formă, culoare şi aşezare dau expresie şi trăsături caracteristice feţei umane şi pot indica de asemenea anumite stări emoţionale. În China, sprâncenele au un simbolism special, iar Lohanii (cei care au obţinut iluminarea) aveau sprâncenele crescute până în pământ. Mişcarea sprâncenelor era una din cele câteva metode şi mai ales abilităţi prin care tinerele chinezoaice însoţite (de o femeie mai în vârstă) puteau să se exprime liber şi din acest motiv sprâncenele stilizate (adesea prezentate ca aici) simbolizează dragostea. În tradiţia populară occidentală, bărbatul care are sprâncenele împreunate nu prezintă multă încredere.

Corpul Omenesc *pagina alăturată*
Corpul omului a fost considerat în multe tradiţii antice ca reprezentând cosmosul şi viaţa în general şi se credea că în acesta se găsesc diferitele etape ale creaţiei. În majoritatea culturilor, zeii erau prezentaţi cu înfăţişare umană, iar „figura omului universal" reflecta componentele universului: **capul** corespundea cerurilor, respiraţia **aerului,** abdomenul, mării, iar picioarele, pământului. În China, corpul omenesc era atât yin, cât şi yang existând un echilibru perfect. Numărul cosmic uman este cinci, deoarece omul are cinci simţuri, cinci degete la fiecare membru, iar înălţimea şi lăţimea lui se divid în câte cinci părţi egale; aşadar **„omul cosmic"** este înfăţişat în formă pentagramică. Corpul uman este atât macrocosmos, cât şi microcosmos: el poate reprezenta Universul cu tot ceea ce se găseşte în el, iar

fiecare individ are un rol distinctiv pe care trebuie să-1 joace în marea rânduială a lucrurilor. Cândva se credea că fiecare parte a corpului îndeplinea un scop special în afara funcţiei sale pur biologice; inima, de exemplu, era cea care dădea naştere emoţiilor. Pornind de la credinţa că omul era o fiinţă cosmică, fiecare semn al **zodiacului** urma să guverneze câte o parte specifică a corpului. În analogia medievală, oasele (sau corpul ca un întreg) erau asemănate cu e-lementul pământ, capul (sau căldura) cu **focul,** plămânii cu **aerul** şi sângele cu **apa.** Mai mult, se credea că omul este condus de cele patru „umori" sau fluide ale corpului: sângele era baza umorii sangvine energetice; fierea e-ra cea a umorii colerice; fierea neagră a umorii melancolice, a tristeţii, iar flegma, a umorii flegmatice, a calmului. Tradiţia chinezească a consacrat şi ea simbolism şi influenţă a-supra fiecărei părţi a organismului, în interpretarea multor religii, trupul omului este considerat „templul" sufletului creat de zeul respectiv, al cărui ţel este să poarte dorinţa zeului şi să acţioneze ca o legătură între tărâmul ceresc şi cel pământean. Deşi corpul omului este considerat o creaţie divină, este în acelaşi timp profan, pentru că deseori omul a-buzează de acest dar al vieţii şi „coboară" la nivelul animalelor.

Dinţii *dreapta*

Dinţii, folosiţi pentru tăierea şi mestecarea alimentelor, sunt un simbol clar al agresivităţii şi al forţei animalice. Aşa cum reprezintă ameninţarea, pericolul şi intenţia de rănire (uneori chiar de devorare), tot aşa, în unele situaţii, dinţii descoperiţi pot fi şi un semnal de apărare. În interpretare psihanalitică, pierderea dinţilor lasă individul vulnerabil şi slăbit şi îi poate provoca sentimente de frustrare şi neajutorare.

Capul *sus*

în simbolistica majorităţii tradiţiilor, capul este cea mai importantă parte a corpului omenesc şi reprezintă forţa vieţii şi şinele înalt, deoarece conţine creierul - instrument al raţiunii şi al capacităţilor sociale care-1 fac să se diferenţieze de animale. La fel de importanţi sunt şi ochii, nasul, urechile, gura care controlează darurile văzului, mirosului, auzului, gustului şi al vorbirii. Semnificaţia capului ca simbol al vieţii a fost atât de puternică la vânătorii de capete, încât aceştia credeau că posedarea capului victimei aducea după sine şi transferarea vitalităţii de la învins la învingător. Este de remarcat că însemnele de autoritate, **coroanele,** sunt aşezate pe cap, practică ce reflectă poziţia dominantă acordată acestei părţi a corpului. Plecarea capului înseamnă supunere faţă de o fiinţă superioară, pe când raderea capului înseamnă penitenţă. Deoarece capul are puterea de a face corpul să acţioneze cu înţelepciune sau prosteşte, în epoca medievală capul era asociat elementului **foc,** fiind considerat atât ca element distructiv, cât şi creativ. Din acest motiv, capul este simbolul vieţii, al sufletului al înţelepciunii şi al puterii.

Animale sălbatice

Leul *sus*
Magnificul leu, conform tradiţiei, este regele animalelor, semnul conducător al **regalităţii.** El este înzestrat cu diferite virtuţi ale vieţii: putere, dominare, vitelie, **înţelepciune,** mândrie, autoritate, curaj şi apărare. Datorită puterii, ţinutei regale, coamei şi blănii sale aurii, leul este un simbol antic al **Soarelui** şi întruchipează puterea **pământească,** făcându-1 duşmanul vulturului. Iar leoaica reprezintă **Luna,** feminitate şi maternitate sălbatică, în arta egipteană, doi lei stând spate în spate semnifică răsăritul şi apusul soarelui, trecutul şi viitorul; faraonul a fost deseori asemănat cu leul. Ca un simbol al fertilităţii, virilul leu greco-roman a tras faetonurile (carele) lui Cybele şi ale Herei (Iuno) şi a fost sacru pentru Dionysus (Bacchus) şi Aphrodita (Venus). Hercules a omorât leul fabulos din Nemeea. Alţi lei legendari sunt cei ai lui Androcles, Daniel şi Sf. Jerome. În hinduism, leul este un avatar al lui Vishnu, calul lui Durga (distrugătorul demonilor) şi atributul lui Devi. Leul este apărătorul legii la budişti, iar **Buddha** stă pe un tron în formă de leu. În tradiţia creştină leul poate fi personificarea lui Dumnezeu, emblema Sf. Marco (şi astfel şi a oraşului său, Veneţia). Dar leul îl poate reprezenta şi pe **Satana.** Rastafarienii au folosit leul ca şi simbol al tribului din Iudeea. Odinioară se credea că leul se năştea mort şi că primea viaţă prin suflarea tatălui său, de aceea leul mai simbolizează învierea. Mai târziu, s-a crezut despre leu că nu-şi închide niciodată ochii şi aceasta înseamnă vigilenţă. Pentru că leul este un animal sălbatic şi viguros, el nu poate fi îmblânzit. Multe culturi orientale cred că leul protejează oamenii de demoni. Leul are multe semnificaţii în **alchimie,** unde leul roşu reprezintă sulful, iar cel verde materia. Leul este cel mai popular animal în **arta heraldică,** unde simbolizează putere, virilitate şi aptitudini de conducător, este de asemenea emblema suveranilor englezi. **Leul** este soarele-conducător în zodiac, este arzător şi masculin, este focul luminos al universului.

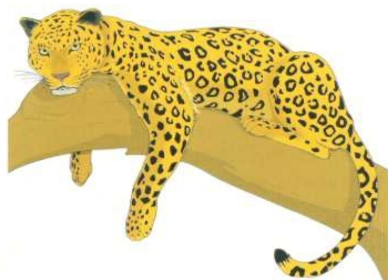

Tigrul *sus*
Chinezii privesc tigrul ca fiind regele animalelor, spre deosebire de celelalte culturi, care-1 declară ca rege pe **leu.** Tigrul are o mare semnificaţie simbolică în Orient, unde reprezintă animalele vii, aşadar, energie, putere, ferocitate, regalitate şi protecţie, apărare. Tigrul păzeşte mormintele şi a fost pentru chinezi gardian al vânătorii, iar mai târziu al agriculturii. Tigrul alb are atribute **yin,** opuse dragonului, şi - pentru că vede noaptea - el simbolizează iluminare şi **luna** nouă. Tigrii pot fi şi **yang,** simbolizând război şi vitejie. Ei sunt emblema zeului bunăstării şi a jocurilor de noroc, pentru că ei pot păzi banii. Cinci tigri mitici apără de haos: cel roşu simbolizează **vara** şi **focul,** cel negru, **iarna** şi **apa,** cel albastru, primăvara şi vegetaţia, cel alb, **toamna** şi metalul şi supremul tigru galben, **soarele,** nucleul şi împăratul. La budişti, un tigru găsind o potecă prin junglă simbolizează lupta spirituală, în timp ce în budismul chinezesc, tigrul este unul dintre cele trei animale brutale (fără milă), semnificând furie. Tigrul este cel de-al treilea semn al **zodiacului chinezesc** şi simbolizează curaj, entuziasm şi generozitate, dar şi răzvrătire, nepăsare şi imprevizibilitate. În Japonia, se credea că tigrul trăieşte o mie de ani şi simboliza război. Pentru hindus tigrul reprezintă pierderea controlului. **Shiva** şi Durga călăreau tigri când distrugeau demonii, deci tigrul este o emblemă a regalităţii şi a castelor războinicilor.

Ursul *jos*
Primul simbol al ursului este acela al curajului şi al puterii şi, de aceea, este un popular simbol heraldic în Europa. Ursul este emblema Rusiei şi a oraşului elveţian Berne. Culturile siberiene consideră că ursul, este o călăuză a şamanilor (un crez împărtăşit şi de arcadieni). Unele triburi băştinaşe din America, din nordul Asiei, practică un cult al ursului ca să pacifice sufletele urşilor vânaţi. Din cauză că urşii hibernează, el poate însemna înviere. Ursul are legătură cu **luna,** şi ursul era sacru pentru Artemis **(Diana**), zeiţa lunii la greci, ai cărei iniţiaţi erau numiţi urşi. Berne, zeiţa lunii la celţi, a fost reprezentată de un urs, ca şi **Thor** în legenda scandinavă, unde, masculul şi femela Atli şi Atla, reprezentau masculinitate şi feminitate. Nimfa Callisto şi fiul ei au fost transformaţi de Hera (Iuno) în constelaţia ursului, Ursa Mare şi Ursa Mică. În tradiţia creştină, ursul este un animal negativ, însumând un temperament rău, maleficul, cruzimea, lipsa de milă, **lăcomia** şi chiar pe **Satana.** Totuşi, deoarece se credea că ursul se năştea fără formă şi că era întrupat de mama sa, ursul poate sim-

boliza şi schimbarea păgânului şi naşterea Fecioarei. Cândva se credea că ursul gras are puteri mistice de vindecare, în psihanaliză ursul reprezintă pericolele **inconştientului.** Ursul grizzly de pe sigiliul statului California înseamnă hotărâre, determinare.

Jaguarul *sus*
Simbolistica jaguarului este cea mai importantă printre triburile băştinaşe ale Americii Centrale, ale căror tradiţii derivă din culturile antice Aztecă şi Maya. În credinţa Maya jaguarul era considerat stăpânul animal al infernului care cunoaşte misterele pământului şi conduce sufletele morţilor. Ochii săi reflectorizanţi erau consideraţi o trecere spre iad şi dezvăluie viitorul celor ce-i privesc lung. Zeiţa aztecă a Pământului era prezentată sugestiv cu gheare de jaguar şi se credea că jaguarii păzeau cele patru cărări ale lumii. La tolteci, în timp ce vulturul simboliza Soarele, jaguarul reprezenta **luna** (precum şi **tunetul** şi **ploaia),** iar venirea zorilor era descrisă printr-un jaguar care devorează soarele, într-adevăr, jaguarul, a cărui blană pătată se aseamănă cu cerul înstelat, s-a corelat cu Zeul războinic aztec al nopţii. Tezcatlipoca, zeu care **a** preluat această înfăţişare după căderea pe pământ. În culturile **şamanilor** din America Centrală de astăzi, jaguarul (care a dat omului **focul** şi vânatul) este conducătorul principal al şamanilor, care la rândul lor, pot să preia această înfăţişare. În Europa occidentală, jaguarul este cunoscut mai mult prozaic fiind adoptat ca emblemă a fabricii de maşini. Jaguar, ca atribut al vitezei, al graţiei şi al puterii acestei feline.

Elefantul *jos*
Specific Africii şi Asiei, rezonanţa simbolică a elefantului este cea mai mare pe aceste continente şi simbolizează atât India cât şi Africa. Aici reprezintă diferite calităţi de putere, regalitate, demnitate, răbdare, **înţelepciune,** longevitate şi fericire şi este un simbol al **norocului.** Unele culturi cred că elefantul este un animal cosmic cariatid care poartă în spate lumea, această imagine a fost transpusă şi în arhitectură. Prin viaţa sa lungă, simbolizează longevitatea şi memoria („elefantul nu uită niciodată"). Elefantul alb este sfânt în budism, deoarece **Buddha** a luat această înfăţişare pentru a intra în pântecele mamei sale, Maya. Elefantul a împrumutat calităţile răbdării şi înţelepciunii de la Buddha şi este Bijuteria Legii. Zeul hindus **Ganesha** are cap de elefant semnificând, aşadar, inteligenţa sa, iar Indra călărea elefantul Airavata. În tradiţia creştină, elefantul este personificarea virtuţilor şi **cumpătării** şi de asemenea este simbolul lui Hristos care calcă în picioare un **şarpe** (Satana). Termenul de „elefant alb" derivă din Tailanda şi reprezintă un proiect fără rost. Din 1874 când *Harper s Weekly* a publicat desenul unui elefant care calcă în picioare inflaţia şi haosul, a devenit simbolul **Partidului Republican** al **S.U.A.**

Cămila *sus, dreapta*
în majoritatea culturilor cămila este simbolul aroganţei, încăpăţânării, lenei şi al unui temperament rău; însă

în ţările în care este folosită ca animal de povară, este încărcat cu simbolism pozitiv. Din cauză că în Africa de Nord, de exemplu, se credea că ea depozitează **apă** în cocoaşele sale şi foloseşte proviziile cu economie, poate reprezenta sobrietatea (iar — în creştinism - virtutea **cumpătării).** Pentru că se aşază pe genunchi ca să fie încărcată cu poveri, tradiţia creştină acceptă că este un animal care îngenunchează în faţa lui Dumnezeu, semnificând umilinţă şi obedienţă. Mai târziu, din cauză că era călărită de cei trei **Magi,** ea a devenit un simbol al regalităţii şi demnităţii, precum şi al rezistenţei. Legenda zice că Sfântul Ioan Botezătorul a purtat o haină din păr de cămilă. Zend-Avesta persană relatează despre o cămilă zburătoare (şarpele-dragon), ca fiind şarpele din Grădina Raiului. În islamism, cămila este privită cu multă bună-voinţă, deoarece Mohamed a fugit de la Mecca la Koba pe cămila Al Kaswa; mai târziu, cămilei i s-au atribuit puteri supranaturale, Al Adha, a avut nevoie doar de patru paşi mari ca să-1 ducă de la Ierusalim la Mecca. În Roma antică cămila simboliza Arabia.

Maimuţa *sus*
Fiind animalul cel mai asemănător omului, şi datorită inteligenţei sale, maimuţei de orice specie i s-a acordat respect, însă şi neîncredere. Maimuţa este un animal inteligent, sociabil, îşi

foloseşte abil mimica, de asemenea este şi un animal egoist şi are viciul **lăcomiei,** în culturile orientale, maimuţa trăncănitoare simbolizează distracţie, dar - când este îmblânzită - simbolizează inteligenţă şi loialitate. Cele trei maimuţe înţelepte care nu văd, nu aud şi care nu vorbesc de rău reprezintă disciplina minţii lor. **Buddha** a fost reîncarnat în maimuţă, dar ea este una din cele trei animale brutale, simbolizând lăcomia. În China, simbolizează sănătate, succes şi protecţie (dar maimuţa este poznaşă, având un caracter jucăuş, este un animal nu prea frumos, dar vanitos). Maimuţa din **zodiacul chinezesc,** reprezintă fantezie şi o figură **înşelătoare,** fiind baza caracterului uman. În hinduism, maimuţele sunt sacre, au caracter pozitiv; zeul maimuţelor, Hanuman, ajutorul lui Rama, reprezintă curaj, viteză, abilitate şi putere, şi poate transforma focul în energie spirituală. Credinţa creştină vede maimuţa ca simbol al unor păcate, ca pofta, răutatea, lăcomia, beţia, lenea şi vanitatea. În iconografia creştină, **Satana** apare ca o maimuţă: încătuşată simbolizează victoria asupra Satanei, şi cu un măr în gură, căderea.

Cerbul *sus*

Cerbul este simbolul universal pozitiv al vieţii, **înţelepciunii** şi al virilităţii. Din cauza coarnelor sale ramificate, semănând cu nişte ramuri, el a fost egalat de multe culturi cu **Pomul vieţii.** Din cauză că cerbul îşi reînnoieşte anual coarnele, el este sinonim cu regenerarea; mai departe, prin forma şi înălţimea lor, coarnele pot fi identificate cu razele **soarelui.** **În** credinţa celtică, cerbul a condus sufletele prin întuneric şi a fost emblema zeilor războinicilor şi vânătorilor, în Scandinavia, cei patru cerbi de la Yggdrasil reprezintă cele patru vânturi. Obiceiurile sale viguroase au făcut ca el să fie privit ca un simbol al virilităţii de către chinezi, dar este şi un simbol al fericirii. Cerbul a fost sacru pentru Artemis **(Diana),** zeiţa vânătorii în credinţa greco-romană, şi simboliza viaţa. În credinţa creştină, cerbul simbolizează puritate, solitudine şi este inamicul **şarpelui (Satana)** al cărui inamic este Hristos. Şamanii se îmbracă deseori ca cerbii, sperând că vor primi înţelepciunea animalului. La fel şi în budism, cerbul auriu reprezintă ştiinţa.

Lupul *jos*

Un animal cu o simbolistică complexă, lupul poate reprezenta răul, cruzimea, sălbăticia, zgârcenia şi păcatele de moarte, ale lăcomiei şi pizmei, dar şi a dragostei materne şi a vitejiei - ultimele atribute derivă de la lupoaica ce i-a alăptat pe Romulus şi pe Remus, fondatorii Romei. Lupul este acum o emblemă a acestui oraş şi cândva a fost simbolul tribului lui Beniamin. Datorită vederii lui nocturne, el simbolizează lumina şi era un atribut al lui Apollo şi Ares (Marte), zeul războiului. Ca şi creatură **lunară** el a fost identificat cu iadul în Grecia şi Roma antică. În China, un lup sacru păzeşte palatul ceresc, în timp ce la mongoli el este strămoşul lui Genghis-Han. În hinduism, el este muntele zeităţilor rele şi un semn al nopţii. După tradiţia nordică, un lup cosmic, Fenris, este prizonier în centrul pământului şi, la sfârşitul lumii, el va scăpa şi va devora soarele - celţii de asemenea credeau că un lup devorează Soarele în fiecare noapte. Lupul poate însemna victorie. Ex: călărit de Odin (şi Valkyrii), cu toate că însoţitorii lui Odin, lupii, Skoll şi Hati înseamnă repulsie şi ură. Americanii băştinaşi privesc lupul ca pe un prietenos ghid spiritual. Fiind animal de pradă, creştinii credeau că lupii devorează „oaia" pierdută (sufletele), cu toate că el este emblema lui Francisc de Assisi, care a îmblânzit lupul Gubbio. În timpurile medievale, lupul a fost privit ca o creatură a lui **Satana,** călărit de **vrăjitoare.** Tradiţia populară a acestui tip de lup, **werewolf** (prigoriei, om ziua, cu înfăţişare de lup noaptea) înseamnă violenţa care susţine calmul superficial al civilizaţiei.

Coiotul *sus*

Vicleanul coiot nu este de încredere, totuşi el şi habitatul lui este respectat de amerindineni. Acest lup de prerie nord-american este privit de unele triburi ca o întruchipare a răului şi ca şi o creatură lunară, animal aducător de inundaţii, luni aspre de **iarnă** şi de **moarte.** La vest de Munţii Stâncoşi, el este considerat şeful, capul animalelor, şi lui i-a fost atribuit calitatea de trişor, **înşelător** - un maestru al răutăţii, ticăloşiei - arătându-se ocazional prieten al oamenilor şi creator al ordinii în lume. In tradiţia aztecă a Americii Centrale, zeul şi creatorul ordinii în lume, Quetzalcoatl, poate fi reprezentat de fratele geamăn al coiotului în timpul victoriei lui asupra lui Mictlantecuhtli, conducătorul iadului.

Vulpea *sus*

în tradiţia occidentală vulpea este simbolul de bază al vicleniei, ipocriziei şi înşelătoriei, dar în unele culturi de băştinaşi americani viclenia ei este transformată în **înţelepciune,** iar în Orient vulpea înseamnă longevitate şi transformare. În Japonia ea era considerată un spirit al **ploii** şi mesagerul lui Inari, zeul orezului; vulpea simbolizează longevitate, dar poate lucra pentru bine sau rău. O vulpe neagră înseamnă noroc, una albă dezastru, iar trei vulpi calamitate absolută. Chinezii privesc vulpea cu suspiciune, crezând că ea poate îmbrăca formă umană (de obicei cea a unei fete frumoase), ca şi cea a altor creaturi; spiritele morţii pot fi vulpi. Vulpea greco-romană a fost un hoţ de **struguri** şi de aceea a fost asociată cu Dionysus (Bacchus), protector al vinului; în analogia creştină acest obicei era asociat cu o erezie. Vulpea reprezintă în plus păcatele înşelătoriei, injustiţiei, lăcomiei şi poftei; din cauză că ea poate simula moartea pentru a-şi prinde prada, este asociată de asemenea cu **Satana.** Apreciată totodată ca o creatură de mare agerime unele culturi ale băştinaşilor americani cred că vulpea întruchipează lascivitatea; aici vulpea este ultimul **trişor,** aşa cum este în caracterul caraibian vulpea Br'er.

Iepurele *sus, dreapta*

Fiind nocturni, iepurii simbolizează **Luna** şi, prin urmare, noaptea şi renaşterea. Iepurii de câmp şi iepurii au multe interpretări simbolice. Ei sunt creaturi care se ascund în pământ, sunt prolifici, şi de aceea reprezintă fertilitate şi noroc. Iepurele era sacru pentru Hermes **(Mercur),** ca mesager, iute de picior, iepurele de câmp a fost de asemenea dedicat zeităţilor dragostei, Aphrodita (Venus) şi Eros (Cupidon) în Grecia şi Roma antică. In tradiţia scandinavă, iepurele de câmp a fost emblema zeiţei lunii Freyja şi Holda. Zeiţa primăverii cu cap de iepure de câmp Eostre (Oestra), la saxoni, stă la originea iepurelui de Paşti şi a oului de Paşti, simbolism al reînnoirii vieţii. În iudaism şi creştinism această calitate a dus la o asociere cu murdăria şi lascivitatea. În creştinism rapiditatea iepurelui simbolizează trecerea vieţii, cât şi slujbă serioasă. Unii amerindieni îl consideră pe Marele Iepure de câmp un demiurg (ca şi egiptenii); totuşi, ca şi în vestul Africii şi în zona Mării Caraibilor, iepurele poate reprezenta calităţile pozitive ale **escrocheriei.** Iepurele a fost emblema împăratului chinez şi însemna longevitate prin legăturile lui cu Luna. Iepurele alb de câmp, ca şi gardian al animalelor, înseamnă divinitate, iar cel roşu şi negru, noroc şi prosperitate.

Iepurele este semnul pentru feminitate şi castitate în **zodiacul chinezesc.** Pentru budişti, iepurele de câmp simbolizează sacrificiul de sine, pentru că un iepure de câmp s-a oferit drept hrană lui Buddha şi, ca mulţumire, el 1-a plasat pe iepure în lună. Frica i-a dus pe iepuri la stări de timiditate şi câteodată chiar la laşitate. Prin puterile procreative au fost priviţi ca fiind magici în evul mediu. Piciorul de iepure se credea că protejează de rău şi aduce noroc, cu toate că iepurele de câmp ar putea fi un **familiar al vrăjitoarelor.** În tradiţia occidentală, iepurele de câmp simbolizează nebunia.

Şoarecele *sus*

Un simbol aparent inofensiv al timidităţii şi umilinţei, şoarecele semnifică ipocrizie (în iudaism) şi distrugere (în creştinism). În vremurile vechi, scorpia a fost privită ca şi sacră în Egipt, în timp ce în Roma, şoarecele alb a fost un semn al norocului şi un atribut al lui Jupiter **(Zeus)** şi al lui Apollo. Fiind un rozător, pentru creştini el întruchipa puterea distructivă (el este câteodată descris ca rozând **Pomul vieţii),** deci pe **Satana.** „Ciuma" răspândită de şoareci era privită ca şi pedeapsă de la Dumnezeu. În basmele populare ale lumii occidentale europene, şoarecii erau personificări ale **vrăjitoarelor** sau sufletelor morţilor, deşi şoarecii albi puteau întruchipa sufletele copiilor nenăscuţi.

Liliacul *sus*
în credinţa tradiţională liliacul este considerat un agent al puterilor întunericului, morţii şi haosului. Îmbinarea dintre corpul de şoarece şi aripile negre ca o pânză de păianjen au stârnit suspiciunea populară, ca de altfel şi obiceiul său de a dormi cu capul în jos. Se năpusteşte în mod imprevizibil, deci pentru budişti şi japonezi acesta întruchipează atât o minte neastâmpărată, cât şi ignoranţă. Totuşi, în unele culturi africane, datorită vederii sale nocturne, liliacul reprezintă atât inteligenţă, cât şi moartea sufletelor, în Europa medievală, liliecii erau consideraţi membri ai **familiilor vrăjitoarelor; Satana** era portretizat cu aripi de liliac, iar liliecii- erau consideraţi nişte **strigoi,** sugând sângele copiilor, ca **vampirii.** Ca o creatură a nopţii, în locuri pustii, liliacul poate simboliza invidia şi ipocrizia (datorită formei sale hibride). În China e invers. Liliacul reprezintă o viaţă lungă şi fericită şi este simbolul norocului, pentru că cuvintele „liliac" şi „noroc" sunt omofone *(fu)*. *Î*n Egipt de asemenea, craniile lililecilor erau amulete protectoare. Deoarece populează peşterile (considerate treceri către viaţa de apoi), liliacul este simbolul imortalităţii şi al renaşterii în unele culturi băştinaşe americane.

Şobolanul *sus, centru*
Şobolanii au fost întotdeauna priviţi cu neîncredere, ca nişte creaturi oportuniste care aduc din afară ghinionul oamenilor, însoţind epavele, moartea şi putrefacţia. În plus, ca şi rozătoare, şobolanii sunt adesea priviţi ca agenţi distrugători. În Japonia un şobolan alb este mesagerul fericirii şi sănătăţii, iar în budism este muntele zeului **Ganesha,** cap al şobolanilor, reprezentând strădania şi prudenţa. În China, este prima creatură din calendar şi semnifică farmec şi prosperitate, deşi el e asociat zgârceniei şi e privit ca purtător al ciumei (un punct de vedere împărtăşit şi de Egiptul antic şi Europa occidentală). Tendinţa şobolanului de a fugi de locurile osândite a făcut din el un animal de augur şi **înţelepciune:** în Roma se spunea despre un şobolan alb că aduce **norocul. Î**n alegoria creştină, şobolanul este o creatură, ctonică echivalentă cu **Satana, vrăjitoarea** şi puterile sinistre ale întunericului, dar e şi emblema Sf. Fina, care a trăit într-o mansardă infestată de şobolani. În Renaştere, ziua şi noaptea erau adesea descrise ca doi şobolani - unul negru, celălalt alb - reprezentând inexorabila trecere a timpului. Recent, agila jerboa (şobolan de deşert) a fost adoptată de soldaţii englezi ca emblemă în timpul celui deal II-lea război mondial, din Africa de Nord; mascota a fost reînviată în 1991 de succesorii lor în războiul din Golf.

Veveriţa *sus, dreapta*
în simbolistica modernă, prin obiceiul său de căutare neobosită şi de stocare a proviziilor de mâncare pentru consum în timpul lunilor reci de iarnă, veveriţa simbolizează o comoară. Această interpretare într-un fel laică are transcendenţă în mitologia scandinavă prin dăunătoarea veveriţă roşie, care trăieşte pe crengile copacului cosmic, yggdrasil, de unde a stârnit un conflict între vulturul stelar şi şarpele ctonic. Această veveriţă a fost sacră pentru **Thor,** zeul **focului** şi **tunetului,** în timp ce despre „Ratatosh" se spunea că aduce zăpadă şi **ploaie. Î**n Irlanda, veveriţa a fost emblema zeiţei celtice, Mebd. Până la apariţia veveriţei gri, o apariţie mai recentă, indigena veveriţă roşcată s-a reprodus în Europa, iar culoarea ei a transfor-

mat-o într-un simbol al **focului. In** credinţa creştină această asociere împreună cu infaibila sa agilitate conduc la nefericita ei egalare cu Satana, în timp ce provizia ei de mâncare a dus la asimilarea cu lăcomia. În Japonia, ca şi în America de Sud (unde odată a fost sacrificată zeilor Maya) veveriţa simbolizează fertilitatea.

Ariciul *jos*
Pentru că ariciul se rostogoleşte ca o minge strânsă şi înţepătoare când se simte ameninţat, este un simbol clar al autoapărării. În culturile vechi, în orice caz, ca o justificare a formei sale rotunde şi a exteriorului său defensiv, ariciul a fost văzut ca o emblemă a marii mame a zeiţelor, babiloniana Ishtar. În alte tradiţii, ţepii săi ficşi îl identifică câteodată cu un simbol solar, iar în alegoria Renaşterii acesta poate fi asociat simţului tactil. În interpretare creştină, lacomul şi irascibilul tâlhar, ariciul, este asimilat păcatelor de zgârcenie, lăcomie şi mânie şi este asemănat cu **Satana,** care fură sufletele oamenilor. Pe de altă parte, ca şi prădător de mâncare şi viermi, a fost cândva văzut ca un inamic al forţelor diavoleşti. Ca multe animale, acesta e considerat ca având capacitatea de prezicere a vremii, fiind sensibil la schimbările curenţilor de aer. Potrivit unor superstiţii populare occidentale, **vrăjitoarele** pot lua înfăţişarea unui arici pentru a mulge laptele vacilor. În Orient, totuşi, ariciul este simbolul bunăstării.

Animale domestice

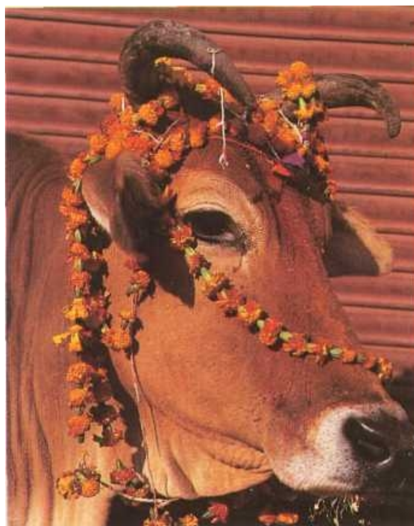

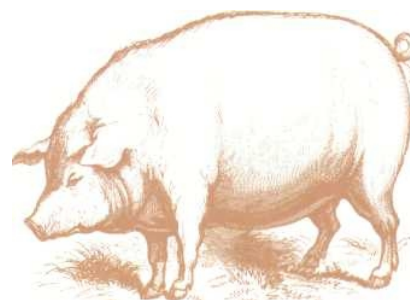
Taurul *sus*

Taurul sau juncanul nu-şi arată vârsta fiind un simbol al masculinităţii şi virilităţii. Simbolismul lui poate fi totuşi ambiguu: vitalitatea sa şi fertilitatea masculină îl asociază cu **soarele** şi reînvierea, iar din cauza coarnelor poate reprezenta zeităţile lunare şi moartea. Taurul Apis era venerat în Egiptul antic ca simbol al creaţiei şi era adesea descris purtând între coarne discul solar al lui Ra. Era sacru pentru **Osiris** şi simboliza moartea. Era sacru pentru Zeus, deoarece zeul a luat forma unui taur alb pentru a o seduce pe Europa; fiul lui Minos (păzitorul **Minotaurului)** a devenit rege al Cretei. Taurii erau de asemenea dedicaţi lui Dionysus (Bacchus), Aphroditei (Venus) şi lui Poseidon (Neptun). În unele tradiţii datorită mugetului său ca de tunet, taurul era animalul zeilor tunetului, precum şi al zeităţii scandinave, **Thor.** La hinduşi, Agni este taurul atotputernic, şi este răsuflarea lui Aditi; Nandin este calul lui Shiva, iar Indra şi Rudra pot lua amândoi această formă. Iudeii îl numesc pe Iehova, taurul lui Israel. În tradiţia occidentală puterea taurului are caracteristici ca brutalitate, cruzime şi desfrâu. Este un simbol popular heraldic (vestitor - emblema lui Richard al III-lea al Angliei), simbolizând curaj şi ferocitate. Simbolul zodiacal al **taurului** este semnul celest al taurului. Boul, care împărtăşeşte caracteristicile simbolice de putere cu taurul, este umplut cu mai puţine simboluri ambigue, el reprezintă agricultura, răbdarea, castitatea şi (împreună cu jugul), sacrificiul de sine. Pentru creştini, acesta îl poate simboliza pe Hristos, iar boul înaripat este emblema Sf. Luca. În credinţa mihraică şi romană taurul era sacrificat anual, deoarece sângele fertiliza pământul. Boul, ca şi bivolul de apă, are rezonanţă specială în taoism (unde este îmblânzit şi stăpânit de Lao Tzu) şi în budism (unde este simbol al lui Yama) ca simbol al eului. Este al doilea semn în **zodiacul chinezesc,** şi semnifică echilibru şi trăinicie.

Vaca *jos*

Ca sursă de lapte, vaca este un simbol universal al maternităţii, fertilităţii, nutriţiei şi abundenţei. Pe deasupra, pentru că coarnele sale curbate reprezintă **semiluna,** este un simbol celest al mamei zeiţelor, precum şi reprezentantă ctonică a Pământului-Mamă. În Egiptul antic vaca era sacră pentru Isis şi Hathor, mame ale zeilor, ca şi pentru Nut, Vaca Cerească, ale cărei picioare sunt cele 4 puncte cardinale ale pământului. În mitologia scandinavă, prima vacă - Nouristur — a lins gheaţa pentru a-1 crea pe primul om. Este un animal sacru pentru hinduşi şi nu se ucide; deseori cunoscută ca vaca melodioasă şi vaca abundenţei, laptele ei e considerat că formează Calea Lactee şi, în asociere cu cerescul taur, reprezintă puterea cosmică feminină. Nandini este vaca desăvârşită, iar mama pământului, Aditi îşi poate însuşi această formă; picioarele vacii sacre semnifică cele patru caste.

Porcul/porcul mistreţ *sus*

Inteligentul porc a fost împovărat cu simbolul murdăriei, ignoranţei şi **lăcomiei,** în antichitate, scroafa era un simbol al fertilităţii şi era sacră pentru **Isis** în Egipt şi pentru zeiţa agriculturii, Ceres (Demeter), în Grecia antică şi în Roma, deoarece scormoneşte pământul. Culturile amerindiene identifică porcul cu un aducător de ploaie ce fertilizează pământul. În lumea celtică, porcul era asemănat cu zeiţa scroafă Keridwin „Bătrâna albă", cât şi cu Phaea, zeiţa lunară a fertilităţii; ea de asemenea hrănea zeii. Pentru hinduşi, scroafa reprezintă aspectul feminin al lui Vishnu, Vajravarahi. Porcul negru, în schimb, este o creatură sinistră şi era sacru pentru Seth în Egipt; în budism acesta se află în centrul cercului existenţei, reprezentând ignoranţa - una din cele trei iluzii care previn omul de aşteptarea Nirvanei. Considerat o creatură murdară, evreii şi musulmanii nu consumă carne de porc. Creştinii îl privesc ca pe un animal inferior, grosolan, simbol al păcatelor carnale, în special al voracităţii; poate fi de asemenea întruchiparea **Satanei,** deoarece cele 5 semne pe picioarele dinapoi se cred a fi semne ale diavolului. Porcul mistreţ este al 12-lea semn în **zodiacul chinezesc,** reprezentând onestitatea. Comparat cu porcul domestic, cel mistreţ întrupează calităţile pozitive ale puterii şi combativităţii pentru greci, celţi şi japonezi. Zeii hinduşi Rudra şi Vishnu (care a fost încarnat în porc mistreţ) sunt porci mistreţi celeşti. În tradiţia occidentală, porcul mistreţ poate simboliza brutalitatea şi voluptatea, un păcat capital. În acest context, el este uneori descris ca fiind o personificare a castităţii.

Calul *sus*
Considerat un animal nobil, calul este simbol de curaj, graţie şi viteză, precum şi de virilitate în tradiţia occidentală, şi este solar în est, simbolizând **focul** şi cerul. A fost odată considerat o creatură atomică şi de aceea poate fi asociat cu **apa** şi cu **luna,** simbolizând **moartea;** este de asemenea cunoscut ca şi o călăuză spre moarte. In multe culturi antice, calul era considerat un animal inteligent, împletind puterea şi raţiunea cu puterile divinităţii şi magiei, transformându-1 în animalul cel mai important pentru sacrificiu. Culoarea sa este un factor important în conturarea simbolurilor sale: calul alb este solar, dar poate semnifica şi marea şi luna; calul negru este semnul morţii şi al distrugerii. Calul greco-roman a fost un prevestitor al războiului dedicat lui Ares (Marte), Hades (Pluto) şi lui Poseidon (Neptun), despre care se spunea că ar fi creat primul cal. În plus, pentru că **Pegasus** era un cal înaripat, născut din picăturile de sânge provenite din capul Medusei, reprezenta mesagerul zeilor. În credinţa scandinavă, calul era sacru pentru Odin, a cărui iapă cu opt picioare era Sleipnir. Era o importantă creatură pentru celţi ca armăsarul zeului soarelui şi era de asemenea asociată panteonului zeităţilor, ca zeiţa fertilităţii, Epona. Un cal alb era o emblemă saxonă, iar mai târziu deviza casei de Hanovra. Pentru hinduşi, calul poate fi egalat cu Varuna şi, deci, cu cosmosul; ultimul avatar al lui Vishnu va fi calul alb, Kalki. În budismul chinezesc, calul înaripat poartă Cartea legii. Pentru japonezi, Bato Kwannon, zeul îndurării, poate lua o formă asemănătoare. În Islam, Mahomed a fost dus la cer de armăsarul Borak, deci calul simbolizează fericirea. Creştinii privesc calul ca simbol al curajului, generozităţii şi a desfăşurării rapide a vieţii. Cei patru cai ai Apocalipsei sunt fiecare în parte câte un simbol: alb (ciuma), cel roşu (război), cel negru (foamete) şi cel galben (moarte). În **zodiacul chinezesc,** calul corespunde Gemenilor şi simbolizează pragmatismul şi dragostea.

Măgarul *jos*
Măgarul este o creatură cu simboluri contrastante, incluzând pericol, sărăcie, prostie, nebunie, încăpăţânare şi lene, dar şi virilitate, răbdare, curaj, blândeţe şi tandreţe. În Egipt, măgarul roşu semnifica pericol în iad şi era emblema lui Seth. Cu toate că măgarul greco-roman era privit ca simbol al stupidităţii, lenii şi încăpăţânării, simboliza de asemenea virilitatea brută şi era sacru pentru Dionysus (Bacchus) şi pentru zeul fertilităţii Priapus, cât şi pentru Saturn (Cronos). Creştinii îl portretizează câteodată ca simbol al păgânismului, dar pentru că **Măria** a călărit un măgar până la Bethlehem, iar Hristos în Ierusalim, animalul simbolizează tandreţe şi umilinţă. Măgarul vorbitor al lui Balaam denotă comunicarea cu Dumnezeu. Pentru că era un animal de sacrificiu, măgarul poate semnifica **moartea;** cărând poveri grele, el poate reprezenta sărăcia. În China, este un simbol cert al prostiei; în iudaism, al încăpăţânării. Din 1828 de când 1-a folosit preşedintele Andrew Jackson ca o aluzie comică la porecla sa „Jackass", măgarul a fost adoptat ca emblemă a **Partidului Democrat al Statelor Unite.**

Astăzi se foloseşte ca epitet dat unui om obraznic, prost sau lipsit de bun simţ, dar şi celui care simulează prostia pentru a obţine o informaţie utilă.

Ţapul *sus*
Ţapii au un simbolism complex, pozitiv şi negativ. Socotit încă în multe societăţi ca animal de sacrificiu, ţapul reprezintă vitalitate şi sacrificiu. În Grecia antică era sacru pentru Zeus, Pan şi Artemis; în hinduism, el reprezintă cel mai înalt sine; în timp ce în păgânism, carul lui **Thor** era tras de ţapi. În Biblie, necredincioşii sunt numiţi ţapi, şi păcatele lumii erau aruncate pe capul ţapului (de aici **ţap ispăşitor).** Pentru a indica pofta şi voluptatea, ţapul are o strânsă legătură cu **Satana,** care este adesea descris în această formă.

Berbecul *sus*
Curajosul, sălbaticul, energicul berbec întruchipează aceste calităţi agresive ale puterii şi virilităţii masculine. Negreşita sa masculinitate şi coarnele înălţate (reminiscenţe ale **soarelui** şi **fulgerului),** combinaţie care-1 face simbol al zeului soarelui în multe culturi. Zeii creaţiei egiptene, Amon-Ra şi Khnemu-Ra, erau descrişi cu capete de berbec, iar Baal, zeul fenician avea coarne de berbec. Berbecul greco-roman era sacru pentru **Zeus** (Jupiter), Hermes (Mercur), Dionysus

şi Pan. Zeul hindus Agni, călăreşte un berbec ca simbol al **focului** sacru, în mitologia celtică, unde şarpele cu cap de berbec era un atribut al lui Cernunnos, berbecul era asociat războiului şi fertilităţii. Zeitatea galeză Benin a fost descrisă ca un berbec, berbecii au tras carul lui **Thor,** zeul scandinav al tunetului. Berbecul era un animal de sacrificiu în antichitate, când unele culturi credeau că sângele său îi transferă şi calităţile. În Biblie, berbecul cu coarnele într-un tufiş cu spini a fost sacrificat de Avram în locul fiului său, **Isaac;** în iudaism, aruncarea în aer a **şofarelor** comemorează acest eveniment. În creştinism Hristos crucificat cu **coroana de spini** poate fi asemănat cu această creatură. Semnul ceresc al berbecului corespunde în zodiac cu **Aries,** care simbolizează germinaţia, regenerarea, începutul şi explozia primăverii.

Oaia *sus*
Pentru că e o creatură docilă şi de încredere, oaia simbolizează blândeţe şi prostie; într-un context religios, calităţi asemănătoare nu sunt negative atunci când indică o credinţă indiscutabilă, în postura sa juvenilă de miel (un animal de sacrificiu în vechime) el simbolizează puritatea, inocenţa, supunerea şi calvarul. În creştinism, apare ca **Mielul lui Dumnezeu** *(Agnus Deî)* — Hristos — cel care poartă păcatele lumii. Mielul poate fi portretizat ca suferind şi triumfător sau ca vestitor al Apocalipsei. În alt sens, Hristos poate fi de asemenea privit ca Bunul Păstor care îşi paşte turma (apostolii şi credincioşii). Satana este lipsit de putere în faţa Mielului nepătat, care este o emblemă a Sfântului Ioan Botezătorul. În tradiţia iudaică, stropirea cu sânge de miel la Paşti reaminteşte de eliberarea evreilor şi semnifică ascultare faţă de Dumnezeu şi de viitorul Mesia. Oaia (sau ţapul) este al VlII-lea semn al **zodiacului chinezesc** şi este simbolul temperamentului artistic şi al armoniei.

Câinele *jos*
Câinele simbolizează cu adevărat cel mai bun prieten al omului, simbolul loialităţii, vigilenţei şi curajului. Celţii le atribuiau câinilor puterea de a vindeca, la fel credeau şi grecii, care l-au legat de Aesculapius. Fidelitatea este probabil, prima virtute a câinelui, iar vechii egipteni şi greci credeau că acesta îşi urmează stăpânul şi în viaţa de după moarte. Câinele (Sirius) era sacru pentru mesagerul zeu, Hermes (Mercur) şi Artemis **(Diana),** zeiţa vânătorii, şi era şi un însoţitor pentru Hecate (semnifică război) şi Orion. În multe culturi se credea despre câini că erau mediatori cu tărâmul morţii. Zeul egiptean Anubis este căpetenia şacalilor **- Cerberus** este de asemenea descris ca un câine cu trei capete; câinele lui Hades reprezintă întunericul şi pericolul, pe când în tradiţia scandinavă, câinele Garmr păzeşte lumea de dincolo. Unele culturi africane privesc câinele înţelept ca tatăl ancestral al civilizaţiei şi aducătorul de **foc. Î**n hinduism, cîinele este asociat cu Yama şi Indra. În opoziţie cu simbolismul său pozitiv, evreii şi musulmanii consideră câinele un animal murdar, un câine negru simbolizându-1 pe diavol. Marele Câine este semnul ceresc al câinelui, şi câinele este al Xl-lea semn al **zodiacului chinezesc,** reprezentând idealismul. În tradiţia chineză, poate simboliza atât **yin,** ceea ce prezice catastrofe, meteoriţi şi eclipse, cât şi **yang,** semnificând protecţie.

Pisica *sus*
Sacră pentru Bast în Egiptul antic, începând din evul mediu (când a devenit cunoscută ca având **legături** cu **vrăjitoarele)** pisica şi-a atras în principal simboluri negative — cu toate că în unele ţări o pisică neagră se crede că poate aduce **noroc.** Din cauza asocierilor sale cu Satana, ca în tradiţia occidentală, pisica era privită ca o creatură plină de cruzime, înşelătoare, răuvoitoare. Femela era considerată dezordonată şi simboliza femeia voluptoasă; cele 9 vieţi ale lor erau privite ca supranaturale. Celţii sacrificau pisici, iar budiştii consideră pisicile blestemate pentru că nu au plâns la moartea lui Buddha. În orice caz, alte credinţe au privit pisica cu mai multă milă: datorită firii sale independente, în Roma antică pisica era un atribut al zeiţei libertăţii, era sacră pentru zeiţa lunii **Diana** (Artemis) şi era păzitoarea caselor, deci un simbol al domesticităţii. Pisica trăgea caleaşca zeiţei scandinave a fertilităţii, Freyja. O pisică e adorată de musulmani pentru că l-ar fi salvat pe Mahomed de şarpe, şi M-ul, semn aflat pe chipul multor pisici, se credea a fi semn lăsat de degetele profeţilor. Occidentalii echivalează câteodată pisica cu al patrulea semn al **zodiacului chinezesc,** iepurele.

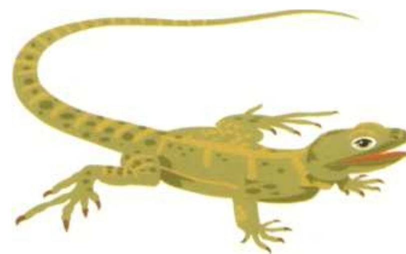
Reptile şi creaturi marine

Şarpele *sus*
Şarpele este un simbol universal cu conotaţiile cele mai complexe şi opuse. În culturile străvechi simboliza imortalitatea datorită faptului că şarpele năpârleşte şi, astfel, a fost asociat cu zeul roman al medicinii (Aesculapius şi de asemenea cu mulţi alţi zei hinduşi. Mai mult, în cultura indiană, şarpele Kundalini este considerat a fi la temelia spinării umane simbolizând energia cosmică şi viaţa. Vechii egipteni, romanii şi grecii îl considerau un spirit protector. Mai pe larg, prin rolul său de a o tenta pe Eva, determinând astfel Căderea umană, şarpele a fost considerat viclean şi răuvoitor - personificarea lui **Satana** şi a păcatului. Mişcările lui alunecoase, pielea solzoasă şi limba veninoasă şi bifurcată, inspirau frică, în timp ce ochii fără pleoape simbolizau înţelepciune şi veghe. Datorită faptului că se naşte dintr-un ou, şarpele este uneori considerat androgin şi datorită faptului că trăieşte sub pământ a fost considerat malefic, împărtăşind simbolismul **dragonului.** Prin formă se constituie într-un simbol puternic, falie şi de fertilitate; iar şarpele are semnificaţii importante şi în visuri. Încolăcit, înseamnă potenţial dinamic, o motivaţie şi un simţ puternic pentru acţiune.

Crocodilul/Aligatorul *dreapta*
Crocodilii şi aligatorii împart acelaşi simbolism combinat, moarte şi distrugere, la fel ca şi viaţa şi reînnoirea. Datorită faptului că crocodilul este o creatură de apă şi de uscat, semnificaţia sa este complicată; în afară de faptul că este un animal devorator, triburile amerindiene îl privesc ca pe un demiurg sau ca pe o creatură cosmică care duce lumea în spate. În vechiul Egipt, crocodilul avea un simbol complex, special şi era atât de important din punct de vedere cultural, încât putea reprezenta însăşi ţara. Unii susţineau că s-a născut din apă şi astfel o reprezenta pe zeiţa solară Sebek (Sobek), cea vicioasă ctonic, dar putea fi şi forma zeului pământului, Geb — ca forţă a vieţii. În mod alternativ, ferocele crocodil întruchipa furia şi tulburarea şi era atributul furtunii, al zeului satanic, Seth. Crocodilul hibrid Ammit (câteodată echivalent cu Serapis) mânca inimile păcătoşilor după judecata lui **Osiris,** şi chiar şi morţii erau consideraţi câteodată crocodili ai ştiinţei. Pentru că se ştia că nu are limbă, lumea clasică considera crocodilul simbolul tăcerii. **Leviathanul** biblic, fabulosul monstru marin, era îmbinat cu crocodilul, iar în creştinism el semnifică simbolul **dragonului** ca şi păzitor al ştiinţei, de asemenea semnifică înşelătoria, pentru că varsă lacrimi de crocodil pentru a-şi încuraja victima sentimentală să se apropie de el.

Şopârla *sus. dreapta*
Şopârla cu sânge rece se încălzeşte la soare; de aceea ea este asociată atât cu soarele, cât şi cu lumina, iar în unele religii ea reprezintă cercetătorul iluminismului spiritual. În Grecia an-

tică, exista concepţia că a fost oferită lui Apollo, zeul soarelui, în scopul de a obţine lumina eternă; acest simbol este acceptat în creştinism. Mai mult, chiar în timpurile străvechi, oamenii credeau că ea îşi reînnoieşte vederea uitându-se la soare, simbolizând astfel o reînnoire a credinţei. Pentru că îşi schimbă pielea, şopârla este un simbol clar al renaşterii. Ca şi crocodilul, lumea antică credea că nu are limbă, simbolizând tăcerea; în Egiptul şi Grecia antică simboliza **înţelepciunea** şi norocul şi era considerată sacră pentru Serapis şi Hermes (Mercur). Dimpotrivă, în ţările noneuropene, ea era asociată cu dezastrul natural cum ar fi seceta. În unele culturi africane, este cunoscută ca fiind stăpânul transformării diavoleşti. În creştinism, este comparată cu asocierile satanice ale **şarpelui. Î**n Polinezia, şopârla este importantă, privită ca un zeu; în tradiţia Maori ea este un demiurg, în timp ce în unele triburi australiene, şopârla Tarrotarro este un erou cultural, creatorul sexelor. **Salamandra** mitică a fost descrisă de obicei sub formă de şopârla. Pierderea cozii sugerează o fire „alunecoasă".

Broasca ţestoasă -*sus* Broasca ţestoasă are un simbol profund în tradiţia amerindienilor şi în sudul Asiei, unde se susţinea că duce lumea în spate sau că reprezintă cosmosul — carapacea sa fiind cerul, corpul său, pământul, iar sub carapace prezenta apa sau lumea cealaltă (iadul), în mitologia indiană, broasca ţestoasă Chukwa duce lumea în spate susţinând un **elefant.** Din acest motiv broaştele ţestoase au fost frecvent reprezentate în arhitectură ca şi cariatidele Universului. Broasca ţestoasă c-ra metamorfoza lui Vishnu şi o reprezenta pe Kasyapa, Steaua Nordului, în general (în special în China şi Japonia) ea este un simbol al longevităţii, indistructibilităţii şi al imortalităţii. În China, ea este înzestrată spiritual, şi poate reprezenta principiul feminin **(yin)** şi simbolul **apei** sau principiul masculin **(yang)** ca Războinicul Negru. Semnele de pe carapacea ei au fost considerate pe rând o hartă a constelaţiilor şi o scriere sfântă: şi, astfel, a devenit simbolul **înţelepciunii,** iar prin obiceiul ei de a se retrage în carapace a devenit simbolul meditaţiei spirituale. În tradiţiile amerindienilor, în vestul Africii şi în culturile din regiunea Mării Caraibilor, inteligenţa ei este aceea a unui **şarlatan/şmecher.** Broasca ţestoasă greco-romană era un simbol de fertilitate sacru pentru Aphrodita **(Venus). Î**n creştinism, broasca ţestoasă este uneori considerată o creatură demonică care reprezintă întunericul şi totodată un simbol casnic.

Broasca *sus*
în cele mai multe tradiţii, broasca este considerată o antiteză a broaştei râ**ioase** rele/maligne; oricum încă mai este îmbibată cu simbolul conflicrual al **norocului,** fertilităţii şi reînvierii, dar şi al răului, ereziei şi al păcatului. Pentru că depune mari cantităţi de ouă, este un simbol al fertilităţii şi era sacră pentru Heket, zeiţa egipteană a renaşterii, cea cu cap de broască (şi de asemenea pentru Aphrodita/Venus greco-romană). Brotăcelul simboliza revărsarea Nilului. Pentru celţi, broasca domnea peste pământ şi reprezenta puterea tămăduitoare a **apei.** Cele 3 etape ale dezvoltării ei şi caracterul amfibian o determină **să** fie un simbol al renaşterii. În China, broasca este o creatură feminină **(yin)** care aduce **ploaia** aşa cum cred şi băştinaşii. Hinduşii credeau că o broască marc susţinea lumea şi că broaştele simbolizează întunericul. Creştinii timpurii o considerau simbol al renaşterii, dar şi ca o întruchipare a răului şi a **lăcomiei.**

Calul de mare *jos*
în culturile mediteraneene ale Greciei antice şi ale Romei, caii de mare trăgeau şaretele zeilor mării şi, ca un atribut al zeului mării **Neptun** (Poseidon), ei simbolizau puterea **apei.** Această semnificaţie pozitivă spunea despre ei că îi duceau pe morţi în siguranţă pe lumea cealaltă. Calul de mare ilustrat aici împreună cu o naiadă face parte dintr-o legendă greacă. Caii de mare rămân simboluri ale **norocului** pentru pescarii care sperau să-şi umple năvoadele, iar în superstiţiile populare ei au darul de a proteja împotriva febrei. Forma lor unică i-a determinat pe chinezi, în mod înţelegător, să-i considere pe caii de mare fii mai mici ai **dragonilor.**

Balena *jos. stânga*
Balena uriaşă era un simbol al puterii şi al energiei regeneratoare ale apelor cosmice până când a fost privită ca devoratorul lui Iona din Biblie şi a devenit simbolul morţii, al mormântului, gura şi pântecele iadului. În acest context, poate simboliza şi reînvierea, pentru că o dată ce Iona şi-a recăpătat credinţa, după trei zile şi trei nopţi, balena 1-a eliberat. Pilda poate fi comparată cu moartea, îngroparea şi învierea lui Hristos. În tradiţia inuiţilor (eschimoşi), balena este un **şarlatan.** Datorită mărimii lor uriaşe, navigatori; timpurii au încercat din greşeală să debarce pe balene, şi de atunci ele simbolizau momeala diavolului şi viclenia lui. Dar balena poate fi şi un simbol cosmic, fie o cariatidă a Universului (în ţările arabe şi slave, în Rusia), fie o întruchipare a lumii sau a **corpului** sau a mormântului.

Delfinul s«s

Un simbol popular universal, delfinul simbolizează salvarea, viteza, **iubirea** şi seriozitatea. Este atât de prietenos cu omul, încât a persistat credinţa că odinioară a fost fiinţă umană, în Grecia antică şi în Roma a fost considerat regele creaturilor marine, şi înhămat la carul lui Poseidon (Neptun) simboliza puterea maritimă. Era, de asemenea „femeia mării" sacră pentru Aphrodita (Venus) pentru babiloniana Ishtar şi pentru egipteana Isis. La Delphi, a fost dedicat lui Apollo, zeul Soarelui, dar împreună cu Delphi, *delfinul* poate simboliza matca *{uterul).* *Î*n picturi apare frecvent pictat împletit cu o ancoră „frânând viteza", ceea ce reprezintă prudenţa. Este un simbol al lui Hristos pe **cruce** când este pictat pe o ancoră sau străpuns cu un **trident;** pictat cu o navă simbolizează biserica condusă de Hristos. Pentru că era celebru pentru a-i fi salvat pe corăbieri de la înec, şi pentru că în multe tradiţii era faimos pentru că-i ghida pe morţi prin apele morţii, îl simboliza de asemenea pe Hristos Mântuitorul. Delfinul a fost comparat cu bestia care 1-a în-ghiţit şi apoi 1-a eliberat pe Iona şi astfel simbolizează renaşterea. La amerindieni poate fi un mesager divin şi o formă a Marelui Spirit.

Peştele *jos*

Pe lângă faptul că este un simbol puternic al creştinătăţii, această creatură acvatică cu formă alungită reprezintă fertilitatea masculină (o pradă bună reprezentând abundenţa) şi de asemenea se identifică cu zeiţele lunilor. Pentru că adâncimile simbolizează **subconştientul** minţii, peştele poate simboliza creativitate şi inspiraţie, dar şi fertilitate feminină. Peştii erau sacri pentru zeul babilonian al mării, Ea-Oannes, dar şi pentru Ishtar. În Egiptul antic, peştele era considerat falusul lui **Osiris** şi, pe lângă aceasta, era sacru pentru **Isis** şi Hathor. Peştii în credinţa greco-romană erau atributele zeiţei iubirii Aphrodita (Venus) şi ale zeului mării Poseidon (Neptun). Tradiţia celtică compara somonul cu păstrăvul în mod special cu izvoarele sfinte şi cu ştiinţa divină. Pentru budişti, peştele simbolizează libertatea gândirii şi încrederea sau credinţa pentru că la fel ca şi **Hristos, Buddha** a fost pescar de oameni. Peştele este mâncarea sfântă pentru evrei şi simbolizează înotul cu credinţă în apele Torahului. Zeii hinduşi Varuna şi Vishnu îşi pot asuma forma lui - a fost prima încarnare a lui Vishnu ca şi salvator al omenirii de la potop, iar Varuna este zeiţă a apelor cu formă de peşte auriu — un simbol favorabil sănătăţii, fertilităţii şi iubirii la indieni, în China, peştii prezic abundenţa (cuvintele sunt omofone în mandarină) şi este o emblemă a zeiţei milei Kwan-yin şi a dinastiei T'ang. **Peştii** constituie semnul zodiacal al peştilor gemeni, reprezentând conflictul uman, apa şi alte caractere laice.

Crapul *sus*

Crapul are puţine semnificaţii în culturile occidentale, dar în orient un simbol pozitiv al **iubirii,** curajului, demnităţii şi norocului. În Japonia, crapul este semnul acceptării cu seninătate a destinului şi pentru că trăieşte mult, simbolizează norocul. Cuvântul japonez „crap" este omofon al cuvântului **„iubire",** având şi acest simbol. Pentru că înfruntă toate obstacolele în timp ce înoată contra curentului pentru a ajunge la locul unde-şi depune icrele, simbolizează rezistenţa şi era emblema curajului pentru samurai. Crapul chinezesc este un reprezentant al perseverenţei şi al succesului literar pentru că poate sări pragurile porţii Dragonului pentru a se transforma el însuşi în versatul **dragon.**

Steaua de mare *sus*

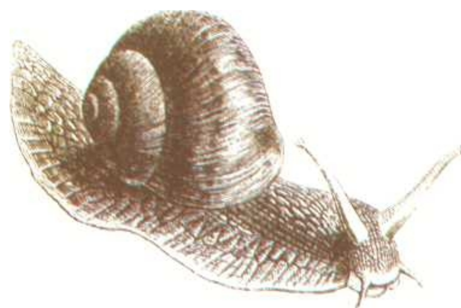
Steaua de mare are multe simboluri identice cu ale **stelei** datorită formei sale. În iconografia creştină, ea o reprezintă pe **Fecioara Măria** *(Stella Maris,* — „Steaua Mării"), cea care ea asigură trecerea în siguranţă peste marea furtunoasă şi simbolizează un far strălucitor al salvării în apele periculoase ale lumii. Acest simbol se întinde până la Spiritul Sfânt, caritatea şi credinţa creştină. Un simbol celest căruia îi merge bine mai degrabă în apă, decât să se înece în mare, steaua de mare simbolizează **iubirea** pură şi care arde mereu.

Moluștele

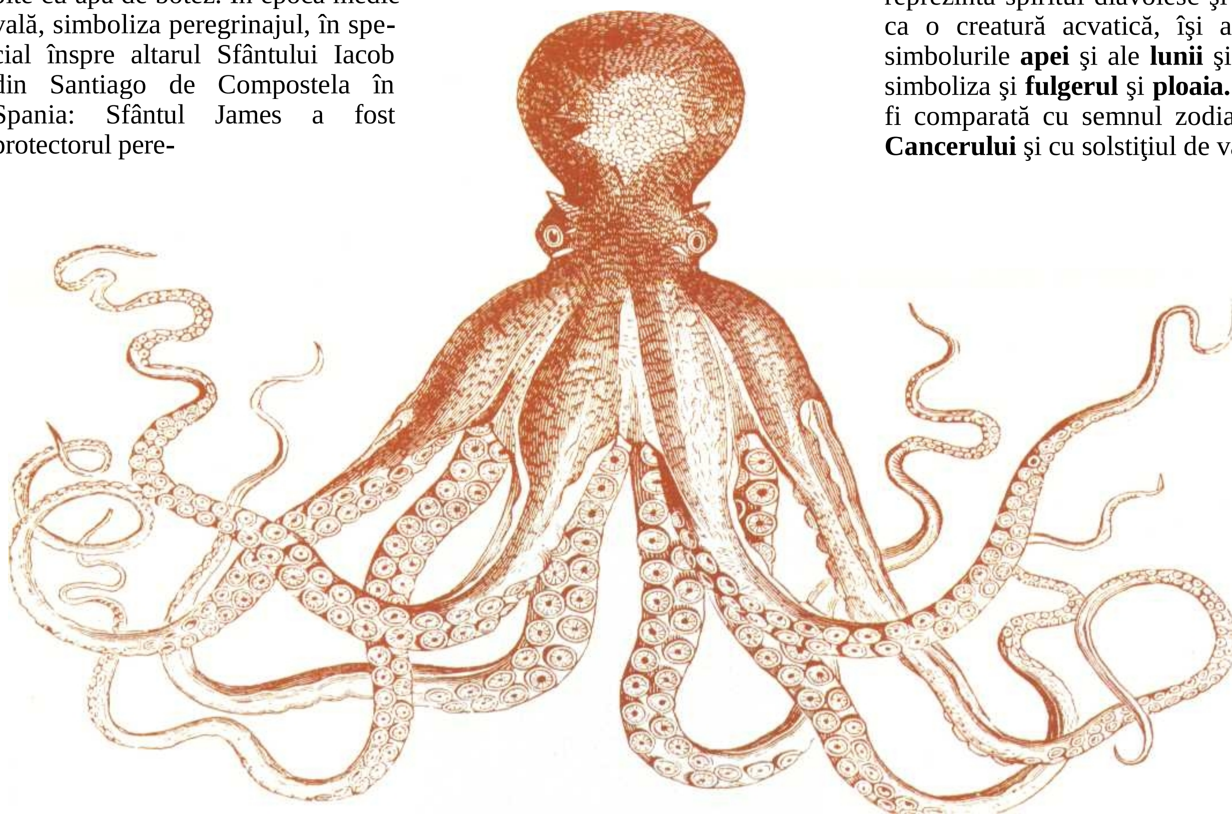

Scoica *sus*
Scoica este un simbol feminin pozitiv universal al naşterii, vieţii, învierii, **iubirii** şi **norocului.** Datorită învelişului ei tare care-i protejează viaţa (şi conţine perle), moluscă cu supapă dublă simbolizează uterul şi fertilitatea şi ca o creatură acvatică este şi feminină, lunară şi este asociată cu virginitatea. In mitologia greco-romană, se credea despre Aphrodita (Venus) zeiţa iubirii, că ar fi fost creată din spumă de mare şi dusă pe uscat pe o specie de scoică, la fel cum s-a întâmplat şi cu zeiţa hindusă, Lakshmi. În creştinism (şi în alte religii), scoica simbolizează învierea şi botezul pentru că scoicile au fost adesea stropite cu apă de botez. In epoca medievală, simboliza peregrinajul, în special înspre altarul Sfântului Iacob din Santiago de Compostela în Spania: Sfântul James a fost protectorul peregrinilor, iar simbolul său era scoica, îngerul păzitor Rafael a fost pictat împreună cu o specie de scoică. Datorită faptului că se credea că a fost fecundată de rouă, scoica ar putea-o simboliza pe **Fecioara Măria,** mama perlei sfinte — Iisus. In ambele culturi, budistă şi indiană, **cochilia scoicii** are un simbol special pentru că strigătul ei îl trezeşte pe credincios. Scoica este unul din cele opt simboluri de bun augur din China şi simbolizează o călătorie prosperă.

Melcul *dreapta*
Ca şi **scoica,** melcul este un simbol al naşterii şi reînnoirii, dar şi al încetinelii. Retragerea lui în cochilie şi rapiditatea cu care iese (cochilia lui este comparată cu o peşteră) au adăugat alte simboluri ca figura de ceară şi palida **lună. Spirala** cochiliei reprezintă atributele dinamice şi cosmice ale acestei forme împreună cu cele ale labirintului. Unii zei americani nativi ai vântului îşi însuşesc forma lui pentru că, la fel ca şi gasteropodul, vântul poate pătrunde în habitatul său. În culturile Maya şi Aztecă, melcul era asociat cu zeităţi, cum ar fi zeul mexican al lunii, Tecciztecatl. Melcul este un simbol al lenii în creştinism şi al comportamentului păcătos.

Caracatiţa *jos, stânga* Caracatiţa sau sepia este un simbol predominant în ţările mediteraneene unde era un motiv decorativ foarte mult folosit în arta minoică şi mice-niană. Cele 8 tentacule ale ei în formă de spirală o asociază cu desfăşurarea creaţiei din centrul cosmic, un concept dinamic împărtăşit de forma sa de **spirală,** de **dragon** şi de **păianjen.** Oricum această asociere pozitivă a fost uneori pusă în contrast, deoarece ea scuipă cerneală neagră. Credinţa că reprezintă spiritul diavolesc şi iadul, ca o creatură acvatică, îşi a-sumă simbolurile **apei** şi ale **lunii** şi poate simboliza şi **fulgerul** şi **ploaia.** Poate fi comparată cu semnul zodiacal al **Cancerului** şi cu solstiţiul de vară.

Păsările

Pajura/Acvila *dreapta*

Cu înfăţişarea sa majestuoasă, cu zborul înălţător şi vederea acută, pajura este un simbol universal şi reprezintă zeul atotvăzător al cerului. Reprezintă de asemenea curaj, victorie şi putere, semcţie, **tunet** şi furtuni. Pentru vechii greci şi romani, era purtătorul luminii pentru **Zeus** (Jupiter) şi reprezenta victoriosul Imperiu Roman pe steagurile legiunii romane. În creştinism, pajura simbolizează omnipotenţa lui Dumnezeu, credinţa, ascensiunea lui Hristos şi pe Sf. Ioan. Pajura/ Acvila împărtăşeşte simbolismul păsării **Phoenix** pentru că, în legea creştină, se reînnoia pe sine la fiecare zece ani zburând în soare şi apoi în mare de trei ori. În felul acesta devine un simbol al naşterii din nou şi al botezului. Un **şarpe** în ciocul unei pajure semnifică victoria lui Hristos asupra **Satanei.** Forma de strană a pajurei ţinând o Biblie reprezintă inspiraţia Scripturii şi putere. De obicei, pajura este descrisă ca o emblemă solară bătându-se cu şerpii sau în conflicte cu un taur sau cu leu, din care iese victorios demonstrând triumful spiritului asupra puterii lumeşti. În tradiţiile amerindienilor, aripile pajurei simbolizează razele soarelui, purtate ca pălării ele reprezintă pasărea-runetului şi Marele Spirit; pajura poate de asemenea semnifica ziua şi este mijlocitorul între oameni şi zei. Domnind ca un rege peste păsări, pajura este emblema regalităţii, o asociere dezvoltată de statutul său de cel mai popular simbol vestitor; simbolizează imperii ca Imperiul Roman şi pe cel al lui Napoleon. Pajura cu două capete a Bizanţului venea din simbolismul hittit al zeilor gemeni ai puterii şi ai tuturor ştiinţelor. Multe state au adoptat pajura ca embleme, steme, fiind simbol al patriotismului şi suveranităţii pentru unele dintre ele, incluzând aici Statele Unite, unde este simbolul naţional. Asociat cu cele şapte păcate capitale şi cu cele patru virtuţi fundamentale, are semnificaţii bivalente simbolizând mândrie şi dreptate.

Bufniţa *jos*

Deşi sacră pentru **Athena,** zeiţa greacă a învăţăturii şi un simbol al **înţelepciunii,** bufniţa suferă asocieri negative în cele mai multe tradiţii. În multe credinţe - ca în cele ale Egiptului antic şi creştinismului - această pasăre de noapte simboliza moartea, ghinionul şi întunericul spiritual. Deşi pentru celţi era sacră, era o legătură cu viaţa de dincolo de moarte fiind numită „vrăjitoarea nopţii" şi „pasărea-cadavru". În hinduism, era mesagerul zeului vedic al morţii, Yama. Africanii de vest şi australienii aborigeni privesc bufniţa ca mesageră a vrăjitorilor, iar în Europa Occidentală medievală se credea că **vrăjitoarele** se pot transforma în bufniţe. Pentru amerindieni are şi această semnificaţie, dar poate simboliza şi înţelepciune, în China şi Japonia, se spunea că răpeşte copiii şi de aceea semnifica moartea, dar şi odrasla nerecunoscătoare. Bufniţa simbolizează orbirea şi e considerată o pasăre necurată în tradiţia evreiască. În general, bufniţa hombar şi bufniţa-cornută (prezentată aici) sunt considerate demonice. Bufniţa urlătoare poate juca câteodată un rol binevoitor atenţionând vânătorul când se apropie pericolul.

Şoimul *jos*

Şoimul şi păsările asemănătoare de pradă au simbolism contradictoriu însemnând răul şi **moartea,** lumină solară, împărtăşind această semnificaţie cu **vulturul.** Ca rege al păsărilor de pradă în Egiptul antic, şoimul este o pasăre regală sacră, deoarece se spunea că el întruchipează pe atotvăzătorul **Horus,** zeul cerului (sau zeul soarelui, Ra). El şi alţi zei egipteni sunt adesea pictaţi cu cap de şoim.

Primii creştini credeau că şoimul simbolizează răul, în timp ce un şoim îmblânzit îi reprezintă pe păgânii convertiţi, iar şoimul moţat simbolizează speranţă pentru iluminare. În legendele greco-romane, şoimul era mesagerul lui Apollo şi era sacru pentru Circe şi vrăjitorii greci. Pentru celţi, şoimul era simbolul victoriei (de obicei asupra iepurelui care echivalează cu voluptatea). Era înfăţişarea zeului scandinav Odin şi era un atribut al Freyjei. În hinduism, şoimul Gayatn era mijlocul de transport al Indrei şi aducea mana din cer. În China, simbolizează **soarele,** precum şi războiul. Polonezii cred că şoimul este o pasăre profetică cu puteri magice de vindecare. Pasărea ilustrată mai sus este Şoimul Dogarului.

Corbul *jos*
Corbul (împreună cu cioara) este o pasăre cu dublu simbolism: cu toate că acesta împărtăşeşte cu alte păsări simbolul solar, aripile sale negre pot fi cauza pentru care e considerat simbolul răului. Pentru că e inteligent şi poate vorbi, îi era uneori acordat atributul profeţiei şi al înţelepciunii. Amerindienii îl consideră un demiurg, un **trişor** viclean sau un mesager al Marelui Spirit. Egiptenii antici îl priveau ca pe o pasăre distructivă, la fel credeau şi evreii, că smulgea ochii morţilor. Asemenea zeiţei Corbului Binecuvântat din mitul celtic, corbul era simbol al războiului, fertilităţii şi profeţiei, ca şi Corb al luptei zeiţei Badb, aducea de asemenea ghinion. Culturile scandinave credeau că doi corbi stând pe umerii lui Odin (Wotan): Hugin („gând") şi Munin („memorie") se comportau ca ochii zeităţii. Corbul este emblema vikingilor şi a danezilor. În mitologia greco-romană, corbul primea asocieri pozitive de longevitate, fertilitate, speranţă şi **soare,** dar semnifica şi moarte. Era mesager al lui Apollo şi era odată alb, până când s-a înnegrit de furie. In China, un corb cu trei picioare locuieşte în Soare, indicând cele trei faze ale sale: zori, amiază şi amurg; pentru japonezi, este un mesager divin, în tradiţia creştină, corbul este echivalent cu **Satana** şi păcatul, cu toate că i se poate atribui o semnificaţie mai puţin malefică cum ar fi solitudinea (datorită preferinţei sale de a trăi retras de stol). Hrănindu-1 pe Ilie, ne aduce aminte şi de providenţa lui Dumnezeu şi de speranţă. Noe a trimis un corb alb din arcă şi din cauza eşecului, s-a înnegrit. Alchimiştii au interpretat acest lucru ca moarte a lumii. Reprezintă de asemenea păcatul mortal de voluptate. În tradiţie, când corbul îşi părăsea cuibul, prezicea în acest fel dezastrul - de aici mitul popular că dacă corbii părăsesc vreodată Turnul Londrei, naţiunea engleză va decădea.

Cioara *sus*
Simbolul ciorii se împleteşte cu cel al corbului şi multe culturi nu fac distincţie între cele două păsări. Este deci simbolul **morţii** şi al ghinionului, având şi semnificaţii solare. Egiptenii credeau că o pereche de ciori simboliza monogamia. Potrivit grecilor antici, Apollo lua înfăţişarea unei ciori când fugea la Typhon şi de aceea era sacră pentru el şi pentru Athena. Eroina celţilor, Branwen, sora lui Bran, (al cărui atribut era un corn) era descrisă ca o cioară albă. În credinţa populară, eroii se pot transforma în ciori pentru a crea stricăciuni. Pentru băştinaşii americani, cioara este o pasăre care păstrează legea sacră şi poate semnifica schimbare; ca şi corbul, poate fi o **trişoare** şi mesager al spiritului lumii.

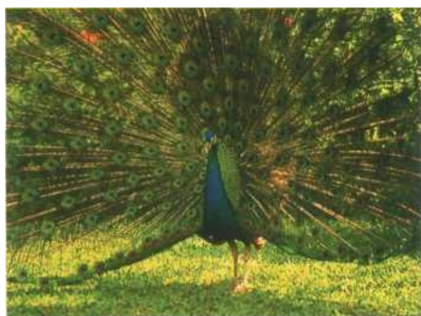
Vulturul *sus, dreapta*
în vremurile moderne vulturul nu se bucură de o caracterizare prea frumoasă, din cauza obiceiurilor sale mizerabile şi a înfăţişării neîngrijite. Pentru egiptenii antici, era „găina faraonului" şi simboliza maternitatea; vulturii erau consideraţi a fi în exclusivitate femele şi circula credinţa că-şi hrăneau puii cu propriul sânge (un mit aplicat mai târziu **pelicanului).** Era sacru pentru Mut, zeiţa maternităţii, şi pentru **Isis,** care odată a luat forma unui vultur. Hathor era ocazional portretizat cu un cap de vultur, la fel a fost şi Nekhebet. Vulturul exemplifică principiul feminin, iar scarabeul exemplifică masculul (în alte culturi scarabeul e înlocuit cu şoimul). În Grecia şi Roma, vulturul era sacru pentru Ares (Marte), Apollo şi Hercule (care a omorât vulturul ce smulgea ficatul lui Prometeu înlănţuit pe muntele Caucaz). Era de asemenea calul lui Cronos (Saturn). Ca şi cornul **unicornului,** în evul mediu, se credea că gheara vulturului detecta otrava. Pentru motive evidente, ca cele legate de curăţirea cadavrelor de carne, vulturul este îndeaproape asociat cu **moartea.** Din aceleaşi motive, amerindienii îl asociau cu **focul** purificator şi cu **soarele** în timp ce în unele tradiţii africane, se considera cunoscătorul tainei transformării cărnii moarte în carne vie. Pentru creştini, vulturul poate semnifica virginitatea **Măriei,** o noţiune apărută din credinţa că ouăle păsării sunt fertilizate de vântul de vest.

Porumbelul *jos*
Porumbelul simbolizează pacea în creştinism şi în alte culturi, dar are şi alte asocieri. Potrivit tradiţiei slave, sufletul se transformă într-o turturea la moarte, în multe alte religii, incluzând hinduismul, porumbelul este reprezentantul sufletului. Duhul Sfânt al creştinismului este uneori întruchipat într-un porumbel, ca şi apostolii. In mitologia greco-romană, porumbelul era sacru **Athenei,** semnificând reînnoirea vieţii, pentru **Zeus -** care era rănit de porumbei - şi pentru Aphrodita **(Venus),** un simbol al dragostei. Egiptenii antici îl considerau reprezentativ pentru **inocenţă** şi se credea că stă

în **Copacul vieţii.** Porumbelul e văzut în islamism ca protector al lui Mahomed. În timp ce porumbelul semnifică longevitate şi linişte în China, în Japonia e asociat zeului războiului Hachiman. În trecut, porumbelul era singura pasăre pe care evreii o acceptau ca jertfa pentru purificarea mamei după naşterea odraslei. Poate simboliza şi Israelul. Atributele antice ale zeiţelor fertilităţii ca Ishtar şi Astarte, astăzi porumbeii (un cuplu de turturele) întruchipează **dragostea.** Asociat cu virtuţile fundamentale, porumbelul semnifică cumpătare. *Vezi* **Porumbelul şi Olive Branch** (Ramura de măslin) în *Simboluri sacre.*

Păunul *sus*

Frumuseţea şi grandoarea penelor păunului i-au dat o varietate de asocieri, înfăţişarea sa a făcut să fie adesea asociat regalităţii, în unele culturi, cum ar fi babilonienii antici şi perşii (care credeau că doi păuni păzesc **Copacul vieţii,** simbolizând dualitatea omului) şi-au aşezat conducătorii pe tronuri de păuni. Împărătesele şi prinţesele romane aveau ca emblemă păunul. Alte simboluri ale păunului derivă direct din mitologia greco-romană. Pasărea-zeu, Phaon (cunoscută şi ca Fiorul), a fost identificată cu un păun. Hera (Iuno, în mitologia romană) pentru care pasărea e sacră - a creat păunul din cadavrul unui gigant, Argus, un monstru fabulos ai cărui 100 de ochi i-a semănat pe coada păunului (care reprezintă bolta cerului, iar ochii - stelele). Semnele distinctive din coada păunului au fost identificate cu nişte ochi încă de la început, iar în creştinism pot reprezenta biserica atotvăzătoare. Felul în care se adăposteşte şi cum îşi reînnoieşte penele, poate semnifica reînvierea, şi pentru că se credea că nu intră în putrefacţie, el simbolizează imortalitatea. În panteonul hindus, păunul este calul lui Lakshmi, Brahma şi Kama şi e sacră pentru Sarasvati. Islamismul descrie ochii păunului ca „ochi ai inimii" şi îi asociază cu **soarele, luna** şi **universul.** Budiştii privesc păunul ca simbol al roţii vieţii şi al soarelui. A fost emblema budistului Avalokitesvara şi Amitabha Buddha, de asemenea fiind legat de zeiţele Chinei şi Japoniei, zeiţe ale milei, Kwan-yin şi Kwannon. Reprezentând veghea înţelegătoare, păunul era odată sacru în China, unde penele sale lucioase şi frumos colorate erau emblema dinastiei Ming şi simbol al unui rang înalt. Pentru că devine neastâmpărat înaintea furtunilor şi scoate un ţipăt caracteristic, este asociat şi cu ploaia. Păunul poate fi asimilat cu simboluri negative: ostentaţia sa semnifică păcatul capital al mândriei *{superbia)* şi vanitatea. În hinduism, se spune că păunul are penele unui înger, vocea diavolului şi mersul unui hoţ, şi că ţipetele sale sunt în relaţie cu picioarele sale urâte. Despre cei care se fălesc cu meritele altora se zice că se îmbracă în pene de păun sau se împăunează.

Dodo *sus*

Acum moartă, dodo era pasăre nezburătoare specifică pentru Mauritius. Este, de aceea, un simbol tragic al rezultatului invocabilei exterminări a altor specii de către oameni şi ca o reamintire a datoriei noastre de a respecta lumea naturală. Expresia mort ca şi dodo poate însemna astăzi o persoană ultraconservativă sau ceva nefimctionabil sau mort.

Emu/Struţul *sus*

Obiceiul idiosincretic de a-şi îngropa capul în nisip face ca struţul să simbolizeze stupiditatea şi evitarea zadarnică a adevărului care e neplăcut. Din punct de vedere istoric, are semnificaţii mult mai profunde şi pozitive. Penele sale constituiau un important simbol al **dreptăţii** şi al adevărului în Egiptul antic, ajutând la măsurarea inimilor morţilor în viaţa de după moarte, semnificând şi zeiţa Ma'at, guvernantă a legilor existenţei. În credinţele antice şi medievale, multe practici obişnuite erau atribuite struţului: se credea că îşi cloceşte ouăle cu privirea, în stare de nemişcare, poziţie ce 1-a transformat în simbol al meditaţiei. O altă teorie susţinea că ouăle struţului se cloceau la căldura soarelui, deci a devenit simbol al creaţiei şi al vieţii în multe credinţe, inclusiv în creştinism, unde simboliza demonicul Tiamat (portretizat şi ca dragon) în opoziţie cu Marduk. Pentru unele triburi africane, struţul este o pasăre de cult simbolizând lumina, **apa** şi puterea magică. Emblema Prinţului de Wales e formată din trei pene de struţ. Emu şi struţul împărtăşesc simbolismul lor, şi această fotografie prezintă un exemplar de pasăre emu australiană.

Lebădă *sus*
Graţioasa lebădă, remarcabilă prin coloritul alb imaculat al penajului şi prin lungimea gâtului său flexibil, are o varietate de asocieri, inclusiv lumina, viaţa, graţia, puritatea, **dragostea,** solitudinea, poezia, muzica şi sinceritatea, în contrast, semnifică prefăcătorie în unele culturi datorită penajului său alb care contrastează cu carnea sa neagră. Din cauza corpului rotunjit şi gâtului lung, lebedele pot reprezenta atât masculinitate, cât şi feminitate, precum şi **apă** şi **foc** şi, unind aceste calităţi, ea simbolizează perfecţiunea. In culturile scandinave, lebăda este privită ca un epitom al frumuseţii feminine. Potrivit unei tradiţii vechi, se credea că lebăda cânta doar înainte de moarte, şi deci cântecul prevesteşte moartea (ultima operă a unui poet sau compozitor este cântecul-lebedei). În mitologia greco-romană, lebăda era sacră pentru Apollo, zeul muzicii, şi ca simbol al virilităţii masculine şi al soarelui, trăgea de asemenea caleaşca lui **Zeus** (Jupiter) cel care a luat forma de lebădă pentru a o seduce pe Leda şi astfel era asociată cu dragostea. Era de asemenea un atribut al Aphroditei **(Venus),** zeiţa dragostei, şi o simboliza pe **Fecioara Măria.** Celţii credeau că lebedele erau zeităţi solare binevoitoare, identificate de lanţurile de aur şi argint din jurul gâtului lor. Pentru băştinaşii amerindieni, lebăda exprimă dorinţa Marelui Spirit şi poate aduce cele 4 vânturi. Simbolizează soarele, graţia, nobleţea şi curajul în culturile orientale. Pentru hinduşi, lebăda era pasărea Hamsa (combinând Ham şi Sa în mintea divină) şi semnifica perfecta uniune şi răsuflarea spiritului. Era de asemenea calul lui Brahma şi oua Ouăle Cosmice. Gâscă împărtăşeşte multe din simbolurile acordate lebedei.

Barza *jos*
Astăzi barza este cea mai bine cunoscută, cea care aduce copii noilor părinţi, dar este mai mult simbol al norocului. Barza este o pasăre migratoare - emblema călătorului - şi datorită obiceiului său da a pleca spre ţările calde iarna şi de a se întoarce primăvara, aceasta reprezenta primăvara, reînvierea şi o viaţă nouă (în ţările în care migra se spune că lua înfăţişare umană). Aceasta probabil explică originea simbolului berzei de a aduce copii, chiar dacă în nordul Europei se credea că sufletele copiilor nenăscuţi locuiau în locuinţa naturală a berzei, în mlaştini şi eleştee. În China, barza semnifică longevitate (se credea că trăieşte foarte mult) şi singurătate. Obiceiul său de a sta nemişcată pe un picior a condus la asocierea ei cu meditaţia, în Egiptul şi Roma antică simboliza gratitudinea copilului pentru că se spunea că barza îşi hrănea părinţii atunci când aceştia nu se mai puteau menţine. In mitologia greco-romană, reprezenta de asemenea femeia ca fiind cea care hrăneşte şi era sacră pentru Hera (Iuno). Deoarece omoară şi mănâncă **şerpii,** este privită în creştinism ca o inamică a lui **Satana** şi-1 poate simboliza pe Hristos, precum şi virtuţi ca şi castitatea, puritatea, vigilenţa şi prudenţa. O legendă suedeză spune că o barză a apărut la crucificare, rugându-1 pe Hristos să fie puternic şi strigând *Stryka! Strykal* (putere).

Pelicanul *sus, dreapta*
Cândva se credea că pelicanul îşi hrăneşte puii cu propriul sânge, întocmai ca în credinţa despre vultur, ciugulindu-şi pieptul - dându-şi astfel viaţa pentru puii săi - aşadar, prima sa semnificaţie este a sacrificiului de sine şi a dragostei părinteşti. În tradiţia medievală, se spunea că femela îşi sufoca puii cu dragostea ei, iar masculul îi reînvia cu propriul sânge. Mitul permite o alternanţă a faptelor, şi anume, masculul îşi ucidea puii în furia sa şi iubitoarea mamă îi învia cu sângele din pieptul său - ambele mituri, precum şi alte variante simbolizează învierea. Din vremea lui Dante, pelicanul a fost identificat cu Hristos şi semnifica smerenie şi **eucarism** pentru creştini. Evreii îl privesc ca pe un aducător de ghinion şi dezolare, în alchimie reprezintă reînviere, antiteze ale corbului.

Coţofana *jos*
Coţofana neagră şi albă a fost suspectată în Occident ca fiind un rezultat al rolului său de a prevesti ghinionul şi moartea, cu toate că originile acestor asocieri sunt necunoscute. Creştinii medievali credeau că coţofana semnifică răul, persecuţia sau moartea prematură. E descrisă în scene de **Crăciun** şi-1 poate personifica pe **Satana,** simbolizând vanitate şi maniere desfrânate. Există o veche poezie englezească care atribuie uteri profetice coţofenelor, care simbolizau: regretul, bucuria, o nuntă, o naştere,

un botez, o moarte, raiul, iadul, diavolul, în Orient, simbolul negativ al coţofenei este opus, iar în China ea este simbolul Păsării bucuriei. Asocierea profetică este împărtăşită oricum în Orient, unde ea este aducătoare de noroc, iar cântecul ei prezice veşti bune şi musafiri. Coţofana era emblema dinastiei Manchu.

Rândunica *jos*
Rândunica este o pasăre migratoare iar reîntoarcerea ei **primăvara** simbolizează speranţa, fertilitatea şi reînnoirea vieţii. Datorită faptului că se spunea odată că ea hibernează (în mîluri, peşteri sau ape), poate simboliza învierea, împreună cu alte păsări, ea simbolizează lumina. În multe culturi antice, incluzând cultura egipteană (unde era sacră pentru **Isis),** ea simboliza instinctul matern. Egiptenii considerau rândunicile nişte stele nordice care se năpustesc deasupra **Copacului vieţii.** Un simbol puternic atât în Grecia antică cât şi în Roma era acela că aduce ghinion să ucizi o rândunică pentru că întruchipa spiritele copiilor morţi; era de asemenea un atribut al Aphroditei **(Venus).** O legendă suedeză spune că ea împreună cu **barza** au fost prezente la răstignirea pe **cruce** a lui Hristos, unde rândunica a strigat după consolare. *(Svala! Svala!).* *Î*n tradiţia chineză este un simbol al îndrăznelii, al pericolului, fidelităţii şi o schimbare pozitivă a norocului, dar în Japonia ea simbolizează atât lipsa de credinţă, cât şi grija maternă. Rândunica este adorată în Islam, deoarece se crede despre ea că face o călătorie anuală la Mecca. În heraldică, rândunica este pictată fără picioare pentru că în evul mediu se credea că ea nu atinge niciodată pământul

(exista un ecou în culturile africane, unde ea reprezenta puritatea). Ea simboliza şi fiii mai tineri. Ba mai mult, rândunicile îşi hrăneau odraslele cu seva rostopascei, ceea ce le dădea puterea văzului, deci ele au devenit astfel simbolul iluminării lui Dumnezeu, în tradiţia populară, cuibul unei rândunici din streaşină unei case aduce **noroc.**

Cocoşul *dreapta*
Cocoşul, cocoşelul simbolizează curajul şi vigilenţa, dar şi aroganţa şi îngâmfarea, în Grecia antică se spunea despre el că salută **soarele** prin cântarul de dimineaţă şi era sacru pentru Apollo şi pentru mulţi alţi zei. În cele mai multe tradiţii cântarul cocoşului simboliza victoria luminii asupra întunericului (şi de aici victoria binelui asupra răului) şi tutela. Era privit ca un simbol al **focului** prin virtutea crestei sale roşii. Iar culturile celtice şi scandinave credeau că este o pasăre din lumea cealaltă. Este un simbol universal de fertilitate şi în multe culturi era o pasăre de sacrificiu mai ales în perioada recoltelor. În cultura budistă, cocoşul roşu simbolizează voluptatea în circuitul cotidian al existenţei, în timp ce în şintoismul budist cocoşul stă pe tobă chemând credinciosul la rugăciune. Fiind o creatură agresivă, cocoşul simbolizează bătălia şi curajul în Orientul îndepărtat. Datorită obiceiului său de a merge fudul este privit ca un simbol al îngâmfării la bărbaţi. În creştinism, datorită faptului că cocoşul a cântat de trei ori după ce Petru s-a lepădat de Hristos, a devenit un simbol al lui Hristos, dar mai târziu a devenit simbolul pocăinţei unui sfânt şi vigilenţa papală, dar şi un simbol al învierii. În combinaţie cu starea de vioiciune sau alertă împotriva diavolului este un motiv popular ca morişcă de vânt, în special pe turnurile bisericilor. Cocoşul este unul din cele 12 semne zodiacale ale **Zodiacului chinez** unde reprezintă o mulţime de calităţi, incluzând onestitatea, curajul moral şi fizic, dar şi aroganţa şi autoritatea. Pentru chinezi este o pasăre importantă, simbolizând masculinitatea (yang) şi un număr de alte atribute, cum ar fi: războiul, norocul, fidelitatea, asfinţitul, protecţia şi abilităţi literare. În Occident, cocoşul negru este un agent al **Satanei.** Cocoşul este emblema naţională a Franţei.

Curcanul *jos*
Pasăre specific americană, curcanul este un important simbol al fertilităţii pentru multe culturi amerindiene, simbolizând fertilitatea feminină şi virilitatea masculină. Era sacrificat în timpul ritualurilor de fertilitate. Tribul Creek face curcanul să danseze la sărbătoarea **focului.** El a simbolizat sacrificiul şi altruismul pentru multe culturi americane native, care i-au pus eticheta „cadoul". Era cunoscut ca şi Marele Xolotl şi Pasărea de curte cu mărgele şi era sacru pentru civilizaţiile maya, toltecă şi aztecă. Din secolul al XVII-lea curcanul este mâncarea principală la cina de Ziua Recunoştinţei pentru americani, care comemorează prima masă a recoltelor pentru conducătorii peregrinilor, care a constat în 4 curcani sălbatici în anul 1621. Curcanul a fost ulterior exportat din America în Anglia, unde a devenit piesa principală a prânzului tradiţional de Crăciun. Ca şi **păunul,** curcanul este asociat cu vremea aspră pentru că devine agitat înaintea furtunilor.

Insectele

Păianjenul *sus*

Azi păianjenul este un simbol **fobie,** dar pentru că îşi ţese pânza simbolizează totodată viaţa şi destinul. Pentru că pânza lui radiază din centru şi este generată de corpul păianjenului, în uncie culturi pânza de păianjen este simbolul soarelui şi a vieţii. Pânza lui complicată şi cu labirint i-a determinat pe celţi să o asocieze cu pânza vieţii peste care omul trebuie să treacă. Pentru vechii egipteni (unde păianjenul era sacru pentru Neith) şi pentru greci unde era un simbol al *Moirei* (destinele), pentru **Athena** (Minerva) şi Arachne, pânza simboliza destinul, în cultura hindusă, ca şi în alte tradiţii pânza înseamnă ordinea cosmică cu păianjenul în mijloc sau *maya* - ţesătorul iluziei. În Oceania şi în alte triburi americane native, păianjenul a creat universul, iar în culturile australiene autohtone, Marele Păianjen este un erou solar; în timp ce în unele părţi ale Africii, în Nordul Americii, este un **şarlatan. Î**n creştinism, pânza de păianjen este simbolul slăbiciunii umane şi al zădărniciei, pânza lipicioasă fiind o capcană diavolească pentru cei naivi ducând la identificarea păianjenului cu **Satana** şi cu răul. Pentru că-şi imobilizează prada neajutorată şi apoi se năpusteşte asupra ei, păianjenul o reprezintă pe teribila Mamă Uriaşă care creează dar şi distruge. Pentru creştini este simbolul zgârcitului. Japonezii cred că femela păianjen îi prinde în capcană pe călători, iar puiul de păianjen (spiriduşul) este un şmecher periculos. În tradiţia populară aduce ghinion să ucizi un păianjen, care poate simboliza bani sau noroc (cum era şi pentru romani).

Scorpionul *dreapta*

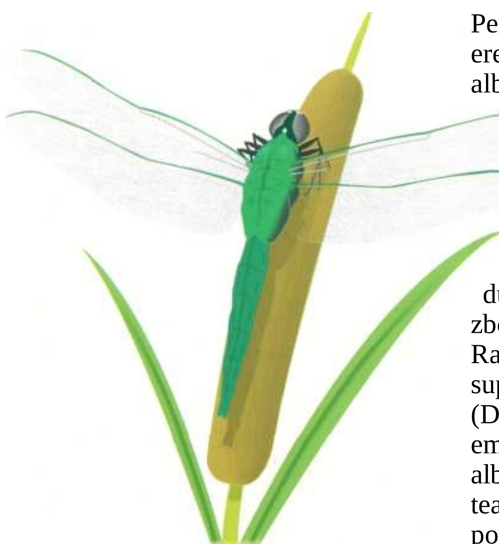
Scorpionul cu înţepătura lui ascunsă şi veninoasă este un simbol cert al pericolului şi fricii, dar poate simboliza şi protejarea împotriva duşmanilor. În tradiţia populară se spunea că scorpionul poate produce un ulei pentru a contracara înţepătura creând astfel atât toxina, cât şi antidotul. Astfel, în multe culturi, incluzându-le pe cele ale Egiptului antic şi ale Tibetului, talismanele de scorpion erau purtate pentru a înlătura răul. Există o ambiguitate în asocierea scorpionului cu mama zeiţelor cum ar fi babiloniana Ishtar sau egipteana **Isis. Î**n credinţa sumeriană această arahnidă avea implicaţii solare, iar masculii scorpioni păzeau porţi de intrare sfinte. Pentru vechii egipteni, scorpionul era diavolul şi o formă animalică a lui Seth, zeiţa protectoare a morţilor, iar Selket a fost pictat cu capul unui scorpion. În mitologia greco-romană, Artemis **(Diana)** 1-a pedepsit pe Orion pentru cutezanţa de a o iubi şi 1-a rugat pe scorpion să-1 înţepe în picior. După moartea lui Orion, **Zeus** (Jupiter) a transformat creatura în constelaţie şi astfel a devenit semnul zodiacal al Scorpionului. **Scorpionul** este simbolul trădării (personificat în Iuda) în creştinism, întruchipând răul lui **Satana** şi păcatele ereziei, ale urii şi invidiei. A fost odată emblema Africii şi a lumii întregi.

Fluturele *jos*

Pentru că evoluează dintr-un ou şi se transformă rând pe rând în omidă, crisalidă şi apoi iese la iveală în plină glorie, colorat, delicat, uşor, dintr-un cocon inert, simbolul primar al fluturelui este acela al sufletului, al transformării şi al renaşterii — revenirea la viaţă din moartea aparentă. Pentru chinezi fluturele este emblema imortalităţii. Contrar acestora, japonezii îl consideră un simbol al neseriozităţii datorită comportamentului său nestatornic şi îl compară cu femeile cu preocupări sterile (inutile); o pereche de fluturi simbolizează fericirea maritală, iar un fluture alb reprezintă spiritul morţilor. Tradiţia creştină îl acceptă ca pe o emblemă a învierii (omida fiind viaţa, iar coconul moartea), dar a fost considerat şi un simbol al vanităţii şi efemerului pentru că trăieşte foarte puţin. În Grecia antică, **Psyche** era reprezentată ca un fluture pentru că purta acelaşi nume. În vis fluturii înseamnă noi începuturi.

Libelula *sus*

Pentru chinezi libelula simbolizează anotimpul vara, dar şi instabilitatea (din cauza zborului ei rapid şi imprevizibil) şi slăbiciunea. Este emblema naţională a Japoniei (uneori cunoscută ca şi „Insula libelulei") pentru că insecta şi ţara au o formă asemănătoare. Libelula mai simbolizează nestatornicia. Unele tradiţii amerindiene o consideră o activitate care se desfăşoară rapid şi o suită de vârteje.

Albina *sus*

Ca şi **furnica,** albina e o insectă comună şi simbolizează spiritul cooperant şi sârguinţa. Albinele pot simboliza precauţia (se spunea că ele nu dorm niciodată) şi puritatea pentru că hrănesc florile şi erau partenogenetice. Din acest motiv, albina este asociată cu **Fecioara Măria,** iar în Grecia antică cu prinţesele fecioare sau *Melissa,* una din preotesele zeiţei Demeter, din trupul căreia s-a născut un roi de albine care au fost numite „albine" (regina fiind Marea Mamă). Pentru că adună produsul muncii, mierea, - economia - se spunea despre albine în multe culturi că erau mesagerii zeilor, era necesar ca ele să fie informate de evenimentele importante, în Egiptul antic, albina reprezenta faraonul egiptean de jos, sufletul şi soarele (prin virtutea dungilor sale aurii şi prin puterea zborului). Albinele erau lacrimile lui Ra. Albina greacă simboliza munca, supunerea şi era sacră pentru Ceres (Demeter) şi Artemis **(Diana),** şi era emblema lui Ephesus. În India, albinele albastre se odihnesc pe fruntea zeului indian Krishna, iar Shiva poate fi reprezentat de o albină şi un triunghi. Albinele formează o coardă de arc a zeului iubirii, Kama, simbolizând dulcea durere, iar albina a fost comparată cu luna. Din moment ce dispare **iarna** şi se întoarce **vara,** albina simbolizează învierea şi speranţa. Albina a fost asociată cu Hristos pentru că poate înţepa dacă este ameninţată, dar produce şi mierea dulce. Albina şi stupul reprezintă credinţa şi biserica în creştinism. Mierea şi laptele constituie hrana zeilor, un simbol al abundenţei al ţării promise evreilor şi un semn al milei lui Hristos. În tradiţia populară se spunea că are calităţi de conservare şi că acţionează ca afrodisiac, simbolizează astfel imortalitatea şi ferti-litatea. Din zilele Greciei antice, mierea simbolizează elocvenţa („o limbă mieroasă"). Albina era emblema lui Napoleon I, deşi Napoleon III a numit-o ulterior simbolul muncitorilor.

Furnica *sus, dreapta*

Umila şi harnica furnică este un simbol universal al hărniciei şi organizării. Comunitatea furnicilor din muşuroi poate fi considerată atât un microcosmos uman şi lumea sa, cât şi o lecţie despre puterea izvorâtă din acţiunea comună, puterea cooperaţiei. Furnica era sfântă pentru zeiţa recoltei, Ceres (Demeter) în Grecia antică şi Roma, unde era considerată o creatură a profeţiei. Pentru chinezi ea simboliza disciplina, virtutea, umi-

linţa şi patriotismul. În India, activitatea ei neîncetată e privită ca un simbol al zădărniciei şi al efemerului acţiunilor lumeşti. Pentru că furnica adună mâncare, în iudaism şi creştinism, simboliza cumpătarea, prudenţa şi prevederea. În tradiţia populară creştină, furnica simboliza omul înţelept care poate distinge între adevăr şi fals pentru că se spunea că furnica mânca **grâu,** nu orz. Azi, o mulţime de furnici sunt un simbol **fobie** obişnuit.

Cosaşul/Greierele *sus*

Simbolul cosaşului şi al greierului se împleteşte inevitabil, în tradiţiile occidentale, cosaşul reprezintă iresponsabilitatea, nepăsarea şi hazardul pentru că sare la întâmplare, fără nici o opţiune, dar ca o creatură muzicală a **verii** simbolizează bucuriile, mulţumirile şi încântările anotimpului cald. În Grecia antică, atenienii îşi etalau viţa nobila purtând un cosaş de aur în păr. În China, fertilitatea cosaşului denotă abundenţă şi mulţi fii şi când e desenat cu o **crizantemă** reprezintă o mare instituţie, în multe ţări greierele, în special, este un simbol favorabil norocul, curajului şi verii. Prin personajului Jiminy Cricket din basm, şi din alte scrieri literare pentru copii, a devenit simbolul conştiinţei şi al vocii interioare.

Copacii

Pomul cunoaşterii *dreapta*
In Biblie, pomul cunoaşterii sau al ştiinţei (uneori pictat ca o viţă de vie) creşte în grădina paradisului şi poartă ispita, şi **merele,** fructele oprite din care Eva gustă, lăsându-se ademenită de **şarpe,** gest care precipită. Căderea Omului din paradis. Un simbol dublu simboliza cunoaşterea răului şi a binelui oferind o deşteptare intelectuală chiar dacă era cu rezultate ambigue şi văzută ca simbol al dorinţei de libertate, al experienţei sexuale şi al indulgenţei faţă de sine. Pomul cunoaşterii alchimic, numit *arbor philosopica* denotă evoluţie creatoare. În iudaism, se spune că Dumnezeu va arde Copacul cunoaşterii la venirea lui Mesia şi adevăratul înţeles al acestuia va fi dezvăluit în final.

Pomul vieţii *jos*
Pomul vieţii cunoscut şi cu numele de Copacul vieţii - are multe semnificaţii simbolizând însăşi viaţa, regenerarea şi imortalitatea. Pomul vieţii are semnificaţie dublă, a pomului cosmic care este *imaginea lumii:* trunchiul drept poate fi comparat cu *axa lumii,* reprezentând lumea pământească; rădăcinile înfipte în pământ cresc înspre lumea cealaltă; în timp ce ramurile se întind înspre **soare,** reprezentând căutarea eternă a omului după iluminarea spirituală. Pomul vieţii este un simbol cosmic atât al omului, cât şi al legăturii dintre paradis, pământ şi iad. Precum în creştinism, aşa şi în iudaism, pomul vieţii este situat în centrul paradisului şi reprezintă perfecţiunea Edenului. Împreună cu credinţele multor alte tradiţii are 12 sau 10 fructe (care pot avea forma soarelui, sau pot fi semnele din **zodiac)** care simbolizează răsplata dezvoltării spirituale. Atât copacul, cât şi fructele lui, conferă imortalitate şi depăşeşte răul. În paradisul taoist şi budist **piersica** e fructul imortalităţii care corespunde în Persia cu seva pomului haoma (sau migdalul) în timp ce în multe tradiţii orientale, fructele sunt înlocuite cu bijuterii. În multe tradiţii soarele e situat în trunchi şi simbolizează sursa vieţii. Se spunea că în ramuri trăiesc creaturi mitice cum ar fi păsările (uneori reprezentând moartea sau sufletele încă nenăscute). **Palmierul** şi **măslinul** erau candidaţi populari cum este şi Pomul vieţii în tradiţia babiloniană, caldeeană şi feniciană, aşa cum sunt piersica, pruna şi duda în China. În Egiptul antic, Pomul vieţii era reprezentat de smochin pe când copacul cosmic scandinav, Yggdrasil era un frasin, iar cel al lui **Thor** era un **stejar. Î**n tradiţia mithraică, se spunea despre Pomul vieţii că este un pin **veşnic verde,** iar în mitul germanic el

este reprezentat de brad, lămâi sau teiul lui Wotan; iar în tradiţia şamanilor el este identic cu mesteacănul. **Crucea** creştină poate fi considerată Pomul vieţii, simbolizând victoria asupra morţii. Pomul vieţii evreiesc creşte în centrul Ierusalimului, iar în hinduism el este personificat de zeiţa pământului Aditi; în Japonia, el este numit mitologicul Sa-kati. Pomul vieţii este foarte greu de găsit şi este frecvent păzit de doi monştri sau animale. Pomul vieţii babilonian prezentat aici şi în jurul căruia se învârte universul are ramuri de lapis lazuli (piatră). Copacii întorşi cum ar fi Pomul vieţii cabalistic sau *sefirotul* sau cel menţionat în cărţile de filozofie indiene (upanişadele) cresc cu vârful în jos în pământ, pentru că rădăcinile lui se află în lumea spirituală: Copacul sau Pomul vieţii simbolizează astfel distilarea spiritului în forma corpului. În multe tradiţii există diferiţi pomi ai vieţii şi cunoaşterii sau ai vieţii şi morţii. Corespondentul Pomului vieţii babilonian era Pomul Adevărului.

Pomul de Crăciun *sus, centru*

Pomul de Crăciun a devenit un simbol universal şi, în zilele noastre este înălţat şi decorat de oameni de orice religie, indiferent de clima ţării de baştină. Originile lui se întind până în păgânism. În tradiţiile norvegiene şi scan-dinave copacii veşnic verzi erau decoraţi, (iar bradul lui Wotan/Odin a fost ars) în onoarea solstiţiului de iarnă (25 decembrie) pentru a sărbători renaşterea **soarelui,** pentru a simboliza puterea vieţii care triumfă chiar şi în lunile plictisitoare de **iarnă** şi pentru a comemora sfârşitul vechiului an şi începerea unui nou an. În timpul „nopţilor dubioase" (25 decembrie - 6 ianuarie) din vremea păgânilor, când ramurile

veşnic verzi decorate cu lumânări erau agăţate în locuinţe pentru protecţie, în antichitate, pinul dedicat lui Attis şi Cybelei era adesea decorat cu ornamente. Pomul de Crăciun a devenit un simbol doar în secolul al XlX-lea simbolizând renaşterea şi imortalitatea. Pomul de Crăciun îl simbolizează pe Hristos ca fiind pomul vieţii, în timp ce **lumânările** îl reprezintă pe Hristos însuşi ca fiind lumina lumii - şi uneori sufletele sau soarele, luna şi stelele Pomului Cosmic. **Merele** (înlocuite aici cu jucării) au fost folosite odată pentru decor simbolizând mărul **Pomului ştiinţei** cauza păcatului uman original pe care doar Hristos singurul are darul să-1 ierte.

Copacii pereni *stânga*

Datorită faptului că a-ceşti arbori nu-şi scutură frunzele niciodată, copacii veşnic verzi sau coniferele sunt un simbol universal al longevităţii şi imortalităţii spirituale şi fizice. Arbori ca şi chiparosul sunt plantaţi adesea în cimitirele din Europa, India şi China simbolizând viaţa de după moarte. Tisa este un arbore de cimitir şi un simbol al jelirii şi durerii. **Coroanele** funerare din frunze verzi semnifică faima nemuritoare, în Europa, pinul este un prim simbol al longevităţii, iar în Japonia -al prieteniei constante.

Pomii cu frunze căzătoare *jos*

Spre deosebire de pomii veşnic verzi, pomii cu frunze căzătoare urmează ciclul naturii golindu-se de frunze **iarna** şi înverzind **primăvara.** Ei simbolizează regenerarea, renaşterea şi puterea irezistibilă a vieţii, triumful asupra morţii. Multe specii de pomi cu frunze căzătoare au simboluri specifice.

Măslinul *jos*

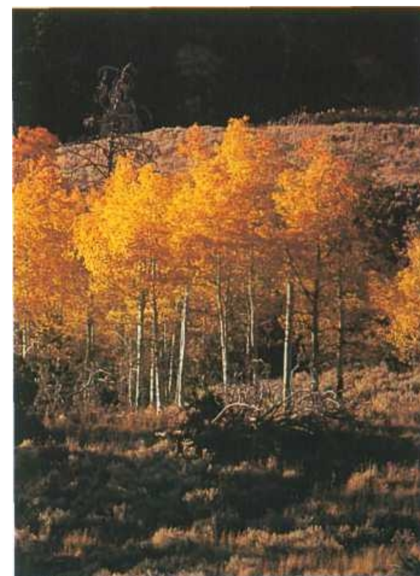
Aşa cum **ramura de măslin** e simbolul universal al păcii, aşa este şi pomul de măslin, dar simbolizează şi ştiinţa, purificarea, fertilitatea, longevitatea, abundenţa şi **victoria.** Pentru că produce un ulei bogat care poate fi ars în lămpi, măslinul era sacru în timpurile greco-ro-mane pentru **Athena** (Minerva) zeiţa învăţăturii. Proprietăţile de curăţare ale uleiului fac din măslin un simbol al purificării. Măslinul poate trăi secole, semnifică astfel viaţa lungă. E un simbol al fertilităţii, iar miresele din antichitate purtau ghirlande de măslin. Ghirlanda de măslin a lui **Zeus** era cel mai mare premiu al Jocurilor Olimpice, reprezentând victoria. Măslinul Acropolei avea putere asupra vieţii şi viitorului poporului grec. În credinţa evreiască, măslinul simbolizează putere şi frumuseţe şi era emblema tribului Asher, în timp ce în China, el reprezintă continuitatea liniştită, şi graţia şi este pomul **căderii. Fecioara Măria** poate avea un buchet de măslini în locul crinilor.

Stejarul *sus*
Regele pădurii, puternicul stejar este mai predominant în Occident decât în Orient şi are mai multe semnificaţii în ţările occidentale, unde, prin statura impozantă cu rădăcini solid înfipte în pământ reprezintă puterea, masculinitatea, gloria militară şi imortalitatea. Se spunea că stejarul atrage **trăsnetul** şi că era sacru pentru zeii **fulgerelor** din culturile ariene, incluzându-1 pe zeul greco-roman **Zeus** (Jupiter), zeul norvegian **Thor** şi zeul german Donar; a fost dedicat şi lui Silvanus, zeul roman al pădurilor. Stejarul era adorat în special de druizi în combinaţie cu **vâscul** „feminin" şi de civilizaţiile germanice, celtice şi scandinave care-1 venerau în dumbrăvile sfinte de stejari. În toate aceste civilizaţii el era reprezentantul divinităţii şi al masculinităţii, în ciuda asocierilor sale masculine, este sacru pentru zeiţe în alte culturi: unele triburi americane native îl consideră un simbol al Mamei Pământului, iar în antichitate e-ra dedicat lui Iuno (Hera) şi Cybelei; driadele erau nimfe de stejar. Lemnul greu al stejarului a fost comparat cu incoruptibilitatea. Combinat cu potenţialul de a trăi mult, el simbolizează putere şi viaţă eternă. În iconografia creştină, stejarul simbolizează credinţa de nelăpădat a lui Hristos şi virtutea şi totodată se constituie ca sursă de lemn durabil pentru **cruci.** Lemnul de stejar de sub picioarele sfântului misionar Bonifacio reprezintă convertirea druizilor. În iudaism, stejarul e pomul făgăduinţei şi simbolizează prezenţa lui Dumnezeu. Romanii ofereau **ghirlande** de stejari ca premii celor care salvau vieţi în bătălii; un astfel de obicei avea încă ecou în secolul al XVIII-lea când stejarul a devenit un simbol german al eroismului, începând din secolul al XIX-lea frunzele de stejar au fost folosite în **victorii** şi în reprezentarea semnelor militare. În China, pe lângă că simbolizează putere masculină, stejarul reprezintă slăbiciunea, pentru că, spre deosebire de salcie sau bambus, el rămâne rigid la furtuni şi se rupe în loc să se îndoaie la presiuni.

Palmierul *jos*
în iconografia modernă nonreligioasă, palmierul promite plăcerile ţărilor tropicale şi este un simbol favorit al turiştilor. Oricum are un simbol mai profund în contextele istorice şi religioase. Datorită înălţimii sale şi frunzelor care radiază era un simbol **solar** şi al fertilităţii. Mai târziu a reprezentat faima, **victoria,** pacea şi dreptatea. Datorită asocierilor sale solare babilonienii îl considerau un pom divin şi era sfânt pentru Ra în Egipt şi pentru Helios şi A-pollo în Grecia. Palmierul era **pomul vieţii** în multe civilizaţii ale evului mediu oriental: zeul fenician Baal-Tamar era stăpânul palmierului şi palmierul era emblema zeiţei mame şi a lui Astarte şi Ishtar. În Roma antică victoriile erau sărbătorite cu ramuri de palmier - iar în timpurile creştine frunzele veşnic verzi ale palmierilor erau folosite ca embleme funerare simbolizând calvarul şi victoria asupra morţii. Când Hristos a intrat în Ierusalim, i-au fost aşternute în cale, crengi de palmieri un eveniment comemorat în ziua numită Duminica palmierilor, când frunze de palmier în formă de cruce sunt binecuvântate şi păstrate până la Miercurea Cenuşii (începe postul Paştelui) pentru a simboliza prezenţa lui Hristos. În evul mediu o frunză de palmier era un semn al călătoriei spre Ţara Sfântă; cei care o purtau erau numiţi „palmieri". (Vezi **Palmierul** în *Simboluri sacre.)*

Plopul *sus*
Plopul, un arbore înalt cu ramuri subţiri îndreptate în sus, este renumit pentru frunzele lui care tremură la cea mai mică adiere de vânt. Astfel el este un simbol al fricii şi al nehotărârii. Vechii greci credeau că s-a născut în lumea cealaltă şi a venit aici pentru a simboliza funeraliile şi trezirea. În plus, prin aparenţa asemănare cu tremurul pacienţilor scuturaţi de friguri, plopul a devenit un simbol al febrei şi remediu pentru această boală. În tradiţia creştină plopul este asociat cu Hristos în două poveşti: în prima frunzele lui tremurau incontrolabil când au auzit că crucea pe care urma să fie crucificat Christos va fi făcută din lemnul său; în a doua poveste frunzele plopului au fost blestemate să tremure etern pentru că nu şi-a aplecat capul în timpul Crucificării. În simbolismul creştin, plopul simbolizează lamentaţia sau ruşinea, conflicte puternice în forul interior provenite din împrejurări exeterioare potrivnice, iar în vis, prietenie devotată.

Fructe si seminţe

Fructul *dreapta*
Aşa cum e pictat în stilul de viaţă flamand fructul reprezintă cadoul naturii. E un simbol al prosperităţii, al fertilităţii abundente pentru că semnifică atât pământul bogat şi productiv, cât şi vremea blândă. Fructul copt simbolizează maturitatea. Pentru că conţine seminţele, fructul, ca şi **oul,** indică potenţial, imortalitate şi origini cosmice. Cornul abundenţei, un vas în formă de corn prin care curg fructele şi florile şi care avea darul să ofere posesorului ei tot ce îşi dorea, este un simbol de rezonanţă al abundenţei naturii.

Mărul *jos*
Natura moartă al lui Cezanne prezintă o abundenţă de mere, fructe prezente în miturile lumii. Mărul este un vechi simbol al fertilităţii, iar forma sa sferică a fost comparată cu **pământul,** totalitatea şi eternitatea. Unele tradiţii credeau că mărul creştea în **Pomul vieţii.** Ca şi fructul Ramurii de argint celtice, merele simbolizează fertilitatea, în creştinism, mărul e fructul oprit cu care **şarpele** a ispitit-o pe Eva ducând la alungarea omului din rai (acest fapt este reprezentat printr-o maimuţă cu un măr în gură). De aceea este un simbol al dorinţelor lumeşti şi al tentaţiei - în mitologia greacă, Atalanta a cedat tentaţiei merelor de aur ale Aphroditei **(Venus).** Această interpretare negativă este subliniată de derivarea numelui său din cuvântul latin *malum* — „rău". Fiind fructul **Pomului cunoaşterii,** mărul reprezintă înţelepciune divină; iar Hristos — „noul Adam" — poate fi reprezentat de un măr, context în care simbolizează salvarea. Zeiţa scandinavă, Freyja îi întinerea pe zei cu mere din grădina ei, Asgard; merele de aur ale Herei, păzite de Hesperides şi de dragonul Ladon simbolizau imortalitatea (fiind furate de Hercule, merele au devenit atributul său). Mărul de aur este simbolul discordiei pentru că în mitologia greacă, Etis (zeul luptei) i-a cerut lui Paris să aleagă cea mai frumoasă zeiţă. Paris a preferat-o pe Aphrodita, Herei şi **Athenei** (Miner-va), prin acţiunea lui şi-a semnat moartea în războiul troian, dar mărul a devenit sfânt pentru Aphrodita (merele roşii mai ales semnificând **dragoste).** în China, mărul înseamnă pace şi armonie. E un simbol popular al sănătăţii, consumarea unui măr pe zi înseamnă sănătate şi este indicat de medic. Fructul mărului simbolizează o capaciatate de reflecţie foarte dezvoltată, de analiză pătrunzătoare şi o inteligenţă pe măsură. Mărul este emblema New-York-ului „Marele Măr".

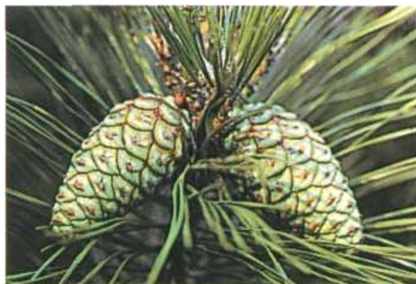
Ananasul *stânga*
Un simbol al fertilităţii, ananasul plin de ţepi era emblema Cybelei — mama zeiţă a Frigiei — în timp ce un stâlp acoperit de ananas reprezenta zeul babilonian al vieţii şi raiului, Mar-duk. Ca simbol dătător de viaţă, e folosit ca mijloc de ornamentare arhitecturală.

Piersica *sus*
în China şi Japonia ea simbolizează căsătoria, longevitatea şi imortalitatea. Pentru că în limba chineză, *t 'ao* denumeşte „piersică" şi „căsătorie" cele două concepte s-au îmbinat. Uneori asociaţi cu **Pomul vieţii,** piersicii înfloresc timpuriu şi sunt bogaţi în flori gingaşe şi frumoase, simbolizează fertilitatea. Piersicul din livada celestă, grădina chinezească a paradisului, face fructe doar o dată la trei mii de ani fiind astfel un simbol al longevităţii. Shoulao, zeul longevităţii este pictat împreună cu această piersică rară. In taoism, piersica are o rezonanţă specifică prin faptul că este fruct al Pomului imortalităţii care produce hrana pentru nemuritori. Pentru budişti este unul din cele trei fructe binecuvântate, în arta creştină, o piersică cu frunză înseamnă unitatea inimii cu limba, corespondenţa vorbelor cu faptele, adevărul şi tăcerea. Piersica poate înlocui **mărul** pentru a reprezenta fructul mântuirii.

Strugurii *sus*
Strugurii se constituie ca un simbol al vieţii, fertilităţii şi abundenţei, dar ei reprezintă şi **sacrificiu** datorită vinului pe care îl produc mai ales când este sângeriu. În Vechiul Testament, vinul de struguri a fost comparat cu oamenii din Israel şi cu venirea lui Mesia; pentru evrei semnifică pace şi abundenţă. În creştinism, vinul îl reprezintă pe Hristos, viţa de vie cu frunzele fiind discipolii, iar strugurii, credinţa. Când este prezentat alături de un snop de **grâu** simbolizează **Euharastia.** Noah a sădit prima viţă de vie, apoi s-a îmbătat, beţia fiind de atunci simbolul păcatului de moarte al lăcomiei. Este un simbol al anotimpului **toamna.** Pentru că te îmbată, vinul simbolizează comunicare veselă cu zeii. În Grecia antică, Dionysus era zeul vinului şi al viţei de vie; (se spunea că este sângele lui), iar vinul simbolizează viaţa eternă şi moartea. Cultul lui Dionysus era cunoscut în întreaga lume veche. Zeul era sărbătorit în câtece şi dansuri, adesea cu caracter de orgii. În creştinism, deşi vinul simbolizează sângele lui Hristos şi sacrificiu, reprezintă totodată tinereţea, viaţa şi imortalitatea. În Islam, vinul simbolizează **iubire** divină, **înţelepciune** şi adevăr *(in vino veritas).*

Conul de pin *sus*
Acest arbore frumos, veşnic verde cu un aspect elegant şi cu lemn foarte rezistent, prin fruct şi con simbolizează imortalitate. Conul de pin era un simbol important de fertilitate în lumea clasică. Vechii greci şi asirienii îl considerau un simbol al masculinităţii datorită formei sale falice. Conul de pin forma apexul tirsului şi simboliza de asemenea fertilitatea dar şi viaţa veşnică. În ciuda asocierilor masculine era şi emblema lui Artemis (Di**ana) -** simbolizând puritatea feminină a lui **Venus** (Aphrodita) zeiţa romană. Acest semn favorizează femeile, în creştinism el formează coroana **Pomului vieţii.** Datorită formei de vârtej e asociat cu puterea dinamică şi generatoare cosmică.

Smochinul *sus*
Un simbol al fertilităţii. Frunzele reprezintă masculinitate iar fructul abundent, feminitatea; el are nevoie de o ambianţă plină de căldură, orice alt mediu fiindu-i fatal. În mitologia greco-romană reprezenta virilitatea masculină asociată cu Dionysus, Jupiter (Zeus) şi Priapus. În credinţa evreiască, smochinul e semnul păcii, prosperităţii şi simbolul Israelului. Cea mai mare semnificaţie o are în budism, deoarece smochinul, emblema lui **Buddha,** era considerat copacul sacru Bodhi, sub care Buddha a atins iluminarea. Este venerat de hinduşi ca adăpost la naşterea lui Vishnu. În Islam e considerat Pomul Raiului, pentru că Mohamed şi-a făcut jurământul sacru sub smochin.

Ghinda *su*
Ghinda, fructul **stejarului** este simbolul masculinităţii şi al potenţialului. În credinţa celtică şi scandinavă este simbolul vieţii, fertilităţii şi imortalităţii. Druizii înghiţeau ghinde pentru că ei considerau că au calităţi profetice şi erau sacre pentru **Thor** al cărui **Copac al vieţii** era stejarul. Ghinda şi frunzele de stejar formează un semn circular de „vrajă" în comunităţile Amish şi Mennonite din sudul Pensilvaniei, alte semne diferite de acesta acordau favoruri cum ar fi protecţia sau abundenta naturii.

Trandafirul *sus*
Trandafirul este unul din simbolurile florale cele mai importante în lumea occidentală. Protejată de spini, este o floare frumoasă, parfumată reprezentând frumuseţea, secretul, **iubirea,** viaţa, sângele, moartea şi renaşterea, în Grecia şi Roma antică, trandafirul era sacru pentru Aphrodita (Venus) simbolizând frumuseţea şi iubirea şi se spunea că s-a născut din sângele lui Adonis. Dionysus (Bacchus) se împodobea cu ghirlande de trandafiri pentru că se spunea că acesta curăţă mintea în timpul beţiei. Harpocrates a fost mituit în secret cu un trandafir alb de Eros (Cupidon) şi a devenit zeul tăcerii: acest simbol a ajuns şi în creştinism, iar un trandafir este adesea sculptat în sala de spovedanie sau pe tencuială, pe tavanul sălilor de şedinţă ca un avertisment că discuţiile au loc *sub roşa* („trandafir", adică în secret). Romanii împrăştiau trandafiri la înmormântări ca un semn al învierii, în tradiţia creştină, se spunea că trandafirul paradisului era fără spini, iar după Cădere, spinii servesc memoriei acestei catastrofe. Trandafirul alb este asociat cu **Fecioara Măria** (trandafirul mistic al raiului, trandafirul fără spini) şi era un simbol medieval al virginităţii. Despre trandafirul roşu se spunea că s-a născut din sângele lui Hristos şi astfel este un semn al calvarului, carităţii şi învierii. În Islam, trandafirul simbolizează frumuseţea masculină şi sângele lui Mohamed, la fel ca şi pe cei doi fii ai lui. Trandafirul Bagdadului reprezintă legea, calea şi ştiinţa simbolizând împreună adevărul şi pe Alah. În alchimie un trandafir cu şapte petale reprezenta **înţelepciunea** şi relaţiile alchimice, în francmasonerie, trei trandafiri simbolizează lumina, iubirea şi viaţa, în timp ce **crucea cu trandafir** este emblema societăţii conspiratoare. Trandafirii de diferite tipuri, culori şi specii simbolizează diferite lucruri: trandafirul cu opt petale, simbolizează regenerarea; trandafirul albastru, imposibilul; cel roşu şi alb, unirea opoziţiilor; iar trandafirul galben, perfecţiunea (ca emblemă papală, binecuvântarea). Din perioada lui **Tudor,** trandafirul a fost un simbol naţional al Britaniei, unind trandafirul roşu din Lancaster cu cel alb din York. Printr-o încărcătură heraldică populară, trandafirul este semn de descendenţă pentru al şaptelea fiu. Unele partide socialiste europene şi-au ales ca emblemă un trandafir roşu.

Irisul *sus*
Stânjenelul şi **crinul** au simboluri identice (irisul este un luptător rival al **florii de crin),** ambele reprezentând lumina şi speranţa. Datorită frunzelor sale ascuţite, stânjenelul poate fi numit gladiola şi este emblema durerii **Fecioarei Măria.** Floarea a fost numită după zeiţa greacă a curcubeului căreia i-a fost dedicată şi poate simboliza **puntea** dintre Dumnezeu şi om. Pentru chinezi, stânjenelul simbolizează afecţiune, graţie şi frumuseţe solitară.

Crinul *jos*
Un simbol al purităţii, perfecţiunii, **milei** şi maiestăţii în cele mai multe culturi, crinul a simbolizat odată lumina şi principiul masculin (datorită formei falice a pistilului). În mitologia greco-romană, floarea este sacră pentru Hera (Iuno) pentru că se spunea că a fost stropită cu laptele ei, iar pentru Artemis **(Diana)** era semn al virginităţii ei. Potrivit tradiţiei creştine crinul s-a născut din lacrimile de regrete vărsate de Eva când a părăsit Grădina Raiului. În iconografia creştină, crinul este mai mult asociat cu **Fecioara Măria** (şi astfel şi cu arhanghelul Gabriel care este pictat ţinând un crin în mână, în timpul Bunei Vestiri), simbolizând castitatea, dar şi Iosif este pictat uneori cu un buchet de crini înfloriţi. Tulpina crinului simbolizează religiozitatea Măriei, frunzele — umilinţa ei, petalele albe — virginitatea, iar parfumul - divinitatea ei. A devenit un atribut al tuturor sfinţilor. Hristos este pictat uneori ca judecătorul lumii cu un crin în gură: în acest caz floarea reprezintă îndurarea, în timp ce un crin împreună cu o sabie simbolizează inocenţa şi vinovăţia. Crinul era emblema regală a Bizanţului şi în Franţa timpurie (gladiola este uneori considerată un crin stilizat). Cu cele trei petale crinul simbolizează **Trinitatea** şi virtuţile triple ale dreptăţii, speranţei şi carităţii.

Floarea-soarelui *sus* Simbolul florii-soarelui este asociat cu soarele aşa cum sugerează numele, culoarea ei aurie şi petalele în formă de raze ca şi poziţia sa către soare pe măsură ce creşte, toate acestea o i-dentifică ca floare solară. In cultura mithraică era atributul lui Mithras, zeul soarelui. În creştinism mai înseamnă şi iubirea lui Dumnezeu şi a unui suflet credincios; în acest ultim context, ea simbolizează rugăciunea şi supunerea monahală. Într-un sens negativ, prin mişcările ei în căutarea soarelui poate simboliza o dragoste nebună, neseriozitate şi bogăţii false. În mitologia greacă era emblema lui Clytie (care a fost respinsă de Apollo şi transformată într-o floare a soarelui) şi a lui Daphne. Este considerată o floare magică în China, unde reprezintă longevitatea. Este şi un simbol larg răspândit al nobleţei.

Crizantema *sus, dreapta* Cu semnificaţia ei primară, crizantema simboliza în Orient: norocul, fericirea, sănătatea şi longevitatea, precum şi meditaţia şi prevestirea **căderii.** Mai mult, multitudinea de petale radiante o identifică ca un simbol **solar - steagul naţional al Japoniei,** care este stilizat după modelul unei crizanteme. Semnul floral al lunii septembrie în Japonia, în China reprezintă octombrie, căderea şi recolta (cuvântul *chu* este aproape identic cu numele chinezesc pentru crizantemă şi înseamnă **„nouă"** şi „timp îndelungat". Pentru chinezi reprezintă o uşoară retragere, erudiţie, şi amiabilitate. Crizantema cu şase petale este *mon-ul*, semnul distinctiv al împăratului Japoniei (paisprezece petale simbolizează fraţii şi fiii lui). Floare a luminii şi a soarelui, crizantema este floarea naţională a Japoniei.

Macul *jos*
Macul are un simbolism dual însemnând somn şi aducere-aminte, ambele interpretări pot simboliza moartea. Pentru că produce opiul narcotic, în Grecia antică macul era sacru pentru Hypnus şi Morpheus, zeii somnului şi ai visurilor. Era şi emblema mamei zeiţelor lunare cum ar fi Aphrodita (Venus). Simbolizând atât fertilitatea, cât şi uitarea era un atribut al lui Demeter (Ceres) şi a lui Persephone reprezentând moartea anuală a naturii, în iconografia creştină, macul poate simboliza patimile şi moartea lui Hristos. În Britania, din 1920 macul este simbolul comemorării soldaţilor care au murit servindu-şi patria: maci confecţionaţi de soldaţi veterani cu invalidităţi sunt purtaţi în fiecare an pe data de 11 Noiembrie, Ziua Rememorării. Originea sa ca simbol al rememorării a fost inspirată dintr-un poem scris în 1915 de soldatul chirurg canadian John McCrae: *Pe câmpiile Flandrei, macii zboară Printre cruci, rând pe rând...*

Plantele

Vâscul *jos*
Vâscul este o plantă parazitară care trăieşte şi creşte în simbioză cu un copac. Era adorat în vremurile păgâne ca simbol al feminităţii care caută hrana şi protecţia **stejarului** „masculin". Druizii credeau că vâscul a fost creat de un **fulger** luminos care a pătruns în stejar, dându-i astfel proprietăţi magice. Ca o plantă perenă **(veşnic verde)** în multe culturi este sacru pentru anotimpul **iernii** şi un simbol al imortalităţii, în timp ce fructele transparente îl fac un semn al **lunii** şi al fertilităţii. Pentru că nu are rădăcinile în pământ, este considerată o plantă divină, dar simbolizează şi haosul. Vâscul juca un rol important în ritualurile celtice. După solstiţiul de iarnă se tăia cu o **seceră** de aur (folosită şi pentru că aurul este simbolul **soarelui** şi pentru a evita combinarea cu fierul) ţinută în mâna stângă de un druid îmbrăcat într-o robă albă. Se prindea într-o ţesătură albă ca să nu atingă pământul. Acest act era menit să elibereze puterea stejarului şi a fost urmat de sacrificiul **taurilor.** **Î**n mitologia scandinavă vâscul este simbolul pă-

Degeţelul-roşu/Nalba *sus*
Frunzele nalbei au o semnificaţie simbolică mai mare decât florile, simbolizând în multe culturi (şi în creştinism) dorinţa de iertare. Pentru chinezi, nalba simbolizează pace, linişte şi umilinţă. În Japonia, nalba este sacră pentru altarul lui Kamo-Zinsya din Kioto, iar trei frunze de nalbă alcătuiesc *mon-\x* (semnul heraldic) dinastiei Tokugawa. În ţările celtice, degeţelul-roşu (al cărui nume este o alterare a cuvântului [mic] „folk"-fox - foxglovc), o floare ce aparţine lumii **basmelor** (a feerilor). Frunzele degeţelului-roşu produc digitalina — un drog (narcotic) medicinal stimulator în bolile cardio-vasculare.

Păraluţa/Margareta *jos*
Păraluţa şi margareta sunt simboluri ale lacrimilor şi sângelui, dar şi al perseverenţei şi temerităţii în toate împrejurările, în asociaţie cu **Fecioara Măria,** margareta simbolizează inocenţa, puritatea, mântuirea, imortalitatea, reprezentând uneori în arta creştină **inocenţa,** candoarea copilului Hristos. Margareta era sacră pentru mamazeiţă scandinavă, Freyja. Ca „ochiul zilei" este un simbol solar. Margareta ca şi părăluţele (ochiul-boului) este legată de o perlă reprezentând astfel lacrimile şi sângele vărsat de Hristos şi de alţi martiri creştini.

Laleaua *jos*
în paralel cu **trandafirul** vestic, laleaua este simbolul **iubirii** perfecte în Persia antică. Era emblema dinastiei Osman, - conducătorii a Imperiului otoman - şi a capitalei ţării lor Constantinopol (Istanbul). Cu câteva secole în urmă lalelele erau importate din Imperiul Otoman în Olanda, dar entuziasmul olandezilor s-a dovedit atât de mare faţă de aceste flori fragile, încât azi printr-o cultură permanentă a devenit emblema naţională a Olandei.

cii, al urărilor de bun venit şi al protecţiei împotriva trăsnetului şi al spiritelor rele - deşi Baldur, fiul lui Odin a fost ucis de o ramură de vâsc. Creanga de aur care i-a deschis drumul lui Eneas înspre lumea cealaltă era o mlădiţă de vâsc. Odată se spunea că crucea pe care Hristos a fost crucificat era făcută din lemn de vâsc iar planta este numită *lignum sanctae cruciş* - crucea sfântă din lemn şi se credea despre ea că vindecă multe boli. Azi ca un rezultat al asimilării lui de credinţa creştină este simbolul Crăciunului. Reţine asocierile lui cu libertatea şi fertilitatea, dar oricum tinerii erau încurajaţi să se sărute sub o creangă de vâsc într-o reconstituire inconştientă a sărbătorii romane, Saturnalia. Vâscul este simbolul statului Oklahoma.

Grâul/Porumbul *sus*

Grâul şi porumbul sunt simbolurile universale ale agriculturii, fertilităţii naturale şi ale recoltei. Pentru că grâul se seamănă, creşte şi apoi se recoltează poate simboliza ciclul naşterii, al vieţii şi morţii la fel ca şi renaşterea. Grâul o simboliza pe zeiţa mamă a egiptenilor, reînvierea lui **Osiris,** şi pe Hristos în creştinism. Egiptenii şi romanii plantau grâu pe morminte pentru a aduce viaţă atât în această lume, cât şi în cealaltă. În Grecia şi Roma antică spicele de grâu erau atributele lui Demeter (Ceres), Gaia şi ale Fecioarei şi simboliza şi Misterele Eleusicne. Americanii nativi sud-vestici consideră grâul un simbol al fericirii şi prosperităţii, iar germenele de grâu reprezintă omul şi cosmosul. Eroul soarelui mexican este simbolizat de porumb şi de pasărea colibri în timp ce porumbul era sfânt pentru zeul grâului canaanit, **Dagon,** la fel şi pentru zeiţa mamă frigiană, Cybele. In tradiţia creştină împreună cu **strugurele,** grâul (principalul ingredient al pâinii) este asociat cu **Euharistia** şi o poate reprezenta pe **Fecioara Măria** ca fiind mama lui Hristos. În arta heraldică, snopul de grâu înseamnă îmbrăcăminte şi este folosit ca emblemă a brutarilor. În unele tradiţii vestice, o păpuşă de grâu reprezentând spiritul grâului îşi găseşte locul pe un cui din bucătărie la sfârşitul secerişului ca semn de promovare a dorinţei generale de rodnicie şi abundenţă a recoltelor viitoare.

Ciuperca/ciuperca otrăvitoare *jos*

Datorită formei sale falice şi vitezei de regenerare şi de creştere, ciupercile simbolizează fertilitatea. În China, ciuperca simbolizează viaţa lungă (pentru că poate fi uscată şi conservată), fericirea şi renaşterea; ciuperca este hrana principală a nemuritorilor taoişti. În credinţa chineză, ciuperca creşte doar în locurile mai puţin umblate şi reprezintă o guvernare de succes. Unele triburi africane şi siberiene consideră ciuperca simbolul sufletului uman, în timp ce în Mexic, Sfânta ciupercă simbolizează ştiinţa şi iluminismul. În tradiţia populară occidentală micile spirite supranaturale cum ar fi piticii, elfii şi spiriduşii trăiesc în ciupercile otrăvitoare.

Iedera *jos, stânga*

Ca o plantă **veşnic verde,** în multe culturi (şi în creştinism), iedera reprezintă imortalitatea şi pentru că se agaţă în timp ce se caţără simbolizează prietenia şi încrederea. Această caracteristică a dus la simbolizarea nevoii feminine de a fi protejată, deşi forma frunzelor sale o identifică ca fiind un simbol masculin. În epoca frigiană, iedera era sacră pentru zeul Attis, iar în Egiptul antic era planta lui **Osiris** simbolizând imortalitatea. Pentru că este prolifică, iedera simbolizează puterea generatoare a plantelor, senzualitate şi orgie. Zeul grecoroman Dionysus (Bacchus) avea o „cupă de iederă" şi a fost încoronat cu frunzele iederei care-1 decorau pe Thyrsus (toiagul dus de Maenads - el însuşi un simbol al fertilităţii).

Simbolismul creaturilor fantastice

Nu există creaturi fantastice -şi nici nu au existat vreodată - însă au fost inventate de i-maginaţia omului din dorinţa de a explica inexplicabilul. Ele sunt comune majorităţii culturilor şi în general îndeplinesc două funcţii majore: prima, o raţionalizare a fenomenelor naturale de altfel misterioase, iar a doua, ca personificări alegorice ale luptei universale pentru supremaţie între bine şi rău.

Miturile Greciei şi ale Romei antice în special, precum şi panteonul Egiptului antic şi hinduismul, sunt populate de zei şi creaturi ale căror imprevizibilitate, abilitate caracteristică şi trăsături sunt accentuate de formele lor hibride. Trupul lui Triton, care stăpâneşte valurile, de exemplu, combină trunchiul uman cu coada de peşte; calul înaripat Pegasus, simbolizează lupta pentru ţeluri mai înalte; pe când Himera — un hibrid de leu şi şarpe — reprezintă pericolul atât pe uscat, cât şi pe mare.

în general vorbind, creaturile fantastice pot fi împărţite în trei grupuri care simbolizează puterile supranaturale ale aerului, pământului şi mării; adesea războindu-se între ele, veşnicul lor conflict semnifică bătălia eternă a binelui şi a luminii împotriva răului şi întunericului. Astfel, în credinţa hindusă, fabuloasa pasăre Garuda se războieşte din aer cu Nagas sub formă de şarpe, al cărui tărâm se găseşte în adâncurile acvatice; în tradiţia occidentală puterea ctonică fundamentală o reprezintă dragonul (cunoscut şi ca vierme sau şarpe), care trebuie să fie înfrânt de puterea binelui (deşi dragonul oriental este solar, şi împreună mai mult binevoitor). Aşa cum apa însăşi simbolizează haosul primordial, tot aşa şi creaturile fabuloase care trăiesc în ea: biblicul Levathian, ale cărui puteri sunt egalate cu cele ale lui Behemoth pe pământ şi Ziz în aer; sau în mitologia greacă Scylla şi Charybdis.

Printre creaturile întunericului se enumera Cerberus temutul câine, gardianul cu trei capete din lumea de dincolo, la greci, şi Hydra cea cu multe capete, ambii fiind nimiciţi de Hercules în timpul îndeplinirii muncilor sale. Se spune că creaturile fabuloase din lumea de dincolo păzesc comorile, iar eroul mitic trebuie să le înfrângă înainte de a ajunge la ţel. În acest sens, ele pot simboliza obstacolele aparent de netrecut în calea spre succes a individului.

Unele creaturi fantastice simbolizează teama exersată direct asupra umanităţii: hibrizi demonici înfricoşători, ca sirenele, femeia — pasăre care i-a ispitit pe marinari cu cântecele dulci, ducându-i la moarte; harpiile (femeile-vultur) şi Lamia asemănătoare cu peştele, semnifică de asemenea moartea, precum şi Furia care-şi revărsa din plin răzbunarea şi balaurul cu privirea îngrozitoare. Vampirii şi vârcolacii aleg victime umane şi sunt cei mai siniştri, deoarece pot lua forme diferite.

Alte creaturi mitice cum ar fi unicornul, simbolizează virtuţile purităţii şi ale binelui, iar unele se remarcă prin calităţile lor speciale: de pildă salamandra care trăieşte în foc, fenixul care s-a sacrificat în flăcări ca apoi să renască din propria-i cenuşă.

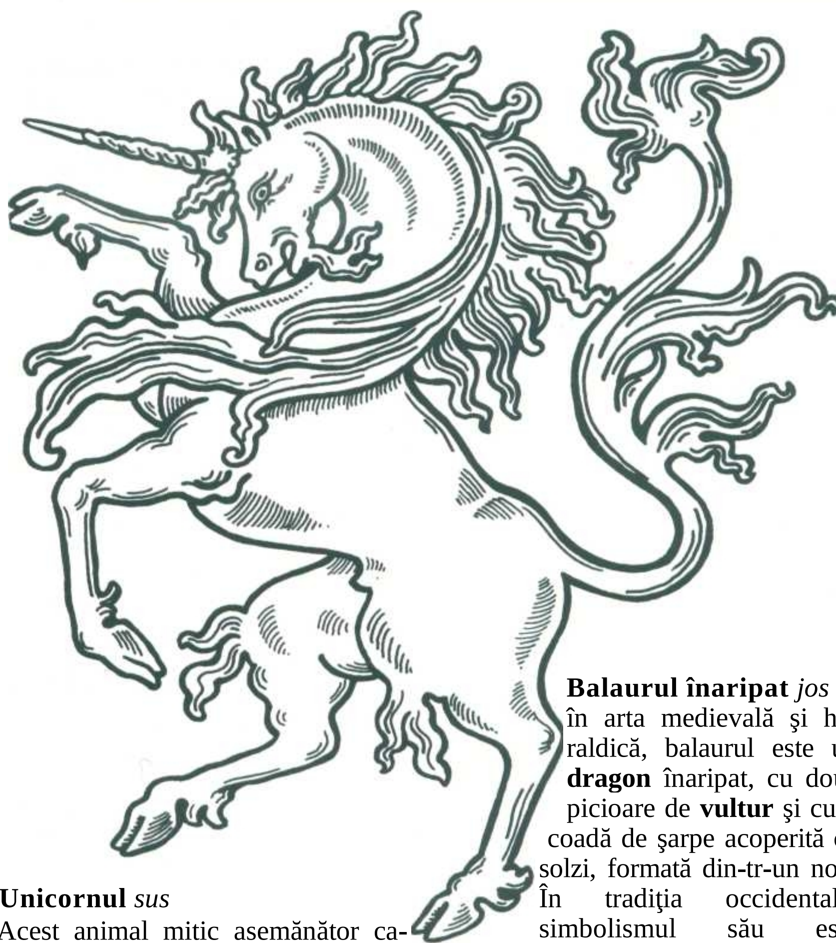
Toate personajele extraordinare din basmele cu animale, într-un fel sau altul, simbolizează aspectele privitoare la temerile şi anxietatea condiţiei umane.

***Pagina alăturată:** Una din provocările lui Iobates, împăratul Lyciei, pentru Bellerophon, a fost uciderea himerei.*

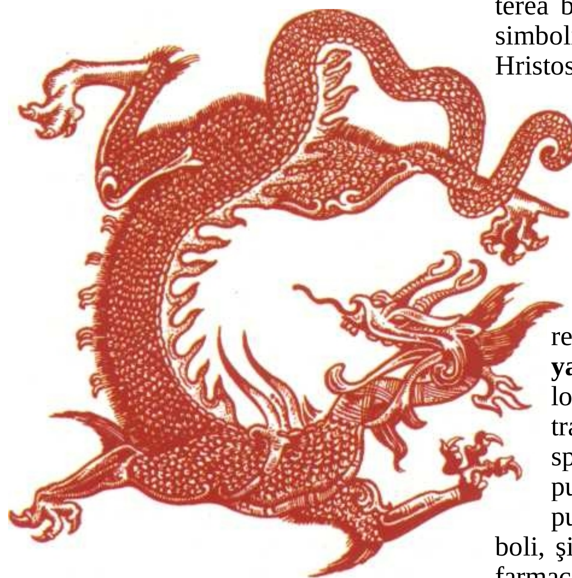
Bellerophon cu ajutorul căpăstrului de aur al Athenei, l-a potolit pe Pegasus, calul înaripai, şi apoi călărindu-l a obţinut victoria asupra monstrului (aşa cum este ilustrat în prezentarea lui Walter Crane). Mai târziu, Bellerophon a încercat să ajungă în Olimp, însă Zeus l-a oprit din această încercare, trimiţând un tăun pentru a răni calul înaripat; Bellerophon a fost aruncat de pe spatele calului şi a căzut pe pământ. Alte poveşti spun că Zeus a aruncat un fulger asupra lui Bellerophon omorându-l. Pegasus simbolizează rapiditatea, zborul şi capacitatea de a obţine o spiritualitate mai înaltă, pe când himera este vestitoarea dezastrelor naturale.

Creaturi terestre

Dragonul *sus şi jos*
Semnificaţia simbolică a dragonului este net împărţită între culturile occidentale şi orientale. În Orient, unde este al cincilea semn din **Zodiacul chinezesc,** dragonul este văzut ca simbol pozitiv, împărtăşind bucurie, sănătate şi fertilitate şi protejând omul de spiritele rele. În tradiţia occidentală creştină, dragonul împărtăşeşte simbolismul negativ satanic al **şarpelui,** cu putere distructivă, cel care pângăreşte inocenţa şi pe păzitorul comorii ascunse. Uneori înaripat, cu corpul acoperit de solzi, cu gheare de **leu** şi plămâni de **foc,** forma sa hibridă simbolizează principala forţă unificatoare, care poate fi folosită pentru a cultiva binele sau răul. Psihiatrul Cari Jung a asociat dragonul cu imaginea mamei.

Unicornul *sus*
Acest animal mitic asemănător calului are un corn în frunte. De obicei alb, se spune că are picioare de antilopă, coadă de **leu,** cap şi trunchi de **cal,** iar uneori este prezentat sub forma unui cerb. Poate fi capturat numai de o fecioară şi astfel, simbolizează fermitatea, puritatea, castitatea şi puterea binelui. În creştinism, o poate simboliza pe **Fecioara Măria** şi pe Hristos, cornul simbolizând singura evanghelie adevărată. În prezentarea sa heraldică, în antiteză cu simbolul solar al leului, reprezintă **luna,** deoarece era sfânt pentru Artemis şi **Diana** în mitul grec şi roman. Există şi în China sub forma lui Ky-lin, unde reprezintă uniunea dintre **yin** şi **yang,** deci fertilitatea şi longevitatea. Multe legende tratează tema unicornului: se spunea de pildă, despre corn că putea depista otrava şi că avea puteri magice, vindecătoare de boli, şi astfel a devenit un simbol al farmaciştilor.

Balaurul înaripat *jos*
în arta medievală şi heraldică, balaurul este un **dragon** înaripat, cu două picioare de **vultur** şi cu o coadă de şarpe acoperită cu solzi, formată din-tr-un nod. În tradiţia occidentală, simbolismul său este aproape în exclusivitate negativ, deoarece reprezintă războiul şi **Satana,** chinul şi ciuma, invidia şi răutatea. Asemeni celorlalţi dragoni poate semnifica vigilenţă. Când este prezentat fără aripi, devine o târâtoare, care simbolizează, de asemenea, război şi boală. În Anglia, balaurul a fost emblema regatului de Wessex şi a Regelui Harold.

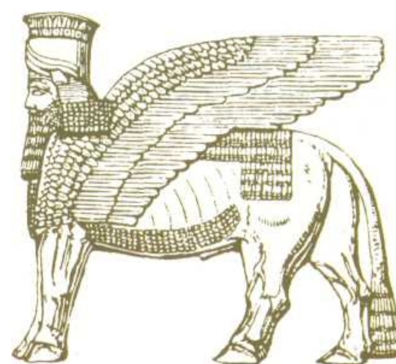
Leul-câine oriental *dreapta*
în China, leii protejează împotriva demonilor şi de aceea, astfel de statui înconjură templele şi locurile sfinte pentru a le feri de forţele răului. Unii cred că noaptea învie şi păzesc teritoriul. O practică similară este urmată în Japonia, unde imaginile leilor - câini deţin o funcţie protectoare. În religia budistă a ambelor ţări, aceste creaturi apără Legea budistă. Leii — câini masculi sunt uneori sculptaţi odihnindu-şi o labă pe un glob, care cândva reprezenta **soarele,** azi însă simbolizează *cintamani* sau Bijuteria Sfântă a budismului. Femelele sunt prezentate cu un pui de leu. Ambele versiuni simbolizează puterea animalică protectoare, ferocitatea, vigoarea şi vitalitatea.

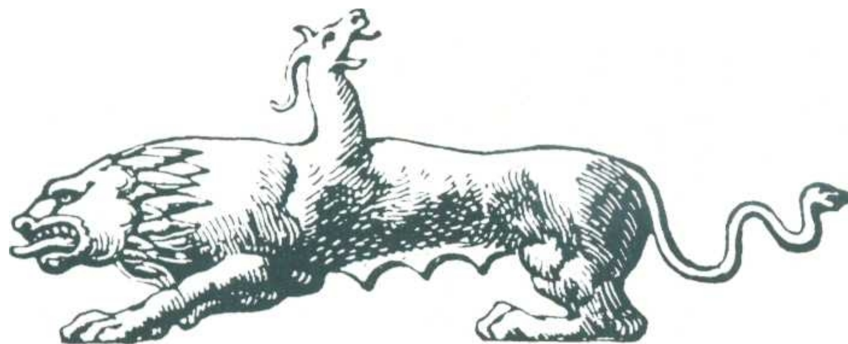
Opinicus *sus*
Deşi opinicus (sau epimacus) poate fi asemănat cu o maimuţă, este, de fapt, o formă de **grifon,** cu corp şi picioare de **leu,** aripi şi cap de **vultur** şi cu coadă şi de **cămilă. Î**mpărtăşeşte simbolismul grifonului şi de aceea reprezintă puterea solară, forţa, protecţia, răzbunarea şi vigilenţa.

Grifonul *dreapta*
Simbol al **soarelui,** „griffin" sau grifonul este o făptură de basm cu cap, aripi şi picioare de **vultur** (şi de aceea era considerat regele păsărilor) şi are corp de **leu** (fapt pentru care era considerat regele animalelor). La greci era sfânt pentru zeul soarelui, Apollo, pentru zeiţa înţelepciunii, **Athena** şi pentru Nemcsis, zeiţa răzbunării. Reprezintă puterea leului, vigilenţa şi atenţia vulturului şi era faimos păzitor şi apărător al aurului din Nord şi a comorilor (uneori interpretate ca şi cunoaştere sau **Copac al vieţii).** Această creatură hibridă simboliza în evul mediu pe Hristos şi învierea lui datorită naturii sale duale şi asociaţiilor solare. Dualitatea sa însă poate fi corelată şi cu Anticristul. În prezentarea sa heraldică, grifonul mascul nu are aripi.

Sfinxul asirian *dreapta* Derivat al Sfinxului egiptean, sfinxul asirian diferă de versiunea enigmatică feminină a Greciei antice. Sfinxul este înaripat şi însumează elemente ale **leului şi taurului** cu capul uman şi uneori are cinci picioare. Asemeni sfinxului egiptean, rolul său este să păzească locuri şi temple. Este asemuit şi cu lamassu - spiritual ocrotitor al Asyriei şi Babylonului. Atât sfinxul, cât şi lamassu, sunt simboluri ale autorităţii, precum şi ale celor patru elemente unificate (vezi Simboluri sacre egiptene)

Himera *sus*
O creatură de formă hibridă complicată, himera grecilor, datează din secolul al V-lea î.H şi se spune că avea cap de **leu,** corp de **ţap** şi coadă de **dragon** sau **şarpe;** fiecare parte putea avea cap propriu. Mitologia greacă spune că fiica lui Typhon şi a Echidnei, Himera, era un monstru cu trei capete care vărsau **flăcări** când răgea şi teroriza Lycia înainte de a o ucide Bcllephoron călare pe Pegasus. Simbolismul ei este acela al forţelor haotice, întunecate şi necontrolatc. Este un simbol al dezastrelor naturale (în special al furtunilor şi erupţiilor vulcanice) pe uscat şi pe mare. Împleteşte de asemenea semnificaţiile simbolice ale leului, ţapului şi şarpelui. În creştinism, reprezintă **Satana.** Astăzi, cuvântul „himeră" înseamnă o idee iluzorie, o fantezie irealizabilă.

Salamandra *sus*
Salamandra, uneori asemănată cu **şopârla,** poate fi prezentată în numeroase feluri. Poate fi un **dragon** fără aripi, un **câine** sau un hibrid uman, însă este prezentată întotdeauna înghiţită de flăcări. Semnificaţia ei principală este aceea a **focului** în sine, al cărui paznic şi spirit este. În credinţa tradiţională, Salamandra este o creatură care populează vulcanii. Muşcătura ei otrăvită este fatală şi are un sânge atât de rece, încât trăieşte în foc (pe care poate să-1 stingă cu corpul ei rece). În timpurile medievale, în plus, simboliza căldura şi dorinţa şi, datorită faptului că nu are sex, castitatea, în iconografia creştină, Salamandra reprezintă credinţa şi dreptatea care supravieţuieşte focului ispitei şi diavolului. Era un semn alchimic important, simbolizând focul. Salamandra a servit drept semn pentru spiţerii (prin asociere alchimică) şi asigurări (împotriva focului). De asemenea era emblema, semnul heraldic, prezentat aici, al lui Francois I al Franţei, al cărui moto a fost *Nutrisco et extinguo* („Nutresc [binele] şi năruiesc [răul]").

Vârcolacul *jos*
în credinţa populară europeană, vârcolacul este uman ziua, dar noaptea (în special când este **lună** plină), se transformă în **lup** şi îi sfâşie pe toţi cei care îi ies în cale - mai ales fete tinere. Licantropia (a devenit vârcolac are câteva cauze, incluzând cea de a fi posedat de un demon, a fi infectat de un alt vârcolac sau îmbrăcând o centură din piele de lup. Este dificil să ucizi un vârcolac, dar moartea lui poate avea loc prin folosirea unei multitudini de metode arcane, cum ar fi un glonte de argint sau o armă sfinţită în capela Sf. Hubert. Oricum, figurile licantropice de demult, precum Lycaon, împăratul Arcadiei, se spune că au fost distruse prin transformarea lor permanentă în lupi. Credinţa în vârcolaci îşi are originea în Europa medievală şi se considera că **vrăjitoarele** - servitoarele **Satanei** erau capabile să se transforme în lupi. Deoarece lupii erau cândva foarte temuţi, vârcolacul este simbolul teroarei şi al răului, al diavolului, precum şi al pericolului animalic ascuns în oamenii aparent comuni.

Cerberus *sus*
Cerberus păzeşte intrarea în Hades - lumea de dincolo a grecilor - este prezentat ca şi **câine** cu coadă de **şarpe** şi cu trei capete (simbolizează trinitatea infernală), deşi poate avea până la cinzeci de capete. Din dinţii lui picură otravă. Deşi prietenos cu morţii care intră, Cerberus nu permite ca sufletele decedaţilor să părăsească lumea subpământeană a lui Hades şi nici intrarea persoanelor vii. Dar câţiva eroi l-au păcălit: Hercules 1-a adus pe pământ cu lira lui, apoi 1-a eliberat. Orpheus 1-a adormit; iar Sibyl a obţinut cale sigură lui Aeneas, îndopându-1 cu leacuri stupefiante, Cerberus reprezintă irevocabilitatea morţii, instinctele de autoapărare ale **inconştientului.**

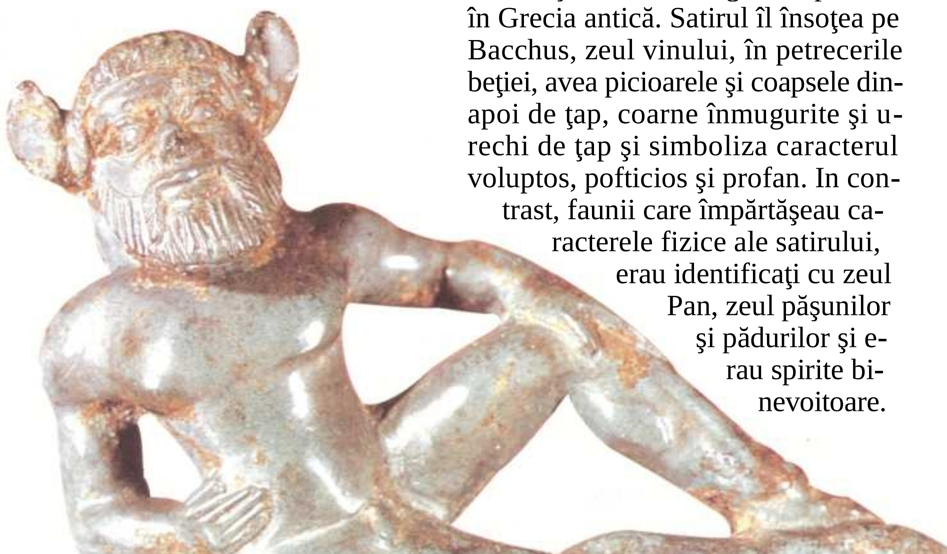

Minotaurul *sus*
Minotaurul — fiinţă monstruoasă bărbat cu cap de **taur,** urmaşul unui taur alb şi al reginei Pasiphae, a fost capturat de regele Minos al Cretei, în **labirintul** de sub palatul său, la Creta. Spaimă a ţinutului, se hrănea cu fetele şi băieţii trimişi ca tribut de către atenieni. Theseus a fost destinat acestei sorţi, dar a fost salvat de Ariadna, care i-a dat un ghem de aţă cu ajutorul căruia să găsească ieşirea din labirint după ce omoară Minotaurul. Această creatură hibridă este emblema Cretei şi reprezintă partea întunecată, animalică a omului care poate fi înfrântă prin îndrumare divină.

Spiriduşul *sus*
Basmele despre spiriduşi sunt răspândite în tradiţiile multor popoare, mai ales în lumea păgânilor nord-europeni. Se crede că în evul mediu întunecat, „spiriduşii" erau descendenţii triburilor neolitice, care au fost clasaţi ca nişte creaturi inumane prin şovăiala, statura mică şi rara lor apariţie. Mai mult afurisiţi decât răuvoitori, aceste creaturi mitice mici şi groteşti erau privite în general ca fiind prietenoase, nostime, jucăuşe şi pline de umor, deşi adesea făceau năzbâtii. Spiriduşii irlandezi tipizează trăsăturile întregii categorii, atribuindu-le mai multe calităţi decât defecte; ei sunt buni, poznaşi, inofensivi numai să nu fie enervaţi. Spiriduşii (ilustraţi în această pictură de Goya) simbolizează pu-

Satirul *jos*
Satirul şi faunul erau geniile pădurii în Grecia antică. Satirul îl însoţea pe Bacchus, zeul vinului, în petrecerile beţiei, avea picioarele şi coapsele dinapoi de ţap, coarne înmugurite şi urechi de ţap şi simboliza caracterul voluptos, pofticios şi profan. In contrast, faunii care împărtăşeau caracterele fizice ale satirului, erau identificaţi cu zeul Pan, zeul păşunilor şi pădurilor şi erau spirite binevoitoare.

Capricornul *sus*

Capricornul, zeul mării şi peştele — ţap, este strâns legat de Ea Oannes, stăpânul babilonian al abisului. Capricornul simbolizează puterea dătătoare de viaţă a **apei.** Se spune că această formă hibridă a fost creată când Pan a sărit în Nil să scape din Typhon şi reprezintă atât uscatul cât şi marea. Simbolizează abilitatea duală a omului de a ajunge atât abisul, cât şi înălţimile şi prin asocierea cu simbolul zodiacal al **capricornului,** solstiţiul de **iarnă** şi puterea coborâtă din **soare.**

Leviathanul *sus*

în Biblie, Leviathanul este **„şarpele** încolăcit", un **peşte** uriaş şi teribil care reprezintă haosul primordial al **apei.** **Î**n plus, este corelat monştrilor de uscat şi aer, Behcmoth şi Ziz. Leviathan a fost înfrânt în timpul Creării, însă Job spune că, prin magie, monstrul adormit poate reînvia, va fi distrus de Gabriel (sau Behcmoth) la sfârşitul lumii. Conform tradiţiei evreieşti atunci când va veni Mesia, Leviathan va aduce mâncare pentru ospăţul celui drept. Se spunea că ochii lui aprindeau lumini în marea întunecată, iar suflarea sa rău mirositoare a făcut apa să fiarbă. Această tradiţie este mai puţin clară, dacă Leviathan este **crocodil, balenă** sau şarpe de mare. În Islam, Leviathan este egalat cu Nur, iar în mitologia scandinavă, cu Midgar-dorm. În credinţa creştină, **poarta** iadului este simbolizată prin Leviathan cu gura căscată şi poate să simbolizeze de asemenea viaţa ruşinoasă şi puterea lumească. Pentru adepţii cabalişti, Leviathan este Samuel, prinţul diavolului.

Dagon *jos*

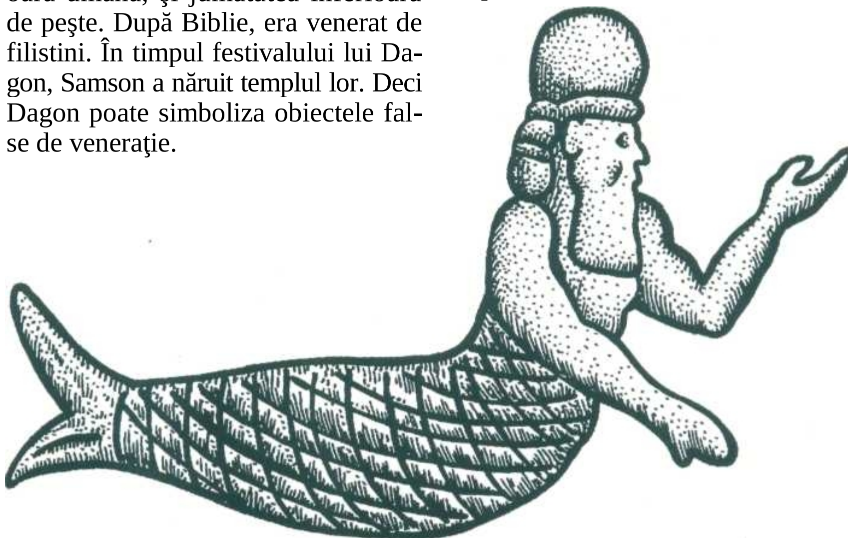
Deşi un străvechi zeu al grânelor, asprul zeu **- peşte** din Canaan, Dagon, este simbolizat cu jumătatea superioară umană, şi jumătatea inferioară de peşte. După Biblie, era venerat de filistini. În timpul festivalului lui Dagon, Samson a năruit templul lor. Deci Dagon poate simboliza obiectele false de veneraţie.

Scylla *jos*

în mitologia clasică, Scylla era cândva o minunată nimfă care a fost transformată de rivala sa în dragoste, Circe, într-o creatură monstruoasă cu şase capete, cu gâturi lungi şi cu câte trei rânduri de **dinţi.** **Î**n unele poveşti, avea douăsprezece picioare şi partea inferioară a corpului avea o multitu-

dine de monştri. Scylla, temut monstru marin locuia în stânca din Scylla, de partea opusă a monstrului bulboană Carybdis, şi prăda marinarii în strâmtorile Messinei, întinzându-şi gâturile lungi înainte pentru a-şi smulge victimele de pe vase (inclusiv şase din echipajul lui Odysseus). Ambii monştri simbolizează puterile întunecate ale **apei** şi călătoriile dificile. Au o putere particulară când conlucrează.

Tritonul *dreapta*

Tritonul este o divinitate marină, jumătate bărbat -jumătate **delfin,** consoarta mai puţin cunoscută a **naiadelor.** El conduce apele sunând dintr-un corn sau o scoică, sunet auzit de oameni ca mugetul oceanului. În mitologia greco-romană, Triton era fiul zeului mării, Poseidon, şi al soţiei sale, Amphitrite şi proceda cortegiul marin ca vestitor al lui **Neptun.** Spre deosebire de multe creaturi marine fabuloase, Tritonul este în general un simbol pozitiv al controlului şi al puterii (deşi uneori îşi pierdea controlul, făcând ţărmurile periculoase).

Naiada *stânga şi jos*

Creatură fantastică, nimfă a apelor, geniu al naturii, jumătate femeie -jumătate **peşte,** naiada este o divinitate a mării, simbolizând aspectul **inconştientului** (mai ales al celui feminin) despre **psihicul** masculin. Prin asociere cu **sirenele,** naiada era cândva privită ca vestitoare de calamităţi, dar a devenit simbol al frumuseţii efemere feminine, precum şi al caracteristicilor nestatorniciei şi vanităţii (reprezentată mai jos prin oglinda sirenei). Naiadele sunt prezentate adesea ţinând un pieptene — un simbol al puterii magice asupra naturii care este corelată cu naiadele, deoarece primii piepteni erau confecţionaţi din oase de peşte - cu care controlează furtunile mării. Cea mai renumită naiadă din legenda franceză, capricioasa Melusine, şi-a părăsit soţul uman pentru a se întoarce în mare. Ilustraţia din stânga arată un bărbat ispitit de o viziune de frumuseţe ideală - naiada ireală de neatins.

Naga *sus*

Naga - o radă legendară de **şerpi** - este reprezentată în tradiţia hindusă în general ca şerpi, deşi pot fi prezentate ca şerpi cu capete umane. Se credea că femela naga se putea căsători cu oameni şi unele dinastii pretindeau că ar descinde din ele. Ananta este regele Naga cu o mie de capete şi reprezintă infinitul. Şerpii Naga au domnit în marea lor splendoare în apă şi sub pământ, simbolizează deci lumea de dincolo. Au purtat războaie în ceruri, simbolizate prin **Garuda.** Marele zeu Vishnu doarme pe un şarpe - naga încolăcit şi călăreşte o cobră (simbolizând înţelepciunea şi eternitatea), cele două naga împletite, pentru el sfinte, cei doi şerpi naga reprezintă apa fertilizată din care răsare zeiţa pământului. Asemeni şerpilor din multe alte culturi, naga pot reprezenta în plus, simbolul paznicilor comorii materiale şi spirituale.

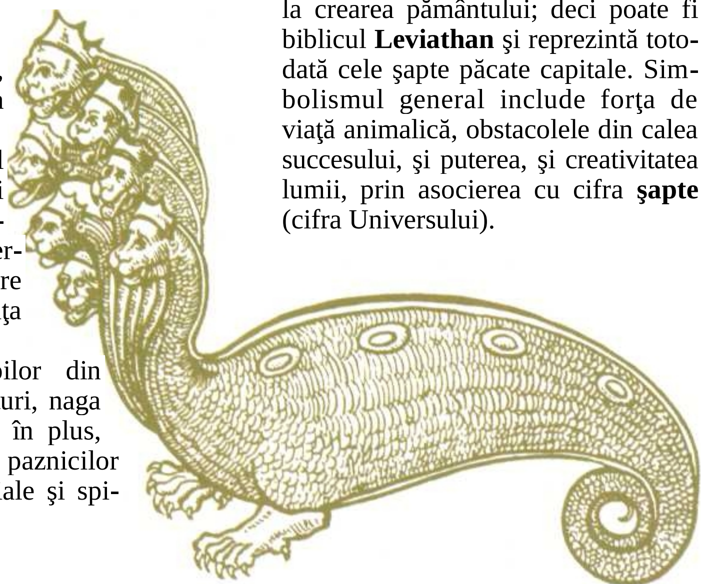
Makara *jos*

Makara este o bestie mitică hindusă, în general prezentată jumătate **peşte,** jumătate **crocodil,** uneori cu cap de elefant. Poate fi reprezentat şi ca rechin, **naga, delfin** sau antilopă/peşte. Makara este vehiculul lui Varuna, Stăpânul Adâncurilor. Este asociată cu **apa** dătătoare de viaţă şi deci cu fertilitatea, dar, ca şi creatură hibridă, simbolizează şi dualitatea omului. În zodiacul hindus, este semnul **Capricornului.**

Hidra *jos*

Şarpele cu multe capete are multe asociaţii. In mitologia grecească, hidra, numită şi şarpele lernaean, era un şarpe cu multe capete, căruia atunci când îi era retezat un cap, îi creşteau două în loc; Hercule a învins hidra cauterizându-i gâturile cu un butuc în flăcări. În mitul ugarit, simbolizează monstrul cu şapte capete al haosului, Lotan, cel care a fost distrus de Baal, la crearea pământului; deci poate fi biblicul **Leviathan** şi reprezintă totodată cele şapte păcate capitale. Simbolismul general include forţa de viaţă animalică, obstacolele din calea succesului, şi puterea, şi creativitatea lumii, prin asocierea cu cifra **şapte** (cifra Universului).

Creaturi aeriene

Pegasus *sus*

În mitologia greacă, Pegasus era calul înaripat pe care 1-a călărit Bellephoron când a învins **himera.** Creat din sângele şi capul despicat al Medusei **(Gorgona),** la rândul lui, Pegasus a creat izvorul Hipocrene dedicat Muzelor şi a devenit astfel simbol al inspiraţiei intelectuale şi poetice. Pegasus simbolizează capacitatea omului de a obţine spiritualitate mai înaltă şi de a transforma răul în bine. La nivel mai monden, denotă transportul aerian sau viteza.

Phoenix *sus*

Fenixul, jumătate **vultur -** jumătate fazan, este un simbol universal al învierii şi al imortalităţii. Îşi are originile în Egiptul antic, unde era egalat cu pasărea soarelui, Bennu. Se presupune că fenixul muribund a construit un rug funerar din lemn şi şi-a dat foc cu razele soarelui, ca apoi să renască din propria sa cenuşă. Întruchipează aşadar recrearea după distrugere. În tradiţia creştină, fenixul denotă învierea lui Hristos, pe când în China, ca **Feng-huang,** este un simbol solar.

Zâna *dreapta*

Zânele sunt fiinţe mici, şovăielnice, eterice, de obicei înaripate şi cu puteri magice. Sunt timide faţă de oameni, deşi pot acorda mari bogăţii celor pe care-i întâlnesc. Încă şi astăzi copiilor li se povestesc basme cu zâne. În iarbă, cercurile de culoare verde mai intens se numesc popular cercurile zânelor şi sunt cauzate de dansul zânelor în acel loc. Prin abilitatea lor de metamorfozare zânele simbolizează posibilităţile latente ale puterilor supranormale din mintea omului.

Garuda *sus*

Jumătate om-jumătate **vultur** (şi uneori gâscă sălbatică), „pasărea solară de aur" Garuda are o importanţă crucială în mitologia hindusă şi budistă, ca Pasăre a Vieţii. Garuda este regele păsărilor şi este vehiculul zeului solar, Vishnu — creatorul şi distrugătorul - şi poate fi egalat cu **soarele,** cerul şi victoria. Adepţii lui Vishnu au adoptat Garuda ca emblemă. După tradiţie, Garuda era conceput în totalitate când a ieşit din **oul** său (cosmic) şi trăieşte în desăvârşitul **Copac al Vieţii.** Ca şi putere solară, Garuda este duşmanul înverşunat al şarpelui naga ctonic (în special al lui Kaliya). Pentru budiştii tibetani, **Buddha** călăreşte pe Garuda, pasărea solară înzestrată cu calităţi pozitive, şi este o manifestaţie de Botthisattva Vajrapani; de aceea, ei îl consideră un protector, un ocrotitor de temut împotriva răului. Corelat cu Vishnu şi cu bătăliile cu şerpi naga, Garuda simbolizează soarele, imortalitatea şi victoria în lupta dintre viaţă şi moarte şi dintre forţele binelui şi răului.

Bazilicul *jos*

Bazilicul - cunoscut şi ca vasilisc - are aripile, capul, creasta triplă şi ghearele de pasăre pe corpul unui **şarpe.** Uneori coada i se termină cu un al doilea cap şi, în acest caz, acesta este amfibianul care poate vedea în ambele părţi. În credinţa occidentală, se spunea că baziliscul ar fi ieşit dintr-un ou fără gălbenuş, ouat în bălegar de către un **cocoş** şi clocit de o **ţestoasă** sau un şarpe. Avea **coroană** pe cap şi coadă trifurcată. În Orient, era un hibrid de cocoş, şarpe, ţestoasă. Paznic al comorilor, privirea lui putea să ucidă oamenii, iar moartea putea fi împiedicată numai dacă era forţat să se uite la reflectarea în oglindă a propriei sale priviri, vederea propriei imagini îi putea cauza moartea prin şoc. În creştinism, bazilicul simbolizează Anticristul, ca unul din cele patru aspecte ale Satanei. În timpul evului mediu reprezenta păcate ca trădarea, înşelăciunea şi lenea, precum şi boli (în special sifilisul).

Fenixul chinezesc

dreapta

în China, fenixul, cunoscut ca Feng-huang, este împăratul păsărilor şi una din cele patru creaturi sfinte care aduc pacea şi prosperitatea. Este o pasăre complexă cu un penaj minunat colorat, al cărei cap solar de **cocoş** este şi coadă de rândunică, rămăşiţe ale **lunii** în creştere. Aripile lui reprezintă vântul; coada, viaţa vegetală, iar picioarele, pământul. În plus, fiecare parte a corpului său reprezintă o calitate umană: capul simbolizează cinstea; coada aduce semnificaţii la comportamentul ritual corect; pieptul, umanitatea; stomacul, încrederea; iar aripile, datoria. Mai departe, personifică unitatea dintre **yin** şi yang. În aspectul său feng este un simbol masculin solar, reprezentând fericirea, pe când ca şi huang este feminin şi selenar şi simbolizează împărăteasa chineză. Cunoscut ca „pasărea stacojie", deoarece păzeşte partea sudică a universului **vara,** se credea că apariţia lui ar vesti sosirea unui împărat sau profet norocos. Încă este o emblemă chinezească de nuntă, semnificând unitatea prin căsătorie. În Japonia, pasărea Ho-O este similară fenixului chinezesc.

Demonii

Gorgonele *dreapta*
înspăimântătoarele surori Gorgone (Euryale, Stheno şi Medusa ale căror şefa era Medusa) aveau **şerpi** în loc de păr şi se spunea că privirile lor de foc împietreau oamenii. În mitologia greacă, Medusa (prezentată în această pictură din secolul al XVII-lea de Caravaggio) era singura muritoare din trio: cândva o frumoasă fată, a înfuriat-o pe **Athena** prin comportamentul său lipsit de respect în templul ei şi a transformat-o într-o Gorgonă care chinuia oamenii. A fost ucisă în somn de Perseus şi se spune că **Pegasus** s-a născut din sângele Medusei. Capul despicat al Medusei a devenit emblema lui Perseus şi când este prezentată pe amulete protejează împotriva furtunilor de tunete. Se spune că un simbol al capului Gorgonei, Gorgoneion, împodobeşte scutul protector al lui Zeus şi al Athenei (egida). Imagini similare au fost adesea plasate în templele greceşti pentru a alunga răul. Gorgoneionul poate reprezenta teribila Mamă-Natură, teama (în special a bărbaţilor faţă de femei) sau înspăimântătoare uniune a contrariilor, precum frumuseţea şi groaza.

Harpiile *stânga*
La origine reprezentată ca trei frumoase femei genii înaripate — Aello (furtuna) Celaeno (obscuritate) şi Ocypete (vârtej) - aceste spirite malefice ale Greciei antice puteau convoca vânturile provocând furtuni pe uscat şi bulboane pe mare. În amintita mitologic, harpiile au devenit vrăjitoare rele şi murdare — jumătate-vultur, jumătate-femei trimise de zei pentru a-i pedepsi pe oamenii nedemni. Ele simbolizau moartea subită, deoarece puteau apuca sau prăda mâncarea până când victima lor (inclusiv Phineus, nefericitul rege trac) murea. Erau, de asemenea, mesageri ai lumii de dincolo, în care, ele transportau sufletele celor morţi. Harpiile sunt simboluri ale morţii, ale furtunilor de vânt şi ale puterii feminine distructive. Astăzi, cuvântul „harpie" este folosit în descrierea unei femei afurisite, crude sau lacome.

Sirena *jos*
Sirena, nimfă a mării, poate lua două forme: femeia-pasăre (ca în mitologia greacă) sau femeia—**peşte,** uneori cu două cozi. Ambele forme ispitesc bărbaţii trecători ducându-i în moarte prin vraja cântecelor lor de o dulceaţă irezistibilă, precum spune povestea lui Lorelei din Rin. Sirenele simbolizează ispitele lumeşti periculoase survenite în calea spirituală a vieţii.

Lamia *sus*
în mitologia romană şi greacă, lamia, femeia fantomă, cu chip de mostru era o regină libiana care a fost furată de la copiii săi de către geloasa Iuno (sau Hera). Din această cauză a înnebunit, ajurat să se răzbune pe toţi copiii şi a devenit o demoniţă devoratoare de copii. Are capul şi trunchiul de femeie, dar corp de **şarpe.** Aşa cum reprezintă o ameninţare pentru copii, ea poate să împărtăşească şi simbolismul prădalnic al **sirenei.** In tradiţia ebraică, a fost asociată cu Lilith, monstrul vampir de noapte.

Pazuzu *sus*
Spre deosebire de majoritatea demonilor, asirianul şi babilonianul Pazuzu are şi un aspect binevoitor prin virtutea de a fi rivalul lui Lamashtu (demonul ucigaş al bebeluşilor), a fost considerat protectorul copiilor nenăscuţi şi al nou-născuţilor. Femeile însărcinate şi tinerele mame ar trebui să poarte amulete care prezintă acest spirit înfricoşător, cu copite la mâini şi la picioare, cu patru aripi şi un corp acoperit cu solzi. Oricum, ca demon al vântului din sud-vest, care aducea boală şi moarte, Papuzu era şi o forţă puternică de temut.

Tengu *jos*
în mitologia japoneză, Tengu are forma unui bărbat, dar posedă capul, ghearele şi aripile unei păsări. Această oribilă creatură hibridă se naşte dintr-un ou, trăieşte în vârful copacilor din munţi şi iese la iveală să'provoace dezastre printre oameni. Apare şi dispare instantaneu schimbându-şi înfăţişarea şi devenind, cu aceeaşi uşurinţă, invizibil. Tengu este răutăcios: câteva din activităţile sale preferate sunt furtul, răpirea copiilor, distrugerea clădirilor şi întreruperea ceremoniilor religioase. De aceea Tengu este simbolul războiului, ticăloşiei şi neînţelegerii.

Furiile *jos*
Cele trei Furii romane nemiloase erau sălbaticele zeiţe ale răzbunării care îi urmăreau pe răufăcători, pe criminali şi pe copiii nerecunoscători, pentru a-i pedepsi aspru. Originea teribilei Trisiphone („răzbunătoarea crimei"), Alecto („nciertătoarea" sau „cea care nu se odihneşte") şi a Megaerei (sălbatica" sau „geloasa") este disputată, dar unele legende susţin că erau fiicele lui Gaeea (zeiţa) Pământului) şi ale lui **Uranus** (Zeul cerurilor) sau ale păcătoşilor pământeni care au murit şi au intrat în lumea de dincolo, Furiile sunt corelate cu Erinii le grecilor. Nişte femei înaripate ale căror păr era un cuib de vipere care se zvârcoleau şi duceau **şerpi,** flăcări sau cuţite. Alternativ, ele puteau fi reprezentate ca şi câini sau hibrizi de şerpi. Ele sunt simboluri ale recunoaşterii unei conştiinţe vinovate şi ale recunoaşterii unei pedepse meritate şi inevitabile.

Vampirul *jos*
Credinţa superstiţioasă în vampiri este centrată asupra ţărilor slavone, cu toate că şi alte culturi spun poveşti despre creaturi nocturne infernale care sug sângele celor vii. Se crede că vampirii sunt cadavre „vii", fără linişte care îşi asigură subzistenţa prin sugerea sângelui uman. Muşcătura lor răspândeşte infecţia vampirică şi nu pot fi ucişi decât printr-un par care să le străpungă inima, sau, ca în cazul lui Nosferatu prin expunere la soare. Usturoiul, precum şi crucifixul sunt considerate ca având efect în alungarea vampirilor. Cel mai renumit vampir, Dracula, a fost creaţia lui Bram Stoker şi a intrat în cultura populară după apariţia lui în nuvela eponimă a lui Stoker, publicată pentru prima dată în

1897 această fotografie este din *Cicatricea lui Dracula.* Stoker şi-a bazat infernalul personaj pe VI ad al V-lea, zis Ţepcş (456-76) din Muntenia, Valahia, domnitor crud care trăgea în ţeapă victimele, dar oricum, nu a manifestat nici o tendinţă vampiră. Vampirii simbolizează paraziţii, care îşi câştigă viaţa luând-o de la cei sănătoşi.

Simbolismul emoţiilor şi al minţii interioare

Abia în timpul secolului trecut s-a recunoscut în realitate ştiinţa semiotecii (sau semiologia) — studiul rolului simbolurilor în informarea şi influenţarea minţii interioare. In special, doi oameni, Sigmund Freud şi Cari Jung, au conturat înţelegerea noastră pentru felul în care răspund minţile noastre interioare la imagistica simbolismului. Freud a fost cel care a introdus conceptul analizei viselor ca instrument de valoare în interpretarea mesajelor date de inconştient, pe când identificarea simbolurilor arhetipale ale lui Jung esenţiale în inconştientul colectiv au reprezentat o înaintare majoră a înţelegerii şi terapiei psihologice.

După Jung, psihicul uman are trei nivele: egoul sau conştientul, inconştientul personal, care conţine visele noastre personale, aspiraţiile şi amintirile; şi inconştientul colectiv, care depozitează amintirile noastre rasiale înnăscute, adesea sub formă de arhetipuri. Arhetipurile simbolice reprezintă experienţele împărtăşite, comune nouă tuturor şi include mama dătătoare şi născătoare de viaţă, tatăl puternic şi autoritar; anima şi animus acele părţi ale personalităţii noastre care reprezintă feminitatea şi iraţionalitatea, şi respectiv masculinitatea şi raţionalitatea iar umbra - natura, firea noastră de bază, animalică.

în situaţii dificile, putem căuta să ne ascundem adevăratele noastre personalităţi îmbrăcând masca personajului, deci permiţându-ne să ne prezentăm în diferite moduri. Aceasta poate fi o ocupaţie necesară supravieţuirii, dar adevărata pace a minţii se realizează doar atunci când recunoaştem şi reconciliem toate laturile diferite şi conflictuale ale măştii noastre psihologice. Doar atunci se obţine un echilibru sănătos sau o individualizare a eului. In acest scop, este necesar să dăm atenţie sentimentelor intuitive. Pentru a obţine mesajele trimise conştientului de către inconştient prin viselor noastre şi să ne dăm seama de răspunsurile noastre la simbolismul care ne înconjoară, chiar şi în interacţiunea cu alţi oameni sau în reacţiile noastre la anturajul nostru şi la circumstanţele personale.

Percepţiile şi răspunsurile noastre la simboluri sunt inevitabil intens personale, iar diferitele semne vor evoca o varietate de răspunsuri, depinzând de experienţele specifice, amintirile şi caracterul individual. Acest capitol nu poate să pretindă că acoperă întregul domeniul de arhetipuri şi de simboluri personale care informează şi conturează lucrările minţilor noastre interioare şi răspunsurile emoţionale, prin explorarea efectului unora din cele mai comune imagini simbolice create şi recunoscute de inconştient, dar va da cititorilor un valoros cadru prin care să-şi lărgească înţelegerea limbajului evocator al imagilor simbolice.

în paginile următoare sunt cercetate simbolurile arhetipale, simbolurile de identitate, direcţie şi tranziţie şi cele care invocă emoţii pozitive şi negative. Împreună ele vor călăuzi cititorul spre o fascinantă călătorie a autodescoperirii, sperată a fi individualizare.

Pagina alăturată: *în povestea Scufiţa Roşie, lupul cel rău îşi asumă identitatea bunicii unei copile inocente intenţionând să o ispitească spre sacrificiul de sine. Lupul este dezvăluit ca un seducător masculin, fără scrupule, imoral şi viclean, care este tentat, minte şi păcăleşte pentru a doborî apărarea victimei sale neştiutoare. Aici, lupul este un simbol arhetip al voluptăţii, al poftei masculine nestăpânite - cel al prădătorului sexual al cărui libido sălbatic lasă urme de durere şi distrugere în lăcomia sa.*

Arhetipurile și rațiunea

Persoana *dreapta*
Arhetipul personalităţii este faţa artificială, idealizată pe care o prezentăm lumii, care nu reflectă neapărat adevăratul nostru eu. Este simbolizat prin diferite **măşti** pe care le adoptăm în scopul de a ne ajuta să scăpăm de inhibiţiile noastre personale şi să jucăm un rol convingător într-o varietate de situaţii care ni se dau - cum ar fi la serviciu, la petreceri sau chiar acasă. Persoana este o deviză protectoare care asigură supravieţuirea noastră socială şi ne apără adevăratul ego de la o posibilitate ridicolă sau dăunătoare. Astfel, masca poate fi un ajutor folositor pentru a face faţă lumii înfricoşătoare, dar există pericolul de a ne identifica foarte de aproape cu ea şi deci să ne pierdem adevărata identitate.

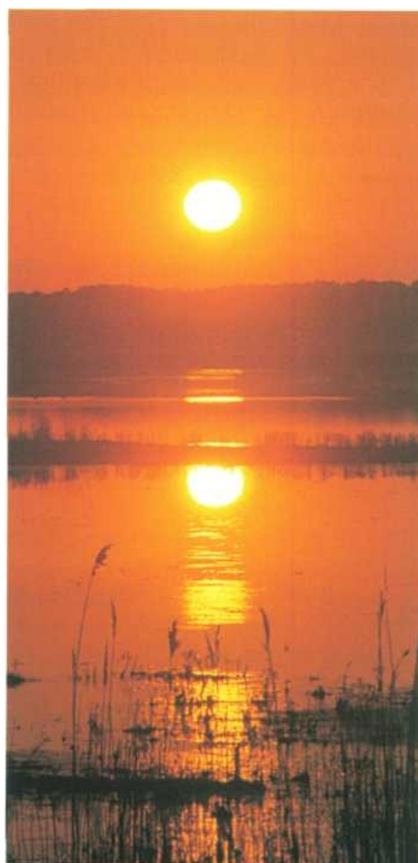
Şarlatanul *jos*
Şarlatanul este unul din arhetipurile experienţelor comune şi importante identificate de Jung şi reprezintă capriciile pe care inconştientul le poate face asupra conştientului. Şarlatanul este un antierou — o figură rebelă, imorală şi dezordonată — căruia îi place să întrerupă, să ridiculizeze şi să tulbure psihicul. Poate fi o figură periculoasă care sabotează cu răutate planurile noastre, dar poate să avertizeze împotriva mulţumirii de sine, asupra vanităţii şi pretenţiei şi poate să ne forţeze la provocarea pripită despre credinţe indiscutabile. Şarlatanismul este un concept universal care combină calităţile animalice şi divine. In poveştile multor culturi, apare sub forma magicianului sau a diavolului. Unii zei, joacă rolul şarlatanului cum ar fi zeul scandinav Loki. corbul amerindi-an, **Coyote,** Iepurele şi Hermes **(Mercur)** la greco-romani. În cultura contemporană, şarlatanul poate fi identificat cu personajul Iepurelui Br'er şi batman. Adesea reprezentat în vise ca şi clovn, ca o schimbare de formă, şarlatanul este în plus, un simbol al transformării mentale şi vesteşte o alterare iminentă a status quo-ului.

Psyche *jos, dreapta*
Pictura lui Paul Thumann *Psyche în oglinda naturii* portretizează frumoasa femeie muritoare din mitologia romană, care era iubită de Cupidon împotriva voinţei geloasei Venus. Deşi îi era interzis să vadă chipul lui Cupidon, curiozitatea a învins-o pe Psyche şi aprinzând un opaiţ a recunoscut zeul dragostei. A fost atât de şocată, încât i-a tremurat mâna şi a căzut o picătură de ulei pe Cupidon, trezindu-1 ca apoi să dispară. Ea s-a îmbarcat zadarnic în căutarea iubitului ei, a devenit sclava lui Venus şi a căzut într-o comă apropiată de moarte. Oricum, Cupidon a reînviat-o, iar cei doi s-au căsătorit, **Jupiter** i-a acordat lui Psyche imortalitatea. Aşa cum este un simbol al **iubirii** veşnice, Psyche (în limba greacă înseamnă suflul vieţii sau sufletul) reprezintă călătoria sufletului prin viaţă; asemeni sufletului, ea este prezentată uneori ca fluture. Ea este, de asemenea, simbolul eponimic al personalităţii umane. În termenii psihanalitici moderni ai lui Jung, psihicul uman (întreaga personalitate) este constituit din trei nivele: cgoul (conştientul), **inconştientul** personal (conţinând experienţele individuale şi dorinţele) şi inconştientul colectiv (compus din amintirile umane împărtăşite). Psihicul arc patru funcţii: intuiţia, senzaţia, gândirea şi sentimentul. Cu cât acestea sunt mai echilibrate, cu atât personalitatea este mai integrată; dezechilibrul poate rezulta introversiunea sau extroversiunea.

Sibolurile elementelor

Conştientul sus
In interpretarea viselor, **soarele** este un simbol al raţiunii conştiente masculine şi este antipodul **lunii** feminine a inconştientului. De aceea, mişcarea soarelui reprezintă nivele diferite ale conştientului: jos, de exemplu, simbolizează renaşterea, trezirea şi iluminarea, pe când soarele de la miezul zilei semnifică puterile cele mai înalte ale intelectului. Urmând această analogie, apusul reprezintă, aşadar, scufundarea conştientului în inconştient, când gândirea raţională dă cale intuiţiei şi emoţiilor inconştiente (reprezentate de noapte, lună şi aşa cum se vede în această ilustraţie, de apă). Cu toate că apusul poate fi corelat cu **moartea,** nu se interpretează ca un simbol al fricii (deoarece soarele va răsări şi va apune din nou), ci mai degrabă ca un simbol al acceptării cu calm a ciclului existenţial fără sfârşit, al recunoaşterii interacţiunii necesare a componentelor vieţii şi a conştientului şi inconştientului.

Moara de vânt *jos*
Prin mişcarea paletelor elicelor morii de vânt, simbolismul vântului (vitalitatea intangibilă) se combină cu cel al **aerului -** (spiritul). Datorită funcţiei ei ca şi moară de **grâne,** moara de vânt poate să simbolizeze recolta şi deci fertilitatea. Vântul, în final, produce pâinea, deci moara de vânt poate să însemne viaţă. În iconografia creştină, este simbol al **cumpătării.** Poate că cea mai familiară asociere, este cea cu Don Quijote al lui Cervantes a cărui luptă inutilă cu morile de vânt este privită ca un exerciţiu zadarnic. Moara de vânt este şi emblema naţională a Olandei.

Torţa aprinsă *dreapta*
Semnificând forţa regenerativă a **focului,** torţa cu flacără îndreptată în sus simbolizează viaţa. În multe culturi, este folosită frecvent în ritualurile de iniţiere sau fertilitate. În mitologia greacă, era emblema lui Eros şi a Aphroditei, simbolizând flacăra iubirii; Hercule a folosit-o pentru a o învinge pe Hydra. Când torţa este prezentată cu flacăra în jos, simbolizează **moartea. În** creştinism, îl simbolizează pe Hristos ca Lumina Lumii şi era semnul purificării prin iluminarea spiritului de către Dumnezeu. Torţa semnifică, de asemenea, adevărul şi inteligenţa şi este adesea folosită ca emblemă în lăcaşurile de studiu. Când este asociată cu cele şapte păcate capitale, reprezintă furia.

Roza vânturilor *sus*
încadrată într-un **cerc** al perfecţiunii, împărţit de cele **patru** puncte cardinale: N, S, E şi V - este în acelaşi timp semn al vieţii şi al cunoaşterii; pentru gândirea interioară reprezintă un instrument de direcţie şi identitate. În simbolismul viselor, roza- vânturilor ne orientează în siguranţă de-a lungul cărării stâncoase a vieţii, dar dacă este defectă, reprezintă o pierdere a identităţii şi a direcţiei personale.

Apa *sus*
Alături de **pădure** şi **labirint,** apa este un simbol universal al gândirii inconştiente şi poate fi legată de **lună,** feminitate şi iraţionalitate. Deoarece oceanele sunt neţărmurite şi nestăpânite, pot fi egalate cu haosul. Doar dacă într-o stare extremă de turbulenţă, inconştientul este mai îndeaproape legat de un lac sau de un eleşteu care pare calm, dar poate ascunde o mare activitate sub suprafaţa lor. În multe culturi antice se credea că Pământul a fost creat din apele primare. Psihologii folosesc această credinţă ca metaforă pentru naşterea ideilor în inconştient.

Emoţiile pozitive

Faţa zâmbitoare *jos*
Originea feţei zâmbitoare, instantaneu recunoscută, datează de la recenta cultura hippy a anilor 1960, care susţine pacea, cultura, care, a fost însă stabilită rapid ca un simbol universal al fericirii. Faţa galbenă, culoare asociată adesea **soarelui** şi luminii, subliniază simbolismul simplu şi pozitiv al semnului.

Degetul mare în sus *dreapta*
Semnul degetului în sus este unul dintre semnele heraldice populare care ne stau la dispoziţie în gesticulaţie. Este un gest de aprobare, considerat popular ca având originea în zilele Romei antice, când soarta unui gladiator înfrânt în lupta la spectacolele cu public era pecetluită de un deget îndreptat în sus sau în jos de împărat (denotând iertarea sau, respectiv, moartea). Semnul poate reprezenta, de asemenea, bunăvoinţă şi noroc.

Inimile şi săgeata *sus*
Inimile străpunse de **săgeţi** simbolizează în mod universal iubirea şi uniunea. Din timpuri străvechi, inima semnifica nucleul emoţional al omului, pe când săgeata simbolizează flacăra dragostei aprinsă de zeul grec al iubirii, Eros (la romani, Cupidon). Simbolul indică ţintirea inimilor îndrăgostiţilor precum şi unirea lor. In iconografia creştină, o inimă străpunsă de sabie reprezintă **Fecioara Măria,** pe Hristos sau pe sfinţi, dar poate să însemne pocăinţa. Inima în flăcări înseamnă iluminare şi devotament - atât pentru laici, cât şi pentru cei religioşi.

Inelul de logodnă *sus, dreapta*
Inelul de logodnă simbolizează unirea a doi oameni în mariaj (sau un angajament similar). De asemenea, inelele reprezintă comuniunea sfântă a episcopilor, a cardinalilor sau a călugăriţelor ca şi miri sau mirese ale bisericii sau ale lui Hristos. Tradiţional purtate pe degetul inelar al mâinii stângi (sau uneori la mâna dreaptă) care se credea a fi legat de inimă, forma circulară a inelelor de logodnă şi a verighetelor simbolizează veşnicia şi desăvârşirea. Inelul de nuntă este binecuvântat în timpul ceremoniei de cununie înainte de a fi angajat ca simbol al unirii credincioşilor şi al dragostei nemuritoare. Visarea unei căsătorii sau a unui inel poate reprezenta o dorinţă de reconciliere a părţilor conflictuale, încă complementare, ale **psihicului** cuiva integrat într-un întreg.

Strângerea de mână *jos*
Strângerea de mână este un semn variat de salut şi de rămas bun, de prietenie, iertare şi de intrare într-un contract. Poate reprezenta unitatea şi acordul, precum şi dublarea puterii sau potenţialul obţinut prin parteneriat.

Mâna dreaptă reprezintă forţa vieţii şi este mâna puterii, deci un angajament este considerat mai puternic atunci când este făcut cu această mână. Mâinile sunt părţi expresive ale corpului, iar o largă varietate de gesturi manuale pot simboliza emoţiile conştiente şi inconştiente. Când doi indivizi îşi dau mâna, contactul fizic rupe distanţa şi relaţia ajunge la un nivel mai intim. De aceea mâinile strânse simbolizează solidaritatea împotriva forţelor ostile - precum susţine moto-ul: „Uniţi rezistăm; dezbinaţi pierdem".

Eliberarea

Nuditatea *dreapta*

Pentru mulţi, *Dejeuner sur l'herbe* de Edouard Manet prezintă o scenă de coşmar obişnuit: apariţia în public fără haine. Credinţa că nuditatea este ruşinoasă, este răspândită; în Occident, ar putea antedata poveştii Evei şi a lui Adam. Pe când visele despre goliciune pot însemna sentimente de vulnerabilitate, sexualitate reprimată sau inabilitatea de a accepta adevăratul ego; nuditatea poate avea şi un simbolism pozitiv. Visele despre apariţia în goliciune pot însemna înfrângerea inhibiţiilor şi îmbrăţişarea onestităţii, deschiderea şi dorinţa de a etala lumii adevărata **persona. Î**n concepţia lui Freud, visarea propriului nud poate fi o expresie subconştientă a dorinţei de întoarcerea la **inocenţă** şi la lipsa de pudoare a copilăriei sau dorul de întoarcere în natură. În scena lui Manet, trecătorii apar netulburaţi în faţa nudităţii, semnificând eliberarea femeii nude al cărei ego adevărat este acceptat. Din contră, dacă ar apărea îngroziţi, scena ar simboliza dezgolire şi respingere.

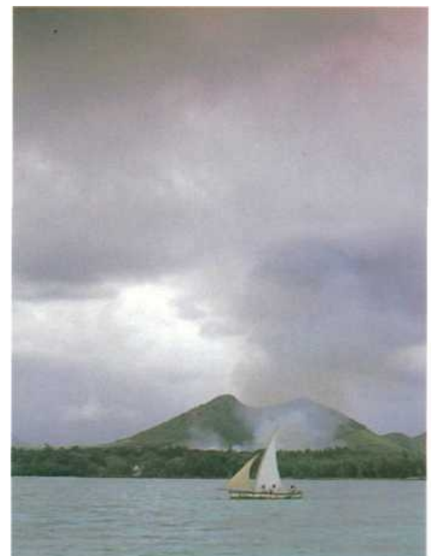
Dansul *jos*

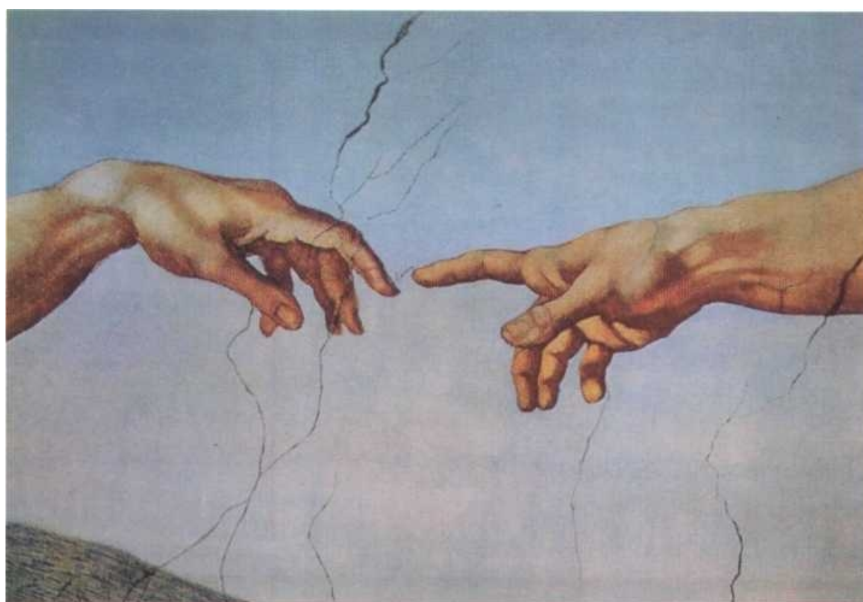
Balerina portretizată de Edgar Degas în *Danseuse sur la scene* apare eliberată prin dans. Dansul este o formă a propriei expresii, a creativităţii şi spontaneităţii şi poate simboliza aruncarea cătuşelor comportamentului convenţional, permiţând relevarea adevăratei personalităţi a individului. Atât în lumea fizică, cât şi în cea a imaginaţiei, dansul reprezintă un zbor al fanteziei — o manifestare fericită de libertate. În vise, dansul indică necesitatea de a deveni mai extrovertit, de a se înfrupta din viaţă mai din plin şi de a dezlănţui puterile creatoare reprimate în scopul de a deveni cu adevărat fericit. Acţiunea corpului este transpusă într-un spaţiu-timp diferit de cel din viaţa practică. Dansul poate însemna ritualul de curtare sexuală.

Aventura *dreapta*

Visul despre navigarea pe un yaht simbolizează atât dorinţa de aventură, cât şi recunoaşterea necesităţii de a se îmbarca într-o călătorie a dezvoltării personale. Din cele mai vechi timpuri, corăbiile şi mai târziu vapoarele au fost privite ca un simbol al tranziţiei şi al călătoriei - prin marea vieţii sau din viaţă în moarte, de exemplu. Mai mult, vaporul în sine poate fi un simbol cosmic: pe când el reprezintă viaţa, **oceanul** pe care navighează reprezintă apele creaţiei, iar catargul poate fi corelat cu *cais mundi. Î*n analogie psihanalitică, oceanul reprezintă **inconştientul,** iar yahtul reprezintă gândirea conştientă care trebuie cârmuită cu grijă prin apele adânci şi printre obstacolele stâncoase în călătoria periculoasă a vieţii. Mai puţin profund, visul navigării pe un yaht poate exprima dorul de libertate şi aventură, deoarece pe mările impredictibile se pot cerceta teritorii neexplorate anterior şi e posibilă evadarea de la restricţiile convenţiei înăbuşite.

Inspirafia/cfEflfio

Energia creativă *sus*
Acest detaliu din *Crearea lui Adam* a lui Michelangelo prezintă puterea dinamică scursă de la Dumnezeu la Adam, deci crearea vieţii. La nivelul cel mai de bază, creaţia este uneori descrisă ca animarea materiei prin energie. Aceasta se referă atât la obiectele fizicului (sămânţa care necesită energia solară pentru a creşte), cât şi la cele ale gândirii (care necesită energia mentală a inconştientului pentru inspiraţia conştientă). În timp ce creaţia reprezintă naşterea unei noi vieţi, conceptul relatat al creativităţii este un semn de progres, o rupere pozitivă din stagnarea mentală şi este extrem de important în menţinerea echilibrului mental, ducând la fericire şi succes.

Embrionul *dreapta, sus*
în timp ce **oul** sau sămânţa este un profund simbol cosmic al potenţialului în multe culturi, embrionul duce această semnificaţie cu un pas înainte, pentru că acesta a fost fecundat şi în curând va da naştere unei noi vieţi. De aceea este un simbol al naşterii, speranţei şi al noilor posibilităţi. În analogie onirică, reprezintă renaşterea sinelui şi oportunitatea de reîncepere. Aşadar, embrionul este un simbol general al creaţiei — atât în sens literal, cât şi în termenii ideilor şi soluţiilor latente din „ou"-ul **spiritului** care se dezvoltă treptat în „embrionul" inconştientului până când ies la iveală total maturizate, în gândirea conştientă.

Becul *stânga*
Un bec strălucitor simbolizează un licăr de inspiraţie sau concepţia unei idei. Aşa cum puterea inconştientului se cristalizează într-un gând în mintea conştientă, tot aşa energia electrică asigură iluminarea becului. Rezultatele imediate ale aprinderii metaforice subliniază spontaneitatea inspiraţiei, a scânteii geniului în gândirea conştientă. În termeni simbolici, această invenţie modernă are legături clare cu străvechiul concept al transferului energiei spirituale şi al puterii de la sursele de lumină (asemeni soarelui) la intelectul uman.

Curiozitatea *jos*
Eroina lui Lewis Carroll din *Alice în Ţara Minunilor* şi *De cealaltă parte a oglinzii* era de o curiozitate nepotolită - o caracteristică ce a trimis-o în multe aventuri ireale din lumea viselor lui Carroll. Curiozitatea este o calitate sănătoasă care încurajează mintea să cerceteze domenii şi experienţe noi, ducând la dezvoltarea personală, însă curiozitatea poate fi, de asemenea, periculoasă: ne poate ispiti în situaţii periculoase. Oricum, visele, aşa cum Alice s-a găsit într-o lume fictivă înzestrată cu simbolismul psihologic, susţin un anturaj sigur în care curiozitatea poate străbate nestânjenită, eliberată de trauma consecinţelor fizice negative. Puţini cercetează fanteziile şi dorinţele într-o cursă de probă imaginară şi aplică lecţiile experienţelor onirice proprii în gândirea conştientă.

Succesul

Cununa de lauri *dreapta*
încă de la Jocurile Pitice ale Greciei antice, cununa de lauri a fost emblema victoriei. Laurul **peren** a fost privit ca plantă purificatoare cu puteri de nemurire. Semnificaţia ei a supravieţuit, pe când celelalte frunze folosite în acelaşi scop nu reţin acest simbolism: în Jocurile Olimpice, se foloseau **măslinele** sălbatice pentru încununarea învingătorilor, în timp ce în jocurile nemeene se folosea pătrunjelul. Prima dată purtată de romani în paradele triumfale de după bătălii, cununa de lauri a fost privită ca un premiu şi ca semn al binecuvântării divine. De-a lungul secolelor, conducătorii au fost portretizaţi astfel încununaţi, în timp ce astăzi, pot primi această marcă constructivă cei care au atins excelenţă în domeniile respective.

Arcul victoriei *jos*
încă din timpurile romane, învingătorii militari mărşăluiau pe sub arcurile de triumf în urma bătăliilor, iar azi, Arc de Triomphe din Paris, Franţa (construit în onoarea lui Napoleon I) este cel mai renumit monument de acest fel din lume. Legiunile romane au trecut pe sub arcuri naturale de ghirlande în calea lor spre templul lui **Jupiter,** unde îi aduceau mulţumiri. Pentru ei, arcul în sine simboliza cerul şi raiul în care zeul suprem era Jupiter. Mai mult, reprezenta o barieră între supravieţuitori şi sufletele adversarilor morţi - barieră care ajuta la alungarea sentimentului de vinovăţie a învingătorilor. În gândirea modernă, arcul victoriei este expresia neîndoielnică a puterii militare de succes.

Culesul recoltei *sus*
La sfârşitul zilei de Jules Breton prezintă o muncitoare a câmpului cărând un snop de grâu - simbol universal şi străvechi al secerişului. Vremurile bune în mod obişnuit sunt reprezentate de un mănunchi de grâne, denotând darul naturii, pâinea (şi deci viaţa) şi recolta adunată după o muncă asiduă. Deşi s-ar putea înfrunta asprimea în cercetare, perseverenţa ar trebui să rezulte din recoltă - fie în formă materială sau ca şi iluminare a gândirii.

V de la victorie *dreapta, sus*
Semnul victoriei este cunoscut şi ca semn al păcii sau al salutului victorios şi îşi are originea în Anglia, din al II-lea Război Mondial. Nefiind un semn popular, a fost sugerat ca simbol al rezistenţei naziste într-o emisiune de radio BBC pentru Belgia ocupată. „V" însemna victorie, *victorie* pentru Franţa şi *vrijheid* pentru flamanzi. Abreviat, a fost transcris într-un cod Morse pentru radiodifuziune; prin coincidenţă, are acelaşi ritm ca şi uvertura Simfoniei a V-a de Beethoven, cu care a fost identificat semnul curând. Winston Churchill a popularizat folosirea lui. În unele ţări, când semnul este răsturnat are o semnificaţie insultantă.

Sărbătorirea *jos*
Unul dintre cele mai puternice simboluri moderne de sărbătoare este ciocnirea paharelor la un toast. La ocaziile de sărbătoare, cei adunaţi fac un toast de succes sau de urări de bine cu un pahar de şampanie sau de vin - ambele furnizând un sentiment de bunăstare şi bunăvoinţă. Vinul a jucat un rol important în ritualurile străvechi ale lui Dionysus (Bacchus): era privit ca elixir al vieţii şi al tinereţii eterne, iar efectul său tonic un mijloc de eliberare a sufletului pentru a atinge o uniune - chiar trecătoare - cu zeii.

Norocul/soarta

Hornarul *dreapta*
în unele ţări nord-europene, homarul este un simbol al norocului. Originea acestui simbolism este necunoscută, dar poate fi un rezultat al rolului său în prevenirea focului sau al asocierii lui cu simbolismul cărbunelui în purificarea sa prin **foc.**

Trifoiul cu patru foi *sus*
Simbolismul trifoiului cu patru foi ca semn al norocului provine de la legenda că Eva, după izgonirea ei din paradis, a luat unul ca amintire din grădina Edenului. În mod normal, trifoiul are trei frunze şi este dificil să găseşti unul cu patru foi, deşi nu este imposibil. Dacă planta are mai mult de patru frunze, se spune că aduce ghinion.

Bani în copaci *sus*
Vânătorul care descoperă bani crescând din abundenţă în copaci exprimă senzaţia norocului de găsire a unei surse de bogăţie aparent inepuizabilă. Oricum, copacul de bani este în mod cert un fenomen imposibil şi de aceea reprezintă aspiraţiile irealizabile.

Potcoava *jos*
Potcoava de cal este un simbol de noroc, dar după părerea unora numai dacă este îndreptată în sus; dacă este îndreptată în jos, norocul scapă. Există unele teorii referitoare la originea credinţei că potcoava de cal protejează împotriva spiritelor rele şi aduce noroc, în credinţa creştină, Sf. Dunstan a fost rugat de Diavol să-i potcovească singura copită; Sf. Dunstan i-a îndeplinit cerinţa, dar i-a cauzat Satanei o durere atât de îngrozitoare, încât a promis să nu intre niciodată acolo unde vede o potcoavă. În legenda populară, **vrăjitoarele** călăreau măturile, deoarece le era frică de cai. O altă teorie era că potcoava (fiind din fier, simbolul lui **Marte)** contracara puterea lui **Saturn** (zeul vrăjitoarelor). Deoarece forma sa aminteşte de **semilună,** potcoava este şi un simbol de fertilitate; mai mult, deoarece seamănă cu două coarne, semnifică vitalitatea.

Zarurile *sus*
Aşa cum sunt devize ale jocurilor de noroc, zarurile au o importanţă simbolică, reprezentante ale sorţii capricioase, neserioase - ca atribute ale Celor **Trei Graţii,** ca instrumente ale pătimirii lui Hristos sub **crucifixul** soldaţilor romani şi ca simbol al norocului personificat, reprezentând darurile hazardului. Ultima semnificaţie este cea mai relevantă în zilele noastre, în ambele sensuri, atât pozitiv cât şi negativ, zarurile reprezintă şansa.

Direcţia/ identitatea

Degetul arătător *sus*
Degetul arătător indică o direcţie, atât în lumea reală, cât şi pe tărâmul mai nebulos al viselor. Un indicator silenţios al drumului corect, prin folosirea acestui simbol, inconştientul poate să direcţioneze omologul său conştient, ajutând la rezolvarea conflictelor şi la clarificarea situaţiilor de indecizie.

Inconştientul *jos, dreapta*
O pădure deasă de copaci cu tot felul de plante, ierburi înalte şi creaturi sălbatice este simbolul gândirii inconştiente. Nu ştim - şi nu putem controla - tot ceea ce absoarbe inconştientul nostru. Când visăm, fragmente de amintiri, întâmplări demult uitate reapar în stadiul nostru conştient. Asemeni inconştientului, pădurile sunt locuri misterioase, neexplorate de cunoaştere. Ele ascund primejdii, dar şi comori îngropate; putem găsi în inconştientul nostru rezolvarea problemelor care ocupă momentele noastre de trezie. O pădure în vis poate sa reprezinte teama de a fi prins în capcana ameninţătoare, labirintică a întunericului. Deci pădurile simbolizează pericolul, precum şi ameninţarea haosului şi dezordinii. Contrar, dacă cel care visează, nu o consideră înfricoşătoare, pădurea poate reprezenta un loc de pace interioară şi un refugiu, în plus, pădurea este un arhetip matern, simbolizând femeia: datorită vegetaţiei luxuriante reprezintă puterile fertile ale Mamei Naturi.

Labirintul *jos*
Labirintul este un simbol antic şi universal. Complexitatea coridoarelor, galeriilor amenajate în aşa fel, încât o dată intrat în interior să nu găseşti unica ieşire, reprezintă confuzia şi rătăcirea. Ca metaforă a vieţii, simbolizează opţiunile necesare pentru a ajunge în siguranţa centrului (sau în afara lui). Puterea teribilă a labirintului este simbolizată în mitologia greacă de labirintul **Minotaurului** care, în final, a fost răpus de Theseus (care şi-a găsit apoi calea de ieşire folosindu-se de firul Ariadnei). În comun cu **mandala,** în analogie religioasă, trecerea prin labirint simbolizează o călătorie spirituală în căutarea unităţii cu absolutul. In interpretare psihologică, labirintul reprezintă confuzia şi contradicţia minţii inconştiente. Apoi, sosirea la centru sau îndreptarea spre lumina zilei înseamnă individualizarea personală şi descompunerea oarbă prin labirintul psihicului ceea ce înseamnă rătăcire.

Inocenţa *sus*
O tânără îmbrăcată în alb, ca în portretul prezentat de Sir Thomas Lawrence, *Pinkie*, este imaginea arhetip a inocenţei şi purităţii - calităţi reprezentate tradiţional de copii (inocenţă) şi de culoarea albă (castitate şi virginitate) - o stare a fiinţei care nu a fost atinsă de Rău şi nu ştie să-1 comită. Copiii şi adolescenţii simbolizează de asemenea potenţialul unor noi începuturi, astfel în simbolismul oniric un copil îmbrăcat în alb poate să exprime dorinţa de întoarcere la inocenţa neîntinată a copilăriei sau intenţia pozitivă a de întoarce o nouă pagină şi de a lua un nou început.

Protecţia/securitatea

Fortăreaţa *jos*
Aşa cum demonstrează această splendidă fortăreaţă babiloniană din Irak, castelele şi citadelele sunt formidabile construcţii de apărare, al căror scop istoric era cel de refugiu fizic în poziţie de luptă. În aceasta constă simbolismul lor complex deoarece, aşa cum simbolizează protecţia de sine şi securitatea (pentru cel dinăuntru), tot aşa pentru cel din exterior, ele pot reprezenta obstacole frustrante care trebuie străbătute şi depăşite prin luptă în calea spre progres. În basme, castelul este fortăreaţa forţelor bune şi rele, iar în ele există valori inestimabile (o prinţesă, o comoară sau cunoaşte-

re), în funcţie de context, sarcina eroului este fie să obţină comoara prin lupta cu gardienii monstruoşi ai citadelei, fie să o apere de puterile răuvoitoare, în interpretare onirică, fortăreaţa poate să reprezinte siguranţa de sine sau o închisoare creată de sine a cărei apărare (inconştientul) trebuie dărâmată înaintea câştigării realizării ideale de sine. În plus, fortăreaţa reprezintă retragerea pozitivă spirituală din lume sau avertizează împotriva pericolelor de izolare şi solitudine. Când este în ruine, înseamnă sentimente de pierdere, disperare şi neşansă.

Zidurile *sus*
Zidurile împărtăşesc în mare parte simbolismul fortăreţei. La un anumit nivel, zidurile indică stăpânirea de sine: străinii sunt descurajaţi în faţa trecerii oprite. În mod similar, zidurile înseamnă instinctul de apărare şi ridicarea barierelor mentale. În interpretare pozitivă, reprezintă o măsură de protecţie împotriva posibilelor influenţe negative; pe de altă parte, clădirea unui zid înseamnă o privire fugară şi o respingere promptă a influentelor noi.

Securitatea *jos, centru* în comun cu majoritatea jucăriilor strânse în braţe, cum ar fi ursuleţii de pluş, păpuşa de cârpă prezentată aici este un simbol de securitate a copilăriei, când viaţa părea mai puţin înfricoşătoare şi când puteam să ne întoarcem la jucării pentru liniştire şi consolare. Pentru copil, păpuşa sau ursuleţul de pluş, nu reprezintă doar un tovarăş devotat şi indiscutabil tăcut, ci şi un protector puternic şi reconfortant. Visul despre o astfel de jucărie reprezintă dorinţa de întoarcere la un timp când primeam dragostea necondiţionată şi în plus, exprimă un imbold pentru a scăpa de problemele dificile ale maturităţii şi pentru a reveni la simplitatea copilăriei. Însă sunt obiecte neanimate, insensibile, jucăriile moi, simbolizează negativ lipsa psihologică pentru că atunci când personalitatea pacientului este proiectată în ele, stările şi problemele emoţionale se pot exterioriza facilitând rezolvarea lor.

Umbrela *Pagina alăturată*
Umbrela (care oferă adăpost în calea **ploii** şi razelor **solare)** este un simbol evident al protecţiei. În termeni psihologici, această semnificaţie nu este întotdeauna pozitivă: poate să ia forma unei extreme introvertiri a inabilităţii de a înfrunta lumea exterioară, a încăpăţânării de a se confrunta cu realitatea şi a lipsei periculoase de independenţă.

Casa *sus*
în timp ce multe culturi au considerat casa ca fiind un model al cosmosului, al lumii sau al **corpului omenesc,** Jung a identificat casa ca simbol al sinelui, după un vis care i-a dezvăluit conceptul inconştientului colectiv. Dezvoltând mai departe această analogie, faţada este comparată cu **persona**, iar etajele cu diferitele nivele ale gândirii: încăperile de la subsol reprezintă inconştinetul, camera de zi este căminul conştientului, bucătăria este un loc al transformărilor, iar etajele superioare sunt legate de aspiraţii şi spiritualitate. Scările simbolizează legătură psihică între toate acestea. La nivel mai general, casa simbolizează familia, protecţia şi stabilitatea, un refugiu personal faţă de lumea exterioară. În casă, persona (masca) poate fi dată la o parte pentru a elibera adevăratul eu. Acest simbolism explică frecvenţa desenelor copiilor despre casă.

Soluţia

Cheia *jos*
Un simbol al deschiderii şi închiderii, cheia împărtăşeşte simbolismul individual al zeului roman **[anus,** zeitatea intrării. În timp ce cheia înseamnă eliberarea şi abilitatea de a descuia secrete ascunse, în aspect contrar denotă încarcerare şi mister. În simbolismul oniric, cheia poate să deschidă inconştientul şi să dea soluţia rezolvării unei probleme. Cheia figurează în multe culturi: în creştinism, cheile **porţilor** raiului sunt ţinute de Sf. Petru (şi sunt **emblema papală);** în mitologia greacă, Hecate ţine cheia iadului; în Japonia, cheia semnifică fericire; iar în iudaism, cheia lui Dumnezeu controlează naşterea şi moartea.

Iluminarea *dreapta*

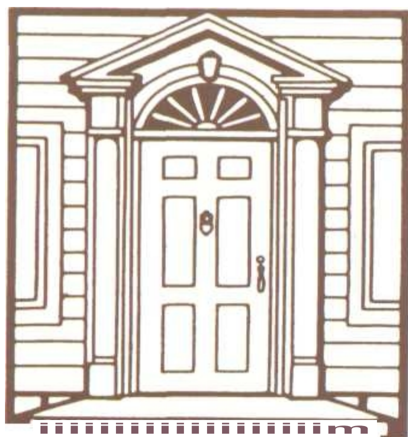
Asemeni **curcubeului,** lumina este simbolul speranţei şi al iluminării mentale. Visul de anxietate (legat de trauma naşterii) al căderii printr-un tunel negru ca smoala, strâmt şi aparent nesfârşit poate fi îngrozitor şi înseamnă acceptarea silită a unei călătorii într-o direcţie în care nu avem control. Tunelul este simbolul gândirii **inconştiente,** iar această imagine din vis trimite mesajul că trebuie confruntată o temere reprimată, iar provocările înfricoşătoare s-au înfăţişat pentru a batjocori sentimentele de anxietate care pot cauza severe probleme emoţionale. De aceea, bucuria licărului de lumină la capătul tunelului nu este doar o izbăvire psihică, ci şi un sentiment de direcţie. Deci lumina poate fi luată drept simbol al gândirii raţionale şi conştiente cu ajutorul căreia găsim rezolvarea haosului din inconştient. În contrastul dintre întunericul tunelului şi strălucirea luminii se poate contura comparaţia cu trecerea din stadiul de disperare într-unul de iluminare şi de speranţă în viitor.

Puzzle *sus*
Aşezarea piesei finale din mozaicul unui puzzle reprezintă o ultimă şi triumfală rezolvare. Se pot lega multe mistere de un puzzle, în care piesele amestecate aparent fără nici o legătură, trebuie alese într-o aranjare precisă înainte ca imaginea integrală să fie dezvăluită. Jocul de puzzle este de asemenea o metaforă a gândirii inconştiente prezentând rezolvările gândirii conştiente, unde piesele (imaginile arhetip) sunt asamblate într-un tot unitar.

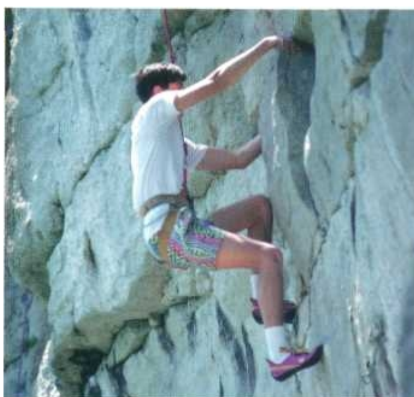
Tranziţia

Uşa *sus*
In termeni generali, uşa simbolizează oportunitatea sau trecerea de la un stadiu sau nivel al conştientului la altul, în simbolismul oniric, când uşa este închisă, reprezintă un mister sau o barieră a cărei **cheie** trebuie găsită, pe când o uşă deschisă înseamnă o eliberare sau o invitaţie de a înfrunta o nouă provocare. Mai departe o uşă care se deschide spre înăuntru indică necesitatea explorării propriului eu; care se deschide în afară solicită visătorului să fie mai accesibil celorlalţi. Cuvintele lui Hristos, "Eu sunt intrarea", pentru creştini înseamnă intrarea spre mântuirea prin Christos. **Ianus** era zeul roman al porţii, ţinând cheia şi, deci, puterea tranziţiei.

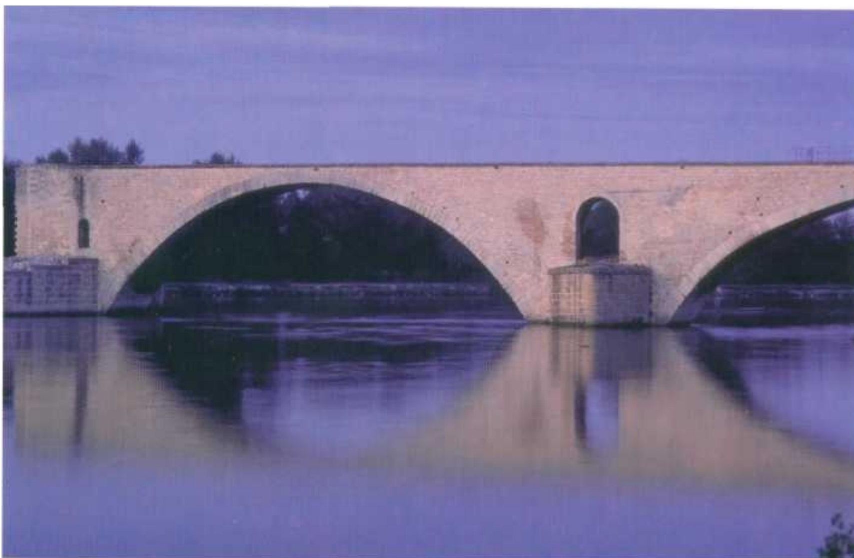
Podurile *dreapta*
în interpretarea psihanalitică modernă, podurile, asemeni liniştitorului Pont St. Benezet, simbolizează tranziţia dintr-o stare în alta şi oportunitatea pentru schimbare. Partea cea mai apropiată a podului reprezintă trecutul, partea opusă un viitor misterios, în timp ce apele care curg pe sub el semnifică haosul minţii **inconştiente,** încă din antichitate, podurile sugerau nişte legături: de exemplu, între tărâmul real şi cel paradisiac între om şi spirit sau între viaţă şi moarte. Când un pod este greu de traversat, acesta reprezintă dificultăţile implicate în respingerea trecutului şi năzuinţa pentru obţinerea progresului.

Căţăratul *jos*
în codul viselor, suişul — chiar pe o scară, un munte sau trepte — este un simbol al luptei pentru îmbunătăţirea sinelui - personal sau profesional. Suişul reprezintă un rit de iniţiere, o dezvoltare, o evoluţie şi un progres personal prin variatele etape ale conştientului în drumul spre actualizarea sinelui. Realizarea, reuşita este cea mai importantă componentă pentru compensarea suferinţei implicate în atingerea acesteia. În ciuda pericolului, a fricii şi efortului investit în escaladarea înălţimilor, o dată ce în final căţărătorul a ajuns la culme, este răsplătit prin sentimente de mulţumire şi realizare. Aşadar, căţărarea simbolizează transcendenţă de la aspectele mai înalte, spre valori spirituale şi mai mari. În gândirea freudiană, căţăratul înseamnă dorinţa de împlinire sexuală.

Poarta *sus*
Deşi împărtăşeşte mult din simbolismul **uşii,** semnificaţia porţii, fiind mai mare şi permiţând accesul obiectelor mai mari, este mai puţin specific persoanei şi reprezintă intrarea în zone mai mistice şi mai profunde. O poartă poate să conducă spre rai sau spre iad, iar pe pământ spre locuri temporale sau temple spirituale. În Orient, astfel de temple sunt adesea ocrotite de creaturi protectoare fioroase; există, de asemenea, o serie de porţi care reprezintă variatele etape ale iluminării, în interpretarea onirică, oricât de mari ar fi barierele spre intrare, poarta deschisă sau închisă, poarta în sine este o invitaţie pozitivă la cercetarea de sine şi la cunoaştere. De aceea, poarta este considerată un simbol de iniţiere: iniţiatul trebuie să treacă prin ea înainte de a obţine o nouă transformare, o etapă nouă corespunzătoare iluminării.

Moartea şi mortalitatea

Secerătorul *jos*
Secerătorul, cunoscut ca Moartea sau Timpul Tată, poartă o coasă cu care seceră acele suflete umane al căror timp a sosit. Coasa reprezintă recolta şi deci moartea şi renaşterea. Prin corelarea lui cu Cronos, zeul grec al agriculturii, poartă adesea şi o seceră, în mod obişnuit, Secerătorul portretizat ca o figură scheletică ce ţine o **clepsidră,** este un *memento mori* - un simbol înfricoşător al morţii şi aduce aminte de mortalitate.

Ceasul de buzunar *dreapta*
Simbol al trecerii neîndurătoare a timpului, ceasul de buzunar sau ceasornicul aminteşte în mod esenţial de natura tranzitorie a vieţii umane. Nici un om nu este nemuritor, şi ceasul ticăie secundele, minutele şi orele, întocmai la fel cum măsoară şi viaţa. În interpretarea viselor, ceasul poate simboliza nucleul umanităţii - emoţiile inimii. De obicei, simbol de anxietate în vise, ceasul oprit înseamnă paralizarea emoţiilor, ceasul care grăbeşte, sentimentul de a fi ieşit de sub control. Oricum, simbolismul ceasului nu este întotdeauna negativ: poate însemna noi începuturi şi oportunităţi ale viitorului.

Craniul *sus*
Craniul rânjind sau capul de mort este un *memento mori* larg folosit, simbolizând timpul limitat pe care îl are omul pe pământ şi inevitabila lui întoarcere în ţărână. Contrastând cu impermanenţa umană, în multe culturi, craniul ca receptacul al creierului, este considerat recipientul spiritului omului şi prin urmare fântâna vieţii şi gândirii. În **alchimie,** craniile erau folosite în procesele de transformare.

Clepsidra *dreapta*
Clepsidra este un simbol principal al mortalităţii şi aminteşte că viaţa este finită. Aşa cum nisipul ce curge din partea de sus a clepsidrei măsoară scurgerea timpului, tot aşa se apropie şi moartea cu nemiloasă inevitabilitate. Oricum deoarece trebuie întoarsă înainte ca ea să funcţioneze, clepsidra simbolizează şi ciclul vieţii şi al morţii şi raiul şi pământul. În plus, este simbolul personificării creştine a **Temperanţei.**

Scheletul şi sicriul *sus*
Scheletul în putrefacţie care iese din sicriul în care a fost aşezat pentru odihnă este unul din cele mai potente simboluri de teroare, semnificând puterea supranaturală negativă şi nemuritoare, în simbolism oniric, cadavrul animat nu simbolizează neapărat moartea, ci mai degrabă ieşirea la suprafaţă a unui eveniment îngropat adânc în inconştient, o traumă anterioară, reprimată, dar care acum trebuie confruntată; deci este „scheletul ascuns în debara".

Represiunea/tăinuirea

Cutia închisă *sus*
Cutia deschisă sau dimpotrivă, închisă, este un simbol al tăinuirii. Invocă curiozitatea intensă pentru ceea ce ar putea găsi înăuntru. Aşa ca şi în mitul de avertisment al cutiei pe care, deşi tabu, Pandora a socotit-o prea irezistibilă ca să o ignore, pot fi dezvăluite secrete teribile interioare (toate relele lumii). În poveste speranţa a rămas în cutie. Multe basme povestesc de **trei** cutii, dintre care două conţin bogăţii, iar cea de-a treia pustiirea. Deci, aşa cum înseamnă dosirea şi posibilităţile de bine sau rău, cutia închisă înseamnă şi emoţiile pline de speranţă făcând referire la comoara care poate fi în interiorul ei. In interpretarea psihanalitică, cutia este comparată cu puterea distructivă (dar şi pozitivă) a **inconştientului,** precum şi cu pântecul matern protector.

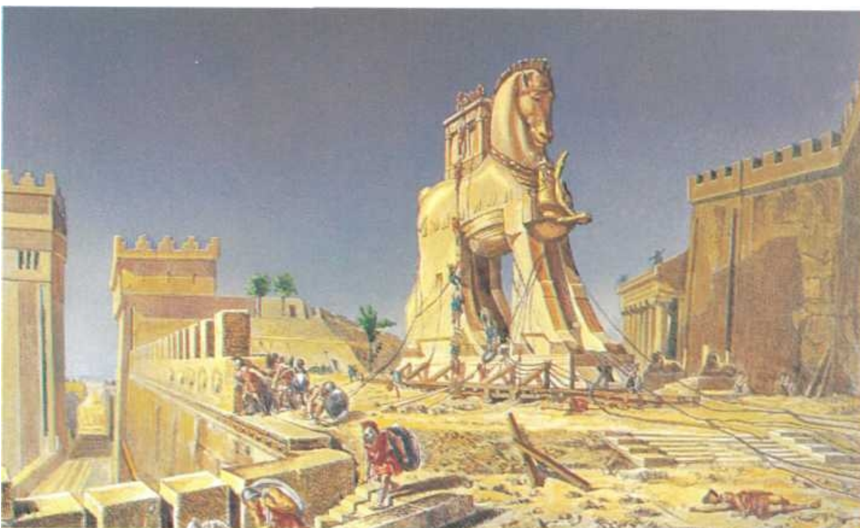
Decepţia *dreapta*
în timpul războiului troian, Odysseus a poruncit sculptorului Epeios să sculpteze în **lemn** un cal enorm, apoi s-a prefăcut că îl aşază pentru a-1 trimite pe un vas spre Grecia, lăsând calul în afara oraşului asediat. Troienii, crezând că este un dar pentru zei, au târât calul în oraşul lor. În timpul nopţii, armata greacă care fusese ascunsă în interiorul calului a ieşit şi a devastat Troia. În interpretare psihanalitică, caii reprezintă energiile noastre naturale primare. De aceea, Calul Troian este un simbol al dosirii puterilor periculoase înnăscute din **inconştientul** nostru şi care ne pot hărţui chiar şi atunci când ne simţim în cea mai mare siguranţă. Este, de asemenea, o avertizare împotriva potenţialelor decepţii şi sabotaje (precum se subliniază în expresia "Mă tem de greci, chiar dacă dau daruri" din partea celor care par inocenţi şi inofensivi.

Voalul *jos*
Voalul este în primul rând un simbol al tainei şi întunericului, deoarece privitorul este nesigur pe misterul ce se ascunde înapoia lui. Mai mult, cel care poartă voalul nu doreşte să se dezvăluie şi prin urmare are o semnificaţie protectoare. Voalul de doliu reprezintă retragerea în lumea solitară a supărării, pe când voalurile purtate de femeile Islamului, de mirese şi călugăriţe simbolizează castitatea şi supunerea, până la mariaj (în cazul călugăriţelor, cu Hristos). Voalul este un simbol ambiguu, deoarece, când este ridicat - aşa cum sunt prezentate aceste femei spaniole - este un simbol al revelaţiei, adevărului şi al cunoaşterii.

Modestia *sus*
în această pictură italiană, **Fecioara Măria** rugându-se, prezintă virtuţile umilinţei şi modestiei. Îmbrăcată decent şi purtând voal, cu ochii plecaţi, mâinile împreunate într-un gest de rugăciune, în această imagine Fecioara reprezintă fundamentul acceptării voinţei lui Dumnezeu. Însă pe când modestia este privită în general ca şi calitatea de a lupta pentru ceva, în simbolismul oniric, reprezintă aservirea şi sublimarea sinelui real într-un ideal ireal, probabil dăunător psihic. Acoperirea unei persoane cu îmbrăcăminte este un simbol oniric al inhibiţiei şi ascunderii **personalităţii,** precum şi al modestiei.

Stresul

Valiza *dreapta*
Deoarece bagajul, cum ar fi o geantă sau o valiză, este asociat imediat unei călătorii, simbolizează bagajul emoţional personal pe care fiecare din noi îl purtăm în călătoria prin viaţă. În funcţie de conţinutul valizei, aceasta ne îndeamnă fie să lăsăm de o parte anxietatea superfluă şi amintirile care împiedică dezvoltarea noastră (dacă este îndesată cu articole de utilitate ce denotă inconsecvenţă) fie că (dacă a fost împachetată cu sens şi cumpătare) identifică experi-enţele şi cunoaşterea necesară supravieţuirii noastre. De aceea, visul despre părăsirea sau pierderea unui bagaj înseamnă dorinţa de eliberare de sub o povară - interpretare care, atunci când este luată la extremă, poate indica în final, dorinţa de moarte.

Trenul groazei *jos*
Călătorind într-un tren al groazei este o metaforă a suişurilor şi coborâşurilor vieţii. Ca simbol al gândirii interioare, reprezintă ascensiunea şi descinderea în mintea conştientă şi cea inconştientă. Deoarece nu deţinem controlul asupra vitezei cu care se deplasează trenul groazei sau asupra rutei pe care o ia, reprezintă pierderea direcţiei. Groaza pericolului călătoriei poate fi intens plăcută, iar în acest context, trenul groazei este legat de necesitatea de excitaţie şi asumarea riscurilor.

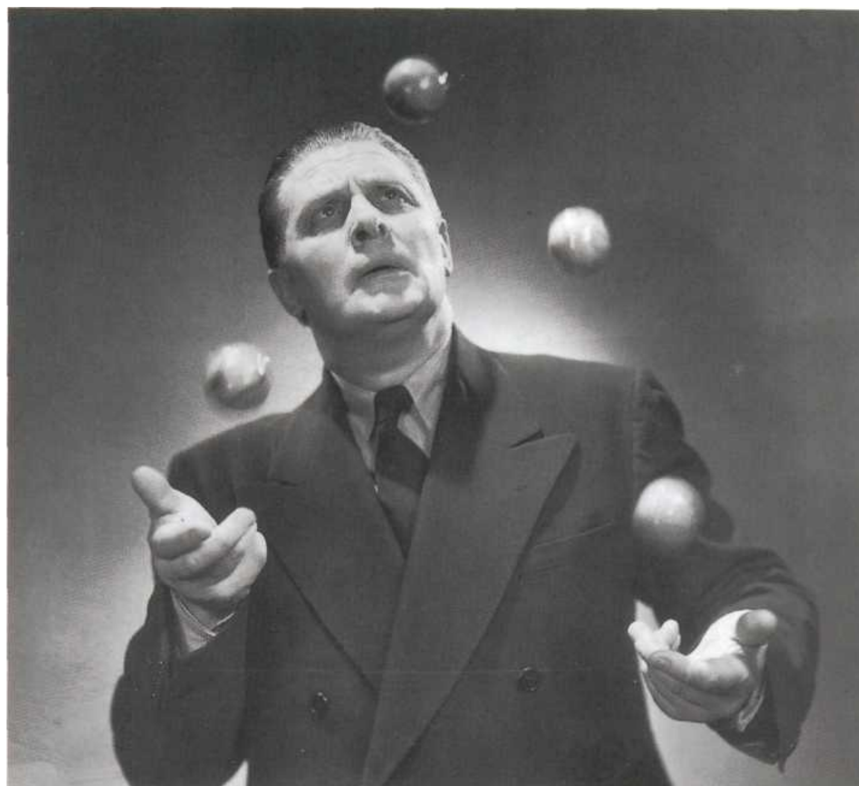

Jongleria *jos*
Jonglerul este simbolul echilibrării componentelor vieţii în scopul prevenirii căderii mingilor (reprezintă elementele vieţii fizice sau psihice) şi întreruperii reprezentaţiei. Majoritatea oamenilor se simt sub tensiune la împăcarea unor angajamente într-un tot armonios cum ar fi familia, serviciul şi nevoile personale; uneori tensiunile sunt atât de mari, încât va rezulta pierderea controlului, dacă îndemânarea în jonglerie nu este dezvoltată. Această analogie se referă la părţile psihicului care sunt jonglate de către conştient. Jonglerul poate fi interpretat, ca un **escroc,** care poate să îatrerupă armonia.

Arderea *jos*
Arderea mintală poate fi simbolizată în numeroase moduri, incluzând scoaterea aburilor pe urechi (indică o aglomerare severă) sau o **lumânare** aprinsă la ambele capete. În acest context, aburul şi **focul** sunt simboluri de distrucţie şi ambele avertizează pericolele supraîncordării - fie ca rezultat al presiunilor externe, fie prin nesocotirea ambiţiilor personale. O depresie nervoasă - uneori numită „ardere de creier" sau „creier ars" - poate cauza daune ireparabile psihicului.

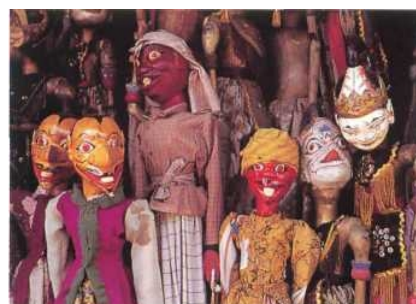
Obstacolele

Izolarea *sus*
O insulă nelocuită este simbolul izolării pentru că este despărţită prin apă de celelalte mase de pământ şi de comunităţile lor. Deşi putem fi expuşi tendinţelor de solitudine şi putem să ne bucurăm de propria noastră companie, în cele din urmă, în cuvintele lui John Donne, „Nimeni nu este o insulă", avem nevoie de companie şi de interacţiunea cu ceilalţi în scopul de a menţine echilibrul mental. Aşadar, a visa despre o insulă indică nevoia de singurătate într-un eden (care, într-o anumită măsură, este benefică), sau avertizează de pericolele ce rezultă în urma izolării de societate sau a evitării problemelor ce trebuie înfruntate. Într-o interpretare mai profundă, insula poate fi stabilitatea conştientului, iar marea, impredictibilul **inconştient.** Fiind dificil să ajungi la ea, simbolizează, de asemenea, un ideal de neatins.

Întemniţarea *jos*
Barele acestei colivii simbolizează închisoarea papagalilor. Prizonierii, sunt reţinuţi împotriva voinţei lor, sunt împiedicaţi să evadeze şi să se elibereze prin gratiile închisorilor. Libertatea personală este crucială pentru integritatea mintală şi pentru bunăstarea fizică, iar privarea de libertate duce la un profund declin mental. Visurile despre încarcerare, pot însemna sentimente de vinovăţie reală sau imaginată pentru care persoana aşteaptă să fie pedepsită, sau pot reprezenta o situaţie iminentă percepută pierdere a libertăţii (mariajul, naşterea unui copil sau începerea unei noi slujbe). Captivitatea mai poate fi simbolul represiunii - fie a unor aspiraţii şi dorinţe, fie a unei sclavii faţă de o forţă externă dominatoare. În simbolismul oniric, animalele captive, ca aceşti papagali, reprezintă cele mai de bază îndemnuri şi energii ale noastre, ale căror eliberare este esenţială, deoarece represiunea continuă a inconştientului rezultă daune în conştient. Uniforma condamnatului are un scop practic, de identificare, dar înăbuşă sentimentelor şi de individualitate de care prizonierul se agaţă în încercarea sa de a-şi afirma independenţa personală.

Manipularea *sus*
Păpuşile sau marionetele sunt figuri neanimate ale căror mişcări sunt provocate de aţe, sârme sau beţe controlate de un păpuşar. Ele simbolizează pierderea voinţei libere şi incapacitatea de a acţiona independent - manipularea minţii cuiva de către o altă persoană sau de către o forţă exterioară. Dacă cel ce visează se comportă ca păpuşarul, inconştientul său exprimă dorinţa de a-i controla pe ceilalţi.

Panglica Roşie *jos*
Panglica roşie birocratică este printre cele mai frustrante obstacole experimentate în viaţa de zi cu zi, iar această interpretare este purtată şi în lumea viselor. Împiedicarea atingerii unor ţeluri de către o persoană oficială, mulţumită de sine şi imuabilă, obstrucţionată de o normă cu putere legică neînţeleasă de ea, reprezintă o imagine clară a represiunii. De asemenea, indică lipsa de comunicare între conştient şi inconştient. De fapt, inconştientul sabotează aspiraţiile creative ale conştientului, iar banda roşie care simbolizează această represiune trebuie tăiată înainte de a cauza daune serioase. Panglica roşie - ca obiect obligatoriu prin culoarea pericolului - poate fi un avertisment la confruntarea frustraţiilor în scopul de a le înţelege şi a le rezolva dacă este posibil sau de a le accepta, chiar dacă sunt imposibile.

Avertizarea şi tentaţia

Lăcomia *dreapta*
Zeii au îndeplinit dorinţa legendarului împărat Midas din Phrygia, ca tot ce atinge să se transforme în aur. Din nefericire, lăcomia sa era atât de mistuitoare, încât, deşi a devenit bogat şi i s-a îndeplinit dorinţa, a dat de consecinţe pe care nu le prevăzuse. Hrana sa se transforma în aur şi nu putea mânca, iar atingerea sa a transformat-o pe fiica lui într-un cadavru de aur (aşa cum este ilustrat aici de către Walter Crane). Înnebunit de durere, Midas s-a rugat zeilor pentru încetarea blestemului; i s-a poruncit să facă baie în râul Pactolus, unde s-a frânt blestemul, iar nisipul şi ţărmul au fost transformate în aur. Deci Midas este un simbol de avertisment în faţa pericolului de lăcomie excesivă şi anunţă eventualitatea destructivă a depăşirii bogăţiei decât acordă beneficiile materiale.

Tentaţia *sus*
Acest detaliu din pictura grafică a lui Hieronymus Bosch ilustrează tentaţia pe care toţi o înfruntăm la un moment dat, de a abandona calea „binelui" pentru o răsplată efemeră sau de distrugere. Moartea este prezentată cu obiectul tentaţiei în mână, intrând în dormitorul unui muribund în jurul căruia se manifestă o violentă bătălie pentru posedarea sufletului său. În spatele osânditului stă un **înger** ocrotitor, îndemnându-l să reziste ispitei oferite cu entuziasm de demoni, ispită a cărei acceptare ar duce la damnaţia lui eternă. In ciuda faptului că săculeţii de pradă nu-i vor fi de folos în lumea ce urmează, tentaţia omului este evidentă. În vise, tentaţia nu este văzută neapărat în termeni religioşi, ci ca orice alegere care apelează la lăcomia noastră şi care ameninţă să ne ademenească într-o credinţă conflictuală cu adevăratul nostru eu.

Fobia *sus, dreapta*
în timp ce fobia reprezintă simplu o teamă de obiectul fobie, poate fi considerată şi ca simbol al fricii inconştiente faţă de ceva. Acuarela lui Anne Anderson o ilustrează pe Micuţa domnişoară Muffet, care, în poezia pentru copii era speriată de un **păianjen,** făcând-o astfel cea mai cunoscută arahnofobică. Arahnofobia este comună şi este adesea experimentată în coşmaruri, precum şi la vederea actuală a păianjenilor. Păianjenul reprezintă soarta (datorită firului pe care îl creează şi în jurul căruia se învârte, fapt care îl leagă de firul vieţii); creaţia (deoarece îşi ţese pânza); şi distrugerea malefică şi veninoasă (deoarece îşi imobilizează victimele în pânza ţesută şi apoi le omoară). Atât în timpurile străvechi, precum şi în cele moderne, păianjenul reprezintă mama devoratoare care îşi atrage în pânză copiii şi apoi îi distruge. Arahnofobia poate fi interpretată variat, ca frica de viaţă şi de moarte, de puterile distrugătoare ale unei mame dominatoare şi, în context lumesc, ca un dezgust extrem faţă de aceste arahnide octopode.

Bomba cu efect întârziat *jos*
Bomba cu efect întârziat, cu fitilul şuierător arzând inexorabil spre devastare simbolizează un pericol îngropat adânc în inconştient şi căruia dacă nu i se dă atenţie, va exploda inevitabil cauzând daune psihologice. De aceea este un simbol de avertizare, semnalând conştientului necesitatea adresării unor probleme nerezolvate, care dacă sunt ignorate, vor răbufni - eventual cu consecinţe dezastruoase asupra psihicului.

Bibliografie

Notă: Sursele variază - uneori foarte mult - în cea ce priveşte istoricul, rădăcinile şi însemnătatea simbolurilor. Acest fapt nu este surprinzător, deoarece simbolurile se schimbă de-a lungul timpului şi pot avea asocieri în diversele culturi. Autorul şi editorii au făcut toate demersurile pentru folosirea surselor de autoritate în domeniu pentru a prezenta o descriere clară şi concisă a simbolurilor incluse în această carte.

Alchemy: The Secret Ari, Stanislas Klossowski de Rola, 1973, Thames & Hudson Ltd., London

American Indian Myths and Legends, eds. Richard Erdoes and Alfonse Ortiz, 1984, pantheon, New York

Astrology: The Celestial Mirror, Warren Kenton, 1974, Thames & Hudson Ltd., London

The Bible and the Saints, G. Duchet Suchaux and M. Pastoureau, 1994, Flammarion, Paris

Bloomsbury Guide to Human Thought, ed. Kenneth MyCeish, 1993, Bloomsbury Publishing Ltd., London

Brewer s Book of Myth and Legend, ed. J.C. Cooper 1995, Helicon Publishing Ltd., Oxford

Dictionary of Jewish Lore and Legend, Alan Unterman 1991, Thames and Hudson Ltd., London

Dictionary of Symbols, Tom Chetwynd, 1982, The Aquarian Press, Harper Collins, London

A Dictionary of Symbols, J.E. Cirlot, 1995, Routledge, London

Dictionary of Symbols, Cari G. Liungman, 1991, W.W. Norton & Company, Inc., New York and London

The Element Encyclopedia of Symbols, ed. Udo Becker, 1994, Element Books Ltd., Shaftsbury, Dorset

The Encyclopedia of Signs and Symbols, John Laing and David Wire, 1993, Studio Editions Ltd., London

The Guiness Encyclopedia of Signs and Symbols, John Foley, 1993, Guiness Publishing ltd., Middlesex, England

Hall's Illustrated Dictionary of Symbols in eastern and Western Art, James Hali, 1994, John Murray (Publishers) Ltd., London

Heraldry, Henry Bedingfeld and Peter Gwynn-Jones, 1993, Bison Books Ltd., London

A History of'God, Karen Armstrong, 1993, Ballantine Books, New York

The Hutchinson Encyclopedia of Living Faiths (4-th edition), ed. R.C. Zaehner, 1988, Helicon, Oxford

An Illustrated Encyclopedia of Tradiţional Symbols, J.C. Cooper, 1978, Thames and Hudson Ltd., London

Illustrated Guide o Dreams, Valerie Francis, 1995, Bison Books Ltd., London

Indian Art: A Concise History, Roy C. Craven, 1976Thames and Hudson Ltd., London

Magic: The Western Tradition, Francis King, 1975, Thames & Hudson, Inc., New York

The Mammoth Dictionary of Symbols: Understanding the Hidden language of Symbols, Nadia Julien, 1996, Robinson Publishing, London

Man andHis Symbols, Cari G. Jung, 1964, Arkana, Penguin Books, London

The Mythic Image, Joseph Campbell, 1974, Bollingen Seriers C, Princeton University Press, princeton, New Jersey

Mylhology: An Illustrated Encyclopedia, ed. Richard Cavendish, 1987, Macdonald & Co. (Publishers) Ltd., London

The Native Americans: An Illustrated History, eds. Betty and Ian Ballantine, 1993, Turner publishing, Inc., Atlanta, Georgia.

The Oxford Companion to the Mind, ed. Richard L. Gregory, 1987, Oxford University Press, Oxford

The Oxford Guide to Heraldry, Thomas Woodcock and John martin Robinson, 1988, Oxford University Press, Oxford

The Penguin Dictionary of Religions, ed. John R. Hinnels, 1984, Penguin Books Ltd., London

SacredSymbols: Ancient Egipt, 1995, Thames and Hudson ltd., London

Sacred Symbols: The Celts, 1995, Thames and Hudson Ltd., London

Sacred Symbols: Mandala, 1995, Thames and Hudson Ltd.,«London

Sacred Symbols: The Tarot, 1995, Thames and Hudson Ltd., London

The Secret Language of Dreams, David Fontana, 1994, Pavilion Books Ltd., London/Duncan Baird Publishers, London

The Secret Language of Symbols, David Fontana 1993, Pavilion Books Ltd., London/Duncan Baird Publishers, London

The Supernatural, Douglas Hill and Pat Williams, 1989, Bloomsbury Books, London

Symbols, Signs and Signets, Ernst Lehner, 1950, reeditat 1969, Dover publication Inc., New York

The Tree of Life: Image for the Cosmos, Roger Cook, 1974, thames and Hudson Ltd., London

The Truth about Witchcraft Todaz, Scott Cunningham, 1988, Llewellyn Publications, St. Paul, Minnesota

Who's Who in Mythology, Alexander S. Murray, 1994, Bracken Books, London

Withcraft; The History and Mythology, Richard Marshall, 1995, Saraband Inc., Rowayton, Connecticut

The Woman s Dictionary of Symbols and sacred Objects, Barbara G. Walker, 1988, Harper Collins, New York

The Wordsworth Dictionary of Believes and Religions, ed. Rosemary Goring, 1995, Wordsworth Editions Ltd., Hertfordshire, England

Index

SEMNE & SIMBOLURI

Ghid ilustrat Semnificaţii şi origini

În întunecata preistorie, înainte de dezvoltarea limbii vorbite sau scrise, omul a folo sit semne şi simboluri pentru comunicare. Picturile rupestre mai vorbesc astăzi, alături de graiul intuitiv al simbolurilor adoptat de-a lungul mileniilor şi investit cu o putere şi o spontaneitate care transmit instantaneu sensul lor - oricum, tainic, obscur. Stenografia unui singur semn poate evoca o istorie, o expresie sau o emoţie provocată, să definească o identitate sau să deţină o informaţie ştiinţifică complicată, fără să ţină seama de limbă sau cultură.

Cele mai evidente semne, ca de pildă, săgeţile indicatoare de direcţie, sunt şi cele mai cunoscute. Simbolurile exprimă însă concepte mult mai sofisticate, începând cu religia, mitologia şi dezvoltarea culturilor lumii, semnele aparent comune, ca cercurile, crucile şi zvasticile, s-au încărcat de sensuri complexe, suprapuse şi uneori contradictorii. Ele pot fi privite ca şi chei istorice şi culturale.

Simboluri ca omul universal, pomul vieţii şi mandala, sunt comune tuturor culturilor. Simbolismul a găsit o rezonanţă particulară în religie, a-şa cum se observă în hieroglifele Egiptului antic, în panteoanele greco-romane, în hinduism, în budism, iudaism şi creştinism, şi de asemenea, în cultura amerindiană, în şamanismul aborigen şi african.

Cele mai familiare simboluri de identitate din prezent sunt logosurile obşteşti şi steagurile naţionale. Devizele heraldice folosite cândva pentru identificare în bătălii au scăpătat în braţele regalităţii, nobilimii şi corporaţiilor, pe când totemurile amerindiene exprimă detalii asupra înrudirii şi istoriei tribale.

Simbolismul este crucial pentru magie şi ocultism, în instrumentarul cărora intră cozile de mătură, pentagramele magice şi cărţile de joc, cărţi de

(continuare pe coperta din spate)

(continuare la coperta din faţă)

ghicit - sunt pline de însemnătate, explorate aici sub forma satanismului, vicanismului, alchemiei, al Kabalei, I-Ching şi a Tarotului. De asemenea, sunt discutate sisteme simbolice universale ca zodiacul astrologie, numerele şi alfabetele. Psiho-logul Cari Jung credea că omul are o memorie inconştientă folclorică ce ne leagă de experienţele strămoşilor noştri. Simbolurile arhetipale propuse de el apar în visele, fanteziile şi fobiile noastre.

Cu o introducere incisivă, şase capitole detaliate asupra însemnătăţii şi originii a sute de simboluri, mai mult de 500 de ilustraţii şi un index referitor la pasajele din carte, acest fascinant volum este un ghid accesibil oricui şi o referire de valoare care oferă cititorului o atractivă privire în limbajul bogat al semnelor şi simbolurilor.

Scriitoarea Clare Gibson a editat cărţi în domeniile istoriei, mitologiei şi literaturii. A fost crescută în Germania şi Olanda, a studiat în Kent, Anglia, iar apoi a primit gradaţia Universităţii londoneze King's College pentru istoria modernă şi medievală. A lucrat ca editor al unei reviste săptămânale de comerţ, ca reprezentanta publicaţiilor unui institut de cercetare binaţional şi ca editor comisionar la o editură de cărţi ilustrate. În compilarea acestui volum, şi-a expus fondul său multicultural şi vastele sale cunoştinţe de istorie.

